

Maurice Nicoll:

Psihološki komentari na učenje Gurđijeva i Uspenskog

Zadovoljstvo mi je da onima koji smisao života i odgovor na zemaljski put traže u radu na sebi, učinim dostupnim prevod prvog od pet tomova Maurice Nicoll-a naslovljen "Psihološki komentari na učenje Gurđijeva i Uspenskog". Dr. Maurice Nicoll bio je jedan od vodećih psihologa svog vremena, učenik C.G Junga, lekar po profesiji. Poslednjih dvadeset godina svog života Dr. Nicoll je posvetio prenošenju ideja koje je studirao sa svojim učiteljima. Nakon deset godina izučavanja ideja Gurđijeva i Uspenskog, po nagovoru Uspenskog, otpočeo rad sa grupom studenata u Engleskoj kojima je jednom nedeljno održavao predavanja. Pet tomova "Psiholoških komentara" su stenogrami sa tih predavanja. Vreme obuhvaćeno u ovih pet knjiga je period od dvanaest godina između 27.3.1941 i 20.8.1953. Ovaj spis je namenjen onima koji su upoznati sa idejama i terminologijom Gurđijeva i Uspenskog i predstavlja praktičnu primenu tih ideja na svakodnevni život i lično iskustvo u radu na sebi.

Nadam se da će biti onih kojima će ovaj tekst značiti putokaz i razjašnjenje u naporu ka unutrašnjoj transformaciji.

Unapred se izvinjavam zbog mogućih štamparskih grešaka i pozivam predloge i sugestije u pogledu prevoda ključnih termina.

Vesna Vojvodić

Toronto 2.8.2010.

Sadržaj:

Letter to Mr. Bush - 1
Letter to Mr. Bush - 5
Četvrti Put - 8
Uvodna beleška na komentare ideja Rada - 10
Komentari I – O dodatnim načinima samo-posmatranja - 11
Komentari II – O dodatnim načinima Samo-posmatranja - 13
Komentari III – O Radu na sebi - 17
O “A”, “B” i “C” Uticajima - 20
O “A”, “B” i “C” Uticajima (2) - 22
Čovek nije jedno već mnoštvo - 24
Beleška o Pamćenju Sebe - 26
Koncept Savesti u Radu - 27
Nekoliko misli o ratu sa stanovišta Rada - 29
Razlika između Posmatranja i Samo-posmatranja - 32
Ideja transformacije u Radu - 34
Ideja transformacije u Radu (2) - 36
Ideja transformacije u Radu (3) - 38
Ideja transformacije u radu (4-1) - 40
Ideja transformacije u radu (4-2) - 42
Komentar o značenju - 43
Neke beleške o pogrešnom radu Centara - 47
Pogrešan rad Centara - 49
Pogrešan rad Centara (3) - 52
Pogrešan rad Centara (4) - 57
Pogrešan rad Centara (5) - 60
Karma-Yoga - 62
Komentar o naporu - 64
Komentar o naporu (2) - 68
Komentar o naporu (3) - 73
Komentar o naporu (4) - 75
Zakon Tri (Zakon Trojstva) - 78
O Izučavanju Tri Sile u sebi - 82
Zakon Trojstva - 83
Zakon Sedam - 87
Zakon Sedam (2)
Zakon Sedam (3)
Zakon Sedam i Ideja Šoka - 90
Sunčeva Oktava – (nastavak) - 92
Psihološki govor - 93
Psihološki komentari – I - 96
Psihološki komentari – II – O Biću - 100
Psihološki komentari – III – O Biću (nastavak) - 103
Beleška o Molitvi - 106
Tri Brata u Čoveku - 108
Beleška o Negativnim Emocijama - 110
Uvodna beleška za poglavlje o Dobru i Istini - 112
Sledeća beleška o Znanju i Biću - 112
Identifikovanje - 116
Lični Cilj - 117
Mesto Cilja - 122
O Vodonicima - 124

O Vodonicima II	- 130
O Vodonicima III	- 132
O Vodonicima IV – Prvi Svesni Šok	- 134
O Vodonicima V – Prvi Svesni Šok (nastavak)	- 134
Sledeća beleška o Vodonicima	- 137
Dodatna beleška	- 141
Znanje	- 142
Samo-Posmatranje	- 146
Četiri Čovekova Tela	- 149
Četiri Čovekova Tela – Tekst II	- 154
Četiri Čovekova Tela – Tekst III	- 158
Mišljenje iz života i mišljenje iz Rada	- 162

Maurice Nicoll:

Psihološki komentari na učenje Gurđijeva i Uspenskog

Pismo gospodinu Bush-u 1

Berdlip, Gloster, 27 Mart 1941

Dragi Bush,

Zanima me tvoj izveštaj sa sastanka od 20 marta. Mislim da bi bilo najbolje da ti pišem s obzirom na pitanja o kojima si me izvestio i u odnosu na tvoje beleške koje si sačinio.

Pre svega mora da bude jasno da se čovek na ovoj Zemlji nalazi u vrlo neobičnoj situaciji. Kad sam prvi put čuo o ovoj ideji o čoveku, to je na mene ostavilo snažan utisak. Po običaju, naravno, mi mislimo da čovek može da raste i razvija, kako bi se reklo, na normalan prirodan način, jednostavno, obrazovanjem, iskustvom, itd. Ipak, ako pogledamo istoriju videćemo da se čovek u stvari ne razvija, naročito ako gledamo sada ne možemo se pohvaliti da je čovek dostigao bilo kakvu fazu razvoja. Pogledajmo samo užase koje čovečanstvo samo sebi čini u sadašnjem vremenu. Ipak ljudi su skloni da zamišljaju da vreme znači napredak, i da s vremenom sve postaje bolje i bolje. Ljudi obično na očigledne kontradikcije gledaju kao na izuzetak. Što će reći da su ljudi po pravilu skloni da misle da ono što su uobičajene i sveprisutne okolnosti života, u lošem smislu, da su u stvari izuzeci. Verujem da ćeš se složiti da ljudi obično misle o ratu kao iznimku. Ipak moraš priznati da ako uzmeš bilo koju knjigu o istoriji, videćeš da se bavi uglavnom ratom, intrigom, ljudima koji se bore za vlast itd. U stvari, sem ako imamo snagu uma da vidimo šta običan život na ovoj planeti predstavlja ostaćemo u uobrazilji, ili ako vise voliš izraz: u iluziji. Kao što znaš u ovom sistemu rada, među mnogim izrekama koje imaju veoma duboko značenje – naime, treba dugo vremena da se shvate – ima jedna izreka: “nivo čovekovog bića privlači njegov život”. Ova izreka vazi za čovečanstvo uopšte – tj., opšti nivo čovečanstva, u odnosu na biće tog čovečanstva, privlači oblik života koji mu se dešava. Beskorisno je misliti da su ratovi, užasi i revolucije, itd. izuzeci. Greška je u nivou bića ljudi. Ali niko nije voljan da razume to i kad god se dogodi rat, kao što rekoh, ljudi misle da je to nešto iznimno, čak govore o budućnosti u kojoj neće biti ratova, čim se tekući rat završi. Isti proces možemo videti na delu sada. Istorija se ponavlja zato što čovek ostaje na istom nivou bića – naime, on je taj koji ponovo i iznova privlači iste okolnosti, oseća iste stvari, kaže iste stvari, nada se istim stvarima i veruje u iste stvari. A u stvari, ništa se zapravo ne menja. Svi tekstovi koji su napisani o prethodnom ratu su bas isti kao i tekstovi napisani u ovom ratu i tako će to zauvek biti. Ali ono što nas ovde još više interesuje je da ta ista ideja važi za nas, za svakog pojedinca ponaosob. Dok god nema promene na nivou bića, lična istorija čoveka ostaće ista. Sve se neprekidno ponavlja u njegovom životu: govori iste stvari, radi iste stvari, žali za istim stvarima, čini iste stvari. I sve to pripada toj veoma dubokoj ideji da nivo njegovog bića privlači njegov život. Približimo se nekima od tih ideja koje govore kako čovek može da promeni svoje biće. Sav ovaj rad je o promeni bića – tj. promeni nivoa bića na kome se čovek prirodno nalazi – u svakodnevnom životu. Pre svega, mora se imati u vidu, da je svako od nas na određenom nivou bića. U vezi sa tim moramo vizualizovati vertikalni pravac ili stepenice koje se odozdo penju naviše koje na sebi imaju mnogo stepenika. Ljudi – svako od nas – nalazi se na ovom ili onom stepeniku

ovih merdevina koje stoje vertikalno iznad i ispod nas. Merdevine su različite s vremena na vreme, naime, iz prošlosti, sadašnjosti i budućnosti koje vidimo kao horizontalnu liniju. Da bih pojasnio ovo značenje, želim da vas upitam kako zamišljate vreme – tj. protok vremena od prošlosti prema sadašnjosti ka budućnosti. Obično, neka vrsta mehaničke nade koje se ljudi drže je povezana sa idejom vremena – naime, da će u budućnosti stvari biti bolje ili da će oni biti bolji, i tome slično. Ali ove stepenice, o kojima govorimo, i koje se odnose na različite nivoe bića nemaju nikakve veze sa vremenom u tom smislu. Viši nivo bića leži neposredno iznad svih nas baš u ovom sadašnjem času, baš sada. Sav rad na sebi, sav lični rad koji se odnosi na zaustavljanje negativnih osećanja, na samosećanje, na odsustvo poistovećivanja sa sopstvenim nevoljama, na ne-zlopamćenjem itd., povezan je sa izvesnim delanjem koje može da se odigrava baš u ovom momentu, sada, ako čovek pokuša da bude više svestan i seti se onog šta pokušavamo da činimo u ovom radu. Drugim rečima, da pokušamo da se “samo transformišemo”, da transformišemo svoju misao, znači rad se odnosi na određenu neposrednu transformaciju, u ovom momentu, sadašnjem trenutku, kroz akciju rada. Na primer, čovek se nalazi na dnu očajja, ako posmatra situaciju i pokuša da se seti sebe, ili pokuša da sebi da bilo kakav svesni šok u tom određenom momentu, kao što je sjećanje na njegov Cilj – tj. ako pokuša da transformiše sebe, transformiše mehaničke reakcije na okolnosti koje ga okružuju u tom trenutku – može, na svoje iznenađenje, da otkrije da se sasvim iznenada sve promenilo, njegovo depresivno raspoloženje je nestalo, i zatiče sebe u novoj atmosferi iz koje se čudi kako je mogao da bude u onom prethodnom stanju. Ovo predstavlja momentalnu promenu nivoa bića jer sve ima, ne bas precizan nivo bića, nego opšti nivo bića u kojem postoje viši i niži stepeni. Ali mi ovde govorimo o radu na promeni nivoa bića. Govorimo o nečemu što možemo nazvati treće stanje čoveka i sada ću objasniti šta pod time mislim.

Kao što smo rekli, čovek je rođen kao esencija i to predstavlja njegov stvarni deo, deo od kojeg on može stvarno da raste i da se razvija. Ali ovaj deo njega, može samo da raste u malo meri. On nema snagu da raste dalje, sam od sebe, nakon uzrasta od 3, 4 ili 5 godina. Nazovimo to prvim stupnjem čoveka. Tj. prvi stupanj čoveka je čista esencija koja je sama po sebi sposobna da se delimično razvije, ali dostiže ubrzo tačku od koje ne može više da raste. Primetio sam po nekim pitanjima, koje si mi u svom pismu postavio, da ovaj momenat nije bio shvaćen tako da ću to da ponovim. Kao što rekoh, ovaj sistem uči da esencija u čoveku može da raste samo malo sama od sebe. Morate da probate da shvatite šta mislim. Ludi normalno misle da je taj razvoj i rast nešto što je kontinuirano ili da bi trebalo da bude, ali to nije slučaj. Čovekova esencija može da raste sama od sebe u veoma maloj meri, i sa njom takvom, čovek je samo jedno malo dete. Ali da bi rasla dalje nešto mora da se dogodi. Nešto mora da se oformi oko esencije i to se zove ličnost. Esencija mora biti okružena nečim što joj je uistinu strano, stečeno u životu, što ulazi kroz čula. Malo dete mora prestati da bude to što jeste i mora postati nešto različito od sebe. Kao što je rečeno, težište sa sebe počinje da prelazi sa esencije na ličnost. Uči mnoge stvari, imitira razne stvari, itd. Formiranje ličnosti okružuje esenciju što je neophodno za sam razvoj esencije, i može se nazvati drugim stupnjem čoveka. Ali prvo da pojasnimo ovo. Budući razvoj esencije zavisi od formiranja ličnosti oko nje. Ako slaba ličnost koja se formira oko nje, slaba je i pomoć za dalji rast esencije, o kojoj ćemo govoriti kad dođemo do trećeg stupnja. U drugom stupnju, formiranje ličnosti zauzima glavno mesto, i kao što smo rekli, što je bogatija ličnost to je bolje. Ali primećujem da neki od vas ne razumeju o čemu je ovde reč. Razlog zbog čega ne razumete o čemu je ovde reč jeste što ne vidite ovu posebnu situaciju u kojoj se čovek nalazi – naime, da čovek ne može da raste kontinuirano iz esencije jer je esencija suviše slaba da bi rasla sama od sebe. Daljnji rast esencije prvo zavisi od formiranja ličnosti i što je bogatija ličnost to je bolje za rast esencije, ali jednostavno govoreći, formiranje ličnosti je sasvim dovoljno za samu svrhu života. Čovek se zatiče u dobroj poziciji, sposoban da se nosi sa životom kroz formiranje bogate ličnosti u sebi. I ako je zadovoljan s njom, on je, za sve životne prilike pripremljen. Ali ovaj rad, ovo učenje je o daljem stupnju čovekovog razvoja i taj stupanj nazivamo treći stupanj.

Moramo razumeti da ovaj rad nije u vezi ovog života, on je u vezi nečeg drugog što čovek može da pokuša nezavisno od toga da li je uvaženi političar, poznati naučnik, ili cenjeni kasapin ili pekar ili svećar. Ovaj rad počinje od čoveka kao dobrog domaćina – naime, od čoveka koji je razvio ličnost i može da ide kroz život na svoj određeni način, u razumnim razmerama. Drugim rečima, počinje od dobrog domaćina koji pripada drugom stupnju čovekovog razvoja. Treći stupanj je usmeren na mogući daljnji razvoj esencije i zato su mnoge paradoksalne, ili u najmanju ruku, neobične stvari rečene u Jevanđeljima – kao one sadržane u propovedi sa Sinaj planine – o čoveku. Sve one su u vezi omogućavanja esenciji da raste na račun ličnosti, koja je formirana oko nje, i to je jedini način na koji esencija, koja je suviše slaba, može dalje da se razvija i raste. U tom smislu, ličnost koja je formirana oko esencije i koja mora da postoji oko nje, postaje tako, ukoliko nastane ovaj treći stupanj, izvor iz kojeg esencija može dalje da raste. Uzmimo za primer bogatog čoveka, u smislu Jevanđelja. On zna o svemu, on je jedan važan čovek, i slično. Šta je siromašno u njemu? Ono što je siromašno u njemu je esencija. On još uvek nije pravi čovek. Sve što on radi je, ili da stekne zaslugu, ili zbog straha od gubitka časti ili reputacije, i slično, ali ništa ne radi iz sebe, ništa iz ljubavi prema onome što radi, nezavisno od nagrade, autoriteta, položaja, popularnosti. Recimo da se taj čovek oseća, na neki način, kao Rasipni Sin – naime, da ne jede ništa osim ljuski. Mislim jednostavno, da se oseća u sebi praznim uprkos celom svom “bogatstvu”. Ima najlepšu kuću ili dragocenosti, ugledan je, ima u nekom smislu mnogo više nego ostali, a i dalje se oseća praznim. Takav čovek se približava trećoj mogućoj fazi razvoja. Stigao je do tačke kad njegova esencija – njegov stvarni deo – može da raste i tako zameni njegov osećaj praznine, osećajem smisla. Ali da bi se u čoveku dogodio taj razvoj on mora da počne da žrtvuje svoju ličnost i da u izvesnom smislu ide u suprotnom pravcu od onog u kojem je do tada išao. Drugim rečima, u njemu mora da se dogodi preobražaj, što je lepo izraženo parabolom o Zabludelim Sinu, i dok ne shvatimo da je ovaj treći stupanj moguć i da vodi ka stvarnom razvoju čoveka nećemo razumeti o čemu Jevanđelje govori i nećemo shvatiti o čemu ovaj sistem govori.

* * *

Pre neki dan, ovde na sastanku, pročitao je sledeći citat: “Uzmimo propoved na Sinajskoj gori i pokušajmo da shvatimo šta znači. Kao što je ranije rečeno, na poslednjem razgovoru, o “religiji” – kako to uobičajeno nazivamo – tj. o psihološkim idejama koje je propovedao Hrist o individualnoj evoluciji čoveka i njegovoj transformaciji u novog čoveka -povezano je sa razvojem esencije nakon što je ličnost formirana. Čovek, u kojem je bogata ličnost formirana na osnovu iskustva, obrazovanja i interesovanja, je “bogat čovek” s obzirom na njegovu ličnost. Ali esencija ostaje siromašna. Za njen razvoj, ličnost mora postati pasivna. Ovo nije shvaćeno, ali je vrlo važno da svako u Radu treba da razume šta ovaj paragraf znači. On znači da se religija u stvarnom smislu – a mi znamo samo Hrišćanstvo – odnosi na treće stanje čoveka, tj. odnosi se na pasiviziranje ličnosti kako bi esencija mogla da raste. Moram opet da ponovim, da unutrašnje značenje Jevanđelja, nema nikakve veze sa onim što čini život. Njihovo učenje počinje na mestu gde je ličnost već formirana u čoveku i odnosi se na ovo treće stanje mogućeg razvoja. Čovek prvo mora da razvije svoju ličnost delovanjem samog života. Ovaj rad se nekad zove drugo obrazovanje. On je za one koji traže drugo obrazovanje. Prvo obrazovanje je obrazovanje koje nam daje život; i to obrazovanje je apsolutno neophodno. Što je čovek bolje obrazovan životom, više je naučio, pametniji je, što je iskusniji zna više o ljudima i odnosima, što više zna o manirima bolje se može izraziti, što je više u stanju da služi različitim stranama života bolje za njega. To je prvo obrazovanje. Ono stvara ličnost. Rekli smo ranije, da se čovek sastoji od različitih centara i da svaki od njih ima različite delove, ovi centri i njihovi delovi treba da budu dobro opremljeni i što su bolje opremljeni zapisima na rolnama (Autor spominje riječ “rolna” u smislu u kojem je sam Uspenski predstavio zapisivanje memorije, tj. pamćenje, upoređujući to sa, tada poznatim, gramofonskim rolnama na kojima je bio snimljen zvuk.), bolje za njega. Ali nastaje momenat u čovekovom razvoju gde, kao što je ranije rečeno, se on oseća praznim, i to je tačka u kojoj

stupaju na scenu učenja Jevanđelja i samog ovog Rada. Ne znam da li je iko od vas o ovome mnogo razmišljao. Ali sasvim je moguće da su neki od vas, koji su ispunili svoju dužnost u životu, često zapitaju šta to što zapravo rade i kakav je smisao svega toga. Govoreći na tako ličan način za momenat, želim da vas upitam sledeće pitanje: Da li mislite da je život, i smisao koji on nosi, dovoljan i da li u nekom smislu osećate da niste sasvim dobili sve što ste očekivali? Ne želim da kažem da je život besmislen; on sigurno ima mnogo značenja. Ali, da li je iko od vas došao do tačke da osećate izvestan besmisao, čak i u stvarima koje sledite i kojih se držite? To govorim zbog toga što, ako nam život daje naše potpuno značenje, onda ne bi imalo ni smisla ni značenja ono o čemu govore Jevanđelja, i ono o čemu govori ovaj sistem. Ako ste sasvim zadovoljni sa smislom koji život pruža, sasvim samozadovoljni, onda nema smisla pokušavati razumeti šta ovaj sistem podučava, i dozvolite da dodam, nema smisla pokušavati razumeti šta učenje Hrista zapravo znači. Ako čovek nije ništa drugo sem dobro formirana ličnost, i da je to sve što on može da učini, onda možemo slobodno da verujemo u sve ta učenja humanitarizma i druge naučne ideje koje kažu da čovek nije ništa osim kreature okrenute spram spoljnog života kome treba da se prilagodi što je moguće inteligentnije. Ali ako ste pratili ono što je rečeno u ovom pismu, o ideji čoveka u ovom sistemu, videćete da je razvoj ličnosti samo faza, i to neophodna faza spram sledeće faze. To je direktno uporedivo sa formiranjem mase oko sjemena, kao u slučaju oraha. Semenka oraha ima esencijalni deo – naime, seme koje može da raste – ali ne može da raste ako nije obavijeno masom hranljivog materijala kao što jaje ima semenku koja je okružena masom žumanca. Uzmimo poslednji primer: kako pile može da izraste iz jajeta, ako nema sve potrebne supstance u svom okruženju sa kojima se hrani? I ne zaboravimo, da ono raste unutar ljuske i konačno se izlazi iz ljuske celo pile, i to kompletno pile nastalo je od supstance koje je živa semenka napala i pojela. Sudbina žira je jedna stvar, ali sudbina hrastovog drveta je različita stvar, i rečeno je, da čovek okružen ličnošću, sličan je žiru i trpi istu sudbinu kao i žir, sve dok ne počne da raste, a rast u čoveku odgovara onom što zovemo treće stanje nakon što se u čoveku formirala ličnost koja se obavila oko esencije. Ako uzmemo čoveka u ovoj drugoj fazi gde je esencija okružena ličnošću, on je kao žir. Može biti manji ili veći žir, ali i dalje je žir. On se verovatno osjeća mnogo važnim, naučio je mnogo stvari, osjeća da puno zna, on je ukratko, bogata ličnost, i to je njegov nivo, i na tom nivou on pati, ne pravom ljudskom sudbinom, već sudbinom nedovršenog čoveka, sudbinom čoveka koji nije dostigao svoj puni potencijal, kao što žir nije potpuno razvijeno hrastovo drvo. I dok god ne razumemo vrlo jasno o ovom trećem stupnju – naime, razvoj jednog žira u odraslo drvo tako što se njegova živa esencija ili seme hrani supstancijama koje se formiraju oko nje – nikad nećemo, kao što sam ranije rekao, shvatiti o čemu je ovaj rad. Niti ćemo razumeti o čemu govore Jevanđelja. Već ste čuli da je čovek samorazvojni organizam i da je kao takav stvoren. Ali sada možete videti da ovaj razvoj nije kontinuiran. Mora biti prekinut razvojem ličnosti. Bilo bi mi veoma drago da svi razumete, ovo pitanje esencije i ličnosti, do ove tačke. Kasnije ćemo govoriti detaljnije o tome šta znači razviti esenciju na račun ličnosti ali već sada znate nekoliko osnovnih stvari. Dozvolite da vas upitam još jednom pre nego što završim ovo pismo: da li je iko od vas ranije razmišljao šta Propovedi na Sinaj Planini znači? Da li se ozbiljno mešate sa drugim stupnjem čovekovog razvoja ili već imate neki osećaj skale? Zar ne uvidate da Propoved na Planini, o tome kako da se bude ponizan, nema nikakve veze sa običnim životom, nego se odnosi na treće stanje čoveka kad on dolazi do tačke da se oseća praznim, jer ga ličnost ne zadovoljava i on želi da nađe novi smisao svog postojanja? Kasnije ću pokušati da vam pišem detaljnije.

Nadam se sada da razumete šta nazivam, na početku ovog pisma, posebnom situacijom čoveka na zemlji u odnosu na njegov razvoj. On se rađa sa esencijom i to je stvarno, i ona je njegova živa semenka, ali on može da se razvije samo u malom stepenu. Ličnost mora da se oformi oko esencije, a esencija nema mogućnost za daljnji rast ukoliko se oko nje nije oformila ličnost. Ali, ako čovek ostane u tom stanju koje smo nazvali drugi stupanj – naime, stanje u kojem je ličnost aktivna u njemu – on još nije čovek i može se porediti sa žirom ili semenkom koja se obavila hranom za svoj eventualni razvoj. Treći stupanj čovekovog razvoja

je kada on svoju ličnost čini pasivnom tako da esencija u njemu može da raste. I tu su tri forme učenja koje čovek susreće kao posledicu. Kao esencija, kao dijete, on čuje jednostavne ideje od svoje majke, i kao što ćemo videti kasnije te jednostavne ideje su veoma važne. Onda on prolazi u život, i upoznaje mišljenja vremena u kojem se rodio. To je druga faza; i u ovoj fazi on zauzima sisteme pamćenja, dopisne kurseve, polaze ispите, itd. Ličnost se formira. Ali tu postoje, u ovom svetu, veoma neobična vrsta učenja koja je ilustrovana u Jevanđeljima. Kakva je njihova svrha? O čemu se u njima radi? Ona pripadaju trećem stupnju čovekovog razvoja, novom rastu esencije koja sada može da se odvija na račun ličnosti. Dok god ne shvatimo ovo ne možemo razumeti bilo koji sistem ili Jevanđelja. Ona pripadaju trećem stupnju koji je Hrist definisao kad je rekao bogatom čoveku: "Idi rasprodaj sve šta imaš i daj sirotinji." A mi moramo da zapamtimo da je "siromaštvo" u nama taj siromašni razvoj esencije a da se "bogat čovek" odnosi na ličnost. Verovatno sada bolje razumete šta je značenje fraze u Radu koja glasi da je čovek nedovršen ili nekompletan. U drugoj fazi, kad se ličnost formira oko njega, on je nekompletan, bas kao žir i baš u sličnom smislu tog značenja. Ako ste razumeli šta ovo sve znači, bićete u mnogo boljem položaju kada budemo pričali o lažnoj ličnosti i njenom značenju i bićete u mogućnosti da razumete šta znači ići protiv lažne ličnosti.

A sada želim da dodam još koju reč, s rizikom da imate osećaj da se suviše ponavljam. Da li zaista počinjete da razumete neke od implikacija ovih ideja o esenciji i ličnosti? Da li počinjete uvidati šta to znači? Šta znači to? Bez obzira koji oblik obrazovanja imate u životu, kojoj političkoj partiji pripadate, to može samo da stvori ličnost u vama. Možete organizovati najbolje moguće časove nauke, ekonomije, istorije, literature, itd., ali to će samo oformiti ličnost u čoveku; ne može da ga vodi ka njegovom stvarnom eventualnom razvoju. Možda sada jasnije razumete zašto u životu postoje dve vrste uticaja koji deluju na čoveka, kao što se vi, stariji ljudi u Radu, sećate. Jedna vrsta uticaja su A uticaji: njih stvara život i to su različiti oblici obrazovanja koji pripadaju periodu u kojem smo odrasli, i pogledima na svet koji pripadaju određenom vremenu u kojem smo se rodili. Ovo su A uticaji i oni formiraju ličnost u čoveku. Ali takođe postoje, kao što možemo danas da vidimo sami za sebe, drugi uticaji koji su neprolazni s vremenom. Za nas su Jevanđelja i njihovo učenje glavni primer. Ovi uticaji su, kao što znamo, nazvani u ovom sistemu B uticaji i oni su dobri u bilo kojem dobu, jer govore o jednoj te istoj stvari, a to je treći stupanj razvoja čoveka u kojem esencija počinje da raste na račun ličnosti. Dok god ne shvatimo ovaj, naizgled, paradoks nećemo imati jasnu ideju o tome gde da smestimo ovaj sistem. On počinje na kraju drugog stupnja, kad je ličnost formirana i kada čovek koji je iskusio život i spoznao kako stoje stvari osećajući se neispunjenim, počinje da traži nešto dodatno, nešto što će mu omogućiti da bolje razume, nešto što će mu pomoći i usmeriti ga da se, eventualno, upotpuni.

Vaš,
Maurice Nicoll

Pismo gospodinu Bush-u 2

Berdlip, Gloster 27 April 1941

Dragi Bus,

S obzirom da smo na sastanku ovde u Berdlipu u Subotu razgovarali o temi koja je važna, želeo bih da Vam malo pišem o tome. Radi se o načinu na koji ljudi tretiraju ovaj rad i kako i u kom duhu rade na sebi.

Počecu od sebe. Vaspitan sam u odnosu na religiozne ideje tako da je jedino osuda greha značajna. Ukratko sve je bilo greh. Shodno tome, religija je bila veoma sumorna stvar i ja lično sam je se grozio. Moral je jedino bio seksualni moral. Vrlina je bila samo uzdržavanja,

itd. I uopšte greh i osećaj da si grešnik bila je osnovna ideja religije. Ništa drugo nisam shvatio u vezi religije, kao dečak, i tako sam bio ili uplašen ili zabrinut ili sam mrzeo celu stvar. Počeo sam strašno da mucam. Slušao sam odlomke iz Biblije, uglavnom Stari Zavet, što je uvek zvučalo neopisivo strašno. Bog je bio nasilan, ljubomoran, zao, optužujući, itd. A kad sam čuo Novi Zavet nisam razumeo značenje parabola, i niko nije znao niti je mario za to šta one znače. Ali jednom, na času Grčkog Novog Zaveta, koje je nedeljom držao direktor, usudio sam se da pitam, uprkos svom mucanju, šta je jedna parabola značila. Odgovor je bio toliko konfuzan, da sam u stvari doživeo svoj prvi momenat svesti – tj. odjednom sam shvatio da niko ništa ne zna. To je bio definitivno doživljaj i moj prvi doživljaj samosećanja, sledeće je bilo da sam odjednom shvatio da niko ne zna na šta sam ja mislio, i od tog momenta počeo sam da razmišljam sam za sebe ili tačnije shvatio sam da to mogu. Kao što znate, svi istinski momenti samosećanja stoje izdvojeni zauvek u unutrašnjem životu čoveka, i čovekov život nisu spoljni događaji već unutrašnja stanja.

Jasno pamtim učionicu, visoke prozore zidane tako da ne možemo da vidimo kroz njih, klupe, platformu na kojoj je sedeo Direktor, njegovo učeno uzano lice, nervozna navika njegove mimike i gestikulacije – i iznenada ovo unutrašnje otkriće da znam da on ne zna ništa – tj. Ni o čemu što ima nekog značaja. To je bilo moje prvo unutrašnje oslobođenje od sila spoljašnjeg života. Od tog vremena znao sam zasigurno – a to znači zauvek da unutrašnjom ličnom autentičnom percepcijom, koja je jedini izvor pravog saznanja – da je sva moja odbojnost prema religiji, i načinu kako su mi je predstavili, bila ispravna. I iako čovek uvek pada ponovo u san posle momenta samosećanja, i često na višegodišnji period, da su to ipak takvi momenti svesnog stanja koji stoje u višem delovima centara, i ostaju i čekaju sledeće momente spoznaje, mnogo svesnije, šta život zapravo jeste – što znači, nisu nikad izgubljeni i iako zaboravljeni u nekom smislu, stoje u pozadini bića i izlaze u prvi plan u kritičnim momentima da nas zaštite.

Sada želim da govorim o tome kako čovek da radi na sebi, i u kom duhu da pristupi radu. Ne može se jednostavno raditi iz običnih religioznih uverenja i stanja. Sećate se izreke o novom vinu u starim flašama. Ovaj rad, sistem učenja, ove ideje koje izučavamo, su najlepša stvar koju možete da zamislite – i to je sve novo za nas. Jedino zbog čega možete biti okrivljeni je što spavate. U toj osudi nema nikakvog greha. Samo ste nežno usmereni da posmatrate sebe. I na vama samima ostaje da se prosudite. Uzmimo jednu od ideja ovog učenja – ideje o esenciji. Ovo učenje nam govori da esencija svakog od nas dolazi od Zvezda (Autor misli na Svijet 6 u Zraku Kreiranja ili Svijet svih Svijetova (Galaksija)). Setićete se Zraka Kreiranja. Esencija silazi sa note La (Zvezdana Galaksija) i prolazi kroz notu Sol (Sunce) zatim nota Fa (planetarna zona) ulazi na zemlju. Nismo samo rođeni od naših roditelja; naši roditelji stvaraju aparat za prijem te esencije koja dolazi sa Zvezda. Sav rad, bilo lični rad, rad sa drugima u radu, ili rad radi samog rada – i to su tri neophodne linije rada za bilo koga ko želi da ostane u ovom radu – vodi nas tamo odakle smo izvorno došli. Svako je od nas ovde, na ovoj mračnoj planeti, tako nisko u Zraku Kreiranja, zato što ima nešto posebno u sebi, neki specijalan činilac, ili glavnu Osobinu koju mora da uvidi, posmatra, da je postane svestan te da osjeti odbojnost prema njoj i stoga krene da radi na njenom otklanjanju. To može biti zlobnost, okrutnost, lažljivost, gordost, strah, neznanje, itd. I ako čovek ili žena umre, a da nisu uvideli zašto su ovde i šta je pravi razlog njihovog postojanja, može li se to nazvati bilo kako drukčije osim tragedijom? Svako od nas je ovde, na ovoj zemlji, jer sa stanovišta Rada ima nešto posebno i nešto vrlo važno da vidi u sebi i da se bori protiv toga svim veštinama i znanjem, celom snagom svog uma i volje, svojom dušom, srcem i telom. Ali naravno, ako se dičimo svojim vrlinama, šta se može dogoditi izuzev samozadovoljstva, tako da se lažna ličnost uvećava svakim danom; a rezultat će biti taj da se kristalizujete u uzanim pogledima i stavovima i postajete mrtvi ljudi. Čuli ste me kako govorim o mrtvima u Jevanđeljima – na primer Hristova primedba: „Neka mrtvi sahrane svoje mrtve“. Mrtvi su oni što su mrtvi za svaku mogućnost rada na sebi i samim tim menjanja sebe.

Rad može samo da se obavlja u duhu sopstvene lepote i svetlosti, u duhu njegove prave poruke i značenja. Život na zemlji nije ništa drugo do polje za Rad na samom sebi, tako da čovek može da se vrati tamo odakle je došao. Uzeti život kao cilj sam po sebi je nerazumevanje Rada, i to može da uzrokuje pogrešan stav, što može biti izvor mnogih negativnih emocija i beskorisnih napora učinjenih u negativnim stanjima. Jer raditi na negativan način je beskorisno. Samo kroz određenu vrstu zanosa, osećanja radosti i zadovoljstva ili neke izvorne sklonosti ili želje, čovjek može raditi na sebi i samim tim izazvati određene promene svog bića. Strah na primer neće delovati tako. Čovek može imati neka saznanja istine ali sve dok god on ne vrednuje tu istinu, dok god ne oseća oduševljenje u njoj, ona ne može imati uticaja na njega. Ne može da deluje na njega jer se čovek sa istinom ujedinjuje samo kroz ljubav i na taj način njegovo biće se menja. Ali ako je negativan, onda je njegova ljubav – tj. njegova emocionalna strana – u pogrešnom stanju, i neće biti isto ako je u stanju straha i oseća se prinuđenim da učini nešto protiv svoje volje. Učiniti nešto voljno, iz zanosa da se to učini, će proizvesti promenu u čoveku. I kad čovek počne da nosi svoj sopstveni “krst” – tj. teret neke određene poteškoće u njemu, koju je napokon počeo da posmatra – i to radi u takvom duhu, onda će dobiti određene rezultate. Ali ako to radi sa osećanjem težine, iz uverenja da je to greh, iz toga neće ispasti ništa dobro, posebno ako pokazuje drugima što čini, i želi da izgleda tmurno, tužno i jadno. I u vezi sa tim setićete se šta je Hrist rekao o postu – naime, da ako postiš treba da miropomazujes svoju glavu i da opereš lice, “da te ne vide kako postiš”. Raditi na sebi iz osude greha stavlja rad u negativne delove centara, a raditi na negativan način može da vodi u još gore stanje čoveka nego da uopšte ništa ne radi. Neki imaju sklonost da rad uzimaju na ovakav način . Ali niko ne može da dokuči oduševljenje s kojim ljudi sebe čine jasnima i uživaju u negativnim stanjima. Svi znate i često ste čuli kako govorim da negativni delovi centara ne stvaraju ništa. Kada sam prvi put čuo Gosp. Uspenskog kako govori da negativni delovi ne mogu ništa da stvore i da ljudi koji se trude da rade na teži, sumorniji, negativniji način mogu samo da učine sopstveno stanje mnogo gorim nego što je bilo – mislim da sam tada skoro doživeo svoj drugi prodor u stanje Svesnosti (Svest o samom Sebi). Shvatio sam da ono što sam osećao u vezi religije bilo ispravno. Iznenada se formulisalo i objasnilo. Ovaj rad, ako želiš da ga slušaš i da ga čuješ u svom srcu, je ubedljivo najlepša stvar koja uopšte može da se čuje. On ne govori o grehu, nego o bivanjem u uspavanom stanju, baš kao što i Jevanđelje ne govori u stvari o grehu nego promašenom znamenju – što u stvari znači ta grčka reč. Možemo li da čujemo Rad? Imam jednu staru knjigu koju je napisao čovek koji tada bio u Radu. Na naslovnici se nalazi čovek u dubokom snu koji spava na zemlji sa merdevinama koje se penju ka nebu i anđelima koji duvaju trube, gotovo u njegovo uho. Ali on i dalje ne čuje ništa. On spava u životu – možda je milioner ili neka veoma poznata osoba ili običan zlostavljeni službenik, ili zabrinuta majka i tome slično.

Ovaj rad je divan kad vidiš zašto postoji i šta znači. Radi se o oslobađanju. Tako je lepo kao kad bi na primer, bio zatvoren u zatvoru, i naiđe čovek da ti ponudi ključ od brave ka slobodi. Ali ti ga možeš odbiti, zato što si stekao zatvoreničke navike i zaboravio na svoje poreklo, a ono je od Zvezda. Ali da li ćeš ikada više biti u stanju da se setiš sebe sa svojim zatvoreničkim mislima i interesovanjima, i preokrenuti ga naglavačke neumrljavši ga negativnim emocijama i svim oblicima samoidentifikovanja? Tada bi najprirodnije bilo da odbiješ ključ koji ti je ponuđen i koji će otključati sva vrata tvog zatvora, jedna po jedna, zbog toga što više voliš zatvor u kojem se nalaziš – tj. stanje u kojem se nalaziš. Ili još gore, možda ćeš biti ozlojeđen i možda ćeš pokušati da ubiješ stranca koji ti je ponudio ključ i možda ćeš se boriti za svoju tamnicu, čak i žrtvovati svoj život u pokušaju da ostaneš u zatvoru.

Vaš,
Moris Nikol

Četvrti Put

Birdlip, 4. maj 1941

U ovom momentu veoma je važno razumeti što znači Četvrti Put. Postoje četiri načina Rada na sebi. Mi pripadamo Četvrtom Putu, koji je najteži put od svih zato što mora da se praktikuje usred svakodnevnog života. Put Fakira – tj. Prvi Put – Put Monaha, tj. Drugi Put – i Put Yoge, tj. Treći Put, nisu naš Put. Mi možemo da pričamo samo u maloj skali u odnosu na sebe, sa stanovišta gde se mi nalazimo, ali čak i u ovoj maloj skali, mi pokušavamo da sledimo Četvrti Put koji se u život spuštao uvek kada je vladao period posebnog nereda i haosa.

Želeo bih da vam svima kažem da neki od vas ne shvatate ideju Četvrtog Puta – na primer, u uverenju da uslovi koji su nekad postojali moraju da se nastave i da zauvek postoje. To je sasvim pogrešno. Četvrti Put uvek treba da je povezan sa različitim okolnostima života i nikad ne može biti fiksiran i uobičajen. Iznenada može se ukazati potreba da se čitav spoljni poredak stvari izmeni. Želim, posebno u ovom trenutku, da budem okružen sa ljudima koji ovo razumeju i koji mogu da se postave u različite okolnosti i da dalje u sebi održavaju principe i ideje Rada. Nemamo nikakvu predstavu kako će se stvari odvijati ubuduće. Ali shvatamo da Rad mora da se nastavi u budućnosti. To znači, da ljudi moraju biti u stanju da se prilagode sasvim različitim spoljašnjim uslovima a da i dalje održavaju duh i osećaj Rada.

U Četvrtom Putu glavno postignuće je postati čovek br. 4 – tj. Balansiran Čovek, ili svestrana osoba. Ako su neki od vas formirali ideju o tome šta je spoljašnji oblik Rada iz ranijih asocijacija i udruženja i nađete se u konfrontaciji sa jednim sasvim novim spoljašnjim stanjem sveta i postanete negativni vi ste onda, po meni, potpuno beskorisni što se tiče Četvrtog Puta. Morate naučiti da je svaka spoljašnja promena u Radu uvek korisna za vas, bez obzira koju formu uzima, i svi morate biti spremni da sledite Rad kada promeni svoju spoljašnju manifestaciju, i svakom trenutku imate jasan unutrašnji stav u vezi toga. U sadašnjem trenutku je zaista nemoguće reprodukovati situaciju koja je bila u Eseksu. Sadašnja centrala našeg ogranka Rada se nalazi pod budnim okom javnosti – tj. dve kuće koje smo uzeli su bukvalno na putu, posebno kuća u Berdlipu koja se nalazi baš u selu. Stoga je sasvim nemoguće živeti život kakav smo živeli u Eseksu na Farmi i svako mora da shvati i da se prilagodi okolnostima, i svako mora da shvati da smo, da tako kažem, u „stranoj“ zemlji i naročito konzervativnoj zemlji, i moramo se potruditi da ostavimo utisak razumnih i pristojnih ljudi. Pod tim okolnostima ne možemo imati isti spoljašnji život kao pre, ali ne vidim razlog da ljudi koji nas posećuju ne bi to razumeli, i da ova sasvim mala teškoća može biti savladana i da je izuzev toga sve isto kao i pre.

Rekao sam to i ranije i ponavljam više puta, da Rad ne uključuje nužno dolazak na Farmu i da je Farma odvojena od učenja o Radu. Rad postoji kroz pojedinačan stav prema njemu, i spoljašnje okolnosti i njihove različitosti ne bi trebale da su od značaja. Žao mi je što ovo moram reći, ali je neophodno. Sve što znam je da se opet možemo naći u potpuno izmenjenim okolnostima, koje će opet zahtevati pravilno razumevanje, i tako uvijek iznova. Ljudi moraju da shvate da su na Četvrtom Putu i da i dalje moraju da budu u stanju da urade „sve stvari sa drugim ljudima“ i da razviju svaku stranu sebe, u odnosu na društvo i sve oblike spoljašnjeg života, do razumne mere; u protivnom oni ne razumeju ideju Četvrtog Puta koja se održava usred života između svega što se dešava, prilagođavajući se, a ipak se održavajući iznutra. Četvrti Put jeste i mora uvek biti najfleksibilniji od svih, ali zahteva najfleksibilnije unutrašnje

razumevanje i ako neko ne može da bude fleksibilan, a i da dalje održava osećanje Rada, onda je takav zaista težak učesnik u vezi sa ovom linijom Rada. Svaka promena okolnosti omogućava svakome vrlo korisnu šansu da nešto nauči. Kad imam dovoljno ljudi oko sebe kojima verujem, u smislu da će biti u stanju da se suoče sa bilo kojom osobom koju sretnu i sa svakom situacijom u životu, osećam da bih bio u stanju da produžim Rad na način na koji bih u stvari i želeo da se on nastavi. Ovde ću vas podsetiti na jedno značenje „mehaničnosti“ u Radu. Ako nemožete da se postavite u odnosu na ovu ili onu stranu u životu, morate da sebi to postavite za cilj. Ne postoji niti jedna stvar u životu u vezi koje, čovjek Četvrtog Puta, ne zna nešto ili nema mogućnosti da se postavi u odnosu na nju. Četvrti Put nije romantičan i nema svrhe imati romantična osećanja u vezi sa tim (Farme u Eseksu). Četvrti Put je zapravo nemilosrdan i čim se nešto završi – tj. nema više stvarne vrednosti, napušta se. Ovim ne mislim da ne možemo da se vratimo na Farmu, ali to je velika šansa za svakoga da se prilagodi spoljašnjim oblicima i fizičkim prilikama Rada u određenom trenutku. To se odnosi jednako na one koji ne mogu da budu ovde kao i na one koji su tu.

Bilo bi mi veoma drago ako biste pokušali da razumete sve ovo, jer je veoma bitno da vam se skrene pažnja na to, poznavajući činjenicu da svako, vremenom, pokušava “da se smiri” u nekoj formi Rada Četvrtog Puta za koju smatra da će tako nastaviti dalje. Nažalost, takve emocionalne i mentalne navike mogu lako da se stvore.

Jednom sam rekao G.-evu: „Zašto ne gradite solidnije“ (gradili smo pozorište) On je rekao: “Ovo je samo privremeno. Za veoma kratko vreme sve će biti sasvim drugačije. Svi će se razići. Ništa trajno ne može se sada podizati.” Tako da svi treba da shvatite šta to može da znači. Mnogo puta G. nije imao spoljašnji Rad – tj. mesto ili nastambu. Sve je izgledalo kao da se rastopilo i sa spoljne ili opažajne tačke gledišta, ipak kao što znate Rad se nastavio i konačno je prenet u ovu zemlju, a ipak to nije imalo nikakve veze sa spoljašnjom formom Rada, sa nekom kućom ili situacijom i tome slično, i u smislu onog što je G. rekao meni privatno, nalazim da ne možemo imati trajnu kuću za Rad i da moramo da se prilagodimo svakoj vrsti situacije u budućnosti. Ali svi vi koji ste čuli Učenje tokom dovoljno vremena trebalo bi da ste sasvim opušteni u vezi promene u spoljnoj formi Rada sa konkretnom kućom ili spoljašnjih zahteva u odnosu na Rad i da se momentalno opredelite sa stanovišta Rada. Problem je što stvari postaju mehaničke i neophodno je dati određeni Šok kako stvari ne bi bile dalje mehaničke. Ali Rad nastavlja na isti način i govori istim glasom istom snagom onima koji ga priznaju i praktikuju.

Moram da dodam da se težište ovog što vam govorim nalazi u značenju Četvrtog Puta. Mi nismo Fakiri sa ispruženim rukama iz godine u godinu, niti monasi koji žive u manastirima, nismo ni Yogiji koji pohađaju udaljene škole i meditiraju u pećinama Himalaja. Mi pripadamo onom što se zove Četvrti Put, koji je usred života. Tako da moramo da Radimo usred života, okruženi svim nevoljama života i život će postati eventualno nas učitelj – tj. moramo da praktikujemo ne-identifikovanje usred događanja života; moramo da praktikujemo samosećanje usred doživljaja; i moramo da primetimo i da se odvojimo od negativnih emocija usred teškoća i promenljivosti dnevnog života. I stoga se kaže da čovek koji prati Četvrti Put mora postati čovek br. 4 – tj. čovek koji je razvio svoje Centre. To znači da čovek može biti čovek u odnosu na sve ljude, takođe znači da je čovek razvio sve strane u sebi koje poseduje i da može da odgovorno suočiti se sa svakom situacijom, sa svakom klasom, sa svakom vrstom ljudi, sa svakom tačkom gledišta, sa svakom teoretskom, praktičnom i filozofskom situacijom do određene tačke. S jedne strane on je čovek sveta. Pogrešno je da se tako kaže ali to verovatno ipak daje ideju šta čovek br. 4 jeste. Četvrti čovek zapravo ne znači čovek od sveta. Znači nešto dublje od toga, ali svakako da uključuje ovo prethodno – tj. znači da je osoba u stanju da se sretne sa svim događajima i situacijama u životu na odgovoran način i nije budala u odnosu na život i ljude. Ima mnogo stvari da se nauči od običnog života što svako treba da nauči, u odnosu na ideju Čoveka br. 4, i sve ove stvari postaju mnogo interesantnije. Čovek mehanički mrzi određenu stranu života ili određena osoba mehanički mrzi tu stranu života. U

stvari, čovek mora da postigne svoj puni razvoj u odnosu na život u isto vreme kada i Rad da bi stigao u fazu čoveka br.4 – jer neko ne postaje čovek br. 4 ukoliko ga tome nije naučio Rad, i u isti vreme ukoliko nije sebe razvio u odnosu na sve strane u životu. Upitajte se, svi vi, u kojim delovima života ste nerazvijeni, ovde jednostavno mislim na običan spoljni život. Da li biste bili u stanju da odjednom predvodite vojsku? Da li biste bili u stanju da upravljate hotelom? Da li biste bili u stanju da efektivno govorite sa Premijerom? Možete li da napravite pozorišni komad i da vozite brod ili da nešto važno otplešete i da ćutite i da znate šta da Radite? Možete li da kritikujete knjigu? Možete li da održavate razgovor sa obrazovanim ljudima? Iako sve to nije važno i niko ne treba da uzme ovo bukvalno, svako mora da ima ideju šta čovek br. 4 znači, jer čovek br. 4 ne znači baš sve kako sam ovde rekao. Sve ovo označava postignuće izvanredne svestranosti tako da, iako nikad niste razgovarali sa Premijerom, kad dođe momenat za to, moći ćete to da uradite iz svog unutrašnjeg razvoja i iz vaše unutrašnje snage.

Četvrti Put leži u životu i ljudi moraju biti dovoljno jaki da ga Voljno i sa Razumevanjem održavaju zato što on nema ni hramove, ni crkve, ni rituale, već samo određena Pravila. Stoga, molim vas da shvatite da, ako se spoljni uslovi Četvrtog Puta promene za vas i nastave i dalje da se menjaju, morate uvek nastojati da održite ravnotežu i da prihvatite nove uslove kao uslove Rada, i verujete da bez obzira koliko možda lično volim nekog čoveka ili ženu, ne mogu da učinim ništa ako izmena spoljnih okolnosti čini tu osobu negativnom u Radu.

I dodacu još ovu jednostavnu rečenicu. Molim vas nemojte da mislite, da Rad znači Farma. Često ljudi povezuju sebe sa Radom kroz čulne prizore tako da zaboravljaju od čega se Rad, zapravo, sastoji. Rad nije mesto, nije stvar koju možete da dodirnete ili da njome rukujete, rad nije u Francuskoj ili u Engleskoj ili Americi, ili na bilo kom mestu u svetu. Rad je u vašim srcima i u vašem sopstvenom razumevanju, i gde god čovek mora da ide, Rad uvek ide sa njim, ako prema Radu zadržava pravilan stav. Rad se jedino održava čovekovim aktuelnim naporom. Samo ako je voljan da ga primi, Rad će dodirnuti čoveka, a onda polako počinje da ga transformiše. Stoga, Rad nije u prostoru, čak ne ni u vremenu. On je sadržan u nečemu što mi ne razumemo, u nečemu što nije ni vreme, ni prostor, ni mesto, ni momenat. Reč za to odavno postoji ali uvek je sasvim pogrešno shvaćena, ta reč je *večnost*.

Birdlip, 29. maj 1941

Uvodna beleška na komentare ideja Rada

U tumačenju ideja ovog sistema Rada, neophodno je dati ideje u čistom obliku – tj. onako kako su izvorno date moraju tako biti i predavane. To je zadatak bilo koga ko je dobio dozvolu da podučava druge Radu. U suprotnom ljudi počnu da prilagođavaju ideje shodno njihovom nivou razumevanja tako da vremenom to postaju sasvim drugačije ideje shodno njihovim predrasudama, baferima, pristrasnostima, itd. U razgovorima o Radu, ideje su date u njihovom izvornom obliku. Ali namjera ideja Rada je da učini ljude da misle za sebe, svojom glavom, jer ni jedna od ideja ne može zaista da se primi u čoveku dok god ne počne da misli o njima, i shvati šta one pojedinačno znače i počne da ih vrednuje i da razmišlja o životu i njegovom smislu, i o sebi sa stanovišta ideja. I moramo ovde dodati da niko ne može biti drugačiji od onoga što je sada, dok ne počne da razmišlja na drugi način, novi način. Rad treba da nas natera da mislimo i da probudimo naš um, ili kako se u ovom sistemu kaže da probudimo *vozača* u nama, koji u većini ljudi čvrsto spava, i ostaje u čvrstom snu ceo život uprkos svim nevoljama i tragedijama, zato što između ostalog čovek više voli da živi u prizemlju sebe, u svojim nižim delovima, u instinktivnom i motoričkom centru – tj. u senzacijama, apetitima i muskulturnim aktivnostima. Ali pošto je prvi cilj Rada naučiti ljude

da razmišljaju sami za sebe o idejama Rada, i iz tih ideja, ono što nazivamo komentarima, ima svoje mesto u Radu.

Komentari su refleksije o Radu, individualne misli koje se rađaju kroz lično posmatranje i praktičnu primenu ideja Rada, dodatne ilustracije itd. Ovi komentari, predstavljaju stoga jednu dodatnu stranu Rada ali su to, da tako kažemo, individualni doprinosi opštem sistemu ideja Rada i stoga ne smeju biti uzeti za aktuelno učenje Rada ili pobrkani sa njima, one mogu biti prihvaćene ili ne, shodno individualnom izboru. Učenje i ideje Rada su jedno, a komentari pripadaju nekom drugom redu. Učenje i ideje Rada su nepromenjive. Komentari su više po prirodi sugestije, mogućeg uvećavanja, objašnjenja itd. Ali kao telo, komentari su kao neki dodatak i mogu se menjati shodno okolnostima. Važno je da se čovek seti šta je Rad sam po sebi, a šta pripada samo komentarima, kako smo ih nazvali. U ovom smislu, mora se shvatiti da u Radu postoji nekoliko stvari kako su do sada date, i koje su maglovite, i potrebne su im još neke dodatne misli da bi značenje bilo jasnije. Ali takve dodatne misli nisu ništa do *komentari*. Oni su dodatni materijal i ništa više, i kao što rekoh mogu biti prihvaćeni ili ne, shodno ličnom izboru. Ako pomažu u boljem razumevanju Rada, komentari mogu biti korisni, ako nisu onda ih se ne sme uzeti kao da su sam Rad. Komentari na Rad spadaju u dva poglavlja. Prvo je: komentari koji sadrže ideje koje se definitivno ne nalaze u samim idejama Rada. Drugo je: komentari koji su samo dodatna refleksija i ilustracije se direktno odnose na jedan ili drugi aspekt Rada, kao što su komentari na samoposmatranje, pamćenje sebe, i slično.

Komentari I

Komentari I – Birdlip, 29. maj, 1941

O dodatnim načinima samoposmatranja

I

Primećujete li razliku između vaših pojedinačnih života i života uopšte? Šta podrazumevate pod terminom *moj život* – kao kad na primer kažete: „Moj život je do sada jedan srećan život“ ili „Moj život do sada je nesrećan život“? Mislite li da su spoljašnje stvari bile lepe ili pak unutrašnje stvari – tj. da su vaša raspoloženja i osećanja su bila prijatna do sada ili ne? Složit ćete se da je ponekad osoba koja se nalazi u odličnim spoljašnjim životnim okolnostima, sa dovoljno novca i sa prijatnim okruženjem, i bez ikakvih ozbiljnijih neprilika itd, u stvari jedna nesrećna i jadna osoba, i s druge strane da osoba u sasvim drugačijim, i čak gorim, okolnostima je često srećna i ispunjena osoba. Pogledajmo na tu situaciju поближе. Šta je nečiji život – ta stvar o kojoj govorimo tako nesumnjivo, bez sagledavanja šta je to? Kad ljudi, tako srčano, žele da ispričaju priču svog života, o čemu oni govore? Govore o *dogadjima*, o drugim ljudima, o spoljašnjim stvarima. Ali ljudski život sastoji se od dve različite stvari, koje za svrhu Samoposmatranja moraju biti ispravno shvaćene. Ljudski život se ne sastoji samo od događaja, nego i od *stanja*. Stanja su unutrašnja, a događaji su spoljašnji. Stanja su stanja sebe, tj. unutrašnja stanja, kao što su loša raspoloženja, navike i brige, uobičajeni strahovi, sujeverja, predosećaji, depresija, s jedne strane a s druge strane bolja stanja, stanja sreće, stanja uživanja, i milosti. Ona su u nama – tj. sva stanja su stanja sebe iznutra. Događaji su spoljašnji i dolaze k nama spolja. Dakle, čovekovo unutrašnje stanje može da korespondira sa spoljašnjim događajem, ili može biti uzrokovano njime, ili ne imati nikakve veze sa spoljašnjim. Ali neophodno je videti da su stanja i događaji dve različite stvari, pre nego što počnemo da razmatramo kako mogu biti povezani. Uzmimo na primer prijatan događaj. Da li vaše unutrašnje stanje korespondira sa tim? Možete li zasigurno reći, da kad se spoljašnji događaj desi, da vaše unutrašnje stanje korespondira sa tim? Recimo da očekujete neki priželjkujući događaj i idete mu u susret. Možete li reći, da kada stvarno dođe, da će mu vaše

unutrašnje stanje izaći u susret? Ili ćete priznati da iako se događaj desio, čak i onako kako ste se nadali, često mu ipak nešto nedostaje? Šta mu nedostaje? Ono što mu nedostaje je korespondirajuće unutrašnje stanje iskombinovano sa spoljašnjim događajem, koji ste tako željno očekivali. I kao što svi znate, obično je to sasvim neočekivani događaj koji nam donosi najbolje momente. Uzmimo tu ideju – naime, odnos unutrašnjih stanja i spoljašnjih događaja. Ukoliko u sebi nemamo određeno, pogodno stanje, ne možemo se postaviti na pravi način, prema određenom srećnom događaju – tj. da to kažemo na drugi način, nešto u nama mora postojati kako bismo se mogli uključiti u određeni srećni događaj. Ipak, ljudi su vrlo skloni da o svojim životima misle kao o spoljašnjim događajima, i da samo broj spoljašnjih događaja jedne ili druge vrste koji im se dešavaju ili ne dešavaju, čine njihov život nesrećnim. Ali čovekov kapacitet za život zavisi od njegovog unutrašnjeg razvoja – tj. od kvaliteta njegovih unutrašnjih stanja. Jer iznutra, u odnosu na naša unutrašnja stanja, leži *aparatus za život*, i ukoliko je taj aparat, npr. uronjen u samosažaljenje i brige ili neke druge negativne emocije, i nebitno koliko radosna i prijatna spoljašnja dešavanja bila, ništa se neće desiti kako treba jednostavno zbog toga što taj *aparatus života* – tj. osoba sama po sebi – nije sposobna za kombinaciju sa događajima koji dolaze iz spoljašnjeg života i koju mu mogu izazvati prijatne i radosne trenutke. Osoba se može radovati putovanju u inostranstvo i kad se to dogodi to je onda neki *događaj*. Ali može biti i tako čangrizav zaokupljen nebitni stvari, da taj put nije ništa drugo nego sama propast. I u tom slučaju biće to čovekovo *unutrašnje stanje* koje je pogrešno. I ako se pitamo od čega se *naš unutrašnji život* sastoji, ne možemo reći samo od *događaja*, nego se on sastoji više od *stanja*. Pretpostavimo da vam se čovek, koji voli da bude pesimističan, melanholičan i sumoran, žali da je život “loš posao” i da ga ne vredi živeti, da li biste pretpostavili da je uzrok tome nedostatak odgovarajućih *događaja* ili da je to uzrokovano čovekovim *unutrašnjim stanjima*, i da li biste bili toliko šašavi da pomislite da će priređivanje lepe žurke za njega promeniti stvari? Bolest je u samom čoveku – pogledajte samo koliko ljudi vidite svaki dan koji svoj sopstveni život i život drugih čine jadnim, zbog njihovih loših unutrašnjih stanja – i koji, u stvari, zaslužuju sopstvenu neslobodu, jer ne uviđaju kakva su njihova unutrašnja stanja i zamišljaju život kao nešto potpuno izvan njih

U samoposmatranju, pokušajte da napravite razliku između spoljašnjih događaja i unutrašnjih stanja, i zapazite gde se nalazite u odnosu na oboje; u odnosu na vaše unutrašnje stanje i u odnosu na prirodu spoljašnjeg događaja. Spoljašnji događaji mogu biti svake vrste. Spoljašnji život nije glatki list papira po kome mi gamižemo kao mravi. Pun je brda i dolina, dobrog i lošeg vremena. To je priroda života – ali po pravilu, mi sve događaje uzimamo kao izuzetke, barem one neprijatne kao što su bolesti, ratovi, itd. Život je serija različitih događaja koji dolaze, duž manje ili veće skale, vama u susret, i svaki događaj ima svoju specifičnu prirodu. I unutrašnja stanja mogu biti svakojake prirode. Sav lični rad je na unutrašnjim stanjima i svi znate na kojim pogrešnim stanjima čovek mora da radi i da pokuša da se ne identifikuje sa njima. Ako radite na tim pogrešnim stanjima i pokušavate da se odvojite od njih, onda neprijatni događaji života neće tako lako da se odraze na vama i da vam oduzimaju snagu. Događaji su *uticaji* koji se u svakom trenutku menjaju u svojim različitim kombinacijama, i neki su bolji od drugih, ali svi moraju biti uzeti svesno, čak i oni dobri – na ovom niskom nivou na kome se nalazimo u kosmosu – naime, na planeti Zemlji – i neki od tih događaja su vrlo opasni i ni po koju cenu se ne smemo identifikovati sa njima. Iz onog što je rečeno, postaće nam jasnije da o nečijem životu moramo misliti kao o unutrašnjem stanju i istinska istorija nečijeg života biće istorija unutrašnjih stanja a posebno negativnih emocija. Živjeti “*kako bilo*” u *sebi* – u ovom unutrašnjem nepreglednom prostoru koje je dostupno svakom pojedincu kroz samoposmatranje i nevidljivo je drugima – je najgori mogući zločin koji možemo počinuti. Ovaj Rad počinje samoposmatranjem i primećivanjem pogrešnih stanja u sebi i radom protiv njih. Na taj način unutrašnji život postaje pročišćen i pošto naš unutrašnji život privlači spoljašnji život, promenom naših unutrašnjih stanja, izgladnjivanjem jednih i negovanjem drugih, takođe menjamo ne samo naš odnos prema *događajima* koji dolaze spolja nego čak i prirodu događaja koji nam dolaze iz dana u dan. Samo tako možemo promeniti prirodu događaja koji nam se dešavaju. Ne možemo ih promeniti direktno, nego

samo kroz menjanje *stanja* u sebi – tj. zavođenjem reda u kući koju nastanjujemo. Nisu samo događaji današnjeg dana ono što je bitno – kao kad izgubite nešto ili nešto pođe naopako ili vas je neko zaboravio ili bio grub prema vama, itd. – nego se radi o tome kako reagujete na to sve – tj. u kojim stanjima u sebi obitavate – jer tu leži vaš istinski život i ako je vaše unutrašnje stanje ispravno, ništa u prirodi spoljašnjih događaja ne može da vas nadvlada.

Dakle, pokušajte da uvedete razliku, kao vežbu da živite malo svesnije, između unutrašnjih stanja i spoljašnjih stanja, i pokušajte da bilo koji spoljašnji događaj, nakon što ste zapazili njegovu prirodu, primite sa ispravnim unutrašnjim stavom, tj. sa pravim stanjem. A ako ne možete, razmislite kasnije o tome – prvo pokušajte definisati prirodu događaja i vidite da li vam se ovakva vrsta događaja dešava često i pokušajte da ga sagledate jasnije u smislu „Ovo se zove kasniti“ ili „Ovo se zove gubiti stvari“ ili „Ovo se zove primiti lošu vest“ ili „Ovo se zove neprijatno iznenađenje“ ili „Ovo se zove težak rad“ ili „Ovo se zove biti bolestan“. Počnite na ovaj vrlo jednostavan način i uskoro ćete videti kako različiti lični događaji, i u tom smislu čovekov spoljašnji život, se menja sve vreme i ono što u nekom vremenu ne možete da uradite, možete u neko drugo vreme. Jer su događaji kao otvaranje i zatvaranje vrata. Onda ćete uvideti, u odnosu na male događaje dnevnog života, koje ste događaje sami uzrokovali a koji su se desili slučajno, i sl. Nakon toga razmislite o vašem stanju i u kakvom stanju obično primete određeni događaj, te da li je to stanje ispravna „alatka“ za suočavanje sa tim događajem, tj. da li je to ispravan način koji treba upotrebljavati u susretu sa takvim događajem. Čovek mora da nauči da bude pasivan spram mnogih događaja, tj. da uopšte ne reaguje, da ništa ne čini. Ali da se bude pasivan zahteva veliku unutrašnju aktivnost svesti (svesnosti), da bi se sprečila bilo koja mehanička reakcija koja dodiruje isključivo asocijativni mehanizam uma i osjećanja koja greškom uzimamo kao nas same.

Komentari II

Komentari II – *Birdlip*, 06. jun 1941

O dodatnim načinima Samoposmatranja

Prvi deo – Ovo što sledi je komentar, koji se odnosi na ideju različitih „ja“ u nama. Kao što znate, u ovom sistemu učenja, čovek se ne smatra jedinstvenim (Celovitim). Nedostatak jedinstva u čoveku je izvor svih njegovih nevolja i teškoća. Čovekovo telo je jedinstveno i radi kao jedna organizovana celina, sem kada je bolesno. Ali čovekov unutrašnji život nije jedinstven, nema organizaciju i ne funkcioniše harmonično kao celina. Čovek je, u odnosu na svoja unutrašnja stanja, mnoštvo, i iz jednog ugla ovog učenja, o ovom unutrašnjem mnoštvu se govori kao o različitim „ja“ ili različitim 'Ego-formacijama' u njemu. Čovek nema postojano „ja“ nego se u njemu nalazi mnoštvo različitih „ja“ koja svakog momenta uzimaju kontrolu nad njim i govore iz njega u njegovo ime; i sa ove tačke gledišta, čovek se može uporediti sa kućom u neredu u kojoj nema domaćina, nego postoji gomila sluga koji govore u ime odsutnog domaćina. Kao što ste verovatno ranije čuli, najveća je greška podrazumevati da mi ili neko drugi ima postojano, nepromenljivo „ja“ – ili ego – u sebi. Čovek nikad nije isti neko duže vreme. On se neprekidno menja. On zamišlja da ako se čovek zove Džems on je uvek Džems. To uopšte nije tačno. Čovek koga znamo kao Džemsa ima u sebi i drugih „ja“ drugih ego-a, koji uzimaju kontrolu nad njim u različitim momentima, i iako možda Džems ne voli da laže, drugi 'ja' u njemu – nazovimo ga Petar – voli da laže, itd. Uzimati stalno neku osobu, kao jednu te istu osobu, i pretpostaviti da je ona jedno „ja“, jeste činjenje nasilja nad njom i u isto vreme činjenje nasilja prema samom sebi. Mnoštvo različitih ljudi živi u svakom od nas. Sve ovo su sve različita „ja“ koja pripadaju ličnosti, koju je neophodno posmatrati i pokušati je upoznati, u suprotnom nikakvo *znanje o sebi* nije moguće – tj. ako čovek zaista traži *znanje o sebi* a ne maštu i uobrazilju o sebi. Ni jedan od vas prisutnih nema postojano i nepromenljivo „ja“. Niko od vas ovde ne poseduje Istinsko jedinstvo bića. Svako

od vas je samo gomila različitih ljudi, neki bolji i neki lošiji, i svako od tih ljudi u vama – tih “ja” u vama – u određenim momentima uzima kontrolu nad vama i čini da govorite ili radite kako taj “ja” želi, i osećate i mislite ono što ono želi da oseća i misli. Ali, sve ovo vi već znate i želim da govorim detaljnije o ovoj *doktrini o više “ja”* u čoveku i i da vam sugerišem nešto o dubljem značenju i značaju ove doktrine. Ako neki od vas ne mogu da razumeju šta sledi, to je zbog toga što: ili još nemate dovoljno prakse u samoposmatranju, i u tom slučaju morate da budete strpljivi i sačekate još malo, ili ako ste duže u Radu, još uvek niste počeli da ozbiljnije posmatrate sebe – tj. niste počeli da Radite na sebi i verovatno nikad niste dovoljno ozbiljno mislili šta to znači. U ovom drugom slučaju, mogu samo da kažem da morate da učinite napor da razumete šta to znači, kroz aktuelno Samoposmatranje i to što je moguće pre, jer se vreme računa u Radu i prilike, same po sebi, postaju ređe i ako ih čovek ne iskoristi kad je moguće, može se desiti da bude prekasno da se sa sobom bilo šta učini u smislu unutrašnje promene, koja je jedino moguća kroz Samoposmatranje i Znanje o samom sebi koje iz toga proizlazi.

Prva tačka na koju skrećem vašu pažnju u vezi doktrine mnogih “ja” u čoveku je, da dok god čovek uzima sebe *kao jedno*, on ne može da se menja. Ali da li ste razmišljali, sami za sebe – tj. u vašem ličnom razmišljanju – zašto je to tako? Svi znate da ovaj Rad pokušava da nauči čoveka da misli sam za sebe, ali ako sluša ideje ovog sistema bez sopstvenog razmišljanja o njima čineći ih tako delom sebe, to je onda veliko gubljenje vremena. Rad nije nešto spolja, nego iznutra, i oni ljudi koji zamišljaju da je Rad, kao neka spoljašnja organizacija koja će da ih nosi i vodi, žalosno greše u pogledu značenja Rada. Činjenica da Rad počinje Samoposmatranjem sigurno je dovoljna da pokaže da se zahteva lični napor na strani svakog čoveka pojedinačno. Samo vi sami možete da posmatrate sebe i niko drugi to ne može da učini umesto vas. Samo kroz napor Samoposmatranja čovek može da vidi, sam za sebe, da nije jedno i razbije iluziju da je on stalna, nepromenjiva individua. Jer, sve dok god čovek ima iluziju da je on jedna te ista osoba, on ne može da se promeni – a kao što znate, Cilj Rada je da omogući postepenu promenu čovekovog unutrašnjeg života. U stvari, sav ovaj Rad je zasnovan na ideji da je, promena sebe ili unutrašnja transformacija, definitivna mogućnost svakog čoveka i da je to pravi cilj postojanja. Ali početna tačka ove promene sebe ostaje skrivena dok god je čovek pod iluzijom da je on jedno. Čovek mora razumeti, sam za sebe, da on nije *jedno* već *mnoštvo* i ovo razumevanje može doći samo kroz ne-kritikujuće (nepriistrasno, objektivno, ovaj mi izraz više ukazuje na pravu sustinu koju Nicoll ovde želi da naglasi) posmatranje samog sebe. Ali dugo vremena, iluzija da je on uvek jedna te ista osoba, će se boriti sa njegovim pokušajem da se posmatra bez samokritikovanja i otežavaće mu razumevanje značaja njegovih zapažanja. Naći će za sebe izgovore i pravdanja i tako će se držati ideje da je on uistinu jedno i da ima postojanu ličnost, da uvek zna šta radi, razmišlja i govori, da je uvek svestan sebe i da se kontroliše u svakom trenutku. Za njega će biti veoma teško da sebi prizna ta to nije tako. A s druge strane, potpuno će biti beskorisno ako se pravi i veruje da on nije *jedno* a da istinu toga sam za sebe ne uvidi. Deo *znanja* ovog sistema učenja je da čovek nije jedno već *mnoštvo*. Ali prosto kao znanje (informacija), ono leži samo u čovekovojoj memoriji. Ukoliko čovek ne uvidi istinu ovog znanja primenjivanjem na sebe, radom na sopstvenom biću, ono ne može da pređe u razumevanje. Čovek može reći: “Znam da nisam jedno već *mnoštvo* – tako Rad kaže”. Ali to ne znači ništa. Znanje za čoveka ostaje izvan njega. Ali ako znanje praktično primenjuje i kroz dug period Samoposmatranja počinje da uviđa istinu u tome, onda će reći: “Razumem da nisam jedno već *mnoštvo*” – i to je sasvim različita stvar. Znanje će sazreti u njemu, i neće biti više samo znanje, nego Razumevanje, zato što je čovek primenio znanje na sebe tako što je Radio na svom biću. I setićete se da je u ovom sistemu veliki naglasak stavljen na razliku između Znanja i Razumevanja i koliko često se kaže da današnje savremeno znanje ide daleko iznad razumevanja, jer čovek je do sada razvio samo stranu *znanja* ali ne i odgovarajuću stranu *bića*. Kada čovek počinje da posmatra sebe iz ugla da nije jedno već *mnoštvo*, on počinje Rad na svom biću. On ne može to da Radi ako ostaje pod ubeđenjem da je jedno, jer onda neće biti u stanju da odvoji sebe od sebe, jer će uzeti sve u sebi, svaku misao, svako raspoloženje, osećanje, impuls, emociju, itd. kao sebe

– tj. kao “ja”. Ali ako počne da posmatra sebe, onda će, u tom momentu postati dva – posmatrajuća strana i posmatrana strana.

I dok god ne podeli sebe na ovaj način i bori se da ovu podelu u sebi učini još značajnijom, nikad neće biti u stanju da se pomeri sa mesta gde se nalazi, jer će sve što se dešava unutar njega uvijek uzimati kao sebe samog, i reći će svemu “ja” i tako će sve u njemu biti “ja”, i identifikovanjem sa svim što se u njemu događa i uzimajući sve to kao “ja”, učiniće promenu nemogućom, jer će se sve sakriti iza iluzije o “ja” i nastaviće da u njemu živi. U stvari, cela gomila ljudi u čoveku – gomila odvojenih “ja” u njemu – i korisnih i beskorisnih - imaće, moglo bi se reći, ista prava i uživatiće jednaku zaštitu jer on neće biti u stanju da ih razlikuje jednog od drugog pošto će ih sve uzimati kao sebe. Ovo je samo jedan način da se predoči situacija čoveka koji je ubeđen da je on jedno. Čovek ne može početi da se menja sve dok god nije u stanju da na osnovu Samoposmatranja kaže: “Ovo nisam ja”. Čim bude u stanju da ovo kaže unutar sebe onom što posmatra, on se počinje odvajati od toga. Tj. on počinje da izdvaja osećaj “ja” iz toga i eventualno, posle duže borbe, rezultat je da ono što je posmatrano počinje da se udaljava od njega i samim tim prelazi u udaljenu distancu u njegovom unutrašnjem životu. Ali ovo je nemoguće ukoliko čovek misli da je on ono što posmatra u sebi, jer će to i dalje biti “ja” u njemu a “ja” ne može da promeni “ja”, jer tada odvajanje neće biti moguće i on će ostati sjedinjen sa onim što posmatra mišljenjem da je to “ja” – tj. on sam – umesto da to uzme samo kao neko “ja” u njemu samom.

Kad čovek misli, on veruje da to on misli. Ali naše misli dolaze slučajno sem ukoliko ne razmišljamo duboko i sa pažnjom, što je veoma retko. Misli koje prolaze kroz našu glavu dolaze od različitih “ja” u nama. Pretpostavimo da čovek primećuje da ima negativne misli o Radu, ili o nekoj osobi, ili o nečem što se dogodilo. Pretpostavimo da čovek uzme te misli kao njegove – kao sebe tj. kao “ja” – i pretpostavimo da oseća izvesnu nelagodu u vezi toga. On kaže sebi: “Ne smem da razmišljam na ovaj način”. To može ili ne mora da ima neki rezultat. Poenta ovog je da on greši – naime, greška je u tome što sve što se dešava u njemu uzima kao sebe, tj. kao jedno “ja”. Ako ispravno posmatra sebe, primetiće ove misli, ne kao sebe, nego kao nešto što dolazi od negativnog “ja” u njemu, o kojem možda već nešto zna. Pretpostavimo da mu je to ‘ja’ već poznato. Pretpostavimo da već jako dobro poznaje to “ja”. Odjednom prepoznaje da to “ja” govori u njemu i komunicira sa njim putem misli kroz mentalni centar i u isto vreme uzrokuje neku određenu vrstu negativne emocije. Ni jednog trenutka ne uzima negativno ‘ja’ kao sebe, već to vidi kao nešto u sebi odvojeno od njega samog. Kao rezultat, ono što to ‘ja’ kaže nema moć nad njim, jer je on odvojen od njega. Ali ako u sebi padne u san – tj. ako prestane da bude svestan onog šta se u njemu događa i koja ‘ja’ su mu bliska – pada pod njihovu moć i postaje identifikovan sa njima, zamišlja da da je on sam taj koji misli na taj način. Radeći tako, on pojačava snagu ovog negativnog “ja” nad sobom – zato, kao što znate, sve ono s čim god da se poistovetimo ima moć nad nama i što se češće poistovećujemo sa nečim, sve više tome robujemo. U odnosu na sam Rad naš izazov leži tačno tamo gde su negativna “ja” – tj. u onim “ja” koji mrze Rad jer je njihov život u nama ugrožen Radom. Ta negativna “ja” stvaraju određenu vrstu misli kroz akciju mentalnog centra i koriste materijal koji je tamo zapisan u formi rolne. Ako idemo za tim mislima – tj. sa tim negativnim “ja” koji u nekom trenutku rade u nama – nismo u stanju da se otarasimo njihovog efekta. Njihov prvi efekat je da učine da osećamo gubitak snage. Kad god imamo jak osećaj gubitka snage, to je praktično uvek zbog akcije negativnih “ja” koje počinju sledom misli iz naših sećanja, pažljivo biranim materijalom, predstavljaju nešto u pogrešnom svetlu – i mora se zapamtiti da sva negativna “ja” mogu samo da lažu, kao što i sve negativne emocije mogu samo da sve iskrivljuju, kao npr. emocija sumnje. Ukoliko ne posmatramo Rad negativnih “ja” u mentalnom centru, one će imati moć nad nama. Imaće momentalnu moć ako ih uzmemo kao “ja” - kao sebe. Ali ako ih vidimo kao kao neko “ja” koje djeluje u nama, onda ne mogu da imaju tu moć. Ali da bi shvatili da je to samo neko “ja” u nama, moramo postati sigurni, praktičnim Radom na sebi, da mnoga različita “ja” postoje u nama, i da nismo jedno, nego mnoštvo.

Deo II – Vratimo se iluziji koju svako od nas ima, da je jedno, jedna ličnost. Ova iluzija postoji u svakom od vas. Ona može da se otkrije postepeno, ličnim posmatranjem. Svako od vas sebi pripisuje posedovanje individualnosti, i ne samo individualnosti već takođe prisustvo pune svesti i volje. Ali kao što znate ovaj sistem ideja koji studiramo podučava da čovek nije jedan, nego mnoštvo, – tj. da nije jedna individua nego mnogo različitih ljudi – i takođe, da nije ispravno *Svestan* nego da je uvek u snu, u snovima, u mašti, u fantaziji, u pridavanju značaja, u negativnim emocijama itd., i kao rezultat toga nema Pamćenje Sebe (Samosjećanje; Svesnost) i tako gubi i uništava svoj unutrašnji život, i živi u nekoj vrsti mraka i konačno on ne poseduje *volju* već ima više različitih volja koje su u međusobnom sukobu i deluju u različitim pravcima. Da je čovek u jedinstvu umesto što je u mnoštvu, imao bi istinsku individualnost. Bio bi jedno i imao bi jednu volju. Stoga, iluzija koju čovek ima o sebi da je jedan, odnosi se na mogućnost. Čovek *može* postići jedinstvo bića. On može dostići svoju pravu individualnost. Ali upravo ta iluzija stoji na putu čovekovog postizanja ove mogućnosti. Jer sve dok god čovek zamišlja da ima nešto, on to neće tražiti. Zašto da čovek nečemu teži, ako nikad nije sumnjao, čak ni za momenat, da to već ne poseduje. To je jedan od efekata fantazije, koji ispunjava ono što nedostaje ili čini privid da smo ovakvi ili onakvi, kad je očigledno sve suprotno. U ovom Radu, neprekidno se ponavlja da moramo da se borimo sa fantazijom i moramo da razumemo da se ovo takođe odnosi na fantaziju o nama samima. Neophodno je boriti se sa sopstvenom fantazijom o nama samima, ne samo zbog toga što nas to stavlja u lažna iskustva, izveštačena osećanja i često smešne situacije, nego zato što to zaustavlja svaku mogućnost unutrašnjeg rasta. I sada je lako videti zašto je to tako iz onoga što je već rečeno. Jer ako zamislimo da već imamo kvalitete bića koje ni izdaleka nemamo, ne možemo očekivati da ćemo ih steći. Naša mašta će nadoknaditi šta nedostaje. U stvari, nikad nećemo znati da nam išta nedostaje u našem biću, i mislićemo da jedina stvar koja nam nedostaje jeste ugled, slava, novac, prilika ili neka druga spoljna stvar, ali što se tiče nas samih, ništa nam ozbiljnije ne nedostaje. To je moć te iluzije i kaže se, u jednoj od parabola Rada o ovcima i čarobnjaku, da je čovek kroz svoju maštu hipnotisan i da je pod iluzijom da je lav ili orao, a u stvari je ovca, i u isto vreme, kao ovca ima moć da se otrgne od čarobnjaka, koje je suviše lenj ili suviše škrt da izgradi ogradu i zatvori ovce.

Ono što moramo da razumemo iz svega ovoga je da je iluzija nešto vrlo stvarno i jasno određena u svojim posledicama. Mašta nije tek ništa – “ništa osim mašte”, kao što ponekad kažemo. To je nešto zaista moćno. To je jedna univerzalna sila koja deluje na čovečanstvo i drži ga u stanju sna, bez obzira da li je primitivan ili civilizovan. I ukoliko čovek ne počne da shvata šta znači *setiti se samog sebe* tj. Pamtiti Sebe – tj. ostvariti treće stanje svesti – sila koja se manifestuje kao fantazija ili iluzija u dva niža sanja svesti ne nalazi svoj pravi smer i tako deluje protiv njega samog. Kao što smo videli, čovek zamišlja da je jedno i zbog ove iluzije ne može da se pomeri sa mesta gde se nalazi u sebi. Svako se nalazi na određenom stepenu i niko ne može da se pomeri iz tog stepena gde se nalazi sve dok god ne *vidi* jasno, i za sebe, da nije jedna te ista osoba, već mnoštvo različitih ljudi i da je nastaviti misliti da je čovek jedan i jedinstven, predstavlja iluziju.

Ova realizacija, ova unutrašnja percepcija, menja čovekov osećaj samog sebe. Menja ili počinje da menja njegov osećaj “ja”. Dok god živi u iluziji da je jedno, ima *pogrešan osećaj sebe*. Ali on to ne zna: niti zna da zbog toga ne samo da je sav njegov život i odnos sa drugima pogrešan, već je njegova evolucija nemoguća. Jer, čovek ne može da se menja dok god sebi pripisuje *jedinstvo* bića, jer u tom slučaju sve u njemu je on sam. On će sebi pripisati sve dobro ili loše u sebi. Biće odgovoran za svaku misao, svako raspoloženje kroz uzimanje svega toga kao samog sebe, jer ako veruje da sve što misli, radi i govori, da on sam misli, radi i govori, onda će to biti njegovo jer on sve to čini svojim sa pripisivanjem svega toga samom sebi. Iluzija da je on uvek jedna te ista osoba i da je sasvim svestan svega, i da ima volju, a samim tim da ima kontrolu samog sebe, će ga sasvim zaslepeti za činjenicu da nije ni svestan

porekla svega što misli, čini ili govori. Samoposmatranje će mu pokazati da on praktično nema kontrolu nad svojim mislima i da ne može čak ni da zaustavi misli ako pokuša da to učini, da svakakve misli dolaze i odlaze u njegovoj glavi bez obzira da li ih je on želeo ili ne. A isto je tako i sa osjećanjima, raspoloženjima, njegovim rečima i njegovim akcijama. Ali ako ne može sebi da prizna da je nešto sasvim drugo a ne biće svesno svega što kaže ili učini, i da nema potpunu kontrolu nad svojim raspoloženjima i osećanjima, i da nije uvek jedna te ista osoba, ako to sebi ne može da prizna, sve ovo će ostati skriveno, prikriveno od njega samog snagom njegove sopstvene fantazije i njegovim ukupnim osećajem za sebe, njegovim ukupnim osjećajem za “ja” i njegov odnos prema njegovim unutrašnjim stanjima biće lažan. Ali ako čovek, kroz praktično i iskreno samoposmatranje, više ne veruje da je jedno i ne pripisuje tom zamišljenom jednom čoveku sve što postoji i sve što uđe u njegov unutrašnji svet, stvara sebi mogućnost promene. *Jer čovek može da primi pomoć samo kroz ono u šta veruje.* Ako veruje da je jedno, pomoć ne može da dopre do njega, jer sve pripisuje sebi, i tako ne samo da je kriv za sve već je potpuno ispunjen sobom, i nema mesta ni za šta drugo. Ali ako čovek uvidi da nema prava da misli o sebi kao o jednome i da je tu veoma mnogo različitih ljudi i da čak i neke veoma neprijatne osobe postoje u njemu, te da ni na koji način ne poseduje potpunu svesnost i individualnost, iako je sve to suprotno njegovoj sujeti i bolno je za njegov ponos (gordost), to je početni momenat promene njegovog bića.

Komentari III

Komentari III – Birdlip, 12. jun 1941

O Radu na sebi

Neophodno je svakodnevno Raditi na sebi. Svaki dan je čovekov život u malom. Čovekov život je ono što preostaje posle smrti – tj. čovek je ono što je njegov život, i to je ono što se misli kad se kaže u bibliji da se knjiga čovekovog života otvara kad umire. Čovek je njegov život. Dan u čovekovom životu je mala replika čovekovog života.

Ako čovek ne radi svakodnevno u svom životu, on ne može da promeni svoj život, i ako kaže da želi da radi na svom životu i da ga menja, a ne radi svakodnevno na sebi, njegov Rad na sebi ostaje isključivo imaginaran. On se teši svojom maštom da će da Radi na svom životu, a u stvari nikad ne počinje da radi, ni jednog dana u životu. Čovekov život razbijen je na dane i godine. Ako čovek ne Radi na sebi svaki dan u svom životu pomoću Samoposmatranja, primenjujući ideje Rada na ono što posmatra, onda nema početne tačke. Kaže, na primer, radiću sutra. Sećate se izreke da ćemo “džem imati sutra”. Ali uvek je sutra. Ako čovek kaže „Počinjem sutra da Radim na sebi“ onda on nikad neće početi da Radi na sebi, zato što uvek postoji “sutra” za njega, ali nikad “danas”. To se ponekad, u Radu, naziva “*Mañana* bolest” – bolest sutrašnjice. Dok god čovek kaže “*mañana*” – tj. sutra – nikad se neće promeniti.

U smislu Rada na sebi neophodno je da se odredi polje Rada – tj. da se ne fantazira uprazno o “sutrašnjem” Radu u smislu nekih specijalnih situacija već da se “danas” Radi – da se odredi praktično polje Rada danas, ovog “današnjeg” dana i svim njegovim okolnostima, i ne razmišljati o uslovima “sutrašnjice”. Da li ste počeli da posmatrate sebe u vezi današnjeg dana – običnog dana, koji se stalno ponavlja, koji je kosmički utvrđena minijatura godine i celog čovekovog života? Svi znate onu misao: „Za dan su dovoljna dnevna zla“. Ali da li ste razmišljali šta ta izreka znači i da li ste razmatrali kontekst u kojem je Hrist napravio ovu primedbu? Šta, na primer, znači kad kaže „dovoljan“? Dovoljan za šta? Dovoljno je da se radi na zlu tekućeg dana. Ako čovek počne da radi, čak i sasvim malo na neprijatnostima i neprilikama današnjeg dana, on počinje praktično da Radi na sebi. Ali on mora da spozna svoj dan i da zna sebe u odnosu na taj dan. Postoji određeni, običan dan kroz koji svaki čovek

prolazi, odvojeno od veoma neobičnih događaja. Događaji običnih dana imaju, priznaćete, određenu ponavljajuću sličnost za svakog čoveka. Pretpostavimo da, ako čovek nikad ne shvata i nikad ne posmatra sebe u vezi sa tipičnim događajima svog uobičajenog dana, kako uopšte ikad može da misli da Radi na sebi i kako ikad može da pretpostavi da će se promeniti? Promena bića počinje sa promenom vaših reakcija na aktuelna zbivanja svakog dana. To je početak uzimanja svog života u pravom i praktičnom smislu na novi način. Ako se stalno ponašate ne isti način, na iste događaje koji se ponavljaju svakodnevno, kako možete verovati da možete da se menjate? Upoznavanje sebe, počinje sa posmatranjem svog ponašanja u odnosu prema događajima svakog dana vašeg života. Primitite kako reagujete – tj. primitite vaše *mehaničke reakcije* na sve male događaje koji se događaju pred drugima i primitite šta govorite, osećate, mislite itd. Onda pokušajte da vidite kako možete da promenite te reakcije. Naravno, ako ste sigurni da se uvek ponašate svesno i racionalno te da nikad ne grešite, i tome slično, nikad se ništa u vama neće promeniti, jer ćete biti nesposobni da shvatite da ste mašina, mehanička osoba, koja uvek govori, i oseća, i misli, i radi tipične stvari shodno promenama okolnosti i to čini uvijek iznova. Ali možda, zbog tračka skromnosti ili smisla za poniznost, ili još bolje zbog povećane svesnosti o sebi, možete shvatiti da niste *jedno* – ne sasvim svesna individua, koja voljno živi svoj život svakog trenutka, već ste jednog momenta loša osoba, jednog momenta razdražljiva osoba, sledećeg momenta dobronamerna osoba, zatim skandalozna osoba, ili osoba sklona vređanju, zatim svetac, zatim lažov. Pokušajte zadati sebi Radnu vežbu *svesnog* ponašanja u kraćem periodu dana. Jer sve što radimo zauvek utiče na nas. Samo jedan momenat u kojem smo dovoljno svesni da se ne ponašamo mehanički, ako je učinjen voljno, može izmeniti mnoge buduće rezultate. Ako naučite, recimo, danas malo Francuskog, više ćete znati sutra, ali ako danas ne učinite ništa, sutra nećete znati ništa više. Isto je i sa Radom na sebi. Ali čovek mora da voljno Radi na sebi a ne zato što mu je tako rečeno. Raditi reda radi (tek tako) ili za zaslugu je jedna stvar; ali Raditi na sebi zato što čovek ne voli nešto u sebi i žudi za tim da to izmeni, to je druga stvar.

Sav naš odnos prema svakom danu u našem životu je pogrešan zato što je po navici mehaničan i fiksiran. Onda zaista postajemo mehanični i nemamo nikakva realna osećanja o onome šta radimo, te nam tako dani prolaze na čudan nedoživljen način, tj. pratimo svakodnevno mehaničke navike i tako nemamo stvarni život i ne primamo nove utiske. ”To” djeluje – tj. mašina djeluje. Ali ako čovek započne svoj dan *svesno*, ceo dan može biti drugačiji za njega. Stoga mora da shvati šta to znači Raditi na sebi, uzimati život *kao dan* – videti, posmatrati, i uvideti šta je dan za njega, a ne misliti da je dan nevažan zato što je tako običan i da rad znači nešto u budućnosti - ili da je rad nešto što on eto “nema još prilike da primeni na sebe zato što je toliko zauzet sa dnevnim obavezama” kao što mi je jednom neko ozbiljno rekao. Kakvi ste kad ustanete, u kom raspoloženju sedate da doručkujete, šta vas stalno nervira itd., itd? Nemojte misliti da ste promenili sebe samo zato što pušite ili jedete manje. Zapamtite da je ovaj rad psihološki. Naš dnevni život, naša profesija, naš zanat, naše zvanje, posao itd., nisu ništa drugo sem san sa kojim se poistovećujemo. Ali ovo razumevanje dolazi sporo – kad bolje shvatimo šta *spavanje* i mehaničnost znače i zašto se za čovečanstvo kaže da spava i da život nazivaju mehaničkim. Da bi se Radilo na sebi, počnite da radite na svom svakodnevnom životu i onda ćete shvatiti šta znači izraz: “Hleb naš nasušni daj nam danas” u molitvi “Oče naš”. Jer reč “danas” na grčkom jeziku znači super-supstancijalni (suštinski) hleb ili “hleb odozgo”. Ideje ovog rada su da nam daju *hleb* ili *život* u dvostrukom smislu ideja i snage da se sretne sa teškoćama svakodnevnog mehaničkog života i tako super-supstancijalni (suštinski) “hleb”; i da njime hranimo novi život koji u nama počinje, jer u Radu svako želi da postane nova osoba. Ali niko ne može da izmeni svoj život ili da promeni bilo šta u vezi sa njegovim svakodnevnom mehaničkim reakcijama dok god nema pomoć novih ideja, dok god mu ne pomaže sila koja dolazi od tih novih ideja i novih misli koje su rođene u njegovom umu ako počne da ih razumeva. Zapamtite, i najmanja stvar se računa u vezi sa mehaničkim reakcijama na svakodnevni život – i najmanja

negativna reakcija ima veze, i najmanje pogrešno razmišljanje o sebi, ili o drugome, ili samouvažavanje, ili negativna fantazija, itd.

Pripremiti niže centre da prime ideje i snagu koja uvek dolazi od viših centara (ali koja se ne prima usled teškog stanja unutrašnjeg spavanja) je dugačak rad – ali svaki pokušaj učinjen voljno, da se ispravi ili odvoji od negativne reakcije, svaki pokušaj da se setiš sebe u prisustvu teškoće, svaki čin iskrenog posmatranja sebe, kao kad čovek laže, ili kad se pravi važan, ili kad sebi pridaje previše značaja iz svoje lažne ličnosti, ili uvrtnje istine da bi se drugi povredio, pomaže da se načine nove veze sa nižim centrima i da se tako pripreme za spoj sa višim centrima i pomoći koja iz njih stiže.

DODATNA BELEŠKA

Razgovarajmo sad, za momenat, o ličnom radu u sadašnjem trenutku u kojem, kao dodatna činjenica, traje rat. Čovek u ovom radu mora da izoluje sebe od posledica života, u suprotnom, on je pojeden od života. Ceo Rad na sebi je povezan sa izolovanjem čoveka tako da nešto može da raste i da se razvija što se ne može dogoditi pod uticajem života jer život ne razvija ništa izvan naše ličnosti u nama, a ova, iako neophodna, još uvek nije razvoj stvarnog dela u nama, već nečeg veštačkog. Ako čovek ne izoluje sebe nego se identifikuje sa svim i gubi snagu na negativna osećanja i uvažavanja, zamišljanja i mehanički govori itd., ništa se ne može razviti u njemu van onoga što jeste. U stvari, u Ezoteriji (Ezoteričkom Učenju), čovek mora da postane hermetički zatvoren, kao što drevni izraz kaže, a to se odnosi na nešto unutrašnje o čemu ćemo da govorimo drugom prilikom, povezano sa snagom tišine. Fraza pripada jeziku drevnih vremena kad je postojalo učenje o čovekovoju unutrašnjoj evoluciji povezanoj sa imenom Hermesa. Nezavisno od ovoga, shvatićete da ako stalno curi iz vas (autor misli na curenje energije putem mehaničkog življenja), i nemate izolaciju od života, u vama nikad neće biti dovoljno snage da omogući rast bilo čega u vama. Nećete čak biti u stanju da postignete obične rezultate. Tako je neophodno da se nauči kako da se uzdržite od stvari i kako da se svakodnevno borite *protiv života*. Zato se nekad kaže da je ovaj Rad *protiv života* – barem, to je jedno značenje. Ali ako imate u osnovi pogrešan stav prema životu i verujete da u životu sve treba da ide kako treba, uzećete čak i najobičnije nevolje kao iznimne, i neprekidno ćete biti razočarani, iznervirani, gubićete snagu, jednostavno bićete slaba osoba, tj. slabić u životu. Velik deo sentimentalnih besmislica priča se i piše o životu.

Ali sa time se ne susrećemo u Radu. Rad kaže da je život mehaničan, i da je čovečanstvo uspravano, i da čovek ne može da učini ništa već da se sve dešava. Ipak ljudi ne mogu da u ovo poveruju, čak i kad se strašne stvari događaju, i zamišljaju da je to zbog ove ili one osobe koja je izuzetak itd. Sve ovo proizlazi iz pogrešnog stava. Sećate se šta je definicija “*dobrog domaćina*” u ovom sistemu – čoveka koji shvata svoje obaveze i odgovoran je itd., ali koji *ne veruje* u život. Videćete da baš u ovom leži stvar koju je teško razumeti, tako teško da neću ni pokušati da nešto više kažem o tome, izuzev da je u ovim vremenima veoma važno da ne dozvolite da ono *što se događa u životu* slabi vaše misli, osećanja i iskustvo Rada kao takvog, na način na koji to čini običnim ljudima, koji, videvši užas rata, imaju uverenje da u ničemu ne postoji smisao i da nema Boga. Setite se da Rad kaže da je život mehaničan i da čovek spava. Drugim rečima, ne počinje iz lažnih ideja o prirodi života ili o prirodi čoveka. Ako uzmete spoljašnju scenu – tj. život – kao vaš kriterijum i standard, ne vidite li kako ovaj rat može da vas spušta i da vam troši snagu? Vidite li kako, ako zadržavate stav Rada prema životu, ovaj rat može da pojača stvarnost Rada? Pokušajte da shvatite šta se misli ovim što sam ukratko predočio i pokušajte da po tom postupate – tj. pokušajte da *mislite* iz ideja Rada i tako da steknete pravi stav prema životu na zemlji, gde se, kao što znate, nalazimo pod toliko zakona – gde smo, zaista, na najgorem mestu u celokupnom stvaranju. Često ste čuli da je rečeno u ovom Radu da je neophodno da se *transformišu utisci* i da je to suština, kako je nazvano, Prvog Svesnog Šoka,. Znam da mnogi od vas ne razumeju prirodu, u praktičnom smislu, Prvog Svesnog Šoka, i jednostavno kažem da to znači Pamćenje Sebe. Ali reč ne objašnjava šta to znači. Transformacija dnevnog života, tj. njegovog efekta na nas, zavisi od

razumevanja svega što vam je predočeno o praktičnom Radu – o samoposmatranju, radu na negativnim stanjima, rad na identifikacijama i tome slično. To je ono što vas *izoluje*. Kad shvatite da ne morate da uzimate stvari ili ljude na isti način na koji ih uzimate, vi transformišete nešto i u isto vreme izolujete sebe. Pamćenje Sebe, ne-identifikovanje i ne-samouvažavanje, sve pomaže da se izolujemo od uticaja života. Postupati svesno u teškim momentima ima isti efekat. Slično, ako doživljavate momenat prave svesnosti, momenat Pamćenja Sebe, primetićete da je to isto kao da ste izolovani od života i da vas ništa ne može dodirnuti. I to bi bilo tako kad bi stalno bili u stanju Pamćenja Sebe. Naš zadatak je da pokušamo da *imitiramo* viša stanja svesti da bi ih tako privukli.

Komentari IV – Birdlip, 17. jun 1941
O “A”, “B” i “C” UTICAJIMA

Deo I – Za svakog pojedinačno važno je da što češće misli o onome šta ovaj sistem učenja predstavlja za njega. Šta ovo učenje implicira? O čemu se ovde radi? Zašto je, na primer, neophodno da se borimo protiv identifikovanja, negativnih stanja, fantazije, unutrašnjeg uvažavanja, samoopravdavanja i drugih oblika mehaničkog laganja, protiv mehaničkog govora, itd. Zašto čovek mora da pokuša da posmatra i razbija odbojnice ili da zapazi mehanički stav, ili da upozna slike o sebi? Zašto mora da se bori protiv svoje lažne ličnosti sa svim njenim neprijatnim manifestacijama? Zašto je neophodno da se čovek seti sebe?

Pre svega moramo da shvatimo da ovaj sistem predstavlja jednu organsku celinu. Uzeti mali deo bez povezivanja sa ostatkom nije dovoljno. Nije dovoljno jer se značenje celog učenja reflektuje na svaki njegov deo, i da bi se shvatilo značenje bilo kog njegovog dela -kao što je npr. šta učenje govori o samoopravdavanju, neophodno je da imamo neku ideju o celini. Makar sebi rekli: “Moram da posmatram samoopravdavanje u sebi i da ga pokušam zaustaviti”, to ne mora biti uzaludno, ako je učinjeno iskreno, i može mi pokazati nešto o meni što nisam shvatao, isto tako to može postati mehanička radnja – tj. radnja učinjena bez svesnog značenja.

Uzmite, za momenat, šta se misli pod tim da je ovaj sistem organska celina. Značenje rada kao celine i srodnih značenja izvedenih iz opšteg pojma, sve do najmanjeg značenja, sve je to povezano jedno sa drugim. Ta organizacija je kao živi organizam, na primer, kao telo. U telu, najmanji delovi se ujedinjuju da bi stvorili veće delove a ovi kombinovani oformljuju telo kao celinu. Sve je povezano i u vezi sa svim drugim.

Znanje ovog sistema zahteva znanje detalja *i* delova *kao i* celine; i kad ovaj sistem ne bi bio celina, kao organizam gore opisan, ne bi bio moguć. Ljudi često kažu o ovom ili onom delu ovog sistema: “O, to je kao nešto o čemu sam čitao u nekoj knjizi”, ili kažu “o, to je kao ono što taj i taj podučava, ili šta ova ili ona filozofija ili religija kaže” itd. Istina je da ako čitate određenu literaturu naći ćete rečenicu tamo ili ovamo koja vas podseća na nešto u ovom radu. Ali sve su to fragmenti. To su jedva samo odvojeni komadići, neorganizovani međusobno i u odnosu na celinu, i izolovani za sebe, koji su beskorisni. Pretpostavimo da neko naiđe na rečenicu u nekoj staroj knjizi u kojoj se kaže da „čovek spava“. On može zamisliti, za momenat, da je našao sistem u knjizi ali ako pogleda izbliza videće da je to jedan izolovan iskaz. Bez povezanosti i bez organske veze sa drugim idejama. Ako bi uporedio taj detalj sa drugim stvarima koje Rad govori, o spavanju, o budnom stanju, o različitim stanjima svesti, o mehaničkom i svesnom čovečanstvu, i o svemu što je potrebno da se uradi da bi se čovek probudio iz sna, shvatiće da je čovek koji je napisao knjigu jedva nešto naučio o nečemu, ali da nema stvarno znanje. Šta je onda *stvarno* znanje?

Stvarno znanje implicira znanje delova u *odnosu* na celinu, tj. stvarno znanje je u ovom smislu relativno. To je stvarno značenje principa relativnosti znanja, sa tačke gledišta ovog sistema. Gruba ilustracija na šta se ovde misli je sledeća: Čovek može znati sve o malom selu u kojem živi, ali ništa o gradu ili državi u kojoj živi, ili o drugim državama, ili o svetu uopšte. On nema relativno znanje i tako niti može da vidi bilo šta u svojoj pravoj razmeri, niti ima neko veće znanje. Ovo mora dobro da se razume. Imajući pravo znanje – tj. relativno znanje – čovekovo znanje može da raste u pravom smeru, u suprotnom rezultat je jednostarnost, sa svim zlom koje je prati, što je danas očiglednije nego ikad ranije.

Hajde sada da primenimo ono što je rečeno o bilo kom pojedinačnom delu Rada. Uzmimo naprimer *samoopravdavanje*. Kao što znate, kaže se, u vezi sa praktičnim idejama Rada na sebi, da je neophodno da se posmatra samoopravdavanje. Ako čovek ne vidi zašto bi trebalo da posmatra samoopravdavanje u samom sebi, i da radi protiv toga, on onda pokušava da radi nešto što nema značenje za njega, izuzev ako mu to nije rečeno. Ako je to slučaj, on će tada da radi na najviše spoljašnji način. Ono što radi biće površno, suštinski nepovezano sa njim kroz bilo kakvo unutrašnje značenje. Raditi na ovaj način jedva da je malo drugačije nego kada se samo priča o Radu. Ali još gore, čovek može da radi iz puke zasluge, samo da bi se reklo da radi, posebno ako govori o tome. I neće videti da je samoopravdavanje, u suštini, osećanje zadovoljstva u samozasluzi, koje samo pojačava lažnu ličnost, koja u sebi nema ništa stvarno ili istinito. Razumećete zašto je rečeno na početku ovih komentara da je neophodno da svako za sebe razmisli o značenju ovog učenja. Dok god čovek ne postupa tako on će činiti sve na neodređen i spoljašnji način, ne uviđajući i ne razumevajući o čemu se tu radi i nemajući nikakvu snagu da radi. Značenje daje snagu i što više značenja ima u ovom radu za vas, više će na vas emocionalno uticati i crpećete više snage iz toga. Jer iz buđenja emocionalnog centra se dobija najviše energije.

Počnimo sada o značenju ovog rada u najopštijim crtama. Počnimo, što bi se reklo, od vrha. Šta rad znaci? Svi ste čuli da je rečeno da postoje dve različite vrste uticaja koji postoje u životu, u ovom sistemu označene kao „A“ i „B“ uticaji. „A“ uticaji su uticaji koje stvara život. Oni nastaju u okviru života mehaničkog čovečanstva, iz interesa biznisa, pravljenja profita, nauke, sporta, politike, iz interesa osvajanja, intriga, kriminala, moći, iz interesa bogatstva, položaja, imidža i imetka i od svih neophodnih interesa: hrane, odevanja, zakona reda, itd. Samo je potrebno da otvorite novine i videćete šta su „A“ uticaji i razumećete kako ih stvara život i kako nastaju u okviru života čovečanstva. Svi ovi interesi razvijaju ličnost, i vremenom iz ličnosti, a posebno lažne ličnosti, drugi interesi se rađaju koji postaju deo ljudskog života i koji su takođe „A“ uticaji. Ali takođe postoje i uticaji sasvim drugačije vrste, koje ovaj sistem naziva „B“ uticajima. Oni ne nastaju od života. Njihov izvor i poreklo su drugačiji. Oni nemaju veze sa biznisom, stvaranjem novca, politikom, sportom, itd. Oni dolaze izvan kruga mehaničkog života. U svim dobima i u sva vremena možemo naći dokaze o njihovom postojanju u određenoj vrsti literature, u određenim religioznim idejama, u mnogim drevnim spisima, u učenjima koja su sačuvana za nas, često prerusena u simbole, u alegorije, u bajke, itd. Veoma je fascinantno iskustvo za bilo koga ko je postao blizak sa idejama Rada i ko je počeo da razumeva stvari od stvarnog značaja otvorivši knjigu staru recimo hiljadu ili dve hiljade godina ili čak više, da nađe rečenice koje su, da tako kažem, „čist rad“. Šta je objašnjenje ovoga? Zašto je pozadina ideja ovog sistema tako velika? Šta to znači? To pre svega znači da ovaj sistem Rada koji izučavamo nije ništa novo. Ništa novo u smislu da nije nešto što je ovaj ili onaj čovek stvorio nedavno i smislio u svojoj glavi kao da pravi neku modernu psihološku teoriju. Ovaj sistem koji izučavamo je prezentovan u obliku adaptiranom za ovo vreme, nečega što je davno shvaćeno, i davno izučavano, o čoveku i njegovim unutrašnjim mogućnostima. Shvaćeno je i podučavano ne samo od početka znane istorije, koja je samo kraći deo ukupne ljudske istorije, nego i dugo pre toga, dostižući nas samo u obliku legende, mita ili alegorije. Isto učenje je *uvek* bilo dato, ali je dato u različitim spoljašnjim oblicima, odeveno različito, shodno okolnostima, shodno vremenu i shodno prirodi ljudi ili rase kojoj je u određenom trenutku dato. Menjalo se samo u odnosu na *stanje*

ljudi – tj. na njihov nivo bića i dubinu njihovog sna kroz predmete spoljnih opažanja i samim tim kroz mogućnost njihovog unutrašnjeg razvoja.

Svi tragovi u istoriji u odnosu na ideje da je čovek sposoban da dosegne nešto od neprocenjive vrednosti, blago koje ne može biti procenjeno, kroz unutrašnji Rad na sebi, predstavlja ono što smo u ovom sistemu nazvali „B“ uticajima. Pošto se oni ne odnose na život, njihovo postojanje u životu je neobjašnjivo, sem ako shvatimo da su oni neophodni za čovečanstvo – sem ako čovečanstvo ne želi da sasvim izumre u mržnji i destrukciji, što je mogućnost koja nam je sada bliža nego ikad. U sledećem komentaru govoriću o izvorima i poreklu „B“ uticaja u svetlosti ideja koje ovaj sistem podučava. Ali ako iko želi da pita za jasan primer „B“ uticaja koji sada postoje u životu, neka uzme za primer Novi Zavet ili radije četiri Jevanđelja, koja sama za sebe sadrže učenje Hrista, ili neka uzme samo pisanu reč Hrista. Biće mu očigledno da ideje sadržane u ovim rečima nisu slične idejama koje pripadaju A uticajima – npr. novinama – i očigledno govore nečemu različitom od običnih ciljeva i interesa života, iako na suptilan način, imaju veze sa njima. Dovoljno je da se osvrne na ono što su ga učili da se bori protiv mržnje i da gleda na sebe i zapazi kakav je on sam.

Do sada smo videli da je ovaj sistem Rada jedna organska celina i da je svaki njegov deo ili detalj, kao što je detalj o samoopravdavanju, povezan sa idejama koje su *oduvek* postojale i koje su podučavane u svakom dobu. Te ideje i ta učenja uvek su ista. Uvek su o transformaciji života. One nisu o životu i životnim interesima, već o transformisanju *sebe* u odnosu na sve što vam se događa u svakodnevnom životu, u svetlosti nove grupe ideja, sasvim novog cilja i sasvim novih napora.

A kada počnete da pokušavate sve ovo, setite se da počinjete da radite nešto što je oduvek predavano onima koji su u stanju da razumeju i da je značenje onog što radite tako veliko, tako duboko, tako večno, i da ako možete uhvatiti samo bljesak toga, vaše emocije će se probuditi i videćete u času šta znači vrednovanje Rada, šta se misli pod većim umom, i šta se misli pod spavanjem čovečanstva.

Komentari IV – Berdlip 24. jun, 1941

O "A", "B" i "C" Uticajima

Deo II. – Prošli put smo diskutovali o postojanju dve različite vrste uticaja u životu, koji se zovu „A“ i „B“ uticaji. U ovom komentaru govorimo o potrebi povezivanja bilo kog dela ili detalja ovog sistema sa celokupnim značenjem. Da bismo stekli snagu da radimo, ono što radite u Radu na sebi mora da ima *smisla* i što više smisla ovaj sistem uliva u vas – tj. što više ovaj sistem za vas znači i što ga bolje vrednujete – više ćete snage iz njega izvlačiti. Ako ne vrednujete Rad, ako ga radije podvrgavate sumnji, ako zapravo nikada o njemu ne mislite, i kako vreme odmiče ne trudite se da otkrijete značenje Rada na planu Znanja i Bivanja (Bića), onda što god da radite u odnosu na Rad neće imati nikakvo značenje za vas i samim tim ćete ostati bez snage. Kao što i sami znate, da ako nešto ima intenzivno značenje za vas ono stvara snagu u vama, ali ako nešto nema nikakvo značenje za vas, tada nema ni snage.

Sada govorimo o uopštenom značenju Rada – tj. u najopštijem smislu. U vezi sa tim neophodno je da govorimo o izvorima B uticaja. Kao što Deo I. kaže, B uticaji ne nastaju u okviru života kao što je to slučaj sa A uticajima. Njihovo poreklo je iz izvora van mehaničkog života. U stvari, njihov izvor su C uticaji. Šta ovo znači?

Kao što znate, u učenju ovog sistema rada, postojanje čovečanstva nije uzeto celokupno, tj. na istom nivou bivanja. Ljudi se dele na različite kategorije. Postoje sasvim različite kategorije ljudi. Pre svega, u krugu mehaničkog čovečanstva, kako ga zovemo, postoje Čovek br. 1, Čovek br.2, i Čovek br.3. Odnosno, to su kategorije ljudi u kojima je iskorišćen samo jedan centar – Instiktivno-motorički centar u slučaju Čoveka br. 1, Emocionalni centar u slučaju Čoveka br. 2 i Intelektualni centar u slučaju Čoveka br. 3. Nazivamo ih Instiktivno-motorički ljudi, Emocionalni ljudi i Intelektualni ljudi zbog toga što su prvenstveno “jedno-centrični” ljudi, tj. sve vide različito, svako sa različite strane, i različitog centra. Zajedno, oni formiraju krug mehaničkog čovečanstva koje je okarakterisano činjenicom da se život ljudi ovog kruga bazira na nasilju, međusobnom nerazumevanju, kao i nerazumevanju samih sebe. To se nekad zove krugom “pobrkanih jezika” ili Babel, u kojem uvek moraju da postoje nesporazumi, sukobi, progoni, patnje i ratovi svih vrsta i koji nikuda ne vode. Sledeći je prelazni krug koji čini Čovek br. 4. Ovaj krug ne nastaje u životu već je rezultat Rada. Čovek br. 4 je razvijen u svim običnim centrima i nije jednostran i zbog toga se zove “balansirani čovek”. Ljudi br. 4 počinju da razumevaju jedan drugog i da prevazilaze nasilje u sebi. Onda sledi krug svesnog čovečanstva koji čine čovek br 5. br. 6 i br. 7. koji se međusobno razumeju, koji nisu zasnovani na nasilju i nisu samo razvijeni u nižim, običnim centrima, nego imaju, manje ili više, moć svesti koja obuhvata viši Emotivni i viši Intelektualni centar. Ovi centri prenose uticaje na koje je mehaničko čovečanstvo – tj. uspavano čovečanstvo – neosetljivo, tačnije, koje ono ne može da “čuje”. Oni dolaze iz kruga svesnog čovečanstva kojem „B“ uticaji pripadaju. Ali oni ne nastaju kao „B“ uticaji već kao „C“ uticaji. Samo onda kada se “poseju” u mehanički život oni postaju „B“ uticaji. Ovo se događa zato što „C“ uticaji ne mogu da opstanu u mehaničkom životu, nego moraju da budu modifikovani i izmenjeni na takav način da samo približno sličje svojoj izvornoj formi. Baš kao što ideje i emocionalne percepcije pripadaju višim centrima i ne mogu biti uhvaćene ili shvaćene “formativnim centrom”, tako i svesno učenje ne može opstati u sferi mehaničkog života kao takvog. Ali mogu se očuvati i preneti putem škola koje *imaju direktnu vezu* sa ljudima koji su dostigli taj stepen unutrašnje evolucije i svesti koja pripada svesnom krugu čovečanstva. U ovim školama, „C“ uticaji mogu da postoje i mogu biti preneti usmeno – tj. putem usmenog predanja - sa jedne osobe koja razume na drugu koja počinje da razumeva i tako do druge osobe koja još ne razume. Ovaj *lanac* mora postojati. I u tom slučaju, ovi uticaji se usmeno mogu preneti kao „C“ uticaji, sa jedne na drugu osobu.

Uzmimo na primer Jevanđelja. Kao što smo rekli u Delu I. komentara o „A“, „B“ i „C“ uticajima Jevanđelja predstavljaju jedan primer „B“ uticaja. Nekada ljudi postavljaju sledeće pitanje: “Zašto su”, pitaju oni, ”Jevanđelja primer „B“ uticaja?” Sigurno da je Hrist bio svestan čovek? Zašto onda Jevanđelja nisu primer „C“ uticaja? Moramo imati u vidu da su Jevanđelja nastala davno posle Hristove smrti – od 50 do 100 godina kasnije. Nije sigurno ko su bili njihovi autori. Netačno je misliti da su oni prosto zapisi na licu mesta sačinjeni od očevidaca. Luka, na primer, nikad nije čuo Hrista. On je bio Pavlov učenik koji naravno nikad nije čuo Hrista, i koje bio u sukobu sa školom u Jerusalimu i koji je svoje učenje stekao u nekoj školi u Damasku. Ali nema potrebe da se ide u istorijska pitanja. Treba samo pročitati Jevanđelja i videćete da je Hrist podučavao svoje učenike privatno i samo je u izvesnoj meri govorio javno, i skoro uvek u formi parabole. U Jevanđelju po Mateju, nakon što je pomenuta parabola o Sejaču, rečeno je da su učenici pitali Hrista zašto govori ljudima u parabolama: ”I on je odgovorio i rekao im, vama je dato znanje tajni carstva nebeskoga, ali njima nije. Jer ko god ima, njemu će biti dato i imaće izobilje; ali ko nema, od njega će biti uzeto i ono što ima. Zato im govorim u parabolama; jer gledajući ne vide i slušajući ne čuju, niti razumeju”. (*Matej 13; 11-13*)

Carstvo Božije je krug svesnog čovečanstva. To znači, krug onih koji su se razvili iznad nasilja i čije je znanje praktično – tj. *ono što znaju oni i žele, imaju Volju za tim*, tako i čine – krug onih koji razumeju jedan drugoga jer govore zajedničkim jezikom – (setimo se da i mi u ovom radu učimo zajednički jezik). Svako zna i oseća da mora postojati mesto, društvo, neka

bića koja žive bez međusobnog nasilja, kritike, mržnje ili netrpeljivosti. Citiraću s tim u vezi deo iz Muhamedanske ezoterične literature. Učenik je došao Muhamedu za instrukciju. Muhamed je rekao: “Šta je suština vere i kako u stvari ti to razumeš? Učenik reče: “Video sam Pakao i Raj tri puta u jednoj viziji. U Paklu svako je napadao svog suseda. U Raju su jedan drugog posećivali.” Muhamed reče: “Dobro si video”.

Dovoljno sam rekao u ovom komentaru sada da bih vam pokazao šta je vrhovno značenje rada. Svako ko želi može da čita i da razmišlja za sebe o parabolama u Jevanđeljima, o Carstvu Nebeskom – tj o svesnom krugu čovečanstva. Ove parabole su vrlo izuzetne kad o njima razmišljate iz perspektive Rada. Za Rad je neophodno da se shvate fragmenti učenja koje je dato u Jevanđeljima. Onda je moguće da se razume zašto se u ovom sistemu kaže da mi iznad svega težimo Svetlosti – a Svetlost znači Svest. Težimo da Svesno živimo i da postanemo više svesni. Živimo u mraku zbog nedostatka svetlosti – svetlosti svesti – i u ovom Radu težimo da osvetlimo sebe. Sve što ovaj sistem kaže o Radu na sebi – o Pamćenju sebe, o borbi sa negativnim emocijama, o unutrašnjem pridavanju značaja, o pravdanju sebe, itd. ima svoj vrhovni Cilj da čoveka učini više svesnim - da se *svetlost* spusti u njega. I ta svetlost je veoma neobična stvar. Pre svega moramo postati svesniji sebe da bi postali svesni drugih. Ovo je čudno iskustvo. Ovim mislim da je pravac u kojem nas Rad vodi kroz rast svesti, uvećavanje svesnosti, nije uopšte pravac u kojem možete zamisliti nekog ko spava, osobu koja zna samo za običnu svest – tj. prva dva stanja svesti u kojima čovečanstvo živi. Postati svesniji sebe je čudno iskustvo. Postati svesniji drugih je jednako čudno, ako ne i čudnije. Život koji živite sa strastima, ljubomorama, zlobom, mržnjom, otporom, itd. postaje potpuno smešan. U stvari, čudite se šta se kog vraga do sada radili ceo svoj život. Pitate se: Jeste li sišli sa uma? Da, tačno. U dubokom snu u kome živimo, u svetlosti Nebeskog Carstva, svi smo mi potpuno ludi i ne znamo šta radimo. Rad počinje da vas uči šta da radite. Probuditi se – to je cilj Rada. I za čoveka koji se probudi čak samo za jednu malu stvar koju rad podučava, znači da on više nije isti čovek. U tom smislu Rad nas menja. Ali Rad ne može da promeni nikog ukoliko on nije osetio njegovo značenje. U početku, možete da osećate značenje Rada kroz druge, ali dođe vreme kad morate da osetite to i kroz sebe. I onda svaki detalj Rada postaje živ za vas jer ga vidite kao knjigu instrukcija, kao plan, kao mapu ili kao kompas, koji morate da sledite ako želite da se probudite ka drugom životu i drugom načinu u življenja na ovoj planeti. Uzmite jednostavan primer ove instrukcije: *ne identifikujte se*. Sledite ovu instrukciju. Sledite je do kraja i vidite šta se događa i kakve promene se događaju u vama i kakva svetlost počinje da stiže do vas. Ali ako ovaj Rad nema stvarno značenje za vas i ako značenje života daleko veće i mnogo realnije za vas nego značenje Rada, onda se nikakva promena u vama neće nikad dogoditi i vi ćete samo želiti iskustvo svakodnevnog životne emocije i ostaćete u krugu mehaničkog života, u krugu konfuzije, teškoće, sukoba, razočarenja, komplikacija i rata.

Čovek nije jedno već mnoštvo

1) Ako čovek sebe uzima kao *jedno*, nikakva borba u njemu ne može da se razvije. Ako se u njemu ne razvije borba, on ne može da se menja.

Zašto je to tako?

2) Ako čovek pretpostavi da u njemu postoji samo jedna stvar koja dela, misli i oseća – tj. jedno “ja” – on onda ne može da razume da mora da postoji jedna stvar koja komanduje, a druga koja se pokorava.

To znači, da ako čovek sebe smatra za jedno, ništa ne može u njemu da se promeni. Rad kaže: ” Ukoliko se čovek ne podeli na dvoje, on ne može da se pomeri sa mesta gde se nalazi” – tj. on ne može biti različit u sebi.

3) Ako je čovek toliko hipnotiziran i stoga tako uspavan da misli da je *jedno*, on ne može da primi ideje ovog Rada. Koji je cilj praktičnog dela Rada – tj. ideja i instrukcija koje se odnose na *Rad po sebi*? Taj cilj je da učini da čovek Radi na sebi tako što će podeliti sebe na radnu stranu i na mehaničku stranu – tj. da posmatra sebe iz ugla ideja Rada. U tom slučaju, posmatrajuća strana gleda na posmatranu stranu. Tako čovek postaje dva – posmatrajuća strana i posmatrana strana.

4. Ako čovek misli da je jedan i jedinstven, i da je uvek isto “ja” kad dela i kad misli, kako može da posmatra sebe? Ne može, jer on zamišlja da je jedan i tako nema šta da posmatra u sebi. U tom slučaju, čovek često veruje da *posmatranje* znači posmatranje nečeg van njega – npr. autobusa, ulica, ljudi, prizora, itd. Ali Samoposmatranje nije učinjeno *putem* spoljašnjih čula koja pokazuju samo šta *čovek nije* – tj. spoljašnji svet.

5. Ukoliko Rad u čoveku nije utemeljen putem Posmatrajućeg “ja”, ništa se u njemu ne može promeniti. Posmatrajuće “ja” ima viši, *unutrašnji* smisao od života. Ali ako Posmatrajuće “ja” nije podstaknuto dubinom kontinuiranog i obnavljajućeg razumevanja *Rada*, ono slabi i pod stresom, spoljašno-životnih okolnosti, bleđi – onda se čovek prosto nađe ponovo u životu i ako je život udoban u odnosu na njegove lične interese, on ne pati.

6) Cilj stvaranja Posmatrajućeg “ja” je da pomogne čoveku da ima osećaj nečeg mnogo više unutrašnjeg, tako da on može da posmatra ono što je više “spoljašnje” u njemu samom (spoljašnje ne u smislu spoljašnjeg života, nego nešto u *njemu*, u njegovoj ličnosti, u Džonsonu, ako se zove Džonson). Dok god Posmatračko “ja” nije utemeljeno – tj. god dok čovek nema volju da posmatra *sebe* (i to “sebe” ne kao nešto u spoljašnjem, čulno-opažajnom životu, njegovu kuću, njegov nameštaj, njegov novac, njegove večere, njegovu baštu, njegov posao, njegov društveni položaj, njegova odlikovanja, njegov pedigre, njegovu odeću, itd.) – dok god ne započne ovaj unutrašnji čin, ništa u *njemu* ne može da se promeni. On ostaje *ista osoba*.

7. Posle duže vremena u Radu, unutrašnji sistem, koji počinje voljnim Samoposmatranjem – tj. iz voljnog Posmatrajućeg “ja” – počinje čin i kontrola mehaničkog čoveka. On to postiže tako što oko tog Posmatrajućeg “ja” počinje da okuplja sva ona “ja” u Ličnosti koja žele i mogu da rade. Ta faza je poznata kao Zamjenik Nadzornika. Ako ovo potraje uprkos iskušenjima, nešto vrlo neobično počinje da se događa. Iskušenja, u ovoj prvoj fazi Rada, su jedino borbe sa sumnjama, zlim interpretacijama, uvredama, neodlučnošću, traženjem greške, postavljanjem zahteva, itd. nikakva druga iskušenja ne postoje u ovoj fazi. To je ono gde čovek mora prvo biti iskušan da se vidi da li je uopšte podoban za neko dalje buđenje. Posmatrajuće “ja” skuplja se oko onih „ja“ koja mogu da rade i razumeju Rad. Ona formiraju malu grupu “ja” koja se zove Zamenik Nadzornika, koji mora da se bori, ne samo sa Lažnom Ličnošću, nego i sa nerazvijenom Esencijom. Ako Zamenik Nadzornika, uprkos nebrojenih poraza, postane dovoljno jak, “Nadzornik” se približava. “Nadzornik” pripada nečemu što je *iznad* čoveka. Prvo dolazi u bljeskovima i često kad se približi, ljudi imaju velike spoljašnje teškoće ili teškoće sa borbom protiv negativnih stanja u obliku bolesti, itd. “Nadzornik” dolazi sa drugog nivoa. Da bi primio “Nadzornika” čovek mora da prođe kroz unutrašnju preraspodelu, novi raspored u njegovom umu, ili čak i preraspodelu njegovih moždanih ćelija. Ali ovo se uvek događa na najpovoljniji mogući način koji čovek može da podnese. Rad se sastoji u dolaženju u dodir sa višim centrima. Ali oni rade na svoj način i tome prethodne nužne promene u čoveku. Čovek ne može sam da stvori te promene jer on ništa ne zna o novim vezama koje su neophodne.

Promene u njemu se događaju kroz individualni Rad i kroz borbu Zamenika Nadzornika u njemu – tj. ono što u čoveka pokušava da uđe “odozgo”, donosi ove promene kada dođe vreme za to. Jednom kad se ta promena dogodi, čovek više nije isti čovek. Njegovo osećanje “Ja” je drugačije. Njegove ideje i misli, njegovo razmišljanje i njegove akcije, su drugačije. On je podvrgnut skrivenoj unutrašnjoj samoevoluciji. On se “ponovo rodio” kao što kaže Jevandjelje.

Ali sve to nije moguće ukoliko čovek u sebi ne uspostavi Posmatrajuće “ja”, koje pomaže Radu *putem* samostalnog razumevanja, što znači grupisanja drugih “ja” oko Posmatrajućeg “ja”, tako da je mala grupica “ja” zvana “Zamenik Nadzornika” okupljena u haosu unutrašnjeg života.

Ali naravno, ako čovek ostane u uverenju da je *jedno* i da samo može biti *jedno*, i da je zauvek *jedno* koji radi, oseća, misli, govori, itd., sve što je rečeno gore ostaje neostvarivo.

Birdlip, 7. juli 1941

Beleška o Pamćenju Sebe

Korisno je sebi načiniti podsetnik u glavi šta je praktičan rad.

Najvažnija stvar je Pamćenje Sebe. Morate da pokušate da se setite sebe bar jednom dnevno, i morate da to radite voljno, iz vas samih. Sav Rad na sebi na kraju krajeva zavisi od Pamćenja Sebe. Samo pola minuta je potrebno, i čak ako se ne sastoji ni od čega drugog osim zaustavljanja svojih misli i pokušaja da se sve relaksira, bolje je nego ništa. Nemojte da *mislite* o Pamćenju Sebe, nego ga *radite*. Ispočetka je najbolje da se to čini u neko određeno vreme koje sami odredite. Prvi znak da to radite ispravno je ako imate jasan osećaj da neka sila ulazi u vas i kao da se nešto otvorilo u vama. Čim ovo osetite, zaustavite se. Morate smesta da se zaustavite i da o svemu zaboravite.

Drugi oblik Pamćenja Sebe je kada iznutra u sebi sve zaustavite, “unutrašnji stop”.¹ Ovo se radi u vezi sa Samoposmatranjem. Na primer, posmatrate da počinjete da govorite na određeni mehanički način, ili da vas neko nervira, itd. Tada učinite “unutrašnji stop”, ali to morate da uradite potpuno, kao da se nešto odseklo. Nema veze ako ono što ste zaustavili opet kasnije dođe.

Želim da kažem pre nego što nastavim da celo Samoposmatranje treba da bude praćeno sa određenim stepenom Pamćenja Sebe. Sećanje zašto posmatrate sebe i osećanje prisustva Rada u vašim mislima, dok posmatrate sebe, je u izvesnoj meri Pamćenje Sebe. U stvari, to dovodi Ugljenik 12 do mesta u ljudskoj mašini gde nastaje Prvi Svesni Šok.

Sledeće dolazi praktičan rad na centrima. Dozvolite a vas podsetim, da sav Rad znači napor.

Rad na Intelektualnom centru

¹ Autor ovdje misli na vežbu koja se zove “STOP“ vežba, ali koja se radi uz pristustvo Učitelja. Vežba se radi na komandu “STOP”. U tom momentu zaustavljate se u potpunosti u položaju u kojem ste se našli i intezivno posmatrate celokupnog sebe, zajedno sa posmatranjem, motoričkog, emocionalnog i intelektualnog centra i svim reakcijama koje se zbivaju u vama. Vežba se radi sve dok ne dođe nova naredba “KRENI” ili u vidu neke druge reči koja je dogovorena. U ovom slučaju, “unutrašnje STOP” vežbe, vi imitirate taj način, ali u mnogo manjem obimu nego kada je prisutan Učitelj. Trenutno zaustavljate unutrašnje procese sa intezivnim Samoposmatranjem i Pamćenjem Sebe.

Svako treba da ima intelektualni rad određene vrste. Bilo koji oblik mišljenja koji zahteva da pažnju usmerimo na svesni deo Intelektualnog Centra, kao što je mišljenje o nečemu što ste čuli i pokušavate da se setite, čitanje knjige koje zahteva pažnju, čak i pisanje pisama ili pregledanje računa, itd., itd. Postoji izreka u Radu, da svako mora, svaki dan, da koristi mozak.

Rad na emocionalnom centru

Posmatranje i unutrašnje odvajanje od svih vrsta suptilnih depresivnih stanja za razliku od očiglednijih negativnih emocija, zaustavljanje fantaziranja, rad na negativnim stanjima, korišćenje Intelektualnog Centra da se seti šta je tačno rečeno, za razliku od onog šta se zamišlja: sve to je rad na Emocionalnom Centru.

Rad na Motoričkom Centru

Svako, u svom svakodnevnom životu, treba da ima neki oblik rada koji zahteva Motorički Centar. Određeni napor tela je neophodan i mora biti voljno učinjen. Ako nešto radite voljno, radite to iz sebe – tj. radite to svesno; i sve što je svesno učinjeno sačuvano je za vas – pripada vama. Ono što nevoljno radite, ili prosto zato što vam je tako rečeno, je gore od beskorisnog. Morate da kažete sebi da učinite određenu stvar. Ponavljam, ako stvari radite mehanički, nikakvu korist iz toga nemate.

Rad na Instinktivnom Centru

Ovo, u ovoj fazi, nije neophodno jer Instinktivni Centar je mnogo pametniji od nas i zna mnogo više nego mi, ali ako je nešto pogrešno sa telom, tj. ako je telo možda bolesno, moramo pokušati da pomognemo Instinktivnom Centru koliko god možemo. Instinktivni centar reguliše unutrašnji rad fizičkog tela i upozorava nas da nešto nije u redu, ili putem bola, ili putem nelagode. Jedna od najgorih stvari jeste mešati se u rad Instinktivnog Centra kad za to ne postoji razlog.

Naravno, mnogo toga je u ovoj kratkoj belešci izostavljeno. Ali svako od vas mora da pokuša da sebi napravi neku belešku ovakve vrste i primeni je tokom dana. Setite se, da kad ne možete da radite na jednom centru, možete na drugom. Pored vašeg generalnog Cilja treba da imate, manje-više, tri pod-cilja povezana sa Intelektualnim, Emocionalnim i Motoričkim Centrima.

Koncept Savesti u Radu

Svest i *Savest* su slične u njihovim sferama odnosa, jedna postoji u *Intelektualnom Centru*, druga u *Emotivnom Centru*.

Svest je *Znanje svega zajedno*.

Savest je *Osećanje svega zajedno*.

Savest

Kao što znate, u eksperimentu *religije*, kao metod prenošenja učenja od Svesnog ka uspavanom čovečanstvu, jedan od izvora neuspeha je taj što svaka osoba postavlja svoje dogme kao apsolutnu istinu, tako da se, naposljetku, ljudi progone, preziru, ili ubijaju jedni druge u ime Boga. Oni ovo mogu da čine veoma prilježno i da to sve proglašavaju aktom Svesti. Ali, ovo je lažna ili Mehanička Svest i ona je formirana u Ličnosti. Ta Lažna ili stečena Svest nije bazirana na *unutrašnjem* razumevanju. Ona je u vezi sa Lažnom Ličnosti te je stoga osjećaj zasluge, da je neko ispravniji i bolji od drugih, i da su drugi, koji imaju drugačija religiozna uverenja, inferiorniji i grešniji i samim tim dostojni prezira i zaslužuju da budu ubijeni.

Razlika između Istinske Savesti i Mehaničke ili Lažne Savesti je u tome što je Istinska Savest ista u svim ljudima i govori istim jezikom unutar svih ljudi. Mehanička ili Lažna Savest je različita kod različitih ljudi, shodno njihovoj nacionalnosti, vaspitanju, običajima, uverenjima, i slično.

Kada bi svi ljudi bili *budni*, Istinska Savest bi govorila iz svih i svi oni bi se slagali jedni sa drugima, jer bi međusobno govorili (odnosili se) na isti način jedni prema drugima.

Istinska Savest postoji u svima ali je duboko zakopana i tako van domašaja. Ličnost je narasla preko nje i kao rezultat toga naš osećaj, naš doživljaj sebe, je pomeren u Ličnost. Zbog toga je nemoguće “osećati sve zajedno” i bilo bi nepodnošljivo kada bismo to osećali u stanju u kakvom jesmo. “Osetiti sve zajedno” bi značilo da smo svi jedno. Ali Ličnost je podeljena na male delove. Osnovna stvar koju moramo shvatiti u vezi Ličnosti jeste da je ona mnoštvena. Zbog toga se osećate čas ovako, čas onako, ali odvojeno, ne u isto vreme – a da se toga i ne sećate – baš kao što u ovom trenutku mislite jedno, a onda nešto sasvim drugo, ili se ponašate čas na jedan način, a već sledeći trenutak, na drugi način. I svakom ovom kaleidoskopu u pokretu unutar vas vi kazete “ja”. Tj. vi zamišljate da ste jedna te ista osoba. Dok god čovek uzima samog sebe *kao jednu osobu on ne može da se pomeri sa mesta gde se nalazi*. Da bi se, u vama, probudila Savest morate početi da uviđate sopstvene kontradikcije. Ali ako se trudite da vidite kontradiktornosti u sebi tako što uzimate sebe *kao jednu osobu*, nećete nigde stići. U stvari, staćete sami sebi na put, umesto da se sklonite u stranu, i to će u vama stvoriti nemoguću situaciju. To bi bilo kao da verujete, da je sve što vidite ispred vas, deo vašeg tela.

Ono što naročito sprečava čoveka da vidi kontradiktornosti u samom sebi, su *Odbojnici*. Na mestu Istinske Savesti čovek ima Veštačku Savest ili Odbojnice. Iza svakog čoveka stoje godine i godine pogrešnog i glupog života, prepuštanja svakoj vrsti slabosti, spavanja, neznanja, pretvaranja, nedostatka truda, besciljnosti, zatvaranja očiju (okretanje glave u stranu) s ciljem da se izbegnu neugodne činjenice, stalnog laganja samog sebe, zlostavljanja i okrivljavanja drugih, i traženja greške u drugima, samoopravdavanja, unutrašnje praznine, pogrešnog govora, itd. Kao rezultat toga, ljudska mašina je prljava i pogrešno radi. I ne samo to, nego su i veštački aparati stvoreni u njemu zbog krivog načina rada. Bez obzira koliko čovek hteo da se probudi i postane neko drugi i samim tim vodi drugačiji život, ovi veštački aparati ometaju njegove dobre namere. To što nas ometa, ti veštački aparati, nazivaju se *Odbojnici*. Kao kod odbojnika na željezničkim vagonima čije je delovanje da umanje šok sudara. Ali u slučaju odbojnika u čoveku, njihova svrha je da spreče dve kontradiktorne strane njega samog, da zajedno dođu u njegovu svest (njegov svesni deo uma).

Odbojnici nastaju postepeno i mimo volje delovanjem života oko nas, života u kojem živimo. Njihova svrha je da spreče čoveka da oseća Savest – tj. od osjećaja “sve zajedno”. Npr. veoma jaki odbojnici postoje između sviđanja i nesviđanja, između naših ugodnih i neugodnih osjećanja. Da bi slomili odbojnice potrebno je da posmatramo sebe tokom dužeg perioda i zapamtimo kako smo se osećali u različitim trenucima. Tj. neophodno je da vidimo obe strane odbojnika u isto vreme, da vidimo kontradiktorne strane nas samih koje su odvojene odbojnikom. Jednom, kada je odbojnik slomljen, on ne može da se ponovo formira.

Odbojnici čine čovekov život mnogo lakšim. Oni ga sprečavaju da oseti Istinsku Savest. Ali takođe, oni ga sprečavaju da se razvija. Unutrašnji razvoj zavisi od Šoka. Samo Šok može da čoveka izvede iz stanja u kojem se nalazi. Kada čovek *spozna* (uvidi) nešto u sebi, on pretrpi (doživi) Šok, ali prisustvo odbojnika će ga sprečiti da bilo šta spozna. Odbojnici su stvoreni da ublaže Šokove. Što više posmatra sebe, čovek ima više izgleda da počne da zapaža odbojнике u sebi.

To je jednostavno zato, što više posmatrate sebe to ćete više hvatati “snimke” samih sebe *u celini*. Ako posmatrate različite trenutke svog života, nakon nekog vremena steknete uvid o sebi u nekom *određenom vremenskom periodu*, videćete sve zajedno – tj. svest o samom sebi će se povećati. Ali, prvo morate pokušati da posmatrate sve u sebi u datom trenutku – emocionalno stanje, misli, osećaje, nameru, položaj tela, pokrete, ton glasa, izraze lica, itd. Sve ovo mora biti “fotografisano” zajedno. To je potpuno Posmatranje i iz ovoga započinju tri stvari: (1) nova memorija o samom sebi, (2) kompletna promena koncepta koje je neko imao o sebi, (3) razvoj *unutrašnjeg okusa* u odnosu na *kvalitet* onog što se iznutra posmatra. Na primer, pomoću unutrašnjeg okusa možete prepoznati da lažete ili da ste u negativnom stanju bez nekih poteškoća, iako se, pravdate pred samim sobom i protestujete da vi to ne radite. Sve zavisi od toga da li posedujete unutrašnju iskrenost ili ne. Ako ne posedujete, najbolje je da odustanete od Rada. Za *unutrašnji okus* možemo reći da je udaljeni početak Istinske Svesti, jer to je nešto što *prepoznaje kvalitet* nečijeg unutrašnjeg stanja. Posmatranje sebe i unutrašnji okus nisu isto, ali imaju neke dodirne tačke. Što bolje razumete Rad, on je pravilnije uspostavljen u vašem umu uviđanjem njegovog značenja on sve više prelazi u Istinsku Savest. Ponekad se kaže da ako smo imali trenutak Istinske Svesti, Rad bi bio nepotreban, jer bi to već znali.

Komentar – Berdlip, 19. juli 1941

Nekoliko misli o ratu sa stanovišta Rada

Deo I.- Rat je događaj koji uvlači ljude u svoj vrtlog hteli oni to ili ne. Ljudi, međutim, zamišljaju da su slobodni. Ceo čovekov život je zasnovan na ideji da on ima slobodu izbora. Kad bi čovek mogao da vidi jasno da je mehaničan – tj. da nije slobodan – ne bi mogao to da podnese. Neophodno je razumeti da je čovečanstvo na zemlji podvrgnuto pod 48 zakona, i da je svaki čovek zapravo pod 96 nivoa zakona. To je na prvi pogled teško da se vidi sem ako se setite Zraka Stvaranja (nastajanja) i shvatite iz njega da je deo pod kontrolom više zakona, nego celina.

Međutim, činjenica da je čovek na zemlji pod kontrolom više zakona može biti u načelu shvaćena. Ti zakoni ili uticaji, neki neprijatni neki prijatni, ili koji se ukrštaju i formiraju različite kombinacije, uzrokuju događaje koji sačinjavaju dramu ljudske egzistencije na površini zemlje. Pre nego što se neki događaj desi, sasvim je lako zamisliti da je čovek slobodan od njega. Ali kad se događaj desi stvar je drukčija. To je kao da nas privlači, da uvuče što je moguće više u svoju zonu, i da se njima hrani. Ljudi zaborave šta su mislili. Događaj ih privlači u svoju sferu uticaja. Putem odbojnika i samoopravdavanja, oni ulaze u događaj i podležu pod njegovu snagu. Čovek može da odluči da nikad više neće učestvovati u nikakvom ratu. Siguran je da neće. Ali kad doboši počnu da udaraju, kad užas i ludilo rata počnu i on ih vidi ili čita o njima, on zaboravlja svoje ranije odluke. I to je isto ne samo sa događajima na skali rata, nego i o događajima na skali dnevnog života. Postoje, na primer, kolektivni događaji – tj. događaji koji impliciraju nacije, ili jednu naciju, kao što su ratovi i revolucije. A na drugom kraju skale su mali ciklusi događaja koji formiraju privatni život običnog čoveka koji se okreću kao mali točkovi, ponavljajući se neprekidno – tj. na isti način, manje-više, dok god čovek ne počne da se bori sa samim sobom i da se menja. I iako niko u

stvari nije zadovoljan svojim životom, on ne vidi da je njegov sopstveni nivo bića taj koji privlači njegov određeni način života – tj. taj ponavljajući ciklus malih događaja. Kolektivni događaji – naime, događaji koji uvlače milione ljudi – su kao veliki točkovi. Ali čovekov život je kao mali točak koji se negdje okreće, u velikoj mašini većih i manjih točkova – i svi ti točkovi, mali i veliki, formiraju život, koji sve nas vozi.

Ovaj Rad govori često o neophodnosti da se izolujemo od kolektivnih događaja. Sa njima smo povezani stavovima i nevidljivim nitima. Neophodno je izolovati se od kolektivnih događaja da bi se izmenio stav u sebi. Uspostavljanjem pravog stava prema Radu, mehanički formirani stavovi se mogu videti i menjati, ili se menjaju sami od sebe. Čovek može samo da posmatra određeni deo sebe putem nekog drugog dela. Sam deo ne može sebe da posmatra. Da bi se posmatrao čovek mora da stoji odvojen od onog šta posmatra. Ceo sistem Rada i sve njegove ideje, koje pripadaju drevnom učenju o čoveku, njegovom mogućem razvoju i unutrašnjoj slobodi, daje potpunu mogućnost *samoposmatranja* – tj. čovek posmatra sebe iz učenja, ideja i znanja Rada. Čovek u životu to ne može da uradi, jer je on formiran od života i stoga može samo da posmatra sebe sa gledišta koja pripadaju životu.

U ovom sistemu se kaže, da je rat uzrokovan vanzemaljskim uticajima, ne ljudima. Kaže se jednostavno, da planetarni uticaji uzrokuju rat na zemlji. Ali dodaje da ti uticaji kreiraju rat nad *usnulim čovečanstvom*. Zbog toga što je čovek tako duboko u snu, ti uticaji deluju na njega na poseban način. Da je budan, oni bi delovali na njega drugačije. Najveća greška i najveća nepravda, koju činimo u odnosu jedan prema drugome, je što zamišljamo da je svako svestan. Ovaj Rad takođe kaže da se u životu sve događa. Čini nam se da čovek čini i da može da dela, ali to nije slučaj, nego samo privid. U stvari, sve se događa, baš kao što se desio i poslednji rat i ovaj sadašnji se dešava. Ali Rad takođe kaže da sve što se dešava na zemlji, dešava se jer čovek spava. Sve se događa u svetu usnulih ljudi. Sve što se događa, događa se na jedan jedini način na koji može da se dogodi. Milioni se ubijaju međusobno, pate neopisivu bedu, itd. zato što su bespomoćni, i to sve ne vodi nigde, i ne može nigde da vodi. Pravac koji vodi negde je buđenje iz sna. U svakom malom delu vremena, neki ljudi su spremni da se probude. Ako to ne pokušaju, oni blokiraju put drugima. To izgleda kao ljestve i na svakoj prečki stoje ljudi. Ako se oni koji su iznad ne kreću na gore, oni ispod njih ne mogu da se pomere. Buđenje je individualni zadatak za svakoga. Ali samo nekolicina može da se probudi u nekom određenom momentu ili mogu da pronađu mogućnost koje im je ponuđena. Ako oni počinju da se bude efekat se širi i drugi počinju da razumeju šta Rad i buđenje znače.

U svakom momentu hipnotizam života je veoma snažan. Cilj prirode je da čovek spava i da ga drži u temeljnom nasilju, kako bi on služio svrsi prirode. Rad je sila koja u život dolazi iz svesnih izvora izvan života. Današnji hipnotizam rata je veoma jak. Neophodno je da mu se odupremo. Da bismo se oduprli, uticaji koji do nas stižu kroz Rad, moraju da se održe u životu. Da bi se uticaji Rada održali u životu, neophodno je konstantno misliti na njih, koncentrisati se na njihove različite strane, svakodnevno ih obnavljati i stavljati ih u primenu. Rad mora biti živ i sve što ga drži živim je korisno, a sve što ima suprotni efekat, je štetno. Svako od vas mora da misli šta to znači održati Rad u životu, u ovo vreme, i kakav napor je potreban od strane onih koji ovaj sistem podučavaju. Samo oni koji o Radu misle ozbiljno i vide sve njegove teškoće te su shvatili, sami za sebe, kako je veoma lako da se zaboravi sve i da se padne nazad u obični život, mogu da shvate šta se ovde misli. Jedna stvar se može dodati – svi znate da svako mora da igra svoju ulogu u životu na ovom putu – tj. četvrtom putu – koji mi studiramo. Ali jedna je stvar identifikovati se sa onim šta čovek mora da radi u životu, a druga stvar je uzeti život kao sredstvo Rada na sebi. Život i Rad se ne smeju mešati. Ako čovek meša život sa Radom i ne vidi razliku, ne može osetiti delovanje Rada na sebi. Rad će izbledeti i postati ništa u njegovoj glavi. Kao što znate ovaj detalj je naglašen u mnogim čitanjima koja smo imali, od kako je sadašnji rat počeo. Razlog je očigledan, ali iako je to tako, lako zaboravljamo to i moramo se boriti ispočetka da zapamtimo Rad i da

resetujemo naš um, da vidimo unutrašnje značenje još jednom i da razumemo ponovo šta je ovaj Rad i šta je život, i zašto je ovaj Rad uvek, u ovom ili onom obliku, podučavan ljudima u svakom dobu. Iznad svega, ne smete se prilagoditi ratu nimalo više nego što se morate prilagoditi ovom sistemu. Prilagoditi se ratu znači potonuti u san u odnosu na rat.

Nekoliko misli o ratu sa stanovišta Rada

Deo II. – Sve zasnovano na nasilju može samo da stvori nasilje. Ne postoji nijedna škola pravog učenja koja podučava nasilje. Čak i škola *Hatha Joge*, kao i sumnjiva škola Džiu-Džicua, u stvari ne podučavaju nasilje kao metod već prevazilaženje nasilja. Često je pogrešno shvaćeno i postoji jako mnogo *Hatha Joga* škola koje su pogrešne i beskorisne. Čovek – prirodni čovek – je zasnovan na nasilju i zato on provodi određene planetarne uticaje na određeni način koji stvarju ratove. Planetarni uticaji su jedna stvar – niti dobra niti loša. Čovekovo unutrašnje stanje je ono koje ih prevodi u dobro ili loše. Čovek mora da prevaziđe nasilje u samom sebi. To je veoma velika stvar, i čovek, pre svega, mora proučavati identifikaciju u sebi do samih njenih korena pre nego što razume šta prevazilaženje nasilja u njemu znači. Rat postoji zato što je čovek zasnovan na nasilju. Ako on prima uticaje, a ne zna kako da ih koristi i ne razume ih zbog svog manjkavog i nerazvijenog prijemnog aparata, ne može da se suoči sa njima, oni tada prelaze u iritaciju, ljutnju ili nasilje. Čovek je kao loš predajnik. On je zao zato što loše provodi. Kad čovek počne da se bavi malim ciklusom događaja koji se ponavljaju u njegovom ličnom životu mnogo svesnije i ne identifikuje sa sa nekima od njih, on počinje da biva u stanju da transformiše svoj život u malim razmerama. On prenosi malo bolje i počinje da biva malo više slobodan od mašinerije života – od okrećućih točkova koji ga okružuju. Kad bi svako to radio planetarni uticaji koji deluju na čoveka ne bi tako brzo i lako dovodili čovečanstvo do rata. Ljudi bi onda mogli da odole ratu.

Kad rat dođe ljudi nalaze razloge za njega i saglašavaju se sa tim i osećaju gotovo kao da voljno žele da imaju ulogu u njemu. Budući da ih rat, kao ogromni kolektivni događaj, kao vrtlog, uhvati pod veoma jak uticaj i učini da uzmu svoj udeo u njemu. Ali ako se nužda nameće na čoveka u tom smislu, čak ni tada ne mora da služi prirodi. Ne mora da služi prirodi ako praktikuje *Karma jogu* – tj. ako se ne identifikuje sa onim što radi i što mora da radi. Ali ako oseća da je to odlična stvar koju radi, identifikovaće se i čak će ići toliko daleko da će želeći nagrade i zasluge za svoje zaslužne radnje. Praktikovati ne-identifikovanje može nekud da vodi: služiti prirodi ne vodi nigde. Nema spoljnih nagrada za ne-identifikovanje. Sve što čovek radi u odnosu na Rad na sebi nema odnosa prema nagradama spoljnog života. Samo *vi* znate šta *vi* radite u tom smislu. Ako je pozvan da učini nešto kao dobar domaćin, čovek mora da učini šta se očekuje od njega koliko god je moguće. Ali morate imati u vidu da je dobar domaćin definisan kao čovek koji oseća odgovornost i koji deluje na taj način, ali *ne veruje u život*. Ovo je na prvi pogled neobična definicija. Razmotrimo šta ona znači s jedne strane. Dobar domaćin, u smislu Rada, je čovek koji postupa savesno, na primer, kao kada ima određeni položaj – ne iz sebe, već iz straha za svoj ugled, korist, ili u slučaju da može da izgubi svoju vlast, itd. On ne veruje u život ali vidi život na određeni način i tako postupa, ali ne iz sebe. On možda radi prave stvari ali na pogrešan način. Zato je put, ili kako se još zove “Put Dobrog Domaćina”, tako dug i zahteva mnogo ponavljanja. Svi znate da postoji važna klasa ljudi koji vrše svoje dužnosti, ne zato što veruju u život, nego što su pod uticajem zasluge, nagrade, ambicije, moći, novca, itd.: i možda čak boljih ideala. Oni sebi sve pripisuju. Njihov stav prema životu omogućava im da deluju tako da izgleda kao da nisu identifikovani. Ali oni su identifikovani na njihov poseban način. Ipak su oni veoma korisni u životu i često odaju utisak iskrenog delovanja. I sami sebi izgledaju iskreno i pošteno. Ali bilo kojoj situaciji koja zahteva stvarno žrtvovanje njihovog položaja itd., oni se ustručavaju i iznalaze različite razloge zašto ne treba da delaju na ovaj ili onaj način. Oni su u životu. Ali oni ne veruju u život. Put Dobrog Domaćina je dug zato što ono što je dobro u tim ljudima

mora biti pomeren sa svoje osnove i mora postati stvarno i esencijalno. Čovek *mehanički* može da bude veoma dobar čovek, iz ličnosti, ipak njegova dobrota nije stvarna. Ako čovek ispunjava svoju dužnost u životu kao dobar domaćin, izgleda da se približio delanju bez identifikovanja. U stvari, on je još uvek veoma daleko od delovanja bez identifikovanja. U jevandeljima Hrist, posebno napada dobrog domaćina, kad napada Fariseje, i morate sami pročitati sve što je rečeno o njima i njihovim zaslugama. I možda ih je Hrist napao tako jako samo zato što su oni baš ti koji mogu da razumeju i koji bi bili najkorisniji. Kao što svi znate, ovaj Rad napada lažnu ličnost, zato što je nestvarna – tj. zato što ona ne može biti polazište unutrašnje evolucije. Moglo bi se na ovu temu reći još mnogo više, ali dovoljno je rečeno da se postavi pitanje u vašem umu o ratu i o razumevanju rata iz ideja Rada.

Berdip 24. jul 1941

Razlika između Posmatranja i Samoposmatranja

Posmatrati i *posmatrati sebe* su dve različite stvari. Obe zahtevaju *pažnju*. U posmatranju pažnja je usmerena spolja kroz čula. U Samoposmatranju pažnja je okrenuta unutra i za ovo ne postoji organ čula. To je jedan od razloga što je Samoposmatranje teže od Posmatranja.

U modernoj nauci se samo ono što je posmatrano uzima za stvarno. Ono što ne može biti predmet posmatranja putem čula ili uz pomagala kao što su teleskop, mikroskop i drugi delikatni optički, električni i hemijski instrumenti, se odbacuje. Ponekad se kaže da je jedan od opštih ciljeva Rada da ujedini nauku zapada sa mudrošću istoka. Ako definišemo polazište zapadne nauke sa njegove praktične strane kao podobno za *posmatranje*, kako možemo da definišemo polazište Rada? Polazište Rada možemo definisati kao *Samoposmatranje*. Rad počinje, sa praktične strane, sa *Samoposmatranjem*.

Ova dva različita polazišta vode u dva sasvim različita pravca.

Čovek može provesti ceo život u posmatranju pojavnog sveta – zvezda, atoma, ćelija, itd. Može da stekne veliko znanje ove vrste – naime, znanje spoljašnjeg sveta – tj. tog ukupnog aspekta univerzuma koji može biti opažen čulima uz pomagala ili bez njih. Ovo je jedna vrsta znanja putem kojeg mogu nastati *promene*. Promene su u spoljašnjem svetu. Spoljašnjim čulima doživljeni uslovi mogu se popraviti. Mnoge vrste pogodnosti, olakšica i rešenja mogu biti pronađene. Sve to znanje, ako je primenjeno na pravilan način, može samo biti od koristi čovečanstvu menjajući njegovu spoljašnje okruženje u svoju korist. Ali ova vrsta znanja o spoljašnjem, može samo da menja ono što je spoljašnje. Ono ne može menjati čoveka *unutar njega samog*.

Vrsta znanja koja može da menja čoveka iznutra ne može se steći samo pomoću *posmatranja*. Ono se ne nalazi u tom pravcu – tj. u pravcu spolja usmerenih čula. Postoji druga vrsta znanja dostupna čoveku koje počinje *samoposmatranjem*. Ova vrsta znanja se ne stiče kroz čula, jer kao što rekosmo, mi ne posedujemo nikakv organ čula koji možemo okrenuti ka unutra i uz pomoć kojeg možemo da posmatramo sebe onako lako kao što posmatramo sto ili kuću.

Dok prva vrsta znanja može da menja spoljne uslove života za čoveka, druga vrsta može da promeni samog čoveka. *Posmatranje* je sredstvo promene-sveta, da tako kažem, *samoposmatranje* je sredstvo *promene-sebe*.

Ali iako je to tako, da bi bilo šta naučio, čovek mora da počne od znanja kao takvog i znanja bilo koje vrste putem čula. Znanje ovog sistema učenja počinje sa tim da se o tome prvo čuje – tj. ono dolazi kroz čula. Čovek treba da sazna da treba da posmatra sebe, i u kom pravcu da posmatra sebe i šta god čuje ili pročita sa tim u vezi mora pre svega da prođe kroz njegova čula. Sa ove tačke gledišta vrsta znanja o kojem Rad govori počinje sa ravni onoga što se može *videti*, što se da videti, kao što počinje i učenje bilo koje nauke. Čovek mora početi ukazivanjem *spoljašnje pažnje* Radu. Mora da posmatra šta se govori, šta može o tome da pročita, itd. Drugim rečima, Rad dotiče plan čula. Zato može lako da bude pomešan sa vrstom znanja kakvo samo može da dođe kroz izučavanje onog što čula pokazuju, i što im je dostupno ili ono čime su čula zagušena. Dok god čovek ne poseduje moć razlikovanja prirode i kvaliteta znanja koje ovaj Rad izučava i znanja o kojem govori nauka – tj. sve dok se u njemu ne kristališe *magnetski centar*, koji može da razlikuje kvalitete znanja – ovo mešanje dve ravni ili dva poretka znanja u njemu će da stvara konfuziju. I ova konfuzija će ostati iako osoba nastavlja da radi, dok god osoba ne učini napor da dopusti Radu da dođe na mesto koje mu pripada u njemu samom. Tj. sudiće o Radu samo na osnovu onoga što vidi, po drugim ljudima oko njega, itd. Rad će tako ostati na nivou čula. *Koja je onda to vrsta napora koju čovek treba da učini u vezi sa tim?* On mora, u svom umu, da uzrokuje odvajanje između dva reda *stvarnosti koje se u njemu susreću*. Čovek stoji između dva sveta – spoljašnjeg vidljivog sveta koji ulazi kroz čula i koji svi dele: i unutrašnjeg sveta koji niko svojim čulima ne susreće, u kome niko drugi ne učestvuje – tj. pristup njemu je jedinstveno individualan, jer iako svi drugi ljudi mogu da vas vide, samo vi možete da vidite sebe. Ovaj unutrašnji svet je druga *stvarnost* i nevidljiv je.

Ako sumnjate da ova druga realnost postoji pitajte sebe sledeće pitanje: jesu li, moje misli, osećanja, senzacije, strahovi, nade, razočaranja, radosti, tuge, stvarne u meni? Naravno, ako kažete da nisu i da su samo sto ili kuća, koje vidite svojim očima, stvarni, onda *samoposmatranje* za vas neće biti od bilo kakvog značaja. Da vas ovo pitam: u kojem svetu realnosti živite i gde je vaše biće? U svetu van vas, koji vam prikazuju čula ili u svetu koji niko ne vidi i samo vi ga posmatrate – u unutrašnjem svetu? Mislim da ćete se složiti da je to unutrašnji svet u kojem stvarno živite sve vreme, i u kojem osećate i patite.

Oba sveta su eksperimentalno utvrdiva - spoljašnji svet koji možemo da posmatramo i unutrašnji svet koji možemo da posmatramo u sebi. Možete da dokažete stvari u spoljašnjem svetu i da dokažete stvari u unutrašnjem svetu. U jednom slučaju posmatranjem a u drugom slučaju samoposmatranjem. U vezi drugog slučaja, sve što ovaj Rad uči da moramo da primetimo i opazimo iznutra može biti verifikovano samoposmatranjem.

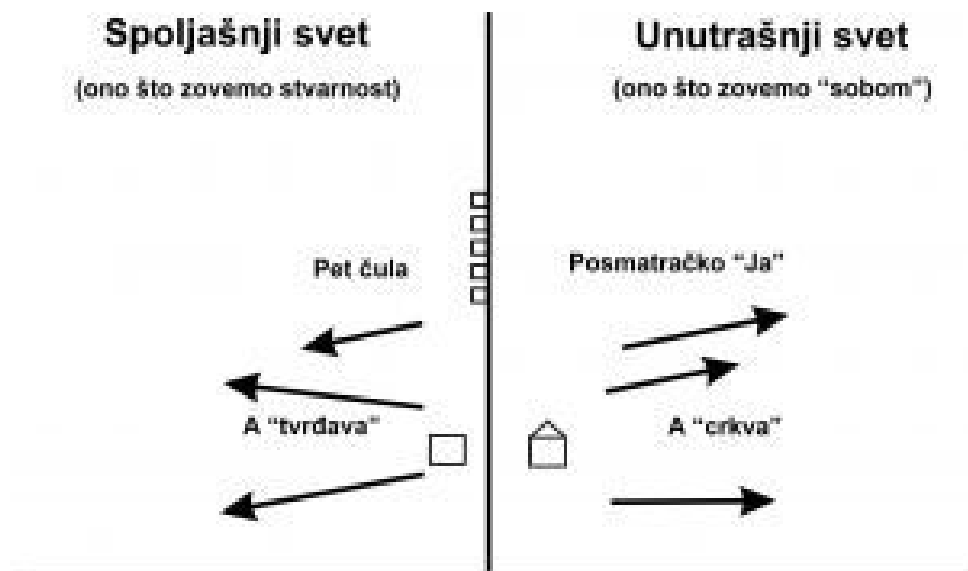
I što više otvarate taj unutrašnji svet zvani “sopstveni”, više ćete razumeti da živite u dva sveta, i dve realnosti, u dve *sredine*, spoljašnjoj i unutrašnjoj, i da baš kao što morate da učite o spoljašnjem svetu (tj. da je opazajan) kako da hodate u njemu, kako da ne prekršite norme i običaje, kako da se ne udružujete sa zlim ljudima, kako da se ne otrujete, itd., sredstvima ovog Rada i njegovom primenom, počinjete da učite kako da hodate u unutrašnjem svetu, koji je otvoren metodama *samoposmatranja*.

Uzmimo jedan primer dve različite stvarnosti kojima sasvim različiti oblici istine pripadaju. Pretpostavimo da je čovek na organizovanoj večeri. Sve što čuje, vidi, okusi, dodirne, omiriše, pripada prvoj stvarnosti; sve što oseća, misli, dopada mu se, ne dopada mu se, itd., pripada drugoj stvarnosti. On pohađa dve različite večere zapamćene različito, jedna spoljašnja i jedna unutrašnja. Sva su naša iskustva, u ovom smislu, ista. Postoji spoljašnje iskustvo i naša unutrašnja reakcija na to. Koje je stvarnije? Koji zapis ukratko, formira naše lične živote?, – spoljašnju i unutrašnju realnost? Da li je istina kad se kaže da je to unutrašnji svet? To je unutrašnji svet u kojem se uzdižemo i padamo, u kojem se neprekidno ljuljamo ka nečemu i bivamo odgurnuti od nečega, svet u kojem smo žrtve najezde rojeva negativnih misli i raspoloženja, u kojima gubimo sve, i sve se pokvari, kojem posrćemo i padamo a da i

ne shvatamo da postoji jedan unutrašnji svet u kojem sve vreme živimo. Ovaj unutrašnji svet možemo samo da upoznamo samoposmatranjem. Tada, i samo tada, možemo da počnemo da shvatamo da smo ceo život činili jednu izuzetnu grešku. Sve što smo uzimali kao “sopstveno”, u stvari, otvara ovaj svet. U tom svetu, prvo naučimo kako da vidimo, i za ovu svrhu svetlost je neophodna. Samo se metodom Samoposmatranja, stiče ova svetlost.

Dodatna Nota

Da ovo prikažemo dijagramom. Dijagrami su korisni jer ih se lako možemo setiti i samim tim oni mogu djelovati na nas u smislu prisjećanja ideja o kojima pričamo.

Što se tiče unutrašnjeg sveta, ono što blokira naš kontakt sa njim je sve ono što rad uči i sa čime se moramo boriti – sa Lažnom Ličnošću, i slično. Sve ove pogrešne stvari u nama uzimaju oblik gustog oblaka koji nam onemogućava istinski kontakt sa uticajima koji dolaze iz unutrašnjeg sveta. Kada Rad oformi polazište, (uporište) ili “organizam” koji radi, uspostavlja se odnos sa “unutrašnjim svetom”. To ću sada da nazovem “crkvom”. To se može usporediti sa onim što moramo formirati u odnosu na spoljašnji život – naime, ono što ovdje zovem “tvrđavom”. Ovo je dodato zahvaljujući razgovoru koji je usledio nakon čitanja na sastanku koji smo imali poslednje subotu u Birdlipu. Najvažnija stvar je shvatiti da mi živimo u različitim realnostima ili svetovima, jedan koji vidimo putem čula, a drugi koji se može otkriti samo kroz Rad na sebi – kroz pročišćenje emocija od Lažne Ličnosti i kroz ispravno uređenje uma kroz ideje Rada, tako da se *relativno* razmišljanje učini mogućim i da se pravilan sistem mišljenja izgrađuje.

Birdlip, 30. juni 1941

Ideja transformacije u Radu

Deo I. – Kao što neki od vas znaju g. Uspenski je sugerisao da se ovaj rad nazove *Psiho-transformizam*. Ideja rada je psihološka transformacija – transformacija nas samih.

Transformacija znači promenu neke stvari u neku drugu. Hemija izučava moguće transformacije materije. Postoje poznate transformacije materije. Na primer, šećer se može transformisati u alkohol, a alkohol u sirće delovanjem fermenata: to je transformacija jedne molekularne supstance u drugu molekularnu supstancu. U novoj hemiji atoma i elemenata,

radijum se polako transformiše u olovo. Kao što znate, alhemičari iz prošlosti su oduvek sanjali o mogućnosti pretvaranja metala u zlato. Ali ova ideja nije uvek imala bukvalno značenje, zato što se jezik alhemije, nekad korišćen u učenjima tajnih škola, odnosio na mogućnost transformacije čoveka u novu vrstu čoveka. Čovek onakav kakav je – mehanički čovek služi prirodi i utemeljen je na nasilju – predstavljen je kao osnovni metal i transformacija osnovnog metala u zlato odnosi se na tu potencijalnu transformaciju u njemu. U Jevanđeljima ideja o mehaničkom čoveku kao semenu koje je sposobno za rast, ima isto značenje kao i ideja ponovnog rađanja, o čoveku koji se ponovo rađa.

Kao što znate, u ovom sistemu učenja, čovek se smatra kao fabrika na tri nivoa, koja koristi tri hrane – običnu hranu na nižem nivou, vazduh na drugom nivou, i utiske na trećem.

Hrana koju jedemo prolazi kroz sukcesivne transformacije. Proces života je transformacija. Svako živo biće živi tako što jednu stvar transformiše u drugu. Biljka transformiše vazduh, vodu i soli iz zemlje u nove supstance – u ono što zovemo krompir, pasulj, grašak, voće itd. – delovanjem sunčeve svetlosti i fermentata. Osetljivi živi film, koji prekriva zemlju, koji provodi silu iz svemira – tj. organski život – je ogromni organ transformacije.

Kad jedemo hranu, ona se sukcesivno transformiše, fazu po fazu, u nove supstance neophodne za našu egzistenciju. To radi um koji se zove instiktivni centar, koji kontroliše unutrašnji rad organizma i naravno zna o tome mnogo više nego mi. Možemo da razumemo da kad se hrana uzima, započinje probava. Probava je transformacija. Hrana se u stomaku menja u nešto drugo. To je samo prva faza transformacije i u Radu je označena kao prelazak od note DO 768 do RE 384. Biće dovoljno da iskoristimo ovu prvu fazu, kao primer, ne idući dalje. Ovaj prvi stepen svako može da razume bez nekih teškoća. Svako može da vidi da je hrana koja je uzeta u najnižem delu ove trospratne fabrike – naime, da jela koja jedemo – prolaze kroz transformaciju. Pretpostavimo da hrana prođe kroz stomak i da se ništa ne dogodi: šta onda? Telo, koje je kao veliki grad, neće doći u kontakt sa njom. Na primer, kako nesvareni komad mesa ili krompira može da uđe u krvotok i snabde mozak neophodnim finim supstancama. Manje ili više, ova situacija je upravo ono što se dešava sa trećom hranom, tj. hranom utisaka. Utisci ulaze i ostaju nesvareni – tj. ne dolazi do transformacije. Utisci stižu do nas kao DO 48 i takvi ostaju tj. zaustavljaju se. Osim veoma male količine transformacije, ništa se ne događa. Nema adekvatne transformacije utisaka. Nije neophodno za svrhu prirode da čovek transformiše utiske. Ali čovek *može* transformisati utiske, ukoliko ima dovoljno znanja i razumevanja zašto je to neophodno.

Mnogi ljudi misle da će im spoljašnji život dati ono za čim čeznu i što traže. Život ulazi kao utisak, kao DO 48. Prvo shvatanje značenja Rada je shvatiti da život, koji ulazi kao utisak, mora biti transformisan. Ne postoji takva stvar kao što je "spoljašnji život". Ono što sve vreme primete su *utisci*. Vidite osobu koja vam se ne dopada – tj. imate utisak te prirode. Vidite osobu koja vam se dopada – ponovo primete utisak. Život su utisci, a ne čvrsta, materijalna stvar, kao što pretpostavljate i verujete da je *stvarnost*. Vaša stvarnost su vaši utisci. Znam da je veoma teško shvati ovu ideju. Ona predstavlja tešku raskrnicu. Vi ste, na primer, sigurni da život postoji kao takav a ne kao vaši utisci. Vi mislite da je osoba koju vidite kako sedi u stolici, koja nosi plavo odelo, smeje se i govori, stvarna. Ne, to su vaši utisci o njemu, koji su stvarni za vas. Da nemate vid, ne biste je videli. Da nemate uši ne biste je čuli. Život dolazi kao utisak i zato što je tu moguće je *Raditi na sebi* – ali samo ako shvatite da ono na čemu radite nije spoljašnji život, nego utisci koje primete. Dok ovo ne shvatite, nećete razumeti značenje onoga što Rad naziva Prvi Svesni Šok. Taj šok se odnosi na one utiske, koji su sve što znamo o spoljašnjem svetu, koje unosimo kao stvarne stvari, stvarne ljude. Niko ne može transformisati spoljašnji život. Ali svako može transformisati svoje utiske, naime treću i najvišu hranu koju unosi u trospratnu fabriku. Zato ovaj sistem učenja kaže da je neophodno kreirati organ za transformaciju na mestu ulaska utisaka. Ovo je značenje Rada, sagledanog u svetlu *psihološke transformacije* i to je tačka, na kojoj

započinje Rad. To je nazvano Prvi Svesni Šok, jer je to nešto što se ne radi mehanički. To se ne događa mehanički – za to je potreban svesni napor. Čovek koji počinje da razumeva šta ovo znači, istovremeno prestaje da bude mehanički čovek, koji služi prirodi, čovek koji spava, i iskorišćen od prirode za svoje svrhe, koje nisu u interesu čoveka. Ako sad razmišljate o značenju svega što vam je rečeno da radite u smislu napora, počevši od Samoposmatranja, videćete, van svake sumnje, da se praktična strana Rada odnosi na transformaciju utisaka i na rezultate utisaka. Rad na negativnim emocijama, na tmurnim raspoloženjima, rad na identifikovanju, rad pridavanju značaja, rad na unutrašnjem laganju, rad na imaginaciji, rad na teškim “ja”, rad na samoopravdavanju, rad na stanjima sna, itd. je povezan sa transformacijom utisaka i njihovim rezultatom. Složićete se da je Rad na sebi u izvesnom smislu uporediv sa varenjem, tj. u smislu da je varenje transformacija. Mora postojati neki organ transformacije na mestu ulaska utisaka. To je Prvi Svesni Šok i njegov opšti opis je Pamćenje Sebe. Ako putem razumevanja Rada možete da posmatrate život kao Rad, onda ste u stanju Pamćenje Sebe. Ovo stanje svesti vodi *transformaciji utisaka* – a tako i života u odnosu na vas same. Tj. život više ne deluje na vas na stari način. Počinjete da mislite i razumete na drugi način, a to je početak vaše sopstvene transformacije. Jer dok god razmišljamo na isti način, uzimamo život na isti način i ništa se u nama ne menja. Transformisati utiske života znači transformisati sebe, i samo potpuno novi način razmišljanja to može da proizvede. Ceo ovaj Rad služi da nam omogući jedan novi način razmišljanja. Dopustite mi da vam dam jedan primer. U Radu vam je rečeno da *ako ste negativni, to je uvek vaša greška*. Čitava situacija, onako kako je snimljena čulima, mora biti transformisana. Ali da bi se to razumelo, potrebno je da se počne razmišljati na potpuno novi način.

Svi možete razumeti da nas život neprestano tera na reakcije. Sve te reakcije formiraju naš život – naš lični život Promeniti lični život ne znači promeniti spoljašnje okolnosti: to znači promeniti reakcije. Ali dok god ne vidimo da spoljašnji život dolazi u obliku utisaka, koji nas uslovljavaju da reagujemo na stereotipne načine, ne možemo da vidimo gde se nalazi tačka moguće promene, gde leži mogućnost za rad. Ako su reakcije, koje formiraju vaš lični život, uglavnom negativne, onda je vaš život negativan. Vaš život je uglavnom masa negativnih reakcija na utiske koji ulaze svaki dan. Čovekov zadatak je onda transformacija utisaka tako da oni više ne dovode do negativnih reakcija, ukoliko čovek želi da Radi na sebi. Ali za to je neophodno uvesti Samoposmatranje u momenat prijema utiska. Onda čovek može dozvoliti ili ne dozvoliti, da utisci uđu na negativan mehanički način. Ako ne dozvoli, onda je to početak svesnijeg života. Ali ako čovek propusti da transformiše utiske u momentu njihovog ulaska, uvek može raditi na rezultatima tih utisaka i sprečiti ih da dobiju pun mehanički efekat. Sve ovo zahteva jasan osećaj, jasno vrednovanje Rada, jer to znači da Rad mora biti doveden ispred, u tačku u kojoj utisci ulaze i bivaju distribuirani mehanički do njihovog uobičajenog mesta u ličnosti, gdje proizvode reakcije. Kasnije ćemo mnogo više govoriti o transformaciji, ali treba dodati da nije moguće postići viši nivo bez transformacije i sama ideje transformacije bazirana je na činjenici da postoje različiti nivoi i odnose se na prelaz sa jednog na drugi nivo bića. Niko ne može dostići viši nivo bića bez transformacije.

Birdlip, 14. avgust 1941

Ideja transformacije u Radu

Deo II – Ličnost, koju svi stičemo, prima impresije života. Ali ih ona ne transformiše jer je mrtva. Ako impresije padnu na Esenciju biće transformisane, zato što bi pale na centre. Ličnost, što je samo izraz koji upotrebljavamo da označimo sve što smo stekli (a moramo da steknemo ličnost) prevodi impresije iz svakog dela života na ograničen i praktično stereotipan način shodno svojim kvalitetima i asocijacijama. Ličnost se u tom smislu nekad upoređuje u

Radu, sa sekretaricom koja sedi u predvorju, obrađujući sve prema svojim idejama. Ona ima određeni broj rečnika, enciklopedija i referentnih knjiga, itd. svuda oko sebe i poziva tri centra – tj. mentalni, emocionalni i fizički centar – shodno svojim ograničenim idejama. Rezultat toga je da se skoro uvek pozivaju pogrešni centri. To znači da se ulazni utisci šalju na pogrešno mesto i proizvode pogrešne rezultate.

Čovekov život zavisi od sekretarice, koja mehanički proverava stvari u njenom podsetniku, bez ikakvog razumevanja šta one u stvari znače i prenosi ih na odgovarajući način, ne obazirući se na to šta se u stvari događa, već samo osećajući da obavlja svoju dužnost.

To je naša unutrašnja situacija. Ono što je važno da se razume u ovoj alegoriji je da ta ličnost, koju svi imamo i moramo da izgradimo, počinje da gospodari našim životom. I nema svrhe zamišljati da se to dešava samo nekima. To se dešava svakome. Ko god da smo kroz Samoposmatranje zatičemo sebe da smo pod vlašću malog broja tipičnih načina reagovanja u odnosu na brojne utiske ili impresije života. Ove mehaničke reakcije vladaju nama.

Svakim čovekom upravlja njegov sopstveni skup *reakcija na utiske* – tj. na život – bez obzira da li je revolucionar ili konzervativac, dobar ili loš u uobičajenom smislu. I ove reakcije su njegov život. Čovečanstvo je, u tom smislu, mehaničko. Čovek je formirao u sebi izvestan broj reakcija koje uzima kao samog sebe i njegovo životno iskustvo je rezultat tih reakcija. Ako fizički možete dovoljno da se opustite i da se mentalno odvojite od ideja o sebi (što je mentalna relaksacija), bićete u stanju da vidite na šta mislim. Videćete da postoji mnogo stvari koje su ispod vas – naime, izvan vas – koje stalno smatrate sobom (posmatrate kao sebe). U takvom pasivnom stanju možete ih nejasno videti. Na prvi pogled one izgledaju iznad vas. U trenutku kada zategnete mišiće i počnete govoriti, vi postajete oni. Oni postaju vi ili vi postajete oni i krug se nastavlja u nedogled. Ali, u početku, ne smete ovu vežbu da često praktikujete.

U stvari, one su nalik malim grabljivim mašinama koje nameću svoju kontrolu nad vama i zahtevaju da, ponovo i ponovo, uđete u njih. Pokreće ih ona “sekretarica” – tj. uobičajeni, naviknuti način, na koji “sekretarica” odgovara na utiske. I reakcije, koje slede, mi posmatramo kao život. Naše uobičajene reakcije na utiske mi uzimamo kao sam život. Našu reakciju na osobu uzimamo kao tu osobu samu. Ceo život – tj. spoljašnji život, ono što obično podrazumevamo da je “život” – naime, ono što vidimo i čujemo – je za svaku osobu njegova reakcija na utiske koji dolaze iz života. I kao što sam na poslednjem predavanju rekao, velika je greška misliti da je ono što zovemo “život” fiksirana stvar, ista za svakog. Niko nema iste utiske o životu. Život je naš utisak o njemu i on može biti transformisan. Ali kao što smo rekli, ovu ideju je teško shvatiti, jer je hipnotisanost čulima veoma moćna. Ne možemo, a da ne mislimo, da nam stvarnost dolazi samo putem čula. Tako naš unutrašnji život – naš stvarni život od misli i osećanja – ostaje nejasan za naše mentalne koncepte. A u isto vreme mi jako dobro znamo da se tu odvija naš život: u našim mislima i osećanjima. Da bi se ustanovila polazišna tačka u Radu, da bi se on učinio realnijim od života, moramo posmatrati sebe i učiniti naš unutrašnji život od misli i osećanja, moćnijim od bilo kakve “činjenice” date našim čulima. To je početak transformacije. Čovek ne može ništa da transformiše u sebi ako je zalepljen za čula. Kao što sam rekao u poslednjem predavanju, Rad nas uči da ako ste negativni, to je vaša greška. Čulna tačka gledišta kaže nam da je greška kod te osobe, koju čujete svojim ušima ili vidite svojim očima. Ta osoba, kažete, je kriva jer govori ili postupa na određeni način. Ali u stvari, ako ste postali negativni, ono na čemu vi treba da radite, što vi treba da posmatrate je negativna emocija koja prodire u vaš unutrašnji život – tj. u unutrašnji nevidljivi “prostor” gde vi u stvari živite. Vaše stvarno biće je u vašem unutrašnjem, nevidljivom svetu. Da li želite da diskutujete o ovoj tački? Dakle, da li su misli i osećanja i emocije i nade i očajanja koja imate, manje stvarni od stola i stolice u vašoj dnevnoj sobi? Da li vi živite u toj dnevnoj sobi? Možda ste veoma poistovećeni sa vašim određenim stolom i stolicama, ali čak i tada, zar nije vaš *osećaj* o tim stolovima i stolicama

ono što je stvarnost za vas. Pretpostavimo da ste bolesni i da osećate da vam se bliži smrt, da li biste i tada brinuli o tim stvarima? Naravno da ne. A zašto? Zato što nemate više nikakvih osećaja za njih. Vaša osećanja i vaš način identifikovanja su ono što čini da su vam određene stvari važne. To nisu same stvari, koje vidite svojim fizičkim očima. Pretpostavimo da osoba primećuje da je identifikovana, na primer, sa svojim nameštajem: da li mislite da mora da se otarasi tog nameštaja da bi se promenila? Naravno da ne. To bi bilo besmisleno. Ono što može da promeni je da ne bude toliko identifikovana. Ako radi na tome, ako počne da transformiše svoje reakcije, ona će i dalje uživati u nameštaju, ali ako izgori u požaru ona neće izvršiti samoubistvo zbog toga. Vidite li razliku? Ne može transformisati život ali može da počnete da transformišete način na koji uzimate život. Prvi Svesni Šok znači *Rad na sebi* u opštem smislu. Suština ovog Rada je da sebi pokušamo da damo taj Prvi Svesni Šok. Sve čemu nas ovaj sistem podučava sa praktične strane, pripada Prvom Svesnom Šoku – ne-identifikovanje, ne- pridavanju značaja, itd. To može da vodi do stvarnog momenta Pamćenja Sebe – kao nagrada. Tada čovek ima uvid u ono što mora da uradi i uviđa istinu o Radu.

Ali Rad na sebi mora biti obavljan u duhu ideje Rada – tj. u smislu i osećanju i vrednovanju Rada. To mora biti deo svakog napora u Radu, jer niko ne može raditi sam za sebe, u suprotnom rezultati idu samo u lažnu ličnost i nisu od vrednosti. Čovek mora da radi iz *ljubavi* prema Radu. To dovodi Vodonik 12 na mesto ulaska utisaka. Ulazni utisci su Vodonik 48. Oni ne mogu preći u Vodonik 24 bez Vodonika 12 kao aktivne sile. Ukoliko je ovaj Vodonik prisutan u mestu prijema utisaka – tj. na mestu gde smo svesni – Vodonik 48, koji ulazi kao pasivna sila, prelazi na Vodonik 24, i trijadu završava Ugljenik 12. Vodonik 12 ne postoji prirodno na ovom mestu u ljudskoj mašini. On mora biti doveden u tu tačku. Ako čovek posmatra život na uobičajen način, na običan način – tj. uvek prima utiske na isti mehanički način, govori iz njih na isti mehanički način i djeluje iz njih na isti mehanički način - onda ništa ne može da se menja u čoveku. Takvi ljudi ne mogu da evoluiraju. Oni ne vide u čemu je smisao Rada na sebi. Oni misle da je Rad nešto van njih. Čovek mora da dovede veoma moćan Vodonik na mesto gde ulaze utisci. To je Vodonik 12.

Birdlip, 14. jul, 1941

Ideja transformacije u Radu

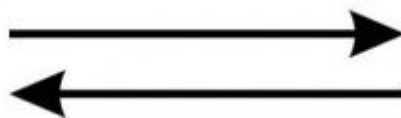
Deo III – Da bismo mogli da nastavimo razgovore o Transformaciji dozvolite da vam postavim ovakvo pitanje: “Šta sprečava transformaciju utisaka u nama? Zašto se to ne događa uvek?” Proučimo ponovo ovo pitanje.

Utisci treba da produže svoju oktavu dok ne dostignu Mi 12. Setićete se da oni ulaze kao 48, ali se ne razvijaju dalje. (Figura 1). Zapamtite takođe, da Prvi Svesni Šok treba da omogućí utiscima da nastave svoju evoluciju, naime, prelazak u Vodonik 24 i zatim do Vodonika 12. Tj. pomoću Prvog Svesnog Šoka DO 48 postaje RE 24 a zatim MI 12 (Figura 2).

Treba imati u vidu i pravilno shvatiti dve stvari:

(1) Prvi Svesni Šok se ne događa čoveku koji spava. To je *svesni napor*, koji zahteva posebno znanje i Samoposmatranje i koji se događa u vezi s ulaznim utiscima života i mehaničkim reakcijama čoveka na njih. Grubo rečeno, on se sastoji od viđenja objekta i istovremenog viđenja svojih reakcija bez identifikovanja sa njima. Ovaj proces je nekad označen dijagramom:

(2) Prvi Svesni Šok ljudskoj mašini povećava energiju mašine u obliku Vodonika 24 i Vodonika 12. Rezultat je u stvari da se svakoj ćeliji u organizmu da drugačija hrana – tj. viši Vodonik. U vezi sa ovom drugom tačkom, dozvolite da vas podsetim, da ni psihičke ni fizičke funkcije ne mogu biti shvaćene, dok god nije shvaćeno da one mogu raditi u različitim stanjima svesti. Ako je primenjen Prvi Svesni Šok, dodirnuto je Treće stanje svesti, sa rezultatom da ljudska mašina, zahvaljujući novoj energiji, radi na drugačiji način, kako u pogledu na fizičkih, tako i psihičkih funkcija. Treće Stanje Svesti je stanje Pamćenja Sebe, koje čovek treba da poseduje, ali koje je malo po malo izgubio zbog loših uslova života. Danas se može reći da se ono događa samo u formi veoma retkih bljeskova. Prvi Svesni Šok stvara Treće Stanje Svesti – tj prvi cilj Rada je da vrati to izgubljeno Stanje, naime, da učini da čovek Pamti Sebe dok eventualno ne doživi barem te retke bljeskove rastućeg stepena svesnosti (nad kojima nema kontrolu), ali može u sebi da stvori rastući stepen Pamćenja Sebe putem svesnih napora. Ovi napori, koji pripadaju Prvom Svesnom Šoku, postepeno dovode do toga da mašina radi ispravnije. Mnoge pogrešne funkcije, i u psihičkoj i u fizičkoj sferi, stečene pogrešnim radom mašine u dva najniža stanja svesti – tj. u tami – počinju tada nestajati same od sebe.

Vratimo se sada pitanju šta sprečava Do 48 od prelaženja u Re 24 i onda u Mi 12. Zašto se ovo uvek ne dešava? Dešava se u detinjstvu; Mi 12 se u izvesnoj meri proizvodi u telu u ranoj mladosti. Možemo se setiti njegovog delovanja. Ali kako ličnost raste, i sve više omotava Esenciju sa debelim slojem, to se ređe događa. Tj. utiske sve više i češće presreće Ličnost, koja je na dijagramu predstavljena kao dupla linija označena sa “X”. Utisci, koje dolaze kroz čula, padaju na debelu mrežu koja hvata sve (izuzev jako malog dela koji prolazi dalje i proizvodi sasvim male količine Mi 12).

Ta mreža je Ličnost sa svojim jakim Odbojnicima, fiksiranim Stavovima, sa svojim mehaničkim Asocijacijama, sa svojim Ulogama, koji se automatski stavljaju u pogon, sa

svojim idejama da zna i da može da čini, sa svim svojim protivrečnim “ja”, sa svim različitim oblicima negativnih emocija koje je stekla imitiranjem, sa svim navikama identifikovanja, pridavanja značaja, samoopravdavanja, umišljanjem i laganjem, centriranim u Lažnoj Ličnosti. Sve ovo sprečava utiske da prođu kroz svoju normalnu transformaciju. Drugim rečima, na mestu gde ulaze utisci formiralo se nešto mračno i neprozirno i zatvara daljnji put.

Sa stanovišta Trijada, utisci koje ulaze kao Vodonik 48 ne mogu da pređu u Vodonik 24 dok god Vodonik 12 nije prisutan. Na mesto gde ulaze utisci mora biti doveden Vodonik 12. Ličnost je konstruisana uglavnom od vodonika 48 – formativni Vodonik – tako da utisci 48 padaju na Ličnost 48, i pošto nedostaju nužni elementi trijade, nikakva transformacija nije moguća. U slučaju obične hrane, tj. Vodonika 768, bivajući konzumirana susreće se sa sokovima za varenje, i njihovim aktivnim fermentima, koji pripadaju redu Vodonika 192, i rezultat je transformacija 768 u 384. Ali u slučaju utisaka, jednom kad je formirana Ličnost, na njih ne nailazi nikakav odgovarajući “ferment”(u ovom slučaju Vodonik 12). Na to mesto mora biti doveden Rad kako bi delovao kao “ferment”, jer Rad treba da dovede čoveka do toga da razmišlja na nov način i da ga probudi.

Šta to znači? Kako čovek može dovesti Rad na mesto ulaska utisaka? Ukratko, *sjećajući se Rada emocionalno*. Što više čovek kroz ispravno Samoposmatranje oseća sopstvenu bespomoćnost, što više shvata sopstveno neznanje, i što više uviđa svoju mehaničnost i da je mašina, što god više uviđa svoju unutrašnju ništavost, Rad će u njemu postajati sve više emocionalan. Rad u nama može da postoji kao Vodonik 48. Onda je on samo u Ličnost, kao nešto formativno u sećanju. On u nama može postojati u obliku Vodonika 24. Onda je emocionalan. On takođe može da postane jako dragocen, tako značajan za nas, da počinje da ima intezitet značaja i važnosti koji pripada Vodoniku 12. U tom slučaju, Lažna Ličnost počinje da se ruši i čovek postaje “kao malo dete”. To je jedno od značenja izraza: “Osim ako ne postanete kao mala deca”. Ako čovekova ljubav više nije orijentisana samo prema njemu samom, ka njegovim uobičajenim idejama o sebi, njegovoj neobičnoj sujeti i uvažavanju samog sebe – tj. u Lažnu Ličnost – onda se pravac njegove volje menja – tj. rezultat njegovih želja se menja. Kad vrednovanje istine u ezoteričnom učenju postane jače nego vrednovanje sebe onda ono počinje da deluje na čoveka. Onda on sve počinje da prima na drugačiji način. Celokupan način na koji prima spoljni svet počinje da se menja. (Zašto ne možete da shvatite da je život utisak). Čovek više ne reaguje na utiske iz svoje mehaničke ličnosti, stalno ponavljajući iste reči, osećajući ista osećanja, itd. On počinje da deluje iz Rada – tj. na sasvim nov način.

Rad dolazi na mesto gde život ulazi u njega kao utisak i stoji uz njega. Čovek počinje da posmatra život kroz Rad i umesto da gubi vreme na stotine formi beskorisnog unutrašnjeg pridavanja značaja ili negativnih reakcija ili identifikacija, on traži kroz snagu Rada pomoć da izmeni svoje mehaničke reakcije, kojih je postao svestan Samoposmatranjem i da transformiše svoje uobičajene načine razmišljanja. Počinje da živi svesnije na mestu gde život ulazi kao utisak.

Birdlip, 12 septembar 1941

Ideja transformacije u radu

*Deo IV. Glava I. – Uzmimo ideju o Radu na Sebi. Kao što vam je poznato do sada, tu stvar koju nazivamo *sobom* – tj. mene, tebe – shvatamo kao jednu stvar. Mi mislimo da mi jesmo ono što nazivamo „ja“ da smo to *mi sami*.*

Rad na Sebi je stoga potpuno nemoguć. Kako možete da radite na sebi, ako vi i onaj “sebe” na kome radite, jeste jedno te isto? Ako ste *vi i sebe* jedna te ista stvar, Rad na Sebi je nemoguć. Razmislite za momenat – ako ste vi identični sa sobom - tj. jedno te isto – kako *vi* možete da posmatrate sebe? Zar to nije nemoguće? Stvar ne može samu sebe da posmatra. Kako bi to bilo moguće? Ako uzmete *sebe* kao *vas same* i *vas same* kao *sebe*, i mislite da je *ja* i *sebe* isto, onda kako mislite da počnete da posmatrate sebe? *Vi* ćete pokušati da posmatrate *sebe* – i kako možete posmatrati sebe? Stvar ne može da posmatra samu sebe. Stvar identična sama sa sobom ne može da vidi samu sebe, zato što su identične, a stvari koje su identične ne mogu imati polaznu tačku *odvojenu od sebe*, iz koje bi posmatrale samu sebe

Sve ovo govorim kako bi naglasio koliko je ljudima teško početi Raditi na sebi. Razlog tome je što sebe uzimaju kao Sebe. Ako čovek uzme sebe kao Sebe, on ne može da posmatra sebe. Sve je on. On svemu kaže “ja”. Ako čovek kaže “ja” svemu u sebi, onda je sve u njemu “ja”, i kako onda može da posmatra sebe. Kako “ja” može da posmatra “ja”, ako je to jedna te ista stvar? U jednom momentu je razdražljiv i grub, a u sledećem ljubazan i učtiv. Ali on svemu tome kaže “ja”. I tako ne može videti sve to. Sve to je za njega *jedno*. On ne može da vidi, odvojeno od sebe, da su on i “on sam” jedno te isto u njegovom umu – tj. u njegovom načinu posmatranja. Ovaj masivni kamen spoticanja leži na svačijem putu i njegovo dugo, dugo prevazilaženje je cilj *Rada na sebi*. I koliko vremena prođe pre nego što čovek počne uviđati šta to sve znači, i šta Rad celo vreme govori. Posmatrao sam ljude u Radu, često tokom mnogih godina, koji još nisu uhvatili ni jedan bljesak onog što Samoposmatranje znači – tj. ljudi koji i dalje posmatraju sve što im se dešava kao “ja” i koji kažu “ja” svakom raspoloženju, svakoj misli, svakom impulsu, svakom osećanju, svakoj senzaciji, svakoj kritici, svakoj ljutnji, svakom negativnom stanju, svakoj primedbi, svakom nedopadanju, svakoj mržnji, svakoj utučenosti, svakoj depresiji, svakom uzbuđenju, svakoj sumnji, svakom strahu. Svakom nizu unutrašnjeg govora kažu “ja”, svakom negativnom monologu kažu “ja”, svakoj sumnji kažu “ja”, svakom obliku mašte kažu “ja”, svakom potezu koji učine kažu “ja”. Svemu što se dešava u njima kažu “ja”. U takvom slučaju Rad može biti samo nešto što se čuje spolja, nešto što čuju da im je rečeno, reči koje hoće ili neće zapamtiti, u zavisnosti od slučaja. Ali nemaju ideju o tome šta Rad na sebi znači, zato što nemaju ideju da postoji takva stvar kao što je “sebe”. Gledaju ka spolja sa svoja dva oka, slušaju sa svoja dva uha, i vide i čuju ono što je izvan njih. Gde je, u tom slučaju, ona stvar koju nazivaju “sobom”? Zar nije sve izvan njih, izuzev nečega što nazivaju “ja”? Zar život nije mnogo stvari spolja, plus ono što uzimaju kao “ja” – tj. sebe? A ako se ovaj Rad ne bavi sa spoljašnjim stvarima, koje mogu čuti, videti i dodirnuti, čime se on zapravo bavi? Jer sigurno ne postoji ništa osim spoljašnjeg sveta i onoga što nazivamo “ja”. Istovremeno oni mogu emotivno osećati Rad. Oni mogu osećati da se on bavi nečim neobičnim, istinskim i realnim. Ali ne mogu tačno videti što je to. Nastavljaju da govore isto kao što uvek govore i svemu u sebi kažu “ja”. Nastavljaju da osećaju i misle kako su uvek osećali i mislili i svemu kažu “ja”. Svim svojim manifestacijama, svim svojim mehaničnostima, svom celokupnom unutrašnjem životu kažu “ja”. I pošto je sve “ja”, na čemu se može raditi? Ovo je sasvim tačno. Jer ako je sve u odnosu na osobu, u spoljašnjoj manifestaciji i unutrašnjem životu, povezano sa “ja”, i ako postoji samo “ja”, ako je sve povezano sa tim “ja”, onda nema na čemu da se radi. Jer, ko može da radi na “ja” ako je sve “ja”? Šta može posmatrati “ja” ako je sve “ja”? Naravno, odgovor je da niko ne može. Stvar ne može da posmatra sebe. Nešto u njoj mora biti drugačije da bi mogla da se posmatra. I u našem slučaju, kao i u svačijem slučaju, ako nema ništa u nama što je različito od nas, kako možemo da posmatramo sebe i da radimo na sebi? Da bi radili na sebi, neophodno je da počnemo da posmatramo sebe. Ali ako su “ja” i “sebe” jedno te isto, kako bi to uopšte bilo moguće? Nemam na čemu da radim, zato što sve JA radim, sve JA kažem, sve JA osjećam, sve JA mislim, sve je to “ja”, tako da ako govorite meni “o meni” uzeću to kao da govorite meni samom – tj. onom što ja uzumam kao “ja” – i što god da kažete “o meni”, ja ću to uzeti kao samog sebe, tj. kao “ja” – jer u načinu na koji razmišljam, “ja” i “o meni” su identični. U mom načinu razmišljanja to je jedna te ista stvar.

Birdlip, 21. septembar 1941
Ideja transformacije u radu

Deo IV. Glava II. – Prošli put pročitali smo spis o neophodnosti da ne uzimamo sve u sebi kao “ja”. Čuli ste i ranije da “dok god čovek sebe ne podeli na dva ne može da se pomeri s mesta gde se nalazi”. Ova izreka, često korišćena u Radu, odnosi se na početak procesa koji se zove *unutrašnje odvajanje*. Čovek mora prvo da se podeli u dva dela. Ali sledeće faze *unutrašnjeg odvajanja* su kompleksnije od ove.

Daću vam jedan primer. Nedavno mi je neko rekao da je po prvi put počeo da uviđa šta Samoposmatranje i odvajanje znači. Rekao mi je: “Uvek sam o negativnim emocijama mislio kao o lošem delu mene. Shvatam moju grešku.” Samoposmatranje će nam pokazati naša negativna stanja. Ali po pravilu potrebno je još nešto pored njihovog jednostavnog posmatranja, a to je *unutrašnje odvajanje*. I niko ne može da se odvoji od onoga što u sebi posmatra, ako smatra ono što posmatra kao samog sebe, jer će se osećaj “ja” onda neizbežno preneti na sve ono što posmatra u sebi i taj osjećaj “ja” će povećati snagu i moć onoga što posmatra. On mora da nauči da na *pravilan način* kaže: “To nisam ‘ja’ - nisam ‘ja’”. Ako negativnu emociju uzme kao loš deo sebe, neće biti u stanju da se odvoji od nje. Da li vidite zašto? Neće biti u stanju da se odvoji od njih jer ih uzima *kao sebe* i samim tim im daje validnost “ja” (daje im značenje “ja”). I kao što je rečeno u poslednjem predavanju, ako svemu u sebi damo osećaj “ja”, ako kažemo “ja” svemu o čemu mislimo ili što osećamo ili što zamišljamo, ništa se ne može promeniti. Jer “ja” ne može da izmeni “ja”. I ako praktikujemo Samoposmatranje na ovoj osnovi, sve što posmatramo biće “ja”. A radi se o tome da je sve u nama, praktično govoreći, “to” – tj. **mašina koja radi sama od sebe**. Umesto da kažemo “ja mislim”, mnogo bliže istini je ako kažemo “to misli”. I umesto da kažemo “ja osećam”, mnogo je bliže reći “to oseća”.

Ono što nazivamo sobom, i čemu kažemo “ja”, je u stvari ogroman svet, veći i raznovrsniji nego spoljašnji svet koji opažamo čulima. Mi ne kažemo “ja” onome što vidimo u spoljašnjem svetu. Ali kažemo “ja” svemu što se događa u našem unutrašnjem svetu. Potrebno je mnogo godina da bi se ova greška barem malo modifikovala. Ali ponekad nam je za trenutak dato jasno svetlo razumevanja i shvatamo na šta se misli i o čemu Rad neprekidno govori. Ukoliko čovek sebi pripisuje zlo, on je u pogrešnoj poziciji kao i kada sebi pripisuje dobro i zaslugu oko toga. Svaka vrsta misli može da uđe u um; svaka vrsta osećanja može da uđe u srce. Ali ako ih sve pripisete sebi i svemu kažete “ja”, vezujete ih sve za sebe i ne možete se iznutra odvojiti od njih. Čovek može da izbegne negativne misli i osećanja ako ih ne uzima kao deo sebe – kao “ja”. Ali ako ih čovek posmatra kao “ja”, i ujedini se sa njima – tj. *poistoveti* sebe sa njima – onda ne može da ih izbegne.

Postoje unutrašnja stanja – stanja u svima nama – koja moramo da izbegnemo baš kao što čovek izbegava da hoda blatom u spoljašnjem, vidljivom svetu. Čovek ih ne sme da sluša, ne sme da ide za njima, ne sme ih dotaknuti niti dozvoliti da ga dotaknu. To je unutrašnja separacija. Ali ne možete da praktikujete unutrašnju separaciju, ako sve što se dešava u vašem unutrašnjem nevidljivom svetu – u kojem zapravo živite – pripisujete sebi. Često sam bio zatečen pitanjima ljudi o mislima i osećanjima koja ih truju i brinu. Na primer, ljudi koji se ponose sobom jer su, takozvanog “jasnog uma”, se često zatiču sebe izmučeni neprijstojnim mislima i prizorima; to je upravo ono što se događa, ako čovek inisistira, da je sve u njemu ili njoj “ja”. U vezi sa tim, sećam se da kad smo napustili Institut u Francuskoj i otišli smo u Škotsku, u kuću moga dede. On je sakupio veliku biblioteku, u kojoj je, između ostalog, bilo mnogo teoloških i etičkih knjiga. Naravno, one su bile sasvim formativne prirode. Ali nemajući šta drugo da čitam proveo sam neke od dugih zimskih noći

pokušavajući da razumem o čemu se tu radi. To su bili uobičajeni ogorčeni argumenti o prirodi Trojstva, o prirodi jeresi, itd., ali primetio sam da je jedna od tema diskusija, koja se često ponavljala, bila da smo mi odgovorni za svoje misli. Neki od najžešćih moralista insistirali su da mi jesmo odgovorni, ali nekoliko od tih, odavno izumrlih teologa, imali su stav da nismo odgovorni za svoje misli. Neki su govorili da nam misli šalje đavo. Ali nijedan od tih pisaca koje sam čitao, nije zauzeo psihološki stav u odnosu na ovo pitanje.

Bilo kog momenta najneobičnije misli i slike mogu da uđu u nas. Ako ih nazovemo “ja”, ako poverujemo da ih mi mislimo, one imaju moć nad nama. I ako ih pokušamo eliminisati, uvidećemo da je to nemoguće. Zašto? Ponoviću jednu od mojih sopstvenih ilustracija o ovoj situaciji. Pretpostavimo da stojite na nekoj dasci i da pokušavate da je podignete, i borite se iz sve snage da to učinite. Da li ćete uspeti? Ne, zato što vi sami pokušavate da podignete sebe a to je nemoguće.

Potrebna je značajna preorijentacija čitavih koncepata o sebi, kako bi se moglo shvatiti šta sve ovo znači. Toliko mnogo odbojnika i raznih oblika ponosa i glupih načina mišljenja sprečava nas da vidimo kakva je naša unutrašnja situacija. Umišljamo da imamo kontrolu nad sobom. Umišljamo da smo *svesni* i da uvek znamo šta mislimo, govorimo i činimo. Umišljamo da smo *jedinstveni*, i da imamo istinsko postojano “ja”, i da imamo *volju*, i zamišljamo još mnoge druge stvari. Sve to stoji na našem putu i pre nego što možemo da praktikujemo *unutrašnju separaciju*, neophodno je sasvim novo osećanje o sebi i o tome šta čovek zapravo jeste.

Berdlip, 21. September 1941.

Komentar o značenju

Deo I. - Mi jedni druge možemo toliko da zamorimo da izgubimo svako značenje jedni za druge. Muškarac i žena mogu jedno drugo da zamore da prestanu jedno drugom da znače bilo šta. Čoveka može da smori neka stvar toliko da izgubi svaki značaj za njega. Osoba može revnosno da obavlja svoje dnevne obaveze godinama sve dok one jednog dana ne izgube svaki smisao za njega. Čovek može da traga za novim avanturama sve dok one ne izgube svaki smisao za njega da više i ne zna šta radi.

Upitajmo se o značaju smisla i izvoru značaja. Razmotrimo pre svega da li je značaj važan ili ne. Ako ipak odlučimo da je smisao važan, onda se upitajmo *šta je to što želimo*. Jedna veoma dobra formulacija onog što želimo je sledeća: “Želim da otkrijem smisao svega”, ili “Potrebno mi je više smisla” ili “Užasavam se stanja besmisla i molim se da otkrijem više značenja (smisla) u svom životu” itd. Pre više godina razgovarao sam sa Mr. O. (Ouspensky) o Cilju. Razgovor je bio o mogućnosti ponavljanja života (*ideja Večnog Vraćanja – prim. prev.*) – tj. življenju života iznova. To je mogućnost, i ako se ništa ne promeni u našoj *esenciji* – tj. u našem najdubljem i najstvarnijem delu – onda ponavljanje čovekovog života, ako do toga dođe, će biti identično životu kroz koji je prošao. Čovek će živeti isti život, možda čak više puta iznova, i neće imati nikakvo sećanje na to. To znači da se u momentu smrti čovek vraća u onaj deo Vremena gde je rođen, i rađa se u istom okruženjenju, itd., i živi ponovo isti život – u stvari, živi uvek iznova isti život jer ništa se u njemu nije izmenilo.

Mr. O me upitao šta je moj Cilj u vezi sa ovom mogućnošću da ponovo proživim svoj život i ja sam rekao: “Razmišljajući o svom životu, u meri u kojoj ga se sećam, vidim da sam uzeo vrlo malo od njega. Bio je kao san. Imao je vrlo malo smisla, i u stvari čitave godine su zamagljene u mom sećanju. Voleo bih da mogu da osećam moć smisla u raznim iskustvima koja sam imao kada bih ponovo živeo svoj život”. On je odgovorio: “Da, to je tačno. Po

pravilu nismo prisutni. Kao što je Mr. G. nekom rekao: ‘On nikad nije kod kuće’. Zatim je nastavio nešto u smislu sledećih reči: ‘I to, u stvari, važi za sve nas. Nikad nismo kući ili smo samo kući veoma retko. Skoro uvek smo izvan. Tako naša iskustva imaju tako malo smisla za nas’. Rekao sam: “Ali siguran sam da, Vi na primer, pamтите Vaš život daleko bolje nego što ja pamtim svoj, i da Vaš život ima dublji smisao”. Odgovorio je: “Da, ali ne baš u tom smislu kao što kažete. Primećujem koliko ste mnogo zaboravili. U mom slučaju, kao dete, nisam se igrao sa igračkama. Bio sam manje pod uticajem imaginacije (zamišljanja). Dosta rano sam video kakav je život”. Rekao sam na to: “U mom slučaju, moram priznati, da nikad nisam mislio o životu kao o nečem o čemu se misli. Uzimao sam ga zdravo za gotovo”. On je odgovorio: “Da, zato vam život ima malo smisla. Život vas je jednostavno nosio kao reka a vi ste mislili da vodi negde – ka nekom jasnom cilju. Samo onda kad shvatite da vas život nigde ne vodi, tada on počinje da ima smisao za vas”.

U to vreme, o ovom razgovoru sam mislio kao o nečem veoma čudnom. Predočio sam ga onako kako ga se sećam u vezi ideja koje su izražene. Dva jasna utiska su ostala u meni: jedan je bio, da pravilno formulišete svoj Cilj u odnosu na *mogućnost* ponovnog rođenja, tj. proživljavanja istog života nakon smrti, u skladu sa željom da vaš život ima više smisla, i drugi je bio da ako ne vidite prirodu života ne možete naći više smisla, prosto, živeći ga.

Shvatio sam da je odgovorio na pitanje koje nisam postavio – naime, “Kako život može da ima više smisla?”

Uzmimo ovaj razgovor kao temelj u pokušaju da razgovaramo o Smislu.

Iako ljudi nužno ne shvataju, oni žive po određenom smislu, i kada stvari postanu besmislene, osećaju beznade i beskorisnost. Život daje određeni smisao, inače bi bili nemoćni da živimo ili bi osećali da je samoubistvo mnogo bolji izlaz. Smisao života nije trajno dat. Verujem da ste svi to primetili. Imaginacija (zamišljanje) povećava smisao, ali realnost teži da ga iscrpi. Naravno, ne postoji korespodencija između zamišljanja i realnosti. Ne može se preći iz jednog u drugo, zato što su to posve različite stvari. Ljudima treba dosta vremena da bi ovo uvideli – naime, mašta ne može da se ostvari u realnosti. Mašta je na jednog ravni, realnost na drugoj. Međutim, većina ljudi crpi veliki deo smisla isključivo iz mašte. Mašta hrani smisao. To je jedan izvor smisla. Ali smisao koji je formiran akcijom mašte, imaginacije, nije u vezi sa realnošću. S druge strane, realnost sama po sebi ima svoj smisao, odvojen od smisla mašte. Naprimera, dobra večera je “realnost” ne imaginacija. Ona ima svoj smisao. Ako pokušate da razdvojite smisao izveden iz mašte i značenje izvedeno iz života – tj. iz realnosti, govoreći u uobičajenom smislu te riječi – počecete uviđati veliku razliku između ta dva izvorišta smisla.

Uzmimo ovu frazu: “Uništio si sve moje iluzije.” Ova fraza se koristi u smislu patnje, da je nanešena nepravda, da je neko nekog ozbiljno ošteti, ili kako bismo rekli, uništen od nekoga. Iluzije leže u imaginaciji, zamišljanju. Ako je uništen smisao koji dobijate iz imaginacije, da li je to gubitak? Odgovor je: Da i Ne. Sasvim je moguće uništiti nečiji smisao na nasilan način povređujući ga. Ipak, smisao dobijen iz imaginacije vjerovatno će zakomplikovati život i kasnije će često sprečiti bilo kakvu realnu situaciju i odnos za nečiji razvoj. Kad sam napravio svoj prvi debi u životu – tj. kada sam prvi put napredovao, više ili manje samostalno (kako sam pretpostavio) u svijetu – nisam imao apsolutno nikakve ideje da je moja imaginacija o životu i ljudima na bilo koji način drugačija od mogućnosti koju mi realnost nudi i čini dostupnim. Naravno, to nije ništa neobično. Ne smatram se izuzetkom u tom stavu. U to doba sam živio uglavnom u imaginaciji. Hoću reći, moj smisao je uglavnom izveden iz tog izvora. Kao rezultat toga moje iskustvo je bilo “kao san”. Pod ovim pojmom mislim, da realnost nije korespondirala sa imaginacijom, i dok sam bio u imaginaciji, sve je bilo “kao san”. U stvari, sanjario sam. Nisam bio tamo. Nisam bio kod kuće. Stalno sam bio napolju. Jer ako je vaš smisao formiran imaginacijom vi celo vreme živite u imaginaciji, zamišljanju, tako da je život neka udaljena neugodna stvar. Realnost nije realna. U stvari, ne možete doći u kontakt sa

smislom koji vam realnost nudi. Često puta ste me čuli kako kažem da svi imaju svoju ženu iz snova, ili svog muškarca iz snova. Takvi snovi su danas pojačani na razne načine – filmovima, romančićima, i slično. Ali takva “stvorenja iz sna” formirana imaginacijom, se samo hrane vašom energijom, jer je vaša vlastita energija potrebna kako bi ih održali u životu. Sve takve forme imaginacije izvlače snagu iz vas. Ali sasvim je ispravno reći, da se sve ovo dešava većini ljudi, često kroz celi njihov život, i iscrpljuje ih na mnoge načine, čineći ih neprilagođenima za realne odnose ili ispravne kontakte sa stvarnim ljudima. Kao što znate, Rad kaže da je *imaginacija, zamišljanje* jedna od stvari protiv koje moramo da se borimo i protiv koje borba mora biti kontinuirana. I postoje neke, pomalo drastične, Radne-parabole o imaginaciji koje ste možda zapamtili. Daću ih na nekom drugom mestu.

Vratimo se sada ovoj ideji koju je rekao Mr. O.: “Osoba je obično napolju. Ona je retko kod kuće.” Ako je osoba u imaginaciji i smislu koji ona daje, osoba je uvijek napolju. Ona nije kod kuće. Takva osoba ne vidi *vas*. Ona vidi san o vama, svoju imaginaciju vas, svoju iluziju vas. To nije zadovoljavajući temelj bilo kakvog realnog odnosa. Osoba mora doživeti strahovit šok kako bi prešla iz smisla dobijenog imaginacijom do smisla koji nudi realnost. Stvarnost je u ovom smislu, na prvi pogled, mala jadna stvar u poređenju sa bogatim smislom koji osoba, danju i noću, dobija iz imaginacije.

Znate, da je u Radu rečeno da morate da se trudite videti sebe odvojenim od svoje slike o sebi. Ovo je dug, veoma težak i bolan zadatak. Možete misliti da ste šarmantni ali ne i primetiti da ste obično poprilično primitivni i uvek lenji. I u isto vreme, morate se truditi da vidite druge izvan vaše imaginacije, vašeg zamišljanja. I ovo je isto tako teško. Imaginacija, zamišljanje je ono što nas sve i u svim pravcima zaslepljuje. Cijelo čovečanstvo čini slepim. Svi ste čuli jednu od izreka u Radu, o imaginaciji u odnosu na čovečanstvo u celini. Ona upoređuje čovečanstvo sa ljudima u dvorani ogledala što se okreću. Ta ogledala su aranžirana tako da svi misle da idu napred ka nekom cilju. Zapravo, ogledala se okreću i ljudi celo vreme idu iz kruga u krug u istom, večno-ponavljajućem krugu. Imaginacija čini da ljudi veruju u progres. Pogledajte samo ovaj vek! Ova imaginacija ima svoje korenje u imaginaciji svakog pojedinačnog čoveka i njegovoj slici koju ima o sebi i potpuno lažnom smislu koje proizilazi is njihove mašte. Imaginarni ljudi upoznaju imaginarne ljude. Imaginarni ljudi se oblače kako bi sreli druge imaginarne obučene ljude. Imaginarni ljudi pristojno razgovaraju sa imaginarnim ljudima. Imaginarni ljudi venčavaju se sa imaginarnim ljudima. Imaginarni ljudi ubijaju imaginarne ljude, i tako dalje. I budući da se ljudi zasnivaju na lažnoj ličnosti, koja je potpuno sastavljena od mašte, nije čudo što je takav slučaj. Sav njihov smisao, u stvari, smisao po kojem ljudi u većini žive, je izvučena iz lažne osobnosti, lažne ličnosti, i samim tim iz mašte. Stvarni smisao postoji odvojen od smisla dobijenog iz maštanja. Ali ga je teško naći bez pomoći nečega što nije zasnovano na mašti. Djelovanje ovog Rada se zasniva na postepenom uništavanju zamišljenog smisla i njegovoj zamjeni sa stvarnim smislom. Rad na sebi označava, između ostalog, uništavanje mašte, pošto Rad čini da stvarna strana osobe postane aktivna i raste, a da lažna strana osobe slabi i postaje pasivna. Ovo se zove *buđenje iz sna*.

Pričali smo o smislu dobijenom iz maštanja, imaginacije i smislu dobijenom iz realnosti, stvarnosti. Sada ćemo pričati o smislu dobijenom iz Rada.

* * *

Deo II. – Cijeli Rad, sve ideje povezane sa Radom, sve to govori o čovekovom snu, o mogućnosti ljudskog buđenja, o životu, o mehaničnosti, o ljudskim unutrašnjim stanjima, o naporima, o svesnosti, o bivanju, o novom načinu razmišljanja, novim načinima razumevanja, o novim pogledima na stvari – sve ovo može postati najveći izvor smisla koji čovek može posedovati. Smisao koji Rad – tj. značenja koja Ezoterično i nepromenjivi koncepti o čoveku i njegovom ponovnom unutrašnjem rođenju – može dati, pripadaju redu ideja koje mogu da

transformišu sav smisao koji nam daje život. Ako čovek počne uzimati *život kao Rad*, tada sav njegov odnos sa postojanjem počinje da se menja, zato što se *smisao* života za njega menja. On vidi život u drugačijem svetlu, ne kao *kraj*, već kao *sredstvo*, koje mu omogućava da se ne identifikuje sa životnim zbivanjima, kao što je to činio. On nužno ne mora očekivati da će ga život odvesti negdje, ali zna ako on uzme život u svetlu Rada, on mu postaje Učitelj. Tj. Rad mu postepeno pokazuje kako da uzme ono što se dešava u životu, tako da on uči od života i sve se to dešava u (svakodnevnom) životu te na taj način život mu postaje Učitelj. Šta god da se desi, on ima Rad za oslonac, i zna da objašnjenja koja dobija iz Rada o realnom značenju njegovog ličnog života, sam život ne može ničim to da uništi. Ali ako on uzima život kao *kraj*, u tom slučaju će biti drugačije: on tada nikad neće razumeti Rad i nikad neće imati bilo kakav novi smisao. Sa tačke gledišta Rada, tada, život je sredstvo, i Rad uči da je lična evolucija istinski kraj. Naravno, ovo nije lako razumeti, niti smemo pretpostaviti da je lako uzeti život kao rad. Kada se u životu desi neprijatna situacija, čovek teško može da je sagleda sa tačke Rada, naročito ako ona dodirne smisao nas samih kroz koji osjećamo zadovoljstvo a koji proizilazi iz mašte i lažne ličnosti, i kojeg se lako pridržavamo kao da smo to mi. Naravno, niko ne razume Rad. Mi o njemu znamo jako malo. Ali samo nekoliko nas ga je primenilo u svom bivanju. Tj. Rad nije *Treća Sila* za nas. Samo na neodređen način povremeno i putem nečije pomoći, Rad postaje *Treća Sila* za bilo koga – tj. Neutrališuća Sila koja je jača od Neutrališuće Sile života i oblika mašte izvedenih iz života.

To je veoma teško promeniti i nema nikakve šanse sve dok je život i mašta izvor našeg smisla. Razmišljati na novi način je početna tačka unutrašnjeg razvoja. I to je, kao što znate, tačno ono što Jevanđelja govore. Jevanđelja su također “Ezoteričko učenje” – tj. učenje o mogućoj unutrašnjoj evoluciji čoveka. Jevanđelja kažu: “Sve dok čovek ne počne da misli na nov način, ne može dostići Carstvo Nebesko”. Ovo je nažalost prevedeno kao: ” Sve dok se čovek ne pokaje.”Misliti na nov način znači naći novi smisao, i dati nove ideje znači imati nove misli. Ali ljudi ne vide sasvim jasno što to znači. Oni slušaju o Radu ali i dalje misle na isti način kao i pre. Oni veruju da su mnoge ideje Rada čudne i neobične. A takvi su zapravo oni sami. Koliko dugo nam treba, i koliko treba teških i užasnih iskustava da nam se desi pre nego što počnemo uviđati činjenicu da Rad, i Jevanđelja, i celokupno Ezoterično Učenje, ne govore ništa čudno i neobično, već u stvari govore nešto sasvim realno i apsolutno neophodno za nas.

Jednom kada postanemo svesni ovoga, pomoću ličnog iskustva, novi smisao ulazi u nas, i odjednom naš odnos prema životu se menja pomalo. Stari smisao pomalo gubi svoju snagu. Psihološki, mi živimo u svetu različitih značenja i i novi smisao u nas ulazi samo onda kada stara značenja umru. Uviđate li da ne možemo služiti stari smisao i očekivati da imamo *novi smisao*? Ali sve ovo je veoma teško uvideti. Svi vi imate svoj smisao – smisao koji sledite. Možda čak verujete da je vaš smisao jedini, i da je apsolutno ispravan: ili verujete da postoji fiksni smisao za sve – u stvari *standardni smisao*? Naravno, to nije tako. Smisao svake pojedine stvari može da se promeni. Razmislite o nekim generalnim promenama u smislu od kada je počeo rat. Stvari mogu da izgube svako značenje za vas; tada su one beznačajne, besmislene, i tada nećete imati nikakav odnos prema njima. Vi ste u odnosu na neku osobu kroz njeno ili njegovo značenje prema vama. Ako se ovaj smisao promeni, vaš odnos se menja.

Smisao (značenje) nas dovodi u relaciju sa stvarima ili osobama i ako sav smisao izbljedi, onda više nema odnosa. Ali to će da ovisi o izvoru vašeg smisla. Život razdvaja ljude: Rad ljude ujedinjuje.

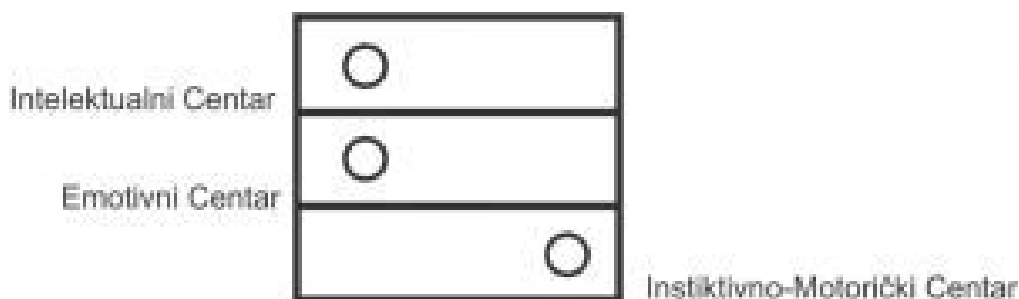
Ako čovek uzme *život kao Rad*, svako može da dobije novi smisao. Kao rezultat novog smisla (značenja), dodirnuti su novi delovi centara i napravljene su nove unutrašnje veze, i moguće su nove interpretacije. Tj. čovek postaje malo slobodniji, manje mehaničan. Ali sve dok ga ne dodirne izvor novog smisla kroz ideje Rada, ova promena ovisi o tome koliko oseća ideje,

koliko vrednuje Rad. Stoga, morate misliti o značenju Rada i što vrednovanje Rada znači, kao bi bolje razumeli ovaj treći nepresušni izvor smisla (značenja), čije poreklo leži iza mehaničkog života, u Svesnom krugu čovečanstva.

Berdlip, 18 Oktobar 1941.

Neke beleške o pogrešnom radu Centara

Deo I. – Jedna od najinteresantnijih ideja ovog sistema učenja jeste da čovek ima nekoliko različitih umova i da je intelekt samo jedan od tih umova koje čovek poseduje. Pogledajmo dijagram različitih centara u čoveku shodno ovom učenju.

Svaki od ovih centara je “um”. Svaki od njih predstavlja *različitu vrstu uma*. Grubo rečeno, centri se mogu uporediti sa veoma delikatnom i veoma kompleksnom mašinom, od kojih je svaka predviđena za različitu svrhu i upotrebu. Staviše, svaka mašina se sastoji od manjih odvojenih mašina (delova) ili mašina (delova) koje se nalaze u okviru mašina, koje rede same za sebe. Drugim rečima, može da radi ceo centar ili cela mašina, ili samo njen manji deo. Svako poseduje ove veoma kompleksne i delikatne mašine, ne znajući ništa, ili skoro ništa o njima, i ljudi su odgovorni zato što ih koriste pogrešno. U stvari, oni misle da imaju samo *jedan* um i da taj *jedan* um može da obavlja sve. I ideja *jednog uma* je povezana sa iluzijom da je čovek *jedno* – tj. sa oblikom mašte koju svako ima o sebi – naime, da je unutar sebe jedno, da ima jedinstvo, imajući jednu volju i jedno postojano “ja”, i da poseduje punu svest i samo znanje i moć da čini. Veoma je čudno i interesantno da niko o tome ne razmišlja dovoljno duboko – jer to vodi do izvora čovekove unutrašnje “bolesti” – da prođe dosta vremena dok ljudi ne shvate da iznutra nisu jedno već mnoštvo, da nisu jedinstvo i harmonija već mnoštvo i neharmoničnost, da nemaju jedno postojano i stvarno “ja”, već stotine različitih i kontradiktornih “ja” koje u različitim momentima uzimaju kontrolu nad njima, da nemaju stvarnu volju već mnoštvo različitih i konfliktnih volja koje pripadaju različitim “ja”, da veoma retko imaju momente svesnosti obično u čudnim stanjima budnog sna, i da je rezultat toga da oni nemaju stvarnu moć činjenja i tako žive u svetu u kojem se sve dešava i to niko ne može da spreči. Čak i ideja da čovek nema *jedan* um nego različite centre ili umove može biti uvredljiva ili smatrana nestvarnom, kao i izreka da ljudi nisu svesni. U stvari, niko ne želi da se suoči sa sobom i sa svojom stvarnom situacijom.

Tako se čovek drži da jeste ono šta zamišlja o sebi, i hvatajući se na ovaj način za ono što ne postoji, za ono što je nerealno, uskraćuje sebi mogućnost da egzistira i postane stvaran – tj. onemogućava ono što bi mogao da postane i za šta je u stvari stvoren da postane. Verovatno ste svi čuli za izreku u Radu da svako može da bude milioner, ali da bi bio milioner, mora prvo da shvati da nije milioner. U tom smislu, svako je kao bogati mladi čovek u paraboli o

čovjeku prepunom osećanja lične vrednosti², koji sebi pripisuje svu dobrotu i koji je duboko identifikovan sa svojim vrlinama. Sećate se da mu je rečeno da ide i da rasproda sve i da sve da siromašnim – tj. da dâ onom stvarnom i esencijalnom zakržljalom delu sebe, izgadnelom od “bogate ličnosti”. Čovek nerado uzima sve što je rečeno o pogrešnom radu centara sve dok ne dođe do tačke sopstvenog prepoznavanja različitih centara koji postoje u njemu. Morate da shvatite da to nije neobična ideja ili prosto teoretska ideja. To je činjenica, i to činjenica od najvećeg značaja svakome ko želi da iskoristi svoj život dobro a ne da od njega učini nešto maglovito, neofornjeno i uglavnom besmisleno. Iz tog razloga, prva stvar koja vam je rečena da radite, u vezi sa praktičnim Radom na sebi, jeste da posmatrate koji centar ili centri rade u svakom određenom trenutku. To jest, rečeno vam je da praktikujete Samoposmatranje, jer to je jedini put koji vodi ka promeni samog sebe, pre svega u odnosu na zapažanje različitih centara u vama. Ali čak i ovo je veoma teško i ljudi, čak i nakon dužeg vremena, ne uviđaju sami da ti centri u njima postoje. Ili pokušaju da ih posmatraju za momenat i misle da je to dovoljno. Za početak, postoje tri različita čoveka u svakom od nas – Intelektualni Čovek, Emocionalni Čovek i Instiktivno-Motorički Čovek, koji korespondiraju sa ta tri centra ili uma u čoveku. Što znači, čovek misli jedno, oseća drugo i svojim čulima “oseća” treće – tj. njegove senzacije, koje pripadaju Instiktivnom Centru razlikuju se od njegovih osećanja, koja pripadaju Emocionalnom Centru, i njegovih misli, koje pripadaju Intelektualnom Centru. Pretpostavimo da želite da se držite nekog Cilja i potrudili ste se da taj Cilj sebi učinite jasnim. Sada pretpostavimo da ste se zbog nečeg iznervirali: šta će se desiti, gledajući samo iz perspektive različitih centara? Ako ste uznemireni to znači da je Emocionalni Centar postao negativan. Osećate se ljuti, razočarani, ili osećate da ništa nije vredno. Pretpostavimo sada da pratite um Emocionalnog Centra onakvog kakav je u tom trenutku, da li bi ste se držali Cilja, šta god da je? Naravno da ne. Ali ako prebacite pažnju u vaš Intelektualni Centar – ako možete – i mislite o svom Cilju i šta vas je navelo da to uzmete sebi za Cilj, možda ćete biti u stanju da se držite Cilja. Zašto? Zato što koristite ispravan centar za tu priliku. Ne koristite pogrešan centar, jer kada se koristi, sledi, Emocionalni Centar kad je *negativan* to *uvek* znači pogrešno korišćenje centra. Ali o svemu ovome smo već ranije pričali. Danas ćemo govoriti o pogrešnom radu centara, ne toliko u smislu korišćenja pogrešnog centra za neki zadatak, kao na primer, u pokušaju da *mislite* kako brzo sići niz stepenice, već više u smislu korišćenja pogrešnog dela centra. Kao što znate, svaki centar je podeljen u tri dela i svaki od tih delova je dalje podeljen u sledeća tri dela. Sada ne govorim o podeli nekih centara na pozitivne i negativne strane. Svaki centar reflektuje sebe i druge Centre u tri podele i tri pod-podele. Na primer, Intelektualni Centar ima tri podele, koje predstavljaju Instiktivno-Motorički Centar, Emotivni Centar, i Intelektualni Centar sam za sebe, ali sve to u manjoj skali. A ovi opet su dalje podeljeni, na isti način, na još manjoj skali.

Instiktivno-Motorički deo je najmehaničniji deo i baš u ovim malim mehaničkim delovima centara, ljudi provode, po pravilu, svoj život. Ali pre nego što detaljnije porazgovaramo o podeli centara u generalnom smislu, u vezi njihove podele jedan princip mora biti shvaćen. Zašto ljudi provode vreme u mehaničkim delovima centara? Odgovor je, jednostavno, zato što to ne zahteva *nikakvu pažnju*. Kad je pažnja ravna nuli čovek se nalazi u najnižim, automatskim delovima centara. Rezultat toga je da čovek govori i čini stvari bez ikakve ideje o tome šta radi. Drugi rezultat je da se čovek ne može prilagoditi nikakvoj promeni ili upotrebiti svoje znanje, već se ponaša sasvim mehanički u svim prilikama i sve što zna ponavlja kao mašina. Svi ste приметili kako je ljudima jako teško da usvoje nove ideje ili da se prilagode novim prilikama i uslovima, i kako samo ponavljaju ono što su naučili, kao da su đaci.

Da bi stigli do viših delova centara neophodan je napor *pažnje*. To je *princip*. Uzmimo sada, kao polazište, mehanički deo Intelektualnog Centra. Njegova uloga je registrovanje memorije, utisaka i asocijacija, i to je sve što bi on normalno trebalo da radi – tj. ako je *pravilno*

² Misli se na parabolu iz Biblije.

korišćen. On nikad ne bi trebao da odgovara na pitanja koja su postavljena celom centru. Iznad svega, on nikad ne bi trebao da odluči ništa bitno. Ovde imamo prvi primer pogrešnog rada centara u odnosu na njihove delove i podele. Mehanička podela Intelektualnog Centra, koji se zove Formativni Deo ili Formativni Centar neprekidno odgovara na pitanja i neprekidno donosi odluke. Odgovara bilo kako, u žargonu, ili tipičnim uobičajenim frazama. Odgovara automatski i na način na koji je najviše naviknut, poput mašine. Ili, na malo višem nivou, on odgovara u stereotipnim frazama na način kako govore direktori škola i državni službenici, koristeći poznate rečenice, stranačke maksime, parole, poslovice, mudrosti i slično. Čudna stvar je da mnogi ljudi uvek odgovaraju na ovaj način i to nikad ne primećuju, bilo zato što ne mogu da misle ni o čemu i oslanjaju se na mehaničke, i čak automatske, izraze njihovog Intelektualnog Centra, bilo zato što ne vide značaj da misle sami za sebe i oslobode svoje misli mehaničkih reči i izraza koje dolaze iz najnižih delova centara.

Sada dolazimo do *pažnje*. Pažnja nas stavlja u bolje i svesnije delove centara. Postoje tri vrste pažnje.

(1) nulta-pažnja, koja karakteriše mehaničke delove centara;

(2) pažnja koja ne zahteva napor, koja je privučena i treba je samo sačuvati od nevažnih stvari;

(3) pažnja koja mora biti usmerena naporom i održavana voljom.

Kao što smo rekli, prva vrsta pažnje, ili nulta-pažnja, prati rad mehaničkih delova centara; druga vrsta pažnje nas stavlja u emocionalne delove centara; a treća vrsta pažnje nas stavlja u intelektualne delove centara. Uzmimo opet za momenat primer Intelektualnog Centra, jer ćemo se ovoj temi vratiti ponovo. Emocionalni deo celokupnog Intelektualnog Centra sastoji se od želje da se sazna, od želje da se razume, da se traga za znanjem, da se otkrije, da uveća nečije razumevanje, da se dokuči i otkrije, da se oseti zadovoljstvo spoznaje, želja za istinom, da se doživi zadovoljstvo učenja, postizanja; i obratno, bol neznanja, nezadovoljstvo sa neupućenošću, itd. Rad emocionalnog dela zahteva punu pažnju, ali u ovom delu centra pažnja ne zahteva nikakav napor. Pažnja je privučena i održavana zanimljivošću samog predmeta. Intelektualni deo celog Intelektualnog Centra uključuje kapacitet za stvaralaštvo, konstruktivnost, pronalazaštvo, iznalazaženje metoda, uviđanje veza, i skupljanje prividno izolovanih delova u red ili jedinstvo ili jasnu formulisanost, tako da vidimo istinu o nečemu koja nam je do sada bila nejasna. Ovaj deo ne može da radi bez *direktne pažnje*. Pažnja u ovom delu nije privučena ali mora biti kontrolisana i održavana naporom i voljom; mi obično izbegavamo da činimo rad koji pripada ovom delu centra koji je stoga često *neupotrebljen*.

Odavde možemo da zapazimo u kojim delovima centara se nalazimo. Govorićemo više o ovom sledeći put.

Birdlip, 23 Oktobar 1941.

Pogrešan rad Centara

Deo II. – Prošli put smo govorili o pogrešnom radu centara iz perspektive korišćenja pogrešnih delova centara i iz perspektive *Pažnje*.

Kako je rečeno, ljudi žive ili nastanjuju male delove centara – tj. mehaničke delove. Morate razumeti da sva različita “ja” u nama žive u manjim ili većim delovima centara. To znači, mi imamo manje ili više mehanička “ja”. U malim delovima, u mehaničkim ili čak automatskim delovima centara, prebiva većina onih “ja” koja kontrolišu naš svakodnevni život. U tom smislu, nastanjuju male mehaničke delove centara, odnosno žive u njima. To jest, naš svakodnevni život većinom kontrolišu veoma mala mehanička “ja” koja nastanjuju te male pod-delove centara. Oni (mala “ja”) bi trebalo da su sluge a ne gospodari, jer mi posedujemo “ja” različitih moći, kvaliteta ili mogućnosti. Na primer, “ja” koja nastanjuju male pod-delove centara su nesposobna da shvate Rad. Ona su vrlo ograničena. Ne mogu da se menjaju. Oni su kao prostaci koji su sumnjičavi prema svemu što je novo. Mala “ja” koje koristite u običnom životu – “ja” koja se svađaju i osećaju nezadovoljstvo, koja su zaokupljena malim planovima, malim sumnjama, malim stvarima, sitnim radoznanostima, itd. – su u Mehaničkim Delovima centara. Oni su sasvim korisni za male stvari. Ali oni ne mogu da razumeju Rad. Oni pripadaju malim delovima Centara. Ponekad vidite ljude koji su toliko u ovim malim dnevnim “ja” da su nesposobni da shvate bilo šta izuzev onog što se odnosi na neposredne male interese, i pogled iz ovih malih “ja” zaokupljen je samo malim stvarima dnevnog života, koje su veoma važne *u toj skali* – naime, u ravni malih stvari. To znači ova mala “ja” imaju svoje odgovarajuće mesto i ako se bave onim što im pripada oni obavljaju svoj posao kako treba, i svako mora da ima istrenirana “ja” te vrste. Kao što znate čovek mora biti razvijen u izvesnoj meri u svim delovima Centara da bi postao čovek br. 4 ili Balansirani Čovek. Ali kao što je rečeno, ova mala “ja” ne mogu da shvate Rad, ne mogu da se prilagode idejama Rada i ako ideje Rada padaju samo na ta mala dnevna “ja”, Rad ne može biti primljen i pravilno prihvaćen u čovekovom biću. Ukratko, ovaj Rad, ako je uzet samo sa ovim malim, samozainteresovanim dnevnim “ja”, biće shvaćen samo na nivou bića tih malih “ja”. Rad mora da padne na veća “ja” i ne sme se nikad dozvoliti da padne na mala “ja”. To je veoma stvarna i važna strana Rada na sebi – tj. veoma je važno da se ne dozvoli malim “ja”, koji žive u malim delovima centara, da misle i odlučuju o idejama Rada. Budući da je to važno, i sa praktične tačke gledišta, predstavlja jedan neposredan primer pogrešnog rada centara, koji je predmet koji sada izučavamo, moramo da razumemo bolje šta se pod ovim misli. Kao što je rečeno, za izučavanje pogrešnog rada Centara nije dovoljno samo navesti da se radi o pogrešnom radu Centra, kao što je korišćenje Intelektualnog Centra za brzo trčanje niz stepenice – u tom slučaju čovek će da padne – nego se isto tako radi o pitanju korišćenja *pravog dela* Centra u vezi sa onim šta treba učiniti u određenom trenutku. Jer postoje različite vrste stvari koje smo pozvani da rešavamo u različito vreme i posedujemo, ne samo različite centre ili umove – Intelektualni za kompleksna poređenja i misli, Motorički za kompleksne pokrete mnogo brže nego što je misao, i Emocionalne za uviđanje kvaliteta stvari, odnosa i značenja skrivenih od inteleketa, itd. – nego je i svaki centar dalje podeljen na delove, od kojih svaki ima svoje pravo mesto u šemi stvari i svoju odgovarajuću funkciju.

Da se vratimo na Intelektualni Centar. *Mehanički* Deo uključuje u sebi rad na *registovanju memorije, asocijacija i impresija*, i to je sav rad koji bi on trebao normalno da radi – tj. dok drugi centri i delovi centara rade *svoj* odgovarajući posao. On bi trebalo da samo radi registrovanje ili snimanje, kao sekretarica koja beleži šta je rečeno i organizuje, itd. I, kao što je rečeno, on nikad ne bi trebao da odgovara na pitanja koja su upućena *celom centru* i nikad ne bi trebao da donosi bilo kakvu važnu odluku, ali nažalost, on uvek odlučuje i uvek odgovara na svoj uski i ograničen način, sa unapred pripremljenim frazama i nastavlja da govori iste stvari i da radi na isti mehanički način pod svim uslovima. To je fiksni deo čoveka i kad čovek obitava intelektualno u Mehaničkim Delovima Intelektualnog Centra, on se ne menja, i njemu ništa ne može da bude novo, jer će uvek videti život na određeni način i reći iste stvari, kao gramofon. Ali ako ima drugi deo sebe razvijen u većem delu Centra, slučaj će biti sasvim različit. On će onda imati vrlo mehaničan deo koji je mrtav a drugi deo, koji je svesniji i življi – deo koji se nalazi u ili Emotivnom ili Intelektualnom delu. U stvari, Balansirani Čovek u smislu Rada je razvijen u izvesnoj meri u svim delovima – mehaničkim, emocionalnim i intelektualnim delovima – svih Centara. To jest, predstavljen je u njima sa nekim “ja” i oni

nisu kao prazne sobe. To raspoređuje njegovu energiju i dovodi psihički život u harmoniju, ali to se dešava samo preko ideja sličnih idejama Rada – naime, idejama koje dolaze od “C” uticaja, iz *svesnog kruga čovečanstva*, od onih koji su dostigli pun unutrašnji rast – da je harmonični razvoj centara moguć. Sami životni interesi su osuđeni da vode u jednostran razvoj; i nijedan čovek ne može da se razvije kroz lični interes jer onda razvija samo određene delove Emotivnog Centra.

Ali ako Rad padne na Mehaničku stranu Intelektualnog Centra pašće među ona “ja” koja se bave običnim dnevnim stvarima života. Ta “ja” se hrane “A” uticajima i koriste životu, ali ne mogu da razumeju o čemu je reč u Radu ili zašto je Rad neophodan. Ona su okrenuta ka spoljašnjem vidljivom životu koji je suma svih stvarnosti za njih. Za njih je stvarno samo ono što vide, čuju ili čulima opažaju. Tamo nema *tla za ideje Rada* da na njemu rastu, jer Rad nije o stvarima koja čulima mogu biti opažena, već počinje *Samoposmatranjem* – tj. sa onim što ne može biti čulno opaženo. Stoga ćete shvatiti kako je opasno za one koji su imali priliku da prime Rad u većim delovima centara, u većim “ja”, da dozvole da te ideje u njima padnu na mala mehanička “ja” gde će biti podeljene ili čak rastrgnute u parčiće. To je u osnovi ideja svetogrđa i grijeha – tj. ona pripada pogrešnom radu centara. Rad uvek mora biti kontempliran sa *pažnjom*, jer ona stavlja čoveka u Intelektualni Deo Centara.

Što se tiče slušanja ideja Rada sa malim uskim “ja”, vi svi znate parabolu o Sejaču i Semenu. Čovek koji samo živi u malim delovima Centara, u malim ličnim stvarima, će kada čuje za ideje Rada razumeti to na veoma ograničen način. Ova situacija je pomenuta u paraboli. Seme znači ideje Ezoteričnog, ideje Rada. Ako su ideje Rada pale, ko živo seme, na mala “ja”, na male delove Centara nastanjenih malim, veoma malim “ja”, to je kao da je seme – tj. ideje Rada – pale “u stranu”. Podsetimo se ove parabole:

“Izađe sejač da seje seme svoje; i kad sejaše, jedno pade kraj puta, i pogazi se, i ptice nebeske pozobaše ga. A drugo pade na kamen, i iznikavši osuši se, jer nemaše vlage. I drugo pade u trnje, i uzraste trnje, i udavi ga. A drugo pade na zemlju dobru, i iznikavši donese rod sto puta onoliko.” (Luka: 8; 5-8)

Interpretirajući ovu parabolu svojim sledbenicima, Hrist je rekao: “Seme je Božja reč. A oni, koji su sa strane, su oni koji su čuli; a onda je došao đavo i uzeo reč iz njihovih srca i oni ne mogu da veruju i da budu spašeni.” Razumete li zašto se zove “pokraj puta (sa strane)”? To znači da ideje Rada padaju usred prometa čovekovog uma, među obične misli čovekovog života i prima ih *mehanička* strana uma koju Hrist naziva đavolom – jer mehaničnost je đavo.

Svi znate da, u smislu Rada, čovek može da razume ono što je na njegovom nivou bića. To znači da ako sretnete čoveka na višem nivou bića nego što je vaše, vi ga nećete razumeti. A ako živite u malim, veoma ograničenim mehaničkim “ja”, onda to predstavlja vaš nivo bića. Onda ćete razumeti samo ono što je veoma malo, veoma lično i, kao što je rečeno, ako ste centrirali sebe u ova mala “ja”, ta mala “ja” koji su u vezi sa malim poslovima vašeg dnevnog života i vaših malih ljubomora, malih mržnji i želja i zloba, nećete biti u stanju da se prilagodite ničem novom, tako da će ideje Rada “pasti pokraj puta“, ili će biti beznačajne za vas ili čak smešne, blesave i imaginarne. To znači da ćete razumeti Rad na ovom novom vašem nivou bića. Ali svako ima *skalnu* bića. To znači, čovek ima, pod uvijetom da ima Magnetski Centar, bolji nivo i bolje “ja” u sebi, ako pokuša da ih pronađe, kroz koja će prihvatiti Rad. A jedan od znakova je posedovanje “Magnetskog Centra” koji pravi razliku između “A” i “B” uticaja.

Birdlip, 9 novembar, 1941

Pogrešan rad centara

Deo III. – Mehanički delovi centara imaju svoj odgovarajući način rada i mogu da ga obavljaju bez ili sa veoma malom pažnjom. Kada hodate, taj čin zahteva veoma malu pažnju, i to samo s vremena na vreme, i svi komplikovani pokreti koju su uključeni u sam čin hodanja izvedeni su pomoću mehaničkih delova *Motoričkog Centra*. Možete dokazati da je ovo urađeno mehaničkim delom *Motoričkog centra* jer tokom hodanja vaše ruke mogu biti zauzete pokretima koji zahtevaju svesno usmerenje – tj. pažnju – na primer, kao kod oštrenja olovke ili raspetljavanja konopca, itd. Upravo zbog toga što mehanički delovi Centara mogu raditi sa nultom-pažnjom ili sa veoma malom, povremenom, pažnjom oni često rade nezavisno – tj. dok se čovek oblači za večeru razmišlja o nekom problemu i eventualno zatekne sebe, na svoje iznenađenje, da odlazi u krevet. Svi verovatno imaju slične primere.

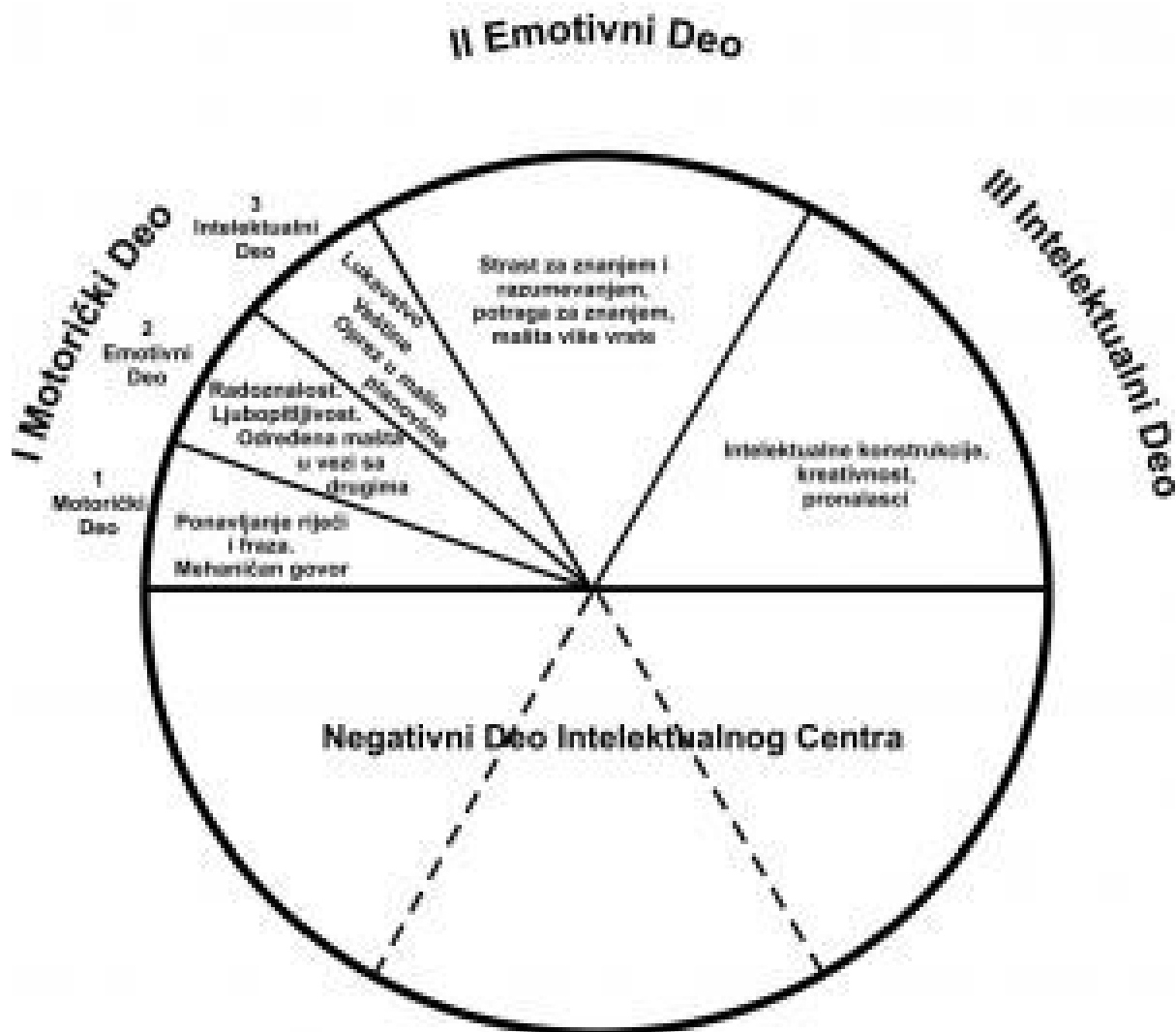
Cela ljudska mašina je napravljena na taj način da jedan deo može u krajnjoj nuždi da preuzme rad drugog dela neko određeno vreme. U ovom sistemu, ovo je izraženo u kazivanju da se, u izvesnoj meri, *Centri preklapaju* u odnosu na funkcije. Iako, baš zbog ovog preklapanja Centara u ograničenoj meri, ljudska mašina je u stanju da se suoči sa određenim hitnim situacijama što je čini veoma prilagodljivom, i upravo zbog tog preklapanja nastaju mogućnosti za pogrešan rad Centara. Na primer: znamo da se disanje može odvijati bez ikakve pažnje. Ovde *Motorički Centar*, koji grči i opušta mišiće koje rade prilikom disanja kontroliše *Instinktivni Centar*, koji u svakom trenutku procenjuje stanje krvi i shodno tome uvećava ili smanjuje dinamiku izdisaja. Ali mi ovo ne možemo direktno da posmatramo. Ne možemo da posmatramo *Instinktivni Centar* i njegov kompleksni zadatak nad unutrašnjim organima. Ali možemo da posmatramo rezultate njegovog rada – naime, da nakon trčanja dišemo dublje ili da kad smo pod groznicom dišemo ubrzano i shvatamo da je to zato što je *Instinktivnom Centru* potrebno više kiseonika, itd. Ali disanje se ne odvija samo pomoću *Instinktivno-Motoričkog Centra*. Postoji preklapanje u kontroli zbog kojeg možemo da dišemo i voljno – tj. namerno. Čovek ne može da zadržava voljno svoj dah preko određenog vremena jer će *Instinktivni Centar* preuzeti kontrolu nad disanjem čim čovek počne da gubi svest. Ali čovek može voljno da utiče na svoje disanje i učini ga sporijim ili dubljim, itd. Ovo je opasno raditi, ali postoje momenti kad je to neophodno i kad nam to može i spasiti život. Međutim, ako čovek pokušava da kontroliše disanje bez razumevanja šta radi i bez znanja o tome, može da utiče na normalan rad *Instinktivno-Motoričkog Centra*, koji tada postaje lenj i u izvesnoj meri napušta kontrolu disanja. Sećam se da sam čuo G. više puta kako kaže da su ljudi, koji očekuju da uvećaju svoju moć kontrolišući disanje, budale sem ukoliko nisu prošli dugu prethodnu pripremu pod kontrolom učitelja i sem ako nisu odabrani od njega. Oni su budale jer se mešaju u funkciju koja, kad se jednom dovoljno dugo poremeti na pogrešan, možda više neće nikad raditi na ispravan način.

Pitanje pogrešnog rada Centara je stvar celo-životnog učenja kroz samoposmatranje. Da bismo nešto razumeli moramo da razumemo prirodu toga, u suprotnom ćete prići tome na pogrešan način ili ćete imati pogrešan stav u vezi toga. U ovom momentu ne možete razumeti sve o centrima i o njihovom pogrešnom radu. Ako pomislite da možete, postavice pogrešno pitanje i nećete usvojiti ništa o ovoj temi. Razmislite za momenat. Ceo vas *život* je funkcija Centara i kontrolisan je centrima – vaše misli, vaša osećanja, vaše ideje, vaše nade, strahovi, ljubavi, mržnje, akcije, senzacije, zadovoljstva, udobnosti, itd. Kako onda možete da očekujete da u kratkom vremenu, razumete sve o ispravnom i pogrešnom radu Centara? To bi bilo isto kao i kad bi očekivali da razumete sve o životu, nakon što ste čuli nekoliko lekcija o tome. Sve ovo, što je do sada rečeno, je samo da vam da neki nagoveštaj i da vas navede da počnete da izučavate ovu materiju, i ako je ne izučavate samoposmatranjem, onda i kad čujete hiljadu i jednu lekciju o ovoj stvari i dalje nećete ništa *razumeti*.

Neophodno je sada izložiti delove drugih Centara tako da imate uopštenu skicu po kojoj se sami možete orijentisati i u odnosu na koju možete prikupiti neka svoja zapažanja o sebi i utvrditi odakle potiču - jer to pomaže da čovek sebe vidi mnogo jasnije.

Sada ću podeliti određeni Centar na pozitivni i negativni deo, pre svega, a onda ću tu i tamo popuniti neke manje pod-delove davajući *približnu* definiciju njihovih funkcija. Počnimo od Intelektualnog Centra.

Figura I - Intelektualni Centar

Beleška: Samo je Motorički Deo Intelektualnog Centra detaljnije obrađen u ovom dijagramu. Primitite ovde razliku između Emotivnog Dela u Motoričkom Delu Intelektualnog Centra i Emotivnog Dela Intelektualnog centra kao celine. Primitite na što se ovde misli.

Figura II - Emotivni Centar

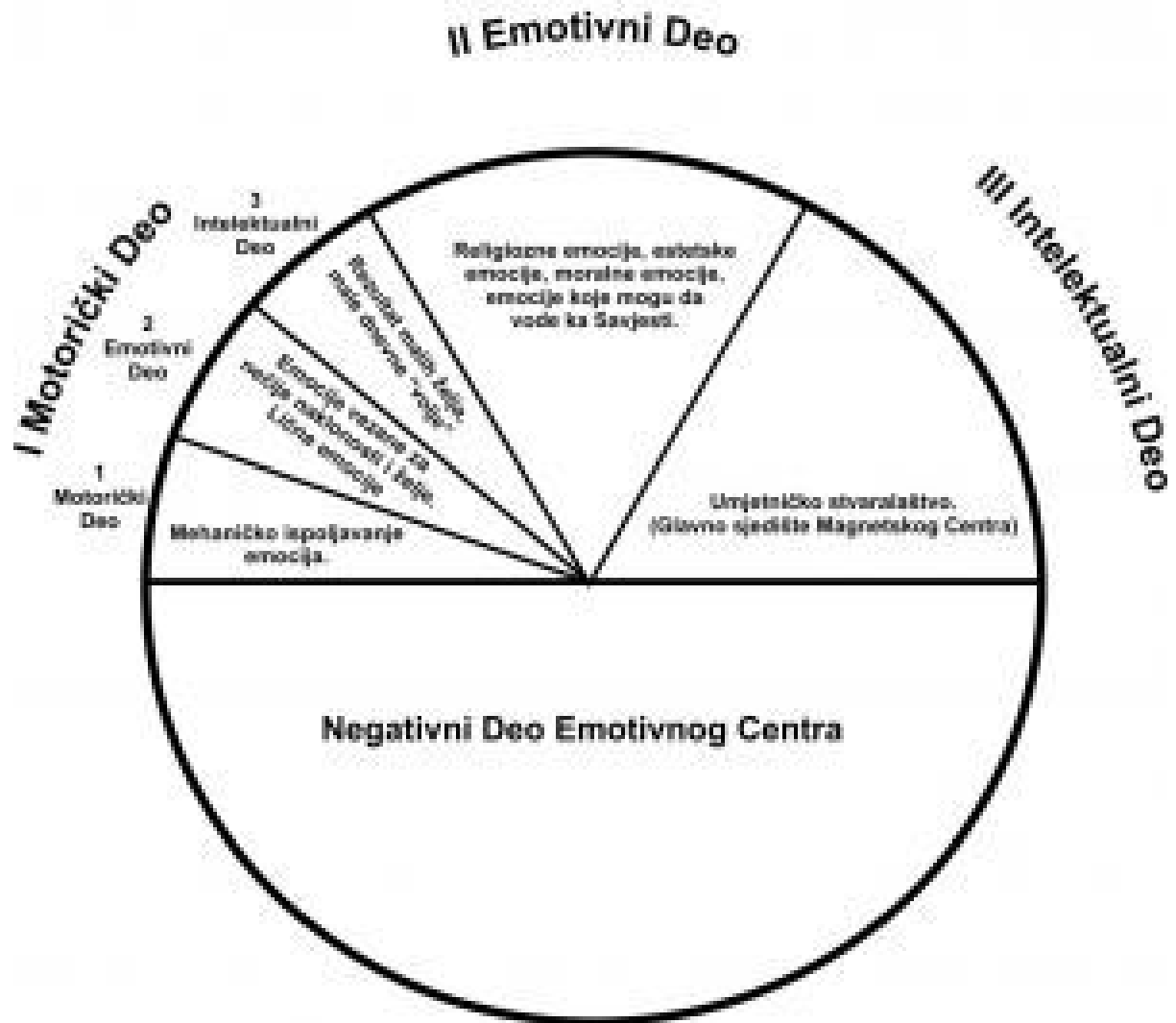

Figura III - Motorički Centar

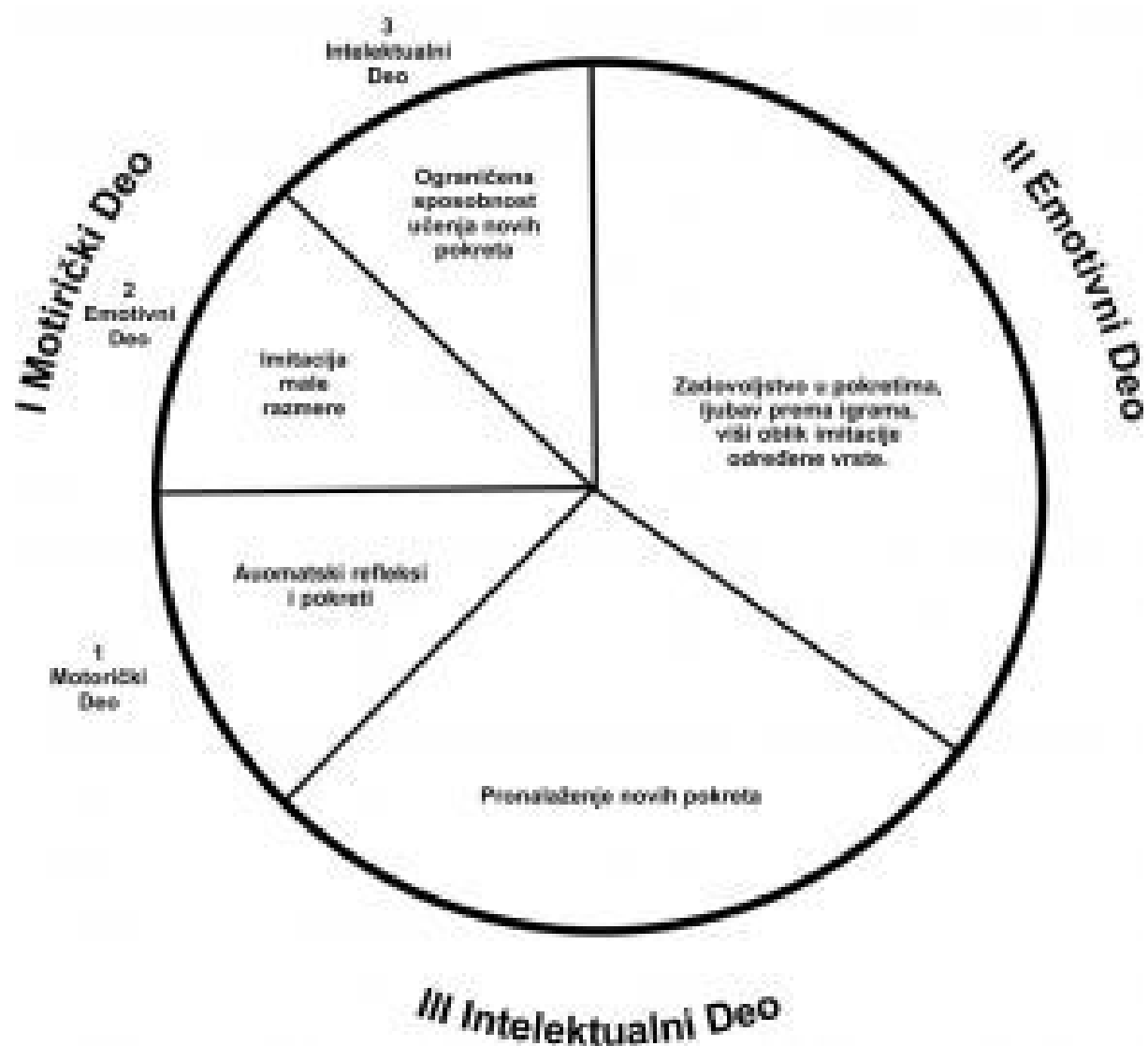
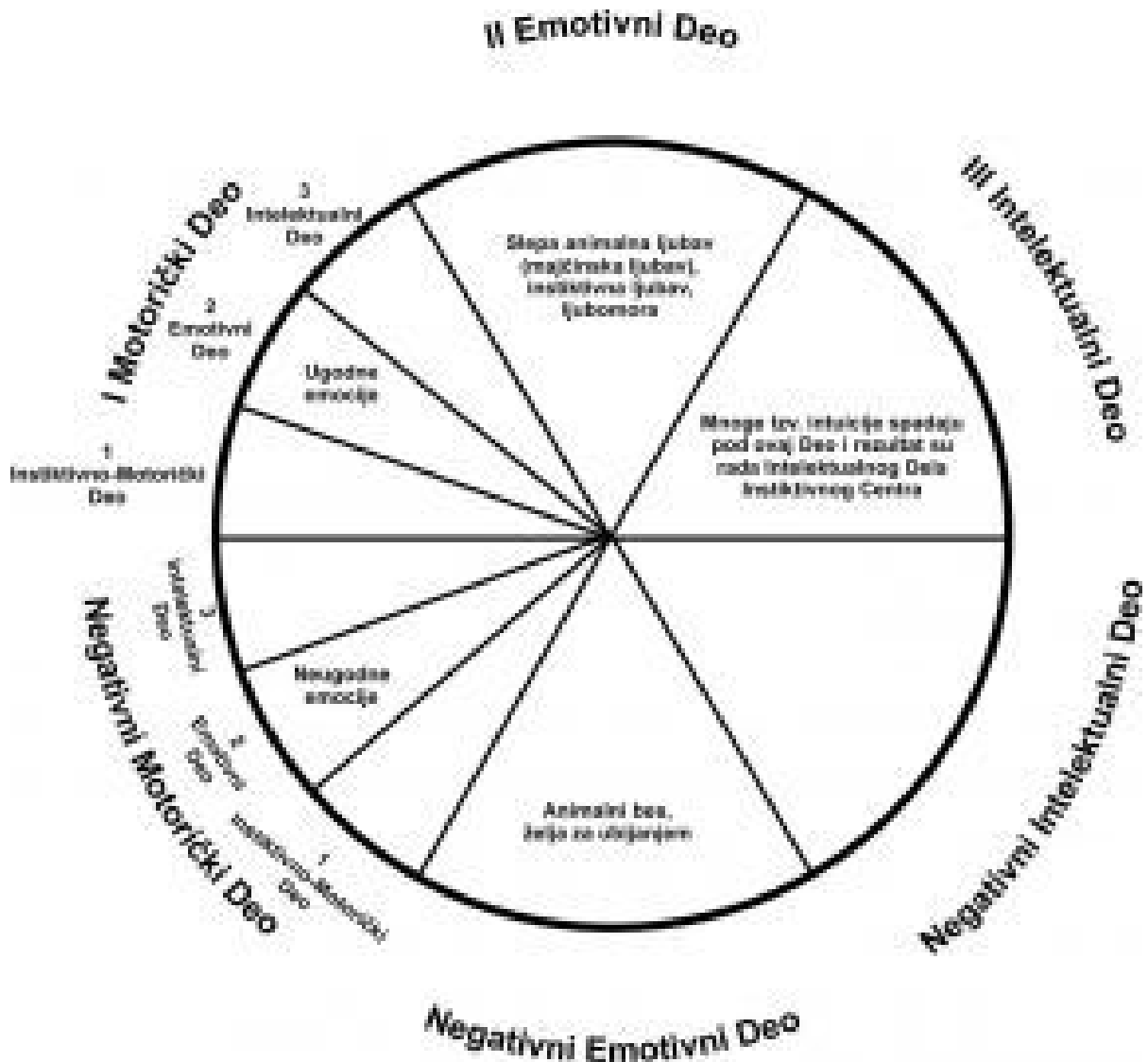

Figura IV - Instiktivni Centar

Kao što smo rekli, u ovim dijagramima Centara i njihovih delova obeleženo je samo nekoliko delova koji treba da posluže kao vodič u posmatranjima Centara i njihovog rada. Pre nekoliko godina deo našeg rada je bio da posmatramo delove Centara i da prikupimo te uporedimo naša zapažanja.

Sve ovo što je do sad rečeno zahteva pažljivo izučavanje. Pre svega, neophodno je da *zapazimo* šta je rečeno o Centrima i njihovim delovima onako kako je dato, a onda da razmislimo šta to sve znači i da steknemo ličnu ideju o tom predmetu – jer na taj način to podižemo u više delove Centara – a zatim da za to nađemo primere i da pokušamo da ih razumemo. *Molim vas da ne pitate o delovima centara koji nisu mapirani.* To je uvek znak negativnog razmišljanja i automatskog postavljanja pitanja što je gore nego formativno ispitivanje, to je kao da pitate o Aziji ako je predavanje o Americi, ili kao da pitate o izuzecima kada se objašnjavaju pravila.

Birdlip, 18 Novembar, 1941

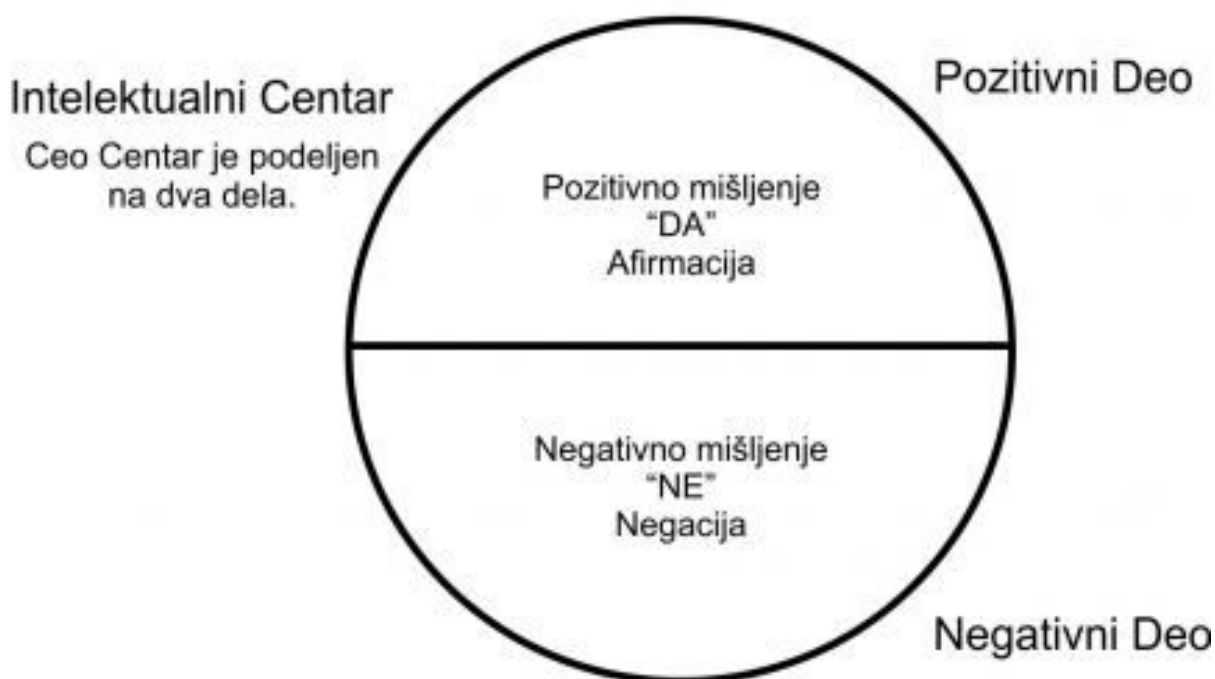
Pogrešan rad Centara

Intelektualni Centar je podeljen na Pozitivni i Negativni Deo.

Deo IV- Započnimo sada proučavanje Negativnih Delova Centara i njihovog značenja. Da bismo to mogli učiniti, počnimo danas od Intelektualnog Centra koji je *prirodno* podeljen na Pozitivnu i Negativnu stranu i u isto vreme porazgovarajmo o tome šta je mišljenje i šta znači Rad u odnosu na pravilan poredak Intelektualnog Centra.

Koja je funkcija Negativnog Dela Intelektualnog Centra? Grubo rečeno, njegova funkcija je da misli *Ne*, da negira. Funkcija Pozitivnog Dela Intelektualnog Centra je da misli *Da*, da afirmiše. Tako je ceo Centar predstavljen na ovaj način.

Figura I

Bez Negativnog Dela u Intelektualnom Centru bilo bi nemoguće misliti. Šta je mišljenje? Prva definicija koju ovaj sistem daje jeste da je mišljenje *upoređivanje*. Mišljenje je upoređivanje jedne stvari sa drugom, jedne tvrdnje sa drugom, itd. Ali ako čovek ima samo *afirmaciju* ili *Da* kao instrument sa kojim misli, poređenje neće biti moguće. Poređenje zahteva kvalitet, ili izbor između dve stvari, jedna kojoj kažemo *Da* i druga kojoj kažemo *Ne*. Sva pitanja koja postavljamo a koja počinju sa *zašto* (za razliku od onih koja počinju sa *kako*) znače da tražimo razlog za nešto: i celokupno rezonovanje uključuje poređenje i izbor – tj. izbor ovog i odbacivanje onog. Bilo bi nemoguće izabrati ili odbaciti kad u Intelektualnom Centru ne bi postojala dvostruka moć – naime, moć afirmacije i moć negacije. Dva dela Centra bi trebalo da su u stanju da rade zajedno, donekle na isti način, kao što dve oštrice makaza rade zajedno, jedna nasuprot druge. To znači da bi čovek trebao biti u stanju da vidi šta afirmiše, kao i ono šta negira, bez obzira o čemu misli, i da ih drži zajedno i da između dve suprotstavljene strane nađe *put* za svoje misli, jer svako izvorno mišljenje *vodi* um u nekom pravcu (i treba da vodi ka novom mestu u umu a ne uvek starim stazama na stara mesta gde je već bio ranije i do kojih stiže bez ikakvog mišljenja već jednostavnim naviknutim asocijacijama). Govorim o istinskom mišljenju koje zahteva *napor* i predstavlja nešto što ljudi retko rade. Kao što ste nesumnjivo već čuli, svakome u ovom Radu se savetuje da

“pomeri mozak” bar jednom dnevno a to znači da učini stvarni napor da misli. Ono sto obično nazivamo mišljenjem je jedan automatski tok asocijacija, let maglovitih ideja, sećanja i fraza prekidanih povremenim laganim naporom da se *setimo* nečeg kao, na primer, šta treba da kupimo ili gde treba da idemo danas. Kad Intelektualni Centar radi kao celina, svi njegovi različiti delovi i podeljci padaju na svoje pravo mesto i funkciju, ali to se retko događa. Čitav Centar je retko osvetljen. Po pravilu samo mali delovi i pod-delovi rade – tj. rade pod slabim pritiskom sa samo malo svetla i u malim delovima, i tako ne mogu da operišu ni sa kakvim mislima ili idejama koje zahtevaju aktivnost Centra kao celine. I opet, ljudi po pravilu ne znaju o čemu da misle. Ovaj sistem sa svim svojim idejama i principima, sa svojom ogromnom pozadinom i sa svojim praktičnim detaljima – u stvari celokupno učenje – je povezani organski sistem, sazdan da čoveka natera da misli i da ga nauči kako da misli i da mu da nešto kroz šta da razvije svoje sopstveno mišljenje. Jer su neke ideje lake da se shvate i malih razmera, druge su teže i širih razmera i veza među njima ne mora biti očigledna dugo vremena, ali *ceo* Intelektualni Centar, sa svim svojim delovima, malim i velikim je potreban da pravilno prihvati i drži sistem kao celinu tako da može ispravno da radi i da prenosi snagu kao organizovana živa celina. To nije pitanje samo pamćenja, jer pamćenje je pre svega funkcija mehaničkog ili formativnog dela Intelektualnog Centra, koji *registruje*, i ovaj deo nije dovoljan da shvati ideje i učenje u potpunosti. To je takođe pitanje vrednovanja, uviđanja i osećanja “ukusa” njegove istine. U isto vreme, ako ovaj sistem nije pravilno zapamćen u čoveku, on ne može da se ispravno razvije i raste u njemu, da primi i prenosi vibracije Viših Centara. Morate razumeti to da Rad kao takav nema snagu, ako ga uzmemo kao reči i dijagrame, već se snaga nalazi u onome šta Rad prenosi kada je njegova suština voljno shvaćen. Jer kad je Rad shvaćen, on onda formira nešto u čoveku što nije ranije posedovao i taj instrument, da tako kažemo, tako formiran u njemu može da odgovori na uticaje kojih ranije nije bio svestan. Baš ti uticaji modifikuju, menjaju i eventualno transformišu čoveka. Videćete, dakle, koliko je bitno držati Rad živim u sebi i slušati njegove ideje ponovo i iznova i misliti o njima te pokušati da delujete iz njih i na osnovu njih. Jer ako Rad umre u čoveku kroz ogroman pritisak života i njegovih dnevnih zahteva, biće možda teško probuditi se opet. Ljudi lako padaju u san; i mnogo vremena uzme učenje, napori i žrtvovanja pre nego što se Rad u čoveku formira dovoljno snažno da može da ostane živ sam od sebe, stoga ljudi moraju da budu u vezi sa onima koji mogu da ga drže u životu i čiji je zadatak da to čine.

Napravio sam ovaj dijagram da bih pokazao kako je rad Intelektualnog Centra, kao celine, neophodan za potpuno razumevanje ovog sistema i kako je sistem konstruisan da za ovu svrhu i može da ispravno organizuje *ceo* Intelektualni Centar u instrument koji može da počne reagovati na uticaje koji dolaze od Viših Centara. Ali kako ova tema pripada “Relativnom Mišljenju” (koje samo dovodi Intelektualni Centar u pravilan rad) vratićemo se sada na podelu Centra na *pozitivnu* i *negativnu* stranu i razmotrićemo ih u odnosu na pogrešan rad Centara (i delova Centara).

Uzmimo *negativno mišljenje*. Negativno mišljenje nastaje kad čovek misli isključivo ili uglavnom iz Negativne strane Intelektualnog Centra. Koristi negativni deo za mišljenje. Kao što je rečeno, dve strane: pozitivna i negativna, treba da rade zajedno i da jedna drugu proveravaju. Ako čovek počne da misli, recimo o Radu, iz Negativne strane Intelektualnog Centra i dozvoli da ova strana nastavi svoju aktivnost *neprovereno*, on je osuđen da stigne do poricanja Rada, jer Negativna strana može samo da poveže stvari u obliku povećane *negacije*. Krajnji rezultat će stoga biti *Ne*. Ovo *negativno mišljenje*, o stvarima sa kojima je Rad na primer povezan, je danas vrlo uobičajeno, ali da bi napredovao čovek mora da odbaci bilo šta šta se sa tim ne slaže.

Negativno mišljenje ima mnoge različite forme u ljudima. Neki ljudi imaju dobro razvijen sistem sasvim neproverenog negativnog mišljenja o različitim stvarima – o njima samima, o drugima, o životu, o svetu, o svemiru, itd. Ovi sistemi su formirani u njima nezavisno od

Pozitivne strane Intelektualnog centra i stoga su jednostrane, neproverene, neoborive bilo kakvim suprotnim mišljenjem i često su izvor bolesti.

Jedna od najlakših stvari je *ne slagati se*. Za neslaganje po navici se koristi Negativni Deo Centra. Neslaganje po običaju, iznalaženje krivice, ili greške, cepidlačenje, itd., je nekontrolisano korišćenje Negativne strane: a negativan mislilac je ukratko čovek za izbegavanje, jer šta god da mu kažete on će pokušati da uništi. On ne može drukčije jer on je, da tako kažemo, intelektualno u *rikvercu* i samo može da ide nazad. Sve je ovo *pogrešan rad Centra*. S druge strane, čovek koji misli, recimo opet o ovom sistemu, samo na strani afirmacije, opet neće nikad ništa shvatiti. To mu nikad neće postati stvarno, jer neće nikad proći kroz iskušenje u odnosu na njega i boriti se i osvojiti ga za sebe polako i postepeno.

Postoji priča u Radu da je jednom davno čovek bio savršen. Čovek je bio u kontaktu sa "Višim Centrima". U stvari, rečeno je, razgovarao je sa bogovima. Ali bio je veoma slab, jer nikad nije osporavan i bivajući uvek afirmisan, nije znao kako da se sretne sa *poricanjem*. Tako je lako pao sa svog visokog položaja jer nije imao snagu da razmišlja i razumeva sam za sebe. Sada mora da nađe put nazad gde je jednom bio, sa snagom *poricanja* da mu pomogne.

DODATNA BELESKA:

Ima interesantnih stvari koje se mogu reći u vezi podele na Pozitivni i Negativni deo Intelektualnog Centra ako ih uzmemo u vezi sa drugim centrima kao što je Emocionalni Centar. Na primer, čovek može imati *negativno mišljenje* i *pozitivan osećaj ili volju* u odnosu na neku stvar. Ili, nasuprot tome, može imati *pozitivno mišljenje* i *negativan osećaj ili volju*. Da bismo ilustrovali ovo primer iz Jevandelja je dobar za razmišljanje:

"Čovek je imao dva sina; i ode do prvog i reče: Sine idi radi danas u vinogradu. I on odgovori i reče neću: ali zatim se pokaja i ode. I ode drugom sinu i reče isto. I on odgovori i reče: Odoh gospodaru i ne ode. Koji je od njih dvojice uradio po volji svog oca?" (Matej XXI- 28-31)

Čovek koji ima suviše mehaničku *afirmaciju* Intelektualnog Centra će reći "Da" ali to pripada njegovoj misli, ne njegovoj *volji*. Osnova volje je Emocionalni Centar. Tako on kaže "Da" sa svojim mišljenjem ali u krajnjoj liniji "Ne" svojim Emocionalnim Centrom. Ili čovek ima negativno mišljenje i pozitivno osećanje. On kaže "Ne" svojim razumom ali njegova osećanja kasnije kažu "Da". Parabola ili psihološka definicija može biti shvaćena različito. Ali ona znači da čovek nije *jedno* – i ima dve različite strane koje se nužno ne slažu.

Druga stvar koja može biti rečena je da ako čovek nema *Magnetski Centar* (koji *afirmiše* postojanje dve vrste uticaja u vrtlogu života – naime A i B uticaje) može samo da počne iz negativne strane mišljenja jednom kad se susretne sa radom ove vrste i tako provede sve svoje vreme u *opovrgavanju*. Osećanje inicira određenu vrstu mišljenja. Naš intelektualni aparat, takav kakav jeste, podeljen je na pozitivni i negativni, može dati *bilo koji rezultat* shodno tome koja strana je u akciji. Može dokazati ili opovrgnuti bilo šta. *Vrednovanje* – Emocionalni Centar – je ono što je odlučujuće. Gledano kao čista mašina, dve strane Intelektualnog Centra se uzajamno poništavaju. Zato je rečeno da je *treći faktor* neophodan za pravilan rad Centra.

Pogrešan rad Centara

Deo V – U ovom tekstu, koji je poslednji u seriji o pogrešnom radu Centara, počecemo sa Emocionalnim Centrom u odnosu na njegovu negativnu stranu, ali ću napraviti veliku digresiju o negativnim emocijama kao takvim.

U prethodnom tekstu rečeno je da Intelektualni Centar ima, prirodno, negativnu stranu. Ali to nije slučaj sa Emocionalnim Centrom. Negativni deo Emocionalnog Centra je sedište *negativnih emocija*. Ali, takav deo u Centru ne postoji *prirodno*: on je *stečen*. Može se odmah reći da kad god je taj stečeni Negativni Deo Emocionalnog Centra aktivan, to znači pogrešan rad Centra. I nije preterivanje reći da emocionalni centar veoma retko radi pravilno, usled delovanja ovog stečenog Negativnog Dela koji je postao zaražen od kontakta sa životom. Jer negativne emocije vladaju životom, možda naročito danas, i ljudi se drže svojih negativnih emocija više nego bilo čega drugog. Zaraza negativnih emocija (kao zaraza negativnog mišljenja) postepeno sama sebe ugrađuje u dete koje raste, jer dete se rađa budno (na svojoj skali) u svet uspavanih ljudi, i imitirajući ih, uči samo kako da padne u san kad dođe njegov red: i između mnogih ostalih stvari uči kako da imitira negativne emocije – tj. izraze lica, intonacije, reči i fraze koje izviru iz negativnih stanja drugih ljudi. Dete imitira sve to i postepeno počinje da oseća šta one predstavljaju. Na taj način negativna osećanja starijih postepeno se prenose na dete i posle izvesnog vremena dete počinje da pokazuje negativne emocije, da se duri, da tuguje, da gnjavi oseća žaljenje nad samim sobom, i slično. Naposljetku, šta bi drugo moglo dete da radi? I šta bi oni koji su već zaraženi negativnim emocijama radili, pošto su sasvim nesvesni sopstvene negativnosti i nikad nisu čuli za ideju negativnosti a i ako su čuli sasvim su sigurni da oni nisu nikad negativni. Zapažate kako je teško izmeniti ovaj ponavljajući i samoobnavljajući uzročno posledični lanac, ovu kontinuiranu infekciju i re-infekciju, koja je gora od bilo koje druge zaraze, moralne ili fizičke. Ko će to prekinuti? Ili čime se to može prekinuti? Jedin način da se to prekine jeste da čovek čuje, vidi, razume i shvati šta negativne emocije jesu i da *počne od sebe*. Jer ako i jedan čovek napravi pomak u svojoj poziciji u tom smislu u tom gustom tkanju života, u toj zgusnutoj masi ljudskih bića, oslobodiće mesto za druge. Ali to će se samo dogoditi ako radi na svojim negativnim emocijama iskreno iz najdublje, unutrašnje, individualne percepcije istine tog užasa i beskorisnosti negativnih emocija, jer je to tačka u kojoj stvarni Rad počinje, u toj unutrašnjoj viziji. Morate razumeti da svi vi možete početi Rad iz različitih mesta ili, što bi se reklo, dubina u vama. Možete raditi iz površnih razloga ili iz dubljih razloga. Kad čovek Radi na Sebi radi nagrade ili pohvale, ili pozicije ili dužnosti, ili iz određene vrste uobraženosti, ili gordosti, ili samozasluge, ili iz neke slike o sebi, ili iz časti, ili iz želje da zadovolji, ili imitira, ili iz straha, kao što je strah od gubitka reputacije, strah od kritike, strah od gubitka prijateljstva i slično – svi ti *motivi* ili *izvori* njegove *volje* u njemu (neki bolji, neki lošiji) još uvek nisu *čovek koji Radi na sebi*. To je i dalje spoljašnji Rad *na sebi*. Ovi motivi su serije zamena za *stvarno* “ja” u čoveku – zamenička “ja”, od kojih neki formiraju Zamenika Nadzornika, i kao što rekoh neki su bolji, a neki lošiji neki su korisni, a neki prepreka – tj. neki su više unutrašnji i time bliži našoj esenciji ili *stvarnom* delu u čoveku, a neki su više spoljni i time više ka lažnoj ličnosti ili imaginarnoj ličnosti za koju sami sebe smatramo i na koju trošimo toliko mnogo energije, misli, novca, u održavanju usred gustih oblaka negativnih emocija i tenzija.

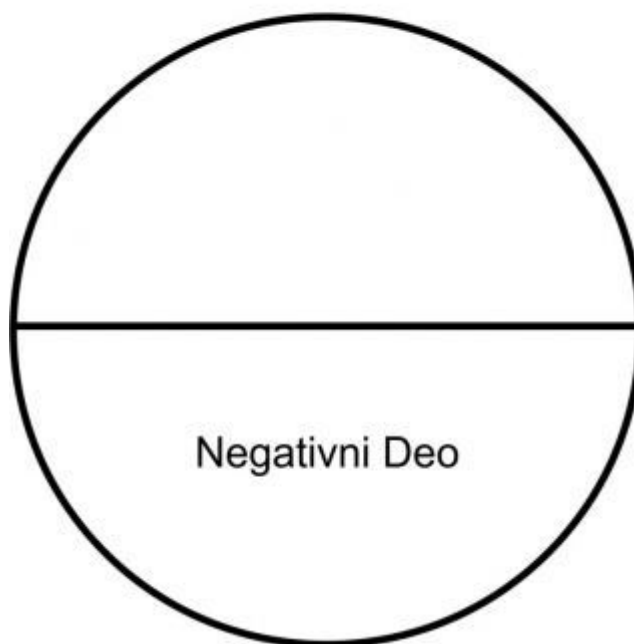
Samo će *stvarni* Rad, a ne imaginarni rad na ličnim negativnim emocijama omogućiti da pomaknu svoje pozicije, u suprotnom one su i dalje tu, u drugoj formi, jer su one kao Proteus koji samo menja oblik menjajući se u nešto drugo. Ali neophodni deo Rada, kroz koji svako mora da prođe, da putem iskrenog posmatranja u sebi vidi, kako se drži negativnih emocija jednom rukom, a drugom, pokušava da ih se oslobodi. Rad neizostavno vodi svakog ka istom mestu i ka istom iskustvu. Čovek mora dostići tačku uviđanja sopstvene bespomoćnosti – uviđanja sopstvene mehaničnosti. A to, ako nije negativno iskustvo, će ga dovesti do

Pamćenja sebe. Uviđanjem sopstvene bespomoćnosti on privlači pomoć. Uviđanje sopstvene bespomoćnosti stavlja čoveka u Treće Stanje Svesti gde pomoć može da nas stigne. I kad smo već tu da dodam za one među vama koji još uvek ne razumeju sasvim šta znači raditi više “spolja” a šta znači raditi više “iznutra” da je to ovaj slučaj. Predmet Rada je da probudi “zakopanu savest” – ovde ne govorim o stečenoj savesti koja se razlikuje kod svake rase, i predstavlja pitanje svake kulture, treninga, klase i nacije. *Zakopana savest je ista u svim ljudima*, ali je zakopana – to jest, van domašaja. Da nema te “zakopane savesti” u nama, Rad bi bio beskoristan – ništa više od obične mode, novog trenda ili žargona. Kad bismo mogli da dodirujemo tu stvarnu zakopanu i istinsku savest, momentalno bi znali da su sva negativna stanja pogrešna – i da nas zapravo truju. Upravo po unutrašnjem doživljaju, “ukusu”, kako kažemo u Radu ovo sami počinjemo da uviđamo. “Unutrašnji ukus” omogućava čoveku da svhati da je negativan. Onda počinje borba. Želi nešto da kaže – a ne može. Kad se ovo dogodi, kad ga Rad dovede do ove tačke, onda Rad “u njemu radi”. To više nije nešto što on prihvata, već nešto za šta se mora boriti u sebi. Onda počinje da uviđa da mora da radi na svojim negativnim emocijama više iznutra, i onda mu savest pomaže. Ali ako radi na svojim negativnim emocijama zato što mu je to rečeno da treba da radi, ili zato što ga je pred drugima sramota da ih ima, i slično, onda on radi više “spolja” na njima, a ne izvorno iznutra. Bez tih udaljenih indikacija stvarne savesti koju Rad počinje da pobuđuje u ljudima i njegovoj unutrašnjoj pomoći, borba sa negativnim emocijama bila bi nemoguća. To jest, *kad ne bismo imali savest negde u nama, negativne emocije bile bi nepobedive*. Život bi bio suviše jak. Ali srećom po nas koji živimo na ovoj planeti, koja se nalazi daleko dole niz Zrak Stvaranja, koja je samo jedan stepen udaljena od najgoreg mogućeg mesta u celom svemiru – srećom po nas, mi *u sebi* imamo sredstva buđenja, iako zakopana, a s druge strane imamo *izvan nas* oblike učenja o buđenju, koje svesni krug čovečanstva izvan života prenosi s generacije na generaciju, koja nas mogu potaknuti da se u sebi probudimo.

* * *

Osvrnimo se sada ukratko na Emocionalni centar i njegov Negativni Deo. Kao i Intelektualni Centar, Emocionalni Centar može biti predstavljen grafički, iako ne u potpunosti tačno, na sličan način.

Emocionalni Centar

Ovo predstavlja Centar nakon što je stekao svoj Negativni Deo od kontakta sa životom. Na ovom mestu ne želim ništa više da kažem o različitim delovima i aspektima Emocionalnog Centra, izuzev da je polazište u vašem ličnom razmišljanju na tu temu ideja da je sve u Negativnom Delu radi na nepravilan način, kao u rikvercu. Uzmimo na primer *sumnju*. Sumnja je emocionalno stanje koje ubrzo uključuje Negativni Deo Intelektualnog Centra i vodi ka formiranju zaključaka negativne vrste. Poslednji put sam rekao jednu stvar koju moramo da shvatimo o Intelektualnom Centru, a to je da svaka njegova strana – pozitivna ili negativna – radi nezavisno da bi mogla da dođe *do zaključka*. Ovo se mora jasno shvatiti. Ako se sumnja stvara u Negativnom Delu Emocionalnog Centra, jer je sumnja pre svega *emocija*, koja će zatim pokrenuti u rad Negativnu stranu Intelektualnog centra, u kom slučaju će *sve delovati da dokaže da je tvoja sumnja ispravna*. Pretpostavimo da se vaša sumnja iznenada promenila u prihvatljiviju emociju time što ste čuli nešto što niste znali. Šta se događa? Tada će Pozitivna strana Intelektualnog Centra početi da radi i vaši zaključci će biti sasvim drugačiji. Poznat vam je izraz “želja je otac misli”. Ali to nije zadovoljavajuća formulacija. Bilo koje od vaših emocionalnih stanja upravlja vašim mišljenjem. Ovo je primer kako jedan centar hipnotiše drugi i otud pogrešan rad centara. Moramo stoga pokušati da naše misli oslobodimo emocija kad smo negativni. Ali sve ovo je pitanje posmatranja i govoriti o tome potpunije zahteva dugo vreme.

Dodaću još reč ili dve o negativnim emocijama. One su veoma moćne. Mogu svakog da zaraze. To je jedan od razloga što su toliko preovlađujuće i zašto ljudi vole da su negativni, jer tako mogu lako da povrede drugoga. Setimo se da u Radu postoji jedna vrlo teška krilatica – ako ste negativni to je uvek vaša greška. To je teško da se shvati. Uvek izgleda da je to greška nekog drugog. Podsetiću vas da je posebna karakteristika negativnih emocija ta da one same sebe pokreću, da uvek stvaraju nove negativne emocije, dugo nakon što je uzrok uklonjen. Takođe one oduzimaju mnogo energije i beskorisno je rasipaju da ljudi često postaju bolesni usled toga. I napokon, ako čovek ima mnoštvo negativnih emocija i negativnog mišljenja, to je veoma opasno stanje da se u njemu bude. Ako čovek radi na percepciji svog Emocionalnog Centra otkriće da ceo njegov život dobija novo značenje i doživeće momente buđenja kakve nikad neće zaboraviti a zatim će uvideti šta znači kad Emocionalni Centar radi pravilno. Ali sam to ne može da uradi. Samo kroz novu snagu i kroz nove ideje i kroz novi pogled na sebe to može postati moguće. Svi naponi o kojima Rad govori su neophodni, a naročito Pamćenje Sebe, i takođe, mora da se oseća cela pozadina Rada.

Berdlip, 13 Decembar, 1941

Karma - yoga

Predavanje koje je održao Dr. Nikol

Karma-Yoga je nauka delanja sa ne-identifikovanjem. Ova frazu svi morate da zapamtite. Ne smete je promeniti u “nauka *delanja* bez identifikovanja”. Suština ideje Karma-Yoge je da se susretnemo jednako i sa prijatnim i neprijatnim stvarima. Znači, praktikovanjem Karma-Yoge, čovek ne teži neprestano da izbegne neprijatne stvari, kao što to ljudi obično čine. Život treba sresti sa ne-identifikovanjem. Kad je ovo postane moguće, život nam postaje učitelj; ni u kakvom drugom smislu život ne može postati učitelj, jer život uzet sam za sebe je besmislen, ali uzet kao *vežba* on postaje učitelj. Nije život taj koji je učitelj, već čovekov odnos kroz ne-identifikovanje omogućava da život postane učitelj. Ništa ne može toliko promeniti biće kao ova praksa – naime, uzeti neprijatne stvari u životu kao vežbu. Bilo šta što deluje na biće odmah povećava našu snagu. Uzeti život sa ne-identifikovanjem ne znači

prazno postupanje, to znači postupanje iz stvarne osnove, iz Cilja i iz razumevanja ideja Rada i značenja Rada.

Nemoguće je razumeti život njime samim. Uzet sam za sebe to je jedna ogromna zbrka. Nešto mora biti prevučeno preko života, sistem ideja kao što je Rad, da bi imao bilo kakav smisao. Karma-Yoga daje značenje životu. Ali samo po sebi to nije dovoljno. Sve ideje Rada su neophodne da se *transformiše* život u smisao za čoveka.

Kako čovek može da nađe svoj Smisao?

Svako je rođen u ovaj svet sa jednom lekcijom koju treba da nauči sa stanovišta Rada, jedan zadatak da obavi u vezi sebe i dok god ne počne to da uviđa, njegov život je zaista besmislen. Moramo da se setimo nečeg što smo svi zaboravili. Život je veoma kratak; izgubimo sebe vrlo rano u životu. Ne lutajte. Saberite se i upitajte: "Šta ja radim? Gde idem?" Mislite šta morate da uradite pre nego što je prekasno; mislite šta je to važno za vas na čemu treba da radite. Svako mora da razlikuje za sebe na čemu treba da radi, šta je razlog zbog čega živi svoj život.³ Čovek se rađa na ovoj planeti sa unutrašnjim zadatkom i život je tako organizovan da on ne može da nađe sebi smisao života samo kroz život, već samo kroz sagledavanje šta je njegov unutrašnji zadatak. **Rad kaže da je svako rođen u, i nalazi se u najboljim okolnostima u odnosu na njegov zadatak, i da ako čovek sretne Rad, njegovi uslovi su upravo najbolji za svrhu Rada.** Ali naravno, svako misli da samo kad bi mu okolnosti bile drukčije, sve bi bilo lakše. To nije slučaj. Rađanje je iz sudbine, a ne slučaja, i celokupna čovekova sudbina je povezana sa njim i njegovom mogućom evolucijom. Čovek mora da radi uprkos okolnostima u kojima se zatekao. Biti rođen siromašan podrazumeva teškoće, a biti rođen bogat takođe podrazumeva teškoće. Život kakav je, uvek ide drukčije nego što očekujemo i sve ide da tako kažemo unakrst. Da je život po sebi cilj to ne bi bio slučaj. Ali kad mislimo o našim životima sa stanovišta da mi kao i svi drugi ljudi imamo za zadatak da se razumemo i transformišemo, celo značenje egzistencije se menja. Život je veoma kratak – momenat konfuzije i zbrke – ali čak i tada moguće je delovanjem Rada da se uhvati odblesak onoga na čemu čovek treba da radi i šta čovekova egzistencija ovde zaista znači. Ovaj Rad, ako se pravilno oseća i primenjuje, postepeno predočava šta čovek treba da radi, kakvu lekciju ima da uči, koja je glavna stvar (glavna osobina) u njemu koju treba da razume i transformiše. Ovo se zove Glavna Osobina. Ali čovek ne može da stigne do unutrašnje percepcije Glavne Osobine dok nije spreman za to. Sva njegova odvojena posmatranja i Ciljevi u vezi njegovog Rada na sebi, ako su preduzeti iskreno, će postepeno da se kombinuju i pokazaće mu šta je to na čemu treba da radi i daće mu razlog zašto je ovde na zemlji. To je iznalaženje sopstvenog smisla ili drugačije rečeno, značenja sopstvene egzistencije. Ali napinjati se da nađete svoju Glavnu Osobinu direktno, je beskorisno. Morate vrlo pošteno početi da radite na ovoj ili onoj stvari koju ste zapazili i da iskreno želite da je promenite. Ljudi često osećaju Rad iskreno, ali nikad ne pomišljaju da iskreno započnu od nečeg što primećuju u sebi i da rade na tome. Oni hoće sve odjednom i da ne plate.

Ali ako počnete da emocionalno osećate da želite da spoznate svoju Glavnu Osobinu i zaista želite da je upoznate, možda ćete početi da hvatate njene odbleske. Nekad možete da vidite Glavnu Osobinu u drugim ljudima. Upitajte se: "Šta je to u ovoj osobi što bi je učinilo različitom kad bi se promenila?" Nekad možete da vidite to u nekom drugom. I kad biste samo mogli da vidite kako grešite u sopstvenom životu, kako uvek reagujete na isti način u određenim okolnostima, kad biste iznenada uhvatili sliku ovoga, onda imate Cilj koji neizostavno vodi do Glavne Osobine. Videćete da je to nešto o čemu ste uvek znali i

³ Kako da prepoznamo koji je naš cilj? Pravi cilj svoga života možemo prepoznati po tome što nam on pruža najviše zadovoljstva i ispunjenja - pod uslovom da to nije obična strast i iluzija. To je očaranost koja nas uzdiže i ispunjava pozitivnom energijom i uzvišenim vrednostima. To nam uvek "ide od ruke" kada samo počnemo da radimo na tome.

sumnjali, ali nikad niste zapravo prepoznali kao baš tu stvar. Možda ćete je videti na trenutak i pomisliti: “Znači to je, u stvari, ipak to.” Oduvek ste znali ali niste pogodili da je to ta stvar koju treba promeniti. I onda ćete videti da ako možete da promenite baš tu stvar, bićete u stanju da promenite i druge stvari. Nakon prvog uvida možda neko vreme nećete biti u stanju da je ponovo vidite. Onda ćete videti opet. To je osovina oko koje se vaša ličnost okreće, i to je pogrešna osovina, ukoliko ne izgradite nešto iza vaše ličnosti, ne možete da nađete sebe. Ali ako možete da uhvatite trag stvarnog “ja” povrh Glavne Osobine, videćete šta vaš život čini pogrešnim. I ako osećate da je to otkriće stvarni smisao života za vas, onda život ne može više nikad postati besmislen.

Ispravno i Pogrešno.

Ljudima je teško, naročito ljudima koji su kristalizovani u njihovom smislu ispravnog i pogrešnog, da shvate da ne postoji apsolutno pogrešno i ispravno, nego da je ispravno i pogrešno relativno. Ljudi se uvrede kad im ovo kažete, naročito ljudi koji su dovoljno sujetni da misle da su u pravu. Ispravno i pogrešno zavise od trećeg faktora. Sami po sebi, oni su samo suprotnosti, koja jedna drugu isključuju. Treći faktor je *Cilj*. Ako je vaš Cilj da idete u Edimburg, onda je ispravno da idete na sever a pogrešno da idete na jug. Ali ako je vaš Cilj da idete u Brajton ispravno je da idete južno, a ne severno. Ali ljudi vole da im se kaže da je uvek ispravno učiniti ovo ili ono – tj. ići severno – i da je uvek pogrešno ići južno. Mnoge nefleksibilne ideje ove vrste dominiraju ljudskim umom i čine njihov razvoj sterilnim. Generalna formulacija ispravnog i pogrešnog u Radu je da je ispravno sve što vas budi. Ali ova formulacija zahteva veliko razumevanje da bi bila shvaćena.

Pamćenje Sebe

Ljudi *misle* o Pamćenju Sebe, ali ga ne sprovode u delo. Neophodno je zaustaviti lanac automatskih asocijacija svaki dan. Ovo se može učiniti *unutrašnjim zaustavljanjem* – tj. zaustavljanjem svega, svih misli, itd. To je početak Pamćenja Sebe. Ali ljudi, kao što rekoh, i dalje *misle* o Pamćenju Sebe, ali ga nikad ne *čine*. Da bi se čovek setio sebe, on mora da zaustavi sve i da se izdigne u potpunu tišinu i potpuni nestanak svih običnih doživljaja sebe. Za ovo je potrebno malo vremena. Ali većina ljudi ne može da odvoji ni jedan minut da to učini zato što su robovi svojih mašina, i tako zarobljeni i zalepljeni uz neprekidni i beskorisni tok mehaničkih misli, negativnih emocija, ličnih računa, itd. Velika je šteta, posebno danas, kad je spoljni hipnotizam života tako jak, da ljudi čak misle takve stvari kao što je misao da će rat da poboljša sve, da ljudi ne daju sami sebi Prvi Svesni Šok. Pomoć može da stigne čoveka samo kao rezultat ovog šoka. Ona ne može dopreti do njega od poplave njegovih ličnih misli, problema i emocija. Pomoć koja stiže iz pravca Viših Centara, ne može da dosegne do Drugog Stanja Svesti; ona može dostići samo do Trećeg Stanja Svesti. Danas, kad je toliko mnogo ljudi hipnotizovano ratom, ima više snage dostupne u svetu nego u druga vremena za one kojima je potrebna, kad bi je samo mogli dostići. Ali ona ne može biti dosegnuta asocijativnim mišljenjem koje samo drže čoveka na istom nivou tako da stalno ponavlja: “moram da skočim”, ne shvatajući da ako želi da stigne do višeg nivoa on uistinu mora da skoči. Nema svrhe ponavljati “moram da pamtim sebe”. Morate zapravo da se setite sebe.

Berdlip, 19. Decembar, 1941

Komentar o naporu

Deo I – Kad čovek u ovom Radu prestane da čini bilo kakav napor, često se kaže da on luta. Lutati znači nemati pravac. U drugim slučajevima kaže se da je zaspao, utonuo u san. Utonuti u san u Radu znači jednostavno zaboraviti na Rad. Na primer, čovek može biti toliko

zagnjuren u život da zaboravlja sve što je u vezi sa Radom. On tada, ne samo da luta, nego spava. U ovoj diskusiji, govoriću o naporu u Radu. Rad zavisi od napora. Zasnovan je na naporu određene vrste. Pre svega, napor se, generalno, deli na dve vrste, mehanički i svesni. U opštem smislu mehanički napor je ono što moramo da radimo, ono na šta nas život tera. Sve životinje, cela priroda, sav organski život, od kojeg smo mi mali deo, mora da čini mehanički napor. Primera radi. Ako pada kiša morate uzeti svoj kišobran. Tačno ovo se misli pod mehaničkim naporom, i sa takvim naporom mi se prilagođavamo životu.

Svesni napor znači da nešto nije neophodno za život i nije uzrokovano životom. Tj. život ga ne uzrokuje; njegov uzrok i poreklo nije u životu. To znači da je neki drugi izvor, a ne životni interesi, neophodan da bi se svesni napor preduzeo, kroz koji svesni napor postaje moguć. Da li ste se ikad upitali da li postoje uticaji koji ne pripadaju životu i koji dolaze iz drugog izvora? Dozvolite da vas podsetim o tome šta ovo učenje kaže. Postoje dve vrste uticaja u samom životu kao takvom, koji su nazvani A i B uticaji. A uticaji nastaju u samom životu – sudaranjem, tenzijom i trvenjem, zavistima, mržnjama ambicijama, ratovima, zločinima, trgovinom, životnim interesima, zakonima, itd. Ali B uticaji postoje u životu i oni govore drugi jezik jer je njihov izvor izvan života – tj. iz onog što zovemo C uticaji – tj. od ljudi koji su prošli individualnu evoluciju. C uticaji ne dolaze iz kruga mehaničkog čovečanstva, već od kruga svesnog čovečanstva. Ali za C uticaje je nemoguće da u život stignu direktno. Oni ne bi bili shvaćeni. Oni imaju drugi jezik, jedan koji moramo polako da naučimo. Život ih menja u B uticaje. Ali poenta je da je ovaj sistem zasnovan u celosti na postojanju ovih drugih uticaja, različitih od života, zvanih B i C uticaji – tj. na C uticajima. Zato moramo da naučimo novi jezik. Morate da razumete da kad čovek ne bi imao unutrašnju skrivenu sudbinu, kad čovek ne bi bio semenka, i često veoma nesrećan, ne bi bilo ničega za njega izuzev života i njegovih interesa. Ali čovekova unutrašnja sudbina ne leži u životu. To seme, koje je čovek, je u stanju da se razvije sopstvenom evolucijom i samo određena vrsta svetlosti i toplote može da ga razvija – ne svetlost i toplota sunca koje upravlja spoljnim životom i koja je njegov izvor. Sve ovo ovde kažem zato što je teško razumeti u čemu se Rad sastoji dok god dve sudbine čoveka nisu formulisane u vašim glavama. Rad je ono što se zove *Četvrti Put*, poseban od prethodna *tri Puta*. Taj pravac vodi kroz život, i čovek mora da zna kako da ide kroz život i da ga koristi da od života dobije ono što mu treba a da isto vreme bude u Radu. Ovo je samo moguće za neke ljude – naime “Dobri Domaćini” – oni koji svoju ulogu u životu ispunjavaju ali ne veruju u život. I morate shvatiti da u ovom Radu se ne zahteva od vas da odustanete od života ili nečega u tom smislu. Naprotiv, ovaj Rad čini da shvatite da morate da koristite život koliko god možete radi iskustva. Ali ne smete da verujete u život i da se u njemu izgubite i misliti da svi ciljevi leže u životnom iskustvu.

Svesni napor je napor čoveka da se probudi iz sna koji život indukuje u ljude. Kao što znate, u interesu prirode nije da se čovek probudi jer onda prestaje da služi prirodi. Takvi bi napori bili nemogući da je čovek samo proizvod prirode, čija je jedina svrha da se prilagodi životu. Ovo sada govorim stoga što, ako sami ne vidite da u životu postoje dve različite vrste uticaja, dve vrste stvari, dve vrste literature, dve vrste istorijskih ličnosti, onda će biti nemoguće da učinite svesne napore izvan određenog stepena. To je zato što u ulaganju napora ličnog rada, Emocionalni Centar mora da se otvori i mora da angažuje pravi deo: a ako je samo okrenut životu, ličnim ambicijama itd. ne može da se usmeri u pravilno delanje.

Prilikom ulaganja napora neophodno je imati u vidu iz kog dela čoveka dolazi napor. Čovek može da čini napor protiv javnih izražavanja negativnih emocija, na primer strah, da ne ispadne budala pred drugima, da ne izgubi posao itd. To je mehanički napor. Čim dođe kući izraziće svoje negativne emocije. Svestan napor se sasvim razlikuje i potiče iz drugog dela.

Kad čovek oseća postojanje A i B uticaja i shvata da C uticaji moraju postojati van života, da bi uzeo u obzir B uticaje iz života on počinje da oseća postojanje nečeg višeg nego što je on

sam. Ovo počinje da budi Emocionalni centar i da čini svesni napor mogućim. U suprotnom čovek će samo osećati sopstvene emocije i ostaće u uzanoj zoni sebe samog.

Najvažniji svesni napor je da se setite sebe. Ovo je uvek teško jer smo odavno zaboravili sebe, ali je sasvim nemoguće ako čovek nema osećaj za više uticaje i ne može da uvidi razliku između A i B uticaja u životu. Pamćenje Sebe mora da ima emocionalni faktor, ne od sebe, ne od ličnosti, već od nečeg dubljeg, ili ako više volite, od nečeg iznad običnog sebe. Faktor *volje* ulazi u Pamćenje Sebe – ne samovolja, već svesna volja.

Postoje dve strane u Radu gde *napor* može biti učinjen, i to su jedine dve strane na kojima čovek može da evoluirati. Prva je na strani znanja i u slučaju Rada, napor leži u mišljenju o idejama i formiranju čovekove sopstvene intimne i unutrašnje veze sa značenjem i nema ničeg važnijeg od čega i sa čim treba početi. Čovek mora da misli, spekulira i razmišlja, pretresa na svoj sopstveni način, zamišlja i formira svoje fantazije, svoj sopstveni smisao Rada, kao izvorno *polazište* u sebi. Jer kad jednom zasnuje polazište, ako je pogrešno može biti modifikovano. Rad tada počinje da osvetljava um. Drugi napor je na strani bića. Napori na strani znanja su različiti od napora na strani bića. Sasvim je lako to uočiti i svako to može videti sam za sebe. Čovek se može razviti u dva pravca i samo dva – na strani znanja i na strani bića. Jedino što oni moraju da idu ruku pod ruku. Rezultat je *razumevanje*. Kao što je ranije rečeno, Rad mora biti zasnovan na razumevanju. Čovek se tome ne može prilagoditi, onako kako se prilagođava životu van sebe. Razumevanje je najjača sila koju u sebi možemo stvoriti. Ne postoji ništa bolje, u dugoročnom smislu, čemu treba težiti u nego što je razumevanje: i u Radu čovek je definisan svojim razumevanjem. *Čovek jeste njegovo razumevanje*. Danas želim da govorim *samo o naporima na strani bića*. Napori usmereni na čovekovo biće se razlikuju, kao što je rečeno, od napora usmerenih na razmišljanje, o ovom sistemu. Dve strane čoveka – strana njegovog znanja i strana njegovog bića – moraju biti ujedinjene da obrazuju razumevanje. Ovaj Rad nam daje više znanja nego što imamo bića da ga primimo. Ali veoma je teško da se ujedini znanje sa bićem. Celokupni zadatak je da se to postigne i prva potreba je da se vrednuje znanje, tj. da ga se voli, želi, da se ima potreba za njim. Znanje može samo da se sjedinjuje sa bićem kroz neku emociju, želju, volju. Čovek mora da želi ono što zna. U suprotnom znanje se ne može ujediniti sa bićem. Ne možete raditi na svom biću nezavisno od znanja ovog sistema i ne možete imati nikakvo praktično znanje ovog sistema ako ga ne primenjujete na svoje biće, a na svoje biće ga ne možete primeniti – tj. ne može da uđe u vašu volju i da postane vaša volja i tako deluje na vas – ako ga ne vrednujete i ako ga ne želite. Čovekovo obično stanje je da ne želi ono što zna. Delamo iz našeg stanja bića, a ne znanja. Naša volja dela i naša volja se rađa iz našeg nivoa bića. Tako čovek zna bolje ali ne radi bolje, i sve dok god je u tom stanju, on nema jedinstvo u sebi i tako nema razumevanje, jer su u njemu dve odvojene strane. Da bi znanje delovalo na biće mora postojati želja, ili radost, ili zadovoljstvo idejama Rada, jer ništa ne može da pređe od strane znanja u stranu bića bez želje ili zadovoljstva ili težnje – tj. bez volje. Onda će čovek želeti da živi sa onim što zna, da živi svoje znanje, i njegova volja i njegovo znanje će početi da se prepliću. Baš ovde vrednovanje Rada i njegova pozadina u nama ima svoju ulogu. Sve u Radu počinje od *vrednovanja* a to znači *želeti nešto*, jer ne vrednujete nešto ako *ga ne želite*. Ovo donosi volju i kroz volju, kroz voljnost – počinjete da primenjujete znanje na vaše biće. Ako primenjujete, onda će vaše znanje da počne da se pretvara u razumevanje kroz jedinstvo između volje vašeg bića i znanja vašeg uma. Kao što znate *razumevanje* je definisano jasno ovim sistemom. *Razumevanje* je aritmetička sredina između znanja i vašeg bića. Stoga vidite da imati znanje ovih ideja nije dovoljno. Lako je videti kad čovek ima samo znanje a ne i razumevanje Rada. Ako razumete nešto možete pričati na različite načine o tome; ali ako imate samo znanje, govoriće iz sećanja.

Što se tiče *napora bića*. Svako mora da preduzme svestan napor na svom biću svaki dan, a naročito u ono doba kad svi idu u san. Ako želite da vam život bude učitelj, onda kao što smo rekli u prethodnom predavanju, morate da vežbate *ne-identifikovanje* sa onim što vam život

donosi, prijatno ili neprijatno, određeno vreme svakog dana. Život traži mehaničke napore, ali ako praktikujete ne-identifikovanje, to postaje svestan napor. Radite to samo za neko vreme – recimo jedan sat – i budite svesni i posmatrajte sebe pažljivo. Na primer, dajte sebi za cilj da ničemu ne prigovorite jedan sat. Ovo vam pomaže da vidite šta ne-identifikovanje znači. Posle možete da se opustite u odnosu na Rad i da radite šta hoćete, da tako kažem. Ali ili radite ili nemojte raditi, ali znajte šta radite. Nemojte da obitavate između centara. Ne lutajte zbog nedostatka mentalnog pravca - i za ovaj period nemojte da zaspate. Relaksirati se ne znači nužno spavati.

Što se tiče rada na posebnim stvarima u sebi i ulaganja napora u vezi sa tim – tj. na strani vašeg bića, na ličnosti kakva ste ili u odnosu na način na koji regujete. Pre svega uzmite vaš negativni deo – tj. vaše dnevne negativne emocije. Pokušajte prvo da vidite da ste negativni i da to primetite. Ovo samo po sebi pomaže. Kao što znate potrebna je druga osoba da biste postali negativni. Stoga se upitajte neka od ovih pitanja:

(1) Da li mislim da me neko loše tretira?

(2) Jesam li ljubomoran na nekog?

(3) Da li je to mehaničko “ne volim”?

Ovo pomaže da formulišete svoju situaciju sebi. Sad pokušajte da formulišete odgovore za sebe. Onda pokušajte da uvidite šta *Spoljašnje uvažavanje* znači. Spoljašnje uvažavanje znači stavljanje sebe u položaj drugog i uviđanje njegovih teškoća. To je jedan od oblika *transformisanja* života. Sada *postanite* osoba koja mislite da vas je loše tretirala ili osoba na koju ste ljubomorni itd. Pokušajte da to učinite iskreno. To zahteva svestan napor. Vizualizujte sebe kao osobu i obrnite položaj - tj. postanite osoba koju ne volite ili mrzite ili kritikujete i odatle posmatrate tu drugu osobu, tj. sebe. Posledica će biti da će vas ovo brzo izlečiti, ako to možete da uradite. Ali ako ste u zlom stanju negativnih emocija – kako što smo neprekidno – ništa vam neće pomoći izuzev realizacije kakvi ste u stvari – tj. to zlo koje imate u sebi i kakvi ste zapravo. Ovo je bolno. Ali ne možemo da se promenimo bez bola. Rad je ogledalo i svako u njemu može da vam pomogne da se vidite u drugima i da druge vidite u sebi. *Spoljašnje uvažavanje* je glavni način da se bori sa negativnim emocijama. Ali mora se dobro razumeti šta se ovde misli. To zavisi od vizualizacije. Spoljašnje uvažavanje traži neko vreme. Teško ga je raditi iskreno tj. ispravno. Uvek zahteva veoma veliki napor da se uradi. Ali ono deluje direktno na biće. Neki misle da je nemoguće jer ne mogu da zamisle da mogu da budu neko drugi, posebno ako se gnušaju te osobe. Ovo čini da im Rad posle nekog vremena postaje težak.

Razmotrimo sada napore na depresiji. Depresija nije isto što i biti negativan. Treba primetiti jednu interesantnu stvar u vezi depresije – ona pogađa sve centre, čak i Instinktivni Centar. Depresija ne nastaje samo od gubitka nade i vere u budućnosti, iako je to glavni uzrok. Može nastati jednostavno od nedostatka napora bilo koje vrste, tako da su centri zapušeni, a s druge strane, to stanje bez obzira kako uzrokovano, je jedno od onih koje energiju u centrima čini ustajalom. Može nastati jednostavno iz slike o sebi, onako kako čovek zamišlja da je stalno, recimo, uspešan, i nalazi da nije. Ali bez obzira šta da je uzrok, stanje depresije mora biti prepoznato i sve vrste napora uložene da se prevaziđe. Kažem *napor*, jer jedino napor menja stanje, čak i napor da se urade male obične neophodne stvari. Ali svesni napor da se čovek seti sebe, je taj koji će vas momentalno podići iz depresije. To je zato što samo svesni napor dovodi do onih “ja” koji rade – to jest među one “ja” koji osećaju uticaje Rada - i dalje od onih “ja” iz spoljnog života u kojima je depresija centrirana. I ovde moram da dodam da morate da se borite za održite Rad u sebi. Morate da se borite u svom umu za Rad, da ga održavate u životu, jer u suprotnom počinje da se hladi.

Uzmimo pitanje svesnog napora na *mehaničnosti*. To je veoma veliko pitanje. Počnimo sa *govorom*, spoljašnjim i unutrašnjim. Govor je najmehaničnija stvar u čoveku. Zapamtite da to ne znači samo govor u *vremenu* nego i naknadni. Moram da vas upozorim da je uvek lako videti kad čovek loše govori. I govor nije samo izgovaranje reči, nego i pisanje i izražavanje intonacijom, gestikulacijom, naznakama i tome slično. Nagoveštavanje je veoma loš primer pogrešnog govora. Napokon to znači *govorenje u sebi*. Pokušajte da razmislite šta ste kazali u toku dana, a onda razmislite o pravilima. Ljudi jedni druge zaraze lošim govorom – jedan po drugog su opasni. I zapamtite da ono što kažem privatno nekima od vas to nije za diskusiju. To je definitivno pravilo. Uzmimo, za primer, drugu mehaničku naviku osim govorenja. Pre svega, morate da zapazite da li je to loša navika – tj. da li vas gura u san. Postoje dobre navike koje su mehaničke – ali zašto bismo ih menjali? Napravite razliku između dobrih i loših mehaničkih navika. Zapazite jasne primere – lenjost, pohlepa itd. Pokušajte da ih *zakratko* prevaziđete – tj. dok imate snage za to. Nikad ne radite na sebi preko momenta korisnosti, jer onda napor prestaje da bude svestan i postaje mehaničan. Sve vremenom postaje mehanično. Zapamtite to. Sve što radite svesno je sačuvano za vas: sve što radite mehanički, pošto to niste vi uradili, je izgubljeno. Stoga napor mora biti svestan. U stvari ne postoji takva stvar koja bi se zvala mehanički napor u Radu. Oni pripadaju životu. Postoji vrsta napora u Radu, koji se zovu, napor da se zaobiđe napor. To znači da ljudi prave razne vrste beskorisnih i nepotrebnih napora i izbegavaju napor koji se traži. Sećate se klovna u cirkusu. On juri da obavi stotine nepotrebnih stvari. Taj klovn smo mi sami. Ali, o beskorisnim naporima, sledeći put.

Berdlip, 3. Januar, 1942.

Komentar o naporu

Deo II. – Kroz celokupan Rad, na svakoj njegovoj strani, mora se preduzimati *napor sećanja*. Sećanje leži u sva tri centra. Pretpostavimo da čovek dostiže stanje u Radu u kojem oseća neophodnost da odredi Cilj, na osnovu onog što je zapazio u sebi. On postavlja Cilj i onda odlučuje da ga se drži. Ali da bi ga se držao, mora da se *seti*. Ne samo da mora se seti šta je njegov Cilj, nego mora da zna zašto je taj Cilj sebi postavio i šta ga je navelo da odluči da ga zadrži. Ako ga se samo seća svog cilja, kao reči, kao iskaza – naime, da je njegov cilj da ovo ili ono ne radi, da ne reaguje na ovaj ili onaj način – jer naši ciljevi prvo vreme treba da se odnose na *uzdržavanja od činjenja* – nije dovoljno. On se samo seća u malom delu svog Intelektualnog Centra. Setiti se na stvarni način znači morati ići nazad i re-kreirati situaciju u kojoj je stvorio svoj Cilj i misliti o njegovom značenju i re-osećati okolnosti kad je doneo odluku da se drži cilja, itd. Puno sećanje je pitanje rada sva tri centra zajedno i cilj uključuje sva tri. Jer ako čovek namerava da radi protiv nečeg u sebi, ta stvar, ma koja da je, biće predstavljena u Intelektualnom Centru, i u Emocionalnom Centru i u Motoričkom Centru, i održavanje cilja uključuje sva tri, i sećanje će takođe da uključuje sva tri centra.

Čineći napor u nekom delu sebe, kao što je određena vrsta negativnosti, zapamtite da se *sve* u čoveku odvija u ciklusima – tj. sve dolazi na red u određenim intervalima. Ne radi se o tome da su ti intervali regularni, nego da se stvari ponavljaju ili vraćaju, interno, nekad ranije, nekad kasnije. Radi se o tome da posmatranjem, čovek zapaža i pamti da je to tako, i u tom smislu može da stekne određeno predviđanje i da sebi zada šok pre nego sto neko stanje ili raspoloženje, u njemu zapravo otpočne. Ovo pripada ideji o činjenju napora *u pravom trenutku*. Jednom kad određeno stanje ili raspoloženje, itd., stekne dovoljno snage, teško je ili nemoguće zaustaviti ga – tj. suviše je kasno. Ali ako je samoposmatranje razvilo to posebno sećanje sebe koje rezultira iz njega (i može samo odatle da rezultira) onda, ako je to novo sećanje dovoljno jako, onda imate uporište iz kojeg se može činiti napor nad nekim beskorisnim stanjem, kad počne da se vraća. Tj. prepoznajete ga. Ako stvarno počinje da vam

se gadi, onda ćete imati jednu emociju koja će pomoći vašem pamćenju i mišljenju. To će pomoći, a takođe će vam pomoći da se posmatrate više – naime, da stanja počinju ranije nego što mislite, u nekim sitnicama koje ranije niste dovodili u vezu sa tim, kao što je početak korišćenja određenih fraza ili u laganoj promeni osećanja prema drugima i slično.

Punije zapažanje može da nam pomogne da prepoznamo stanja depresije i da ih razlikujemo od negativnih stanja. Depresija se razlikuje od negativnosti. Pokušajte da uvidite istinu o ovome sami za sebe. Zapazite da je to tako. Ta razlika posebno je istaknuta u predhodnom tekstu, i ako niste primetili da postoji razlika između depresije i bivanja negativnim, onda ne možete da vidite šta se ovde misli. Depresija se često događa ljudima koji žele da misle da su neprekidno radosni, veseli i srećni. U svakom slučaju, to nije isto što i biti negativan. Samoposmatranje i sećanje na čovekovo stanje depresije je najvažnije, jer dok god čovek ne prepoznaje depresiju kao ono što ona jeste, može da ulaže pogrešnu vrstu napora. Samo putem razumevanja takvih stanja čovek može da radi na njima na pravi način. Depresija je često rezultat bolesti, ili u stvari, kad je čovek bolestan mogućnost da je i depresivan je prisutna. Biti bolestan smanjuje vitalnost. To nije prava depresija ali je zbog činjenice da kad Instinktivni centar, koji reguliše unutrašnji rad organizma i njegove hemije, treba da se suoči sa bolešću, uzima od drugih centara, baš kao što i u ratu novac dolazi sa raznih strana. Svi ste čuli kako Instinktivni centar pozajmljuje uglavnom prvo iz banke “Pokretačkog (Motoričkog) centra”, onda od Emocionalnog centra a onda od Intelektualnog centra. Ali ovo nije nužno samo za sebe depresija; to je deprimirana vitalnost, i ako je čovek oprezan i ostane pasivan u odnosu na to i da se ne poistoveti sa tim kad započne, ako čovek ništa ne očekuje i miran je i mali u sebi, ne mora da bude depresija – tj. gubitak nade, i tome slično – ali samo u stanju u kojem čovek ne sme da misli, i mora da ostane miran i tih u sebi. Postoje, naravno, ritmične izmene u telu koje vode depresiji. Čovek mora da nauči da u bolesti i takvim stanjima promenjene vitalnosti vidi gde se u sebi nalazi, i šta može da učini, šta je zatvoreno, a šta je otvoreno. Očekivati da se bude kao i obično kad je čovek bolestan će učiniti čoveka deprimiranim. To je pogrešan stav. Biti unutra miran, prestati zamišljati, prestati se žaliti, opustiti se, shvatiti da si bolestan i da imaš malo raspoložive energije je pravi pristup.

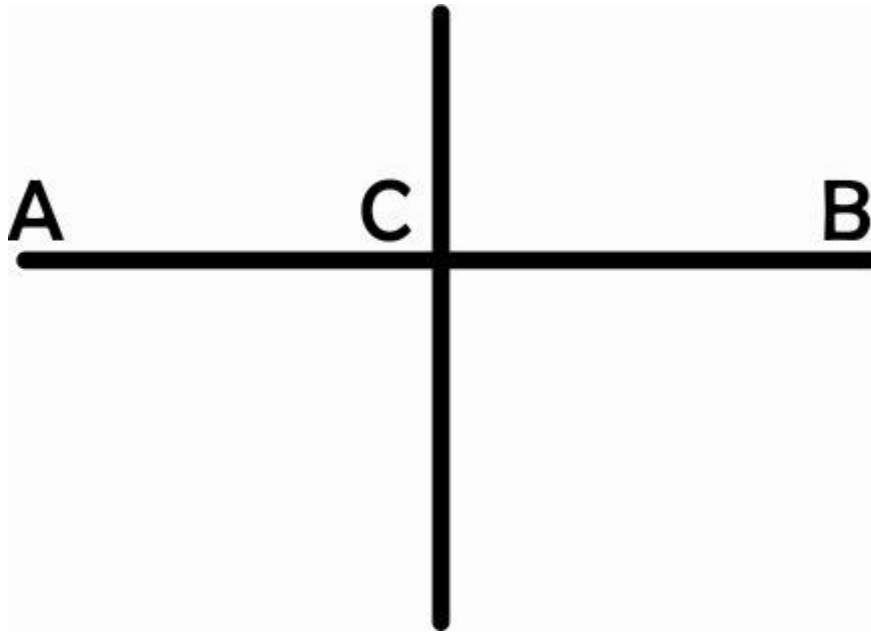
Za razliku od depresije, negativnu emociju *uvek* uzrokuje druga osoba. Druga osoba ne mora biti prisutna. U čoveku postoji imaginacija koja deluje umesto. Imaginacija nas čini negativnima – sećanje nas čini negativnim – ali uvek je to ili imaginacija ili sećanje na neku *osobu*. Kad se negativna emocija rađa iz imaginacije ili sećanja to je obično ponavljanje onog što je već osećano ranije kad je neka osoba u pitanju, i posle nekog vremena moguće je posmatrati to čim se prvi put pojavi, u tom slučaju može biti odvojeno pre nego što dostigne svoju punu snagu. Kad ste “divlje negativni” kao što neko reče, ne može se učiniti mnogo. Zašto? Zato što ne želite i većina nas voli da bude divlje negativna u momentu. Morate da razumete da ljudi vole da su negativni, da osećaju da pate, i tome slično. To je sve što možemo da kažemo. Ali morate to da vidite. Veliko trenje je potrebno tokom dugog perioda da biste počeli da *ne volite* da ste negativni. Tako je lako biti negativan – u tome je problem. Samo vi sami, u vašim najdubljim mislima, razumevanju i osećanju možete da se izvučete iz rupe negativnih stanja, svetlošću svesti i Ciljem. Jedno od najozbiljnijih negativnih stanja može biti rezultat dugoročnog samosažaljenja, koje posebno može da vodi gubitku snage u ulaganje napora. Čak i najblaže samosažaljenje je negativno po boji. Može da se pretvori u ljubav sa sobom ali je negativno i ima boju i ukus negativne emocije, ako čovek pokuša da ga posmatra. Kad smo moja žena i ja bili u Francuskoj, G. je rekao: “Ako ne budete sažaljevali sebe, ja ću da vas sažaljevam”. Pas kad se nekad opere sažaljeva samog sebe. Šta radi? Koristi priliku – skoči na vaš krevet iako zna da ne sme. Bio je jedan pas u Francuskoj zvani “Kakvas”- to jest, “kakav si” (“kako si”). Treba shvatiti da svako ima sklonost da žali sebe, bogat ili siromašan, u braku ili slobodan, uspešan ili propao. Kad čovek žali sebe on oseća da su mu dužni – kao pas. Ako mislite da vam je neko dužan onda nikad nećete stvarno početi da Radite na sebi. Kako biste mogli? Morate da osećate da dugujete. Da bi ste učiniti napor da Raditi na sebi vi morate zapravo da osećate da nešto *nije u redu sa vama*. Obično prođu

godine i godine pre nego što čovek čak počne da vidi ovo sa bilo kakvim uverenjem. Rad mora da proдре kroz slojeve i slojeve sujete, neznanja, samozadovoljstva, samozaborava, samoljublja, samozasluge i slično. Ipak on može da proдре. Ali pre nego što se to dogodi, prvi znak je obično da čovek odjednom počinje da shvata da Rad govori o nečem stvarnom i pokazuje znake da se o idejama razmišlja. Prva promena je u razumu – tj. misliti drugačije. To je Metanoja – u Jevanđeljima pogrešno prevedena kao “pokajanje”. To se zove “Buđenje Vozača” u Radu. Počinje sa uviđanjem sopstvene situacije. Morate da shvatite da ovo nije uobičajeno. Ljudi retko zapravo misle o Radu sami za sebe – mislim, kao da im život od toga zavisi. To je zato što oni ne osećaju tako često da nešto nije u redu sa njima, iako su sigurni da drugi greše. To je kao čovek koji je postao kratkovid i odbija da nosi naočare, govoreći da ništa nije s njim, ali je nevolja u tome što su od nedavno papiri tako loše odštampani. Govorim o koraku koji se mora preduzeti.

Dok god čovek misli na isti način i oseća na isti način, čovek je mehaničan. Čovek je mašina, znate – ali čovek zamišlja drukčije. Naš život nije akcija kakvu zamišljamo, već *reakcija*; i reagujemo na stvari na isti mehanički način svaki put ponovo. Samo ako čovek vidi da je *mašina*, prvo u ovom *malom* smislu, onda u nekom drugom *malom* smislu, tako da čovek može da stekne pravu emociju da mu pomogne da menja. Srećom u nama ima nešto što mrzi mehaničnost ali to je uspavano našom imaginacijom da smo mi sasvim svesni i da uvek postupamo iz volje, i svesti i jednog postojanog “ja” i uvek znamo šta radimo i govorimo i mislimo i tome slično. Samo *svesnim naporom* čovek može da uvidi svoju mehaničnost, i ovaj napor mora biti uložen ka jasnoj stvari, jasnoj reakciji, nešto praktično i jasno i određeno. Uzeti ga kao teoriju je gore od beskorisnog. Kad čovek jednom shvati da je mehaničan u nekom određenom smislu, to u stvari zadaje šok – u stvari, to je momenat Pamćenja Sebe. Raditi protiv mehaničnosti zahteva napor samoposmatranja. Razlog zbog kojeg reagujemo na stvari na isti mehanički način svaki put ponovo je zbog veza i asocijacija u našim centrima i između njih. Ali mi toga nismo svesni dok ne posmatramo naše centre. Da bi se čovek promenio neophodno je da se postigne da centri rade na novi način. Uzmimo jedan primer: pretpostavimo da se uvek iznervirate kad ne možete nešto da nađete. Da li je to mehanično ili ne? Da to je mehanička reakcija koja će se uredno ponavljati dok je ne osvetlite svetlošću svesti. Svest je ta koja nas menja. Prvo je napor samoposmatranja potreban. Pretpostavimo da zapazate kako postajete negativni ako ne možete nešto da nađete. To je prvi napor i on pripada generalnom naporu samoposmatranja – to jest, postajanja svesnijim, primećivanjem sebe, a ne samo uvek uzimati sebe kao datost. Sledeće, posmatrajte svoje misli. Koja vam misao dolazi uvek u pamet kad tražite nešto što ne možete da nađete. Onda posmatrajte osećanje; primetite ga; osetite njegov ukus. Obratite pažnju na svoje kretnje, izraze, itd. Sledeći put će biti teže reagovati mehanički kad nešto izgubite. Šta će vam pomoći? Rad koji ste prethodno obavili na toj mehaničkoj reakciji – naime, napor da budete više svesni. Sve što uradimo svesno ostaje za nas; sve što radimo mehanički je izgubljeno za nas.

* * *

Pošto ćemo da govorimo o kosmološkoj strani Rada, moram nešto da kažem unapred o *odnosu svesnog napora, ili napora u Radu, sa mehaničkim naporom, ili naporom u životu*. Rad je vertikalalan u odnosu na život. Svi Radni napori su da čoveka podignu na viši nivo, a viši nivo je njemu vertikalalan – tj. iznad njega. Uzmimo ovaj simbol, koji čoveku daje značenje Krsta.

Vertikalna linija je linija koja predstavlja različite nivoe bića, ne samo Čoveka, nego i samog Svemira. Horizontalna linija, povučena pod pravim uglom, kao što je AB, presecajući vertikalnu liniju u C, će predstavljati čovekov život u vremenu na nivou bića predstavljenom u tački C. Napor koji činimo iz Uzroka i Posledice u vremenu – tj. mehanički napor – leži duž AB. Vertikalna linija predstavlja pravac napora različit od onih napravljenih u Vremenu. Čuli ste da su viši centri svesti bezvremeni – tj. bez ikakvog osećaja za Vreme. Pokret duž vertikalne linije je izvan vremena. Više stanje čoveka ne leži duž linija AB, već *iznad* čoveka – naime, na vertikalnoj liniji. Ova linija je ono što daje *smisao* svim stvarima. Ona predstavlja večnu skalu značenja.

Pristupajući kosmološkoj strani ovog učenja, moramo da razumemo da je to jedan esencijalni deo mentalnog aparata ovog sistema i bez njega učenje ne bi moglo da se pravilno formira i poveže u različitim delovima uma kao instrumenta za prijem uticaja koji dolaze iz viših centara. Ali nameravam da vam pomognem koliko god je to moguće, u formi komentara, da vam kosmološku stranu približim tako da neka značenja počnu da utiču na vas. Kosmološka strana je vrlo moćna stvar, ali ako nema pokušaja da se o njoj razmišlja, njena sila neće uticati na osobu i on tako neće osećati Rad mnogo izvan svog ograničenog samointeresa.

Pokušajte da mislite o ovoj vertikalnoj strani. Možemo da razumemo Uzrok i Posledicu u Vremenu. U Vremenu Uzrok uvek dolazi pre Posledice. Ali *Uzrok* nije samo u prošlom Vremenu. Uzrok može biti iznad i ispod nas. U primeru uzmimo Tablicu Kosmosa od Zemlje naniže.

Kosmos Zemlje

Kosmos Organskog Života

Kosmos Čovjeka

Kosmos Čelije

Kosmos Molekule

Kosmos Atoma

Vidite kako *Čovek* nije slobodan, jer je minijturni deo Kosmosa Organskog Života i sačinjen je od minijturnih delova koji pripadaju Kosmosu Čelija, koji je sačinjen od minijturnih delova – naime molekula i tako dalje.

Čovek je sačinjen od ćelija, koje pripadaju sopstvenom kosmosu. Ali čovek je deo Organskog Života. Ako Organski Život umre, čovek, koji je njegov deo, će umreti. A ako kosmos ispod čoveka – mnoštvo ćelija umre – čovek će prestati da postoji.

Ovaj *vertikalni* poredak je stalan. To je vertikalni uzrok i posledica. Ili možete ga nazvati trajnim poretom, trajnim odnosom, ili uzajamnim uklapanjem svih stvari. Da li kažete poredak, trajni aranžman, ili odnos itd., za sada nije od značaja. Ono što treba da uvidite je da poredak nije u Vremenu već da se Vreme kreće kroz poredak.

Dozvolite da vam pokažem kako “vertikalni” Uzrok može biti posmatran. Ako počnete da razmišljate o “vertikalnom” Uzroku, videćete da postoje dve vrste i dva porekla onog što zovemo “Uzrok”. Uzmimo na primer ciglu. Šta je vertikalni Uzrok cigle?

Zidar
|
Kuća
|
Cigla

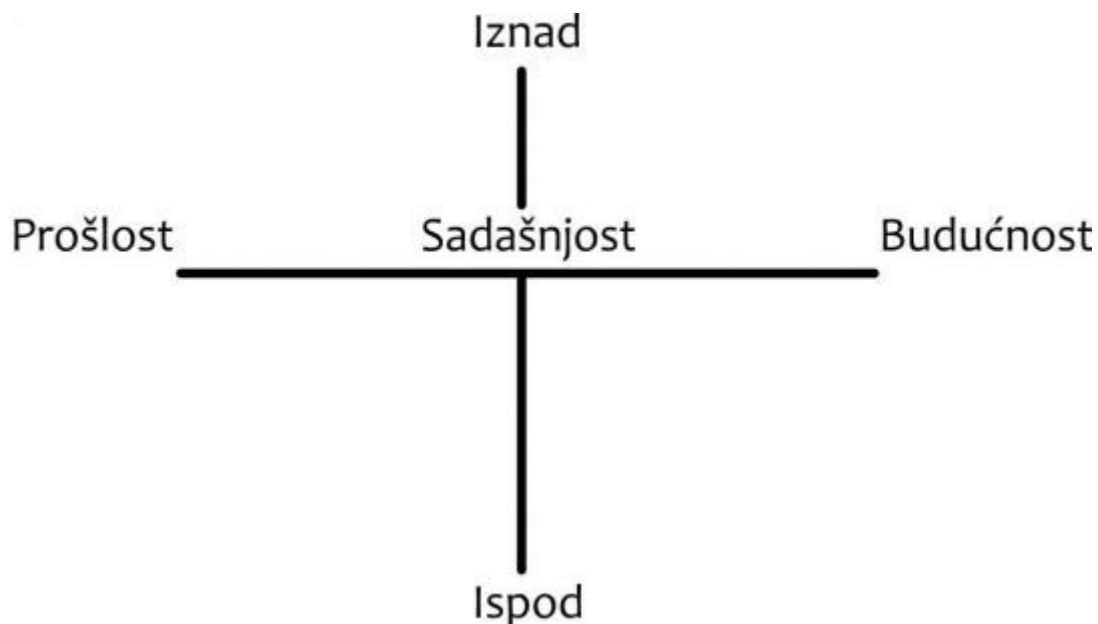
Cigla ne bi bila načinjena kad ne bi bilo ideje kuće, stoga, u vertikalnom značenju, kuća je uzrok cigle. Ali u vremenskom značenju (horizontalnom u Vremenu) ciglana je uzrok.

Zidar
|
Kuća
|
Cigla

Ciglarstvo - znanost pravljenja cigli, itd. ————— Vreme

Cigla pravi kuću u Vremenu. Ali kuća čini ciglu u vertikalnoj skali značenja.

Čovek, kao što je rečeno, stoji tako, u centru Krsta. On ima vertikalno značenje i vremensko značenje. Vremenski uzrok Čoveka je prošlost u Vremenu: vertikalni uzrok čoveka je njegovo značenje, a njegovo značenje će biti nivo bića kojem pripada.

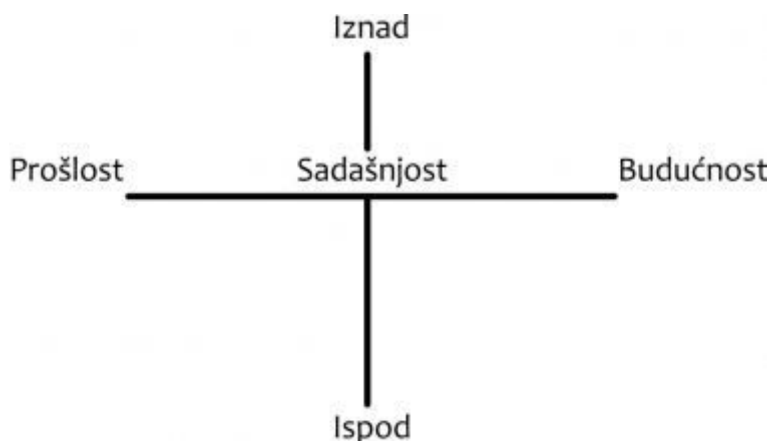

Čuli ste da vas nivo bića privlači vaš život. To znači vaš život će biti primeren vašem nivou bića. Nivoi bića mogu biti predstavljeni kao tačke na vertikalnoj liniji koje formiraju život na horizontalnoj liniji. Ako se vaš nivo bića menja, horizontalna linija će proći kroz drugu tačku na vertikalnoj liniji. Želim da uvidite opšti princip koji je sadržan u ovim ilustracijama, ne da ih poredimo, već da shvatimo ideju iza njih. Nastavićemo o ovom pitanju sledeći put.

Berdlip, 12. januar 1942.

Komentar o naporu

Deo III. – Dijagram Krsta kao što je dat predstavlja jedan momenat u čovekovom životu. U tom jednom momentu vertikalna linija je presečena horizontalnom linijom Vremena.

Svaki momenat čovekovog života može biti predstavljen na ovaj način. Tačka ukrštanja vertikalne sa horizontalnom linijom je *sada*. Ali ova tačka samo postaje *sada* u svom punom

značenju ako je čovek svestan. Kad je čovek identifikovan za njega ne postoji *sada*. Ako je uspavan u Vremenu, požurivan iz prošlosti u budućnost, poistovećen sa svime, u njegovom životu ne postoji *sada*. Naprotiv, sve je u toku, sve se menja, sve se preokreće u nešto drugo, i čak i željno očekivani momenti, tako sa žarom predviđani, kada dođu, to je već u prošlosti.

Jedino osećanje egzistencije i značenje pravca, predstavljeno vertikalnom linijom, je ono koje čoveku daje osećaj *sada* (sadašnjeg). To se nekad zove i *osećanje Večnosti*. To je početak osećanja stvarnog “Ja”, jer stvarno “Ja” stoji iznad nas, ne ispred nas u Vremenu. Večnost i Vreme su nespojivi. To znači da nikakva količina vremena ne čini večnost, isto kao što nikakva količina dužine ne čini širinu. One pripadaju različitim dimenzijama. Ali Večnost i Vreme se sreću u čoveku, u momentu koji se zove *sada*.

Na ovoj vertikalnoj liniji ne postoji prošlost ili budućnost. Šta uzima mesto Vremena, prošlost, sadašnjosti ili budućnost? Ono šta uzima mesto Vremena je *stanje* ili *nivo kvaliteta*. Vertikalna linija predstavlja položaj, ne u Vremenu, kao što se kaže, godina 1942, ili doba, kao što je biti 20 ili 50 godina, već položaj na skali stanja bića, u nivou razumevanja i *kvaliteta* znanja. Sve u svemiru, vidljivo i nevidljivo, poznato i nepoznato, je u nekom momentu na vertikalnoj liniji. Sve je u nekom trenutku *neizbežno* na ovoj vertikalnoj skali, jer sve nalazi svoj nivo u tome, shodno, kao što se kaže, svojoj gustini, kao predmeti koji plivaju u moru. Sva evolucija u stvarnom smislu je da se prođe sa jedne tačke u višu tačku na skali. Skala znači *stepenice*. U svim dijagramima koje izučavamo, sadržana se ova ideja Univerzuma kao stepeništa ili skale, i zato je neophodno steći neki preliminarni uvid u značenje tog *vertikalnog pravca*, koji nije ispred nas u budućnosti ili Vremenu, iduće godine ili idućeg stoleća, to takođe nije ni u Prostoru ili Vremenu, već leži u drugoj dimenziji – naime, *iznad* nas. U ograničenom smislu, svi znamo za postojanje ove vertikalne linije, jer svi znamo za bolja i lošija stanja u nama. Ovo je naročito slučaj kad čovek počne da Radi na sebi i da zna šta znači odvojiti se od lošeg stanja a šta znači biti u snu.

Postoje dve vrste uticaja koje dopiru do nas u svakom momentu. Jedan dolazi iz horizontalne linije, linije koja predstavlja Vreme. To su uticaji prošlosti koji u svakom trenutku ulaze u naš život i takođe uticaji koji dolaze iz budućnosti – to jest, budućnosti predstavljene na liniji Vremena kojom se krećemo. Ali ima i drugih uticaja. Kad se čovek seti sebe on se izdiže na vertikalnoj liniji gore i za momenat proba ukus novog stanja. Ovo se događa kad čovek ne misli samo o Pamćenju sebe, već ga aktuelno primenjuje – kad više ne pokušava da pobegne iz negativnih stanja odgovaranjem sebe od njih, već zaustavi sve svoje misli i izdigne se u Pamćenje sebe. I samo zahvaljujući ovom unutrašnjem pokretu novi uticaji mogu da dopru do njega. Kao što znate često se ponavlja da “pomoć” može samo da stigne čoveka ako Pamti sebe - to jest, ona može samo da stigne do trećeg stanja svesti.

U većini drevnih, srednjovekovnih i kasnijih knjiga, poput onih iz 17 veka, koje sadrže tragove ezoteričnih ideja - to jest, koje sadrže “B” uticaje – naći ćete predstavljen *vertikalni pravac*. U Starom Zavetu – u prvih nekoliko knjiga ili Petoknjižju, kao što se naziva, gde su sve priče alegorične i sadrže skriveno značenje – nalazimo primer Jakovljevih Merdevina. Ovo predstavlja svemir viđen u svojoj vertikalnoj visini i dubini – kako gore tako i dole. Jakov predstavlja Čoveka uspavanog na dnu moguće skale razvoja koja postoji u njemu.

U vezi sa time u Postanku se kaže da Jakov leže na određeno mesto da spava: “I sanjaše, i držaše merdevine nameštene na zemlji, i njihov vrh koji doseže do neba: i drži anđele Božije koji se penju i silaze”

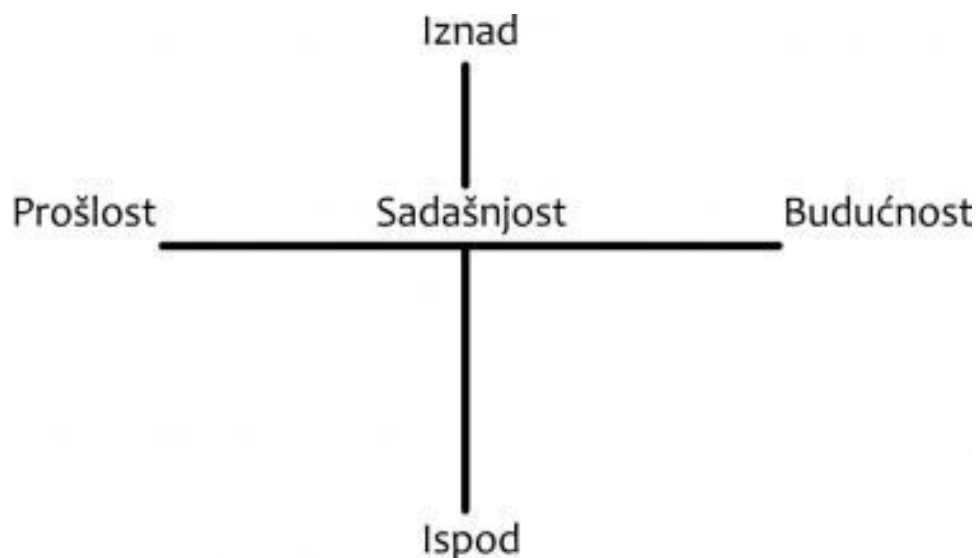
Uzmimo sličan primer iz ovog sistema. Znaete da je Čovek u ovom sistemu uzet na skali. Postoje različite vrste čoveka – različite u skali i na nivou.

Čovek br. 7	}	Svestan Čovek - Probuđen Čovek
Čovek br. 6		
Čovek br. 5		
Čovek br. 4		Balansiran Čovek (Buđenje)
Čovek br. 3	}	Mehanički Čovek - Čovek u snu
Čovek br. 2		
Čovek br. 1		

Čovek je rođen kao samorazvijajući organizam. Može da se diže sa jednog na drugi nivo na vertikalnoj skali. I zato postoji stvar koja se zove ezoteričko učenje. Sve znanje koje pripada ovom sistemu je o mogućnosti čovekove unutrašnje transformacije i u izdizanju na nivou bića. U Hrišćanskoj i Muhamedanskoj religiji, na primer, to se zove jedinstvo sa Bogom. Prelaziti iz jedne tačke na vertikalnoj liniji ka višoj tački, stvar mora da bude transformisana – da postane različita od onog šta je bila na prethodnom nivou. Sa gledišta ovog učenja, čovek nije *fiksirana tačka* u Univerzumu viđena u ovom vertikalnom maniru, kao što je životinja, koja ne može da se promeni i rođena je onakva kakva je i takva će i ostati. Čovek je sposoban za unutrašnju promenu. On je eksperiment; ali on nije od značaja za Univerzum kao celinu dok god ne počne da ostvaruje eksperiment koji predstavlja. Možda ćete videti šta se ovde misli kad vam kažem da kad Univerzum ne bi bio nevidljiva vertikalna skala, uzlazećih i silazećih vrednosti, ne bi bilo značenja u njemu. Univerzum je serija faza, nivoa, stepena koji se protežu vertikalno od najvišeg ka najnižem, i sve zauzima određenu tačku skale Univerzuma. Stolica na kojoj sedite je na drugoj tački Univerzuma u odnosu na vas. Ipak ako uzmete Univerzum kao prostor, koji samo postoji u tri dimenzije prostora, možete da mislite da ste vi i stolica na istoj tački Univerzuma. Čovek je dete Univerzuma, kao njegov proizvod, nosi u sebi obeležje Univerzuma – tj. čovek ima skalu u sebi.

Berdlij, 17 Januar, 1942

Komentar o naporu

TRI BELEŠKE

(1) Cilj u Radu se odnosi na vertikalnu liniju. Životni-cilj se odnosi na horizontalnu liniju. Čovek može da postigne svoj životni cilj. (Kad to postigne on je obično na gubitku i ne zna šta da radi). Vrhunska formulacija Cilja u Radu je iz Jevanđelja gde kaže: “Potraži prvo Carstvo Božije i njegovu ispravnost; i sve će vam se stvari prikloniti.” (Po Mateju VI 33). Carstvo Nebesko je iznad čoveka, ne u vremenskoj budućnosti, nego *sada*. To je stanje čoveka, postignuto iznutra, i tako je rečeno da je “u tebi”.

Celokupno učenje Jevanđelja je o Carstvu Nebeskom – tj. cilj se sastoji u tome da se izdignete u vertikalnoj liniji. Ovde leži mogućnost da čovek postane svestan čovek i to je njegovo skriveno značenje – tj. čovek može da se podiže na vertikalnoj skali. On se nalazi gde jeste na vertikalnoj skali i tako ima jedan život, ali može da menja svoj položaj u Univerzumu. Život ne sadrži neiscrpna značenja, ali vertikalna linija sadrži neiscrpno značenje – stoga “vertikalni cilj” nikad ne može biti ispunjen kao što “životni- cilj” može.

(2) Vertikalna linija predstavlja liniju *transformacije*, i ova linija preseca pod pravim uglom horizontalnu liniju Vremena, koja je linija *promene*. Ovo se mora objasniti. Linija transformacije je pod pravim uglom u odnosu na liniju promene. Svesni ste da je Vreme promena. Ništa u vremenu ne ostaje isto – čak se i planine menjaju. Ali ova promena koja pripada Vremenu, nije transformacija. Protok vremena ništa ne transformiše. Menja, modifikuje, stvara i na primer propada i troši se. Sve stvari stare vremenom. Ali to nije transformacija. Transformacija ne leži duž horizontalne linije, već je nužno u vertikalnoj liniji.

U ovom Radu, izraz “*promena Bića*” u krajnjoj liniji znači *transformaciju Bića*. Ali mnoge promene moraju da se dogode u Vremenu pre nego što transformacija bilo kog stepena može da se dogodi. Unutrašnji poredak čoveka mora da se promeni – tj. niži centri u čoveku moraju Radom biti pripremljeni pre nego što transformišući uticaji iz viših centara mogu da počnu da ga dostižu. Sile transformacije deluju vertikalno. One deluju na supstance koje leže u horizontalnoj liniji vremena. Ako su ove supstance u pravom stanju – tj. ako su njihovi kvaliteti i kvantiteti i poreci pravi, transformacija će da usledi. Pronađimo neki primer. Zna da u kosmosu ispod Čoveka, svet živih ćelija, neke od tih ćelija su neke nedovršene u njihovoj unutrašnjoj strukturi, jer su sposobne da se razvijaju u ljudsko biće. To je *transformacija*. Striktno govoreći, transformacija je stvarno značenje evolucije. Ove ćelije imaju, po njihovom jedinstvu, neophodne supstance, i pod određenim uslovima prolaze kroz transformaciju. Kroz jedinstvo ovih ćelija nastaje ljudsko biće. Ali to takođe i traje u *vremenu*, pre svega u unutrašnjem poretku u minijaturnom svetu dve ćelije posle sjedinjavanja, gde su određene supstance izabrane a neke odbačene iz sjedinjenih ćelija, a zatim u odnosu na njihovu podelu i razmnožavanje a potom i čudesno dovođenje u red. Ali sve ove promene u vremenu su kontrolisane vertikalnim silama transformacije a rezultat je prelazak živog bića iz jednog kosmosa u drugi – iz kosmosa ćelija ka Kosmosu Čoveka. Kao što znate, slična i još neobičnija transformacija se događa u svetu insekata gde izgleda da su mnogi eksperimenti u transformaciji načinjeni.

Ali ljudsko biće, čovek, je opet nepotpun, i tako oseća želju za jedinstvom. One ćelije u njemu koje su nepotpune komuniciraju njihovu želju za upotpunjavanjem i to formira jednu želju za jedinstvom. Ali čovek nije samo refleksija kosmičkih ćelija. On se oseća nedovršenim i na druge načine, ako poseduje magnetski centar. Razumećete da je u ovoj vertikalnoj liniji, ako možemo da pomerimo bilo šta na gore, to bi smesta bilo transformisano. A ako bismo pomerili stvar u vremenu ona bi se samo promenila – tako što bi bila mlađa ili starija shodno smeru u kojem bi se kretali.

(3) U ovoj horizontalnoj liniji koja predstavlja naše živote mi živimo i krećemo se. Ali tamo gde ova horizontalna linija preseca vertikalnu liniju stoji tačka našeg nivoa bića i ono što

doživljavamo u Vremenu je rezultat našeg nivoa bića. Biće je vertikalno u odnosu na vreme i predstavlja čovekov uzrast. Ima jedna interesantna izreka u Delima o toj ideji. Pavle je rekao da bog nije daleko od bilo kog od nas: “Jer” rekao je “u njemu živimo, krećemo se i imamo naše biće”. Živimo i krećemo se u vremenu ali imamo naše Biće u toj vertikalnoj liniji koja silazi sa najvišeg ka najnižem. Mi obično mislimo da naše poreklo leži u horizontalnoj liniji, u Vremenu – naime, u prošlosti – i mi ne razumemo da je naše poreklo takođe vertikalno u odnosu na ovu liniju. Čuli ste za izraz da suština dolazi od zvezda i kada budemo govorili o Zraku Kreiranja videćete jasno da zvezde označavaju poredak svetova daleko iznad zemlje u vertikalnoj skali. To znači da, esencija u svom poreklu – a morate da znate da smo na rođenju samo esencija – leži iznad nas. Tačka gde ulazi u Vreme je momenat našeg rođenja. Tačka u kojoj izlazi iz Vremena je momenat smrti. Između te dve tačke je naš život u vremenu gde je razvoj esencije moguć i gde nezavisno od toga dolazi do neizbežnog formiranja ličnosti. To jest, ličnost se formira u Vremenu i pripada Vremenu, dočim esencija ulazi u Vreme i napušta Vreme. Esencija je van Vremena. Kvalitet esencije pripada vertikalnoj liniji povučenoj pod pravim uglom u odnosu na Vreme – to jest, tu pripada esencijalno biće. Govoreći uopšteno čovekovo biće je sačinjeno od svega u njemu, ali čovekovo esencijalno biće zavisi od razvoja njegove esencije – onog što je stvarno u njemu. To je ono što on jeste. U izrazu napred citiranom iz dela kada se kaže: “U Njemu imamo naše *biće*“. Grčka reč εσμέ znači *mi jesmo* - to jest, “U Njemu jesmo”. Biće je ono što jesmo, i kao što sam prošli put rekao, vertikalna linija predstavlja gde se stvar nalazi u celokupnom Univerzumu značenja. Stvar je tamo gde je ona esencijalno. Bivanje je izvedenica od glagola *biti* koji označava biće. To je ono što jeste. U Starom Zavetu bog je definisan kao “Ja sam onaj koji Jeste”. Kad je Mojsije upitao za ime božje odgovor je bio “Ja sam onaj koji Jeste”. U životu pokušavamo da budemo *nalik* na nešto: stalno pokušavamo da budemo kao nešto, neprekidno nešto imitirajući, stalno pokušavajući da budemo nešto što nismo. Da bi čovek pronašao stvarno “Ja” u sebi, koje leži vertikalno iznad njega na skali bića, on više ne bi bio *nalik* bilo čemu, već bi bio taj on, ono što Jeste. Na ovoj vertikalnoj skali leži biće svega, biće kamena, biće drveta, biće psa, biće organskog života, biće zemlje, biće sunca, biće zvezdanih galaksija. To nema veze sa Vremenom. Ali svakom nivou bića odgovara skala dodeljenog vremena, jer perfekcija bića leži u Vremenu. Imamo nama dodeljeni period života u Vremenu odgovarajući promeni našeg bića. Jer kao što znate, sa stanovišta ovog Rada, ceo svemir na svakoj skali i na svakom stepenu evoluirao. Ovaj Rad ne podučava da živimo u umirućem kosmosu već u evoluirajućem, i sve u njemu, u svakom svetu ili kosmosu, teži evoluciji – to jest, teži da se uzdigne više i više na nivou bića. I u svakom kosmosu nešto radi. Znamo direktno da u kosmosu čoveka kome mi pripadamo, nešto radi. Ovaj Rad po sebi je znak toga. Celokupna ideja ezoteričnog je znak toga. Rečeno je da je Čovek samo -evoluirajući organizam, da postoji i oduvek je postojala posebna vrsta učenja koja podučava da postoje ljudi koji su dostigli ovu moguću unutrašnju evoluciju.

Razmotrimo sada kosmos ćelija koji se nalazi ispod kosmosa čoveka, kako bismo videli da li tu ima nešto slično. Tri vrste ćelija koje se međusobno vidno razlikuju postoje u čoveku:

1. Moždane ćelije
2. Polne ćelije
3. Telesne ćelije – naime, ćelije od kojih se sastoje organi, koža, mišići, koje su sve različite ali isto tako u izvesnom smislu slične.

(I) *Ćelije mozga* su odvojene od tela na poseban način sa koštanim tvorevinama (lobanja i kičmeni pršljenovi) od udara su zaštićeni vodenim jastučićima, potpuno izolovane od telesnih organa, dobijaju najbolju ishranu i u izglednjivanju pokazuju najmanje promene. Moždane ćelije žive koliko i čovek – u poređenju sa životnim vekom običnih ćelija koji je otprilike 24 časa, one su da tako kažemo besmrtno. Što znači da one žive 80 godina čovekovog vremena, što je 2,400,000 godina njihovog vremena. One se mogu uporediti sa krugom svesnog čovečanstva, sa onima koji su dostigli *besmrtnost*.

(2) *Polne ćelije* – su u izvesnom smislu nepotpune i imaju sudbinu sasvim različitu od ćelija Tela.

(3) Telesne ćelije, ćelije koje sačinjavaju jetru, stomak, itd., se neprekidno dele u intervalima kraćim ili dužim od 24 časa ili mesec dana – ali tog poretka vremena. Ove ćelije se mogu uporediti sa mehaničkim čovečanstvom, koje je pod određenim zakonima i na ovaj ili onaj način mora da im se podvrgne.

Ove ćelije možemo urediti u vertikalnom poretku na sledeći način :

Moždane ćelije
|
Polne ćelije
|
Telesne ćelije

kao što smo i čoveka stavili u vertikalni poredak, Svesni Čovek, Balansirani Čovek i Mehanički Čovek. U ovom momentu želim samo da vam skrenem pažnju na ovaj odnos između kosmosa Čoveka i kosmosa ćelija. Razgovaraćemo o kosmosu atoma i posebnim vrstama atoma kasnije. Ono što želim da naznačim ovde je da “nešto radi” u svakom kosmosu, ili ako želite, da ono što postoji u kosmosu Čoveka mora na neki korespondirajući način da postoji i u kosmosu ispod njega, jer je *svaki kosmos pod istim zakonima*.

Berdlip 25 Januar, 1942

Zakon trojstva

Deo I. – Prema kojem krajnjem principu, shodno kakvim fundamentalnim zakonima, može Univerzum i sve njegove manifestacije da se redukuju? Prema učenju ovog Rada u osnovi svih stvari su dva krajnja zakona koji se zovu “*Zakon Tri*” i “*Zakon Sedam*”. Ova dva zakona su fundamentalna.

Sa tačke gledišta ovog učenja Univerzum je stvoren: pre svega živimo u *stvorenom*, a zatim u *organizovanom* Univerzumu. Kad bi Univerzum bio haos, ne bi bilo reda i ne bi bilo zakona. *Kosmos* bukvalno znači *poredak* za razliku od *haosa*. Kad bi svet bio haos, izučavanje zakona materije i tome slično ne bi bilo moguće. Nauka ne bi mogla da postoji.

Zakon Tri je zakon Tri Sile *Stvaranja*. Ovaj zakon kaže da *tri sile ulaze u svaku manifestaciju*.

Ali stvaranjem upravlja drugi zakon. *Zakon sedam*, ili *Zakon poretka manifestacije*. Kreativne sile ne mogu da rade dok nisu kreirane u nekom poretku i taj poredak manifestacije ili poredak kreacije je rezultat Zakona Sedam. Ali sada ćemo da govorimo samo o Zakonu Tri.

Svaka manifestacija u svetu je rezultat kombinacije *tri* sile. Te sile se zovu Aktivna Sila, Pasivna Sila i Neutralna (Neutrališuća) Sila.

Aktivna se zove Prva Sila, ili Sila 1

Pasivna se zove Druga Sila ili Sila 2

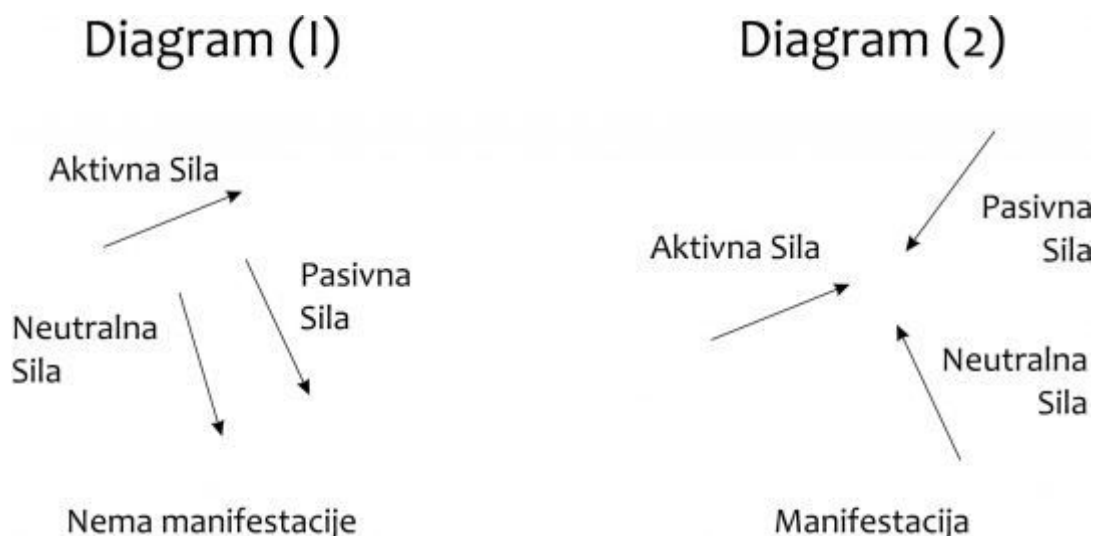
Neutralna je Treća Sila ili Sila 3

Prva Sila može da se definiše kao inicijacijska sila, Druga Sila kao sila otpora ili reakcije i Treća Sila kao balansirajuća ili povezujuća sila ili tačka primene.

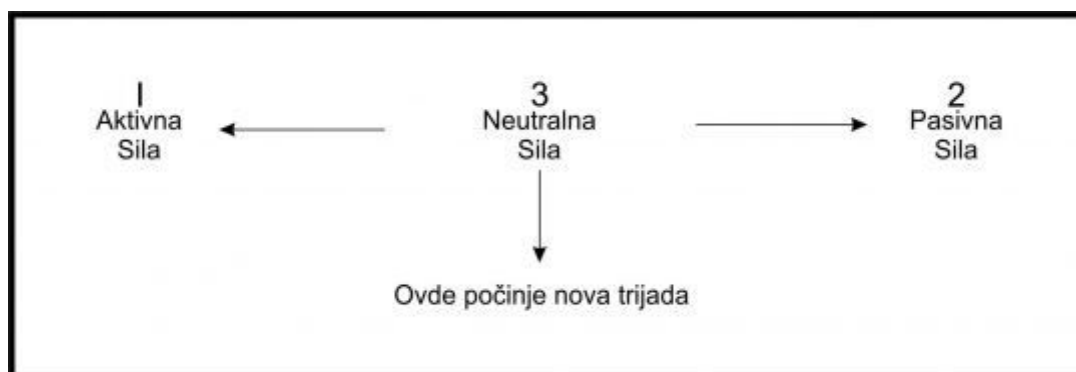
Ove tri sile se nalaze i u Prirodi i u Čoveku. Kroz ceo Univerzum, na svakom nivou, ove tri sile deluju. One su kreativne sile. Ništa ne može da nastane bez konjukcije te tri sile.

Konjukcija ove tri sile stvara trijadu. Jedna trijada kreira drugu trijadu, i na vertikalnoj skali i na horizontalnoj skali Vremena. U Vremenu, ono što zovemo lanac događaja, je lanac trijada.

Svaka manifestacija, svaka kreacija, rezultira iz susretanja ove tri sile, Aktivne, Pasivne i Neutralne. Aktivna sila, ili Prva Sila, ne može da stvori ništa sama za sebe. Pasivna sila, ili Druga Sila, ne može ništa da stvori sama za sebe. Neutralna sila, ili Treća Sila, ne može ništa da stvori sama za sebe. Niti samo dve od ove tri sile ne mogu da proizvedu manifestaciju. Neophodno je da se sve tri sile sretnu zajedno da bi nastala manifestacija ili kreacija. Ovo može biti predstavljeno na sledeći način.

Tri sile su jedino kreativne na ovoj tački njihovog podudaranja, i ovde se dešava manifestacija, kreacija, događaj, ali ne u drugim okolnostima. Ali od neograničenog broja stvari koje mogu da se dogode, samo nekoliko se zaista događa – naime, kad se ove sile sretnu u konjukciji. Ako se sve tri ne sretnu uopšte, onda ništa ne može da se dogodi. Na primer, ako se Prva i Druga Sila pojave ništa ne može da se dogodi, nikakav događaj se neće desiti. Ali ako se Neutralna Sila pojavi, onda će biti tri sile u radu i nešto će se dogoditi. Trijada će biti prisutna – tj. trijada sastavljena od tri sile – i gde god da se tri sile sretnu u konjukciji kao trijada manifestacija mora da usledi. Svaka trijada, svaka konjukcija od tri sile, može da stvori sledeću trijadu i pod pravim uslovima lanac trijada se rezultira. Uvek iz Neutralne Sile – tj. Treće Sile nova trijada nastaje.

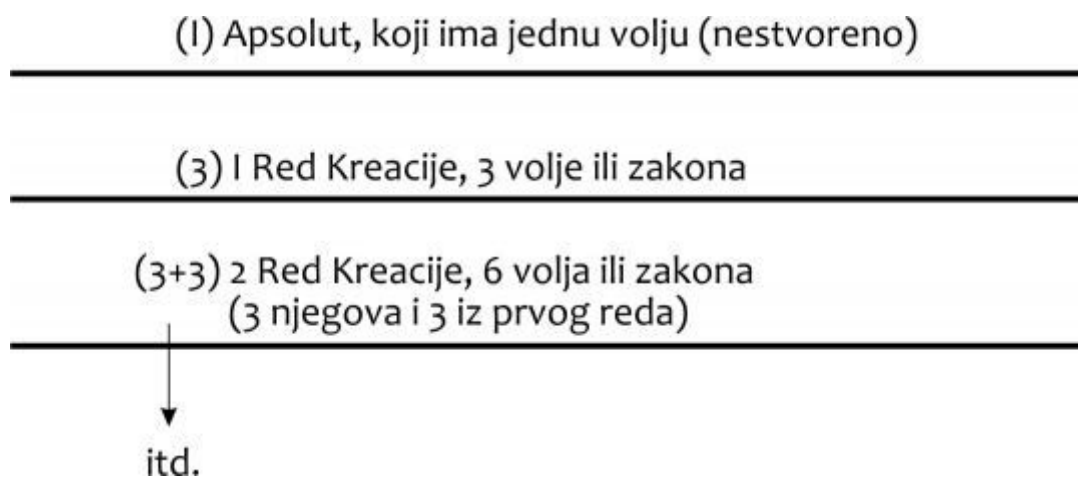

U sledećoj trijadi, Neutralna Sila prethodne trijade postaje ili Aktivna ili Pasivna Sila. O tome ćemo govoriti drugom prilikom.

Neutralna sila, ili Treća Sila, u trijadi dovodi Aktivnu i Pasivnu Silu u vezu. Sastavlja ih kao što stožer dovodi u ravnotežu dve stvari. Bez Neutralne Sile, Aktivna i Pasivna Sila bi poništile jedna drugu, jer su suprotne jedna drugoj. One su suprotnosti. Povezujuća ili Sila koja ih dovodi u vezu, je neophodna. Neutralna Sila je *posrednik* između Aktivne i Pasivne Sile. Kad je prava Neutralna Sila prisutna, Aktivna i Pasivna Sila nisu u beskorisnoj suprotnosti jedna sa drugom, već stoje u radnom odnosu koji stvara manifestaciju. Na primer, mašina može nekad biti smatrana za Neutralnu Silu. Grub primer je vetrenjača. Aktivna ili Sila izvorna je vetar. Pasivna sila ili Sila otpora je zgrada. Jedra koja se okreću čine vezu između pritiska vetra i otpora zgrade i manifestacija se događa. Da nema jedara, ili ako bi se vetrenjača srušila, ili da nema vetra, nema manifestacije. Ovo je samo gruba ilustracija.

Ideja Tri Sile je u religijama zasnovana na konceptu Trojstva. U nauci ideja različitih sila postoji, kao i pozitivni i negativni električni naboj od čega je u krajnjoj liniji materija stvorena. Ali u nauci ideja Treće ili povezujuće Sile nije još jasna.

Činjenica da *tri* sile stvaraju, znači da *tri volje* stvaraju. Prvi Poredak Kreacije je stoga predmet tri volje ili tri zakona, i sledi da su potonji poreci stvaranja koji slede iz ovog prvog pod dejstvom sve više i više zakona.

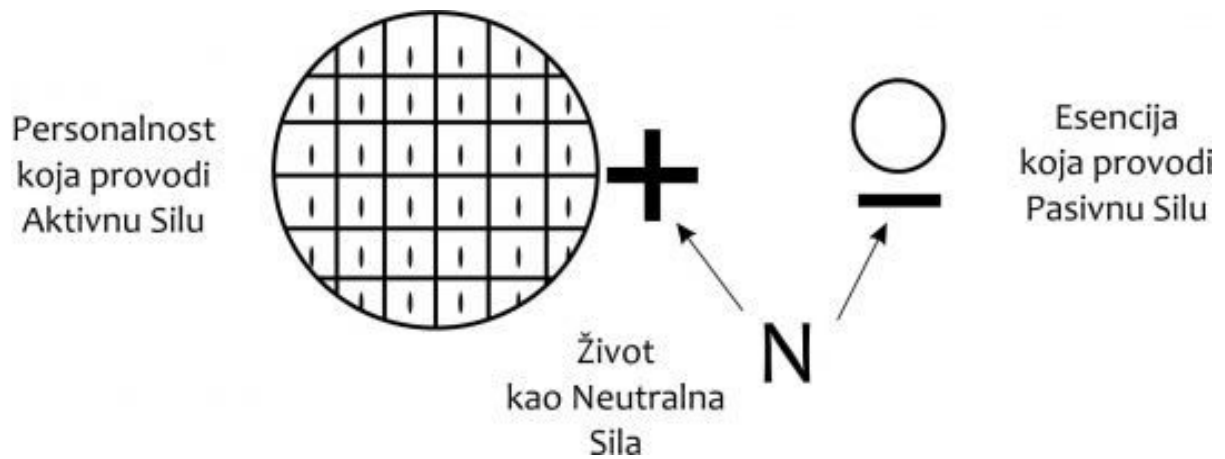
Za Tri sile se kaže da dolaze iz Jedinstva. Ovo Jedinstvo označeno je i kao Apsolut, što znači ono što nije uslovljeno ili ograničeno na bilo koji način. Pošto Tri Sile su neophodne za bilo koju manifestaciju, Apsolutno i Nemanifestovano ili Nestvoreno.

Apsolut je izvan svake ljudske misli.

Kreacija nastupa vertikalno nadole povećavajući gustinu zakona, sve dalje i dalje od Apsoluta. Kao što ćemo videti u Zraku Stvaranja Zemlja dolazi na veoma niskom nivou vertikalne skale Univerzuma.

* * *

Deo II. - Promena kvaliteta Neutralne Sile neće samo da izmeni odnos snaga u trijadi već može i da *preokrene* Aktivnu i Pasivnu Silu. Kad je život Neutralna Sila, ličnost je Aktivna i čovek i esencija su Pasivni.

Kad je Rad Neutralna Sila položaj je obrnut – naime, esencija, ili stvarni deo postaje Aktivna, a ličnosti ili stečeni deo postaje Pasivan.

U ovom slučaju imamo da razmotrimo ponovo značenje vertikalne i horizontalne linije Krsta. Možemo da zamislimo Neutralnu Silu života koja deluje duž horizontalne linije i Neutralnu Silu Rada koja u svakom trenutku ulazi iz vertikalnog pravca i oseća se samo kad čovek prestane da se identifikuje sa stvarima Vremena i seti se sebe.

Porazgovarajmo sada o Trećoj Sili u njenom psihološkom aspektu.

Studija Tri Sile počinje sa njihovim izučavanjem u čoveku. Kao što je rečeno, Tri Sile postoje u Prirodi i u Čoveku. Veoma je teško videti Tri Sile. One pre svega moraju biti sagledane psihološki – tj. kao što one postoje u čoveku – sredstvima samoposmatranja. Aktivna sila ili Prva Sila može biti uzeta kao *ono što čovek želi*. Pasivna sila ili Druga Sila može biti uzeta kao ono što se opire ili sprečava ono što čovek želi. To je ono što se mora uvideti za početak. *Nemoguće je videti treću silu dok čovek ne vidi Prvu i Drugu Silu.*

Druga Sila ili Sila otpora postoji u svemu. Tj. u odnosu na ono što želimo neizbežno postoji sila otpora. Ako ljudi shvate ovo oni se neće žaliti i optuživati onoliko koliko to čine, niti će smatrati da su njihovi problemi jedinstveni. Govoriću ukratko o par pitanja u vezi studija Treće Sile na psihološkoj ravni.

Kod stvaranja *Cilja*, Druga Sila mora biti uzeta u obzir, u protivnom Cilj će biti nepraktičan. Ako imate neki Cilj morate da imate u vidu cenu držanja tog Cilja. Ako to uradite bićete mnogo praktičniji. Cilj ne sme biti previše težak. Sve što vas sprečava od ostvarivanja vašeg Cilja, je Druga Sila. Pretpostavimo da ste načinili neki veštački privremeni Cilj – da nećete da sednete ceo dan. Primetićete Drugu Silu u sebi u vezi sa ovim Ciljem – naime, šta pruža otpor, šta se suprotstavlja, šta se suprotstavlja održavanju ovog Cilja, sva različita “Ja”, različite argumente, itd. Priroda Druge Sile će naravno biti određena prirodom Prve Sile – u ovom slučaju to je Cilj koji želite da održite.

Nemojte da pokušavate da vidite Treću Silu. To je na početku sasvim uzaludno. Ali pokušajte da prvo vidite Prvu a zatim Drugu Silu. Prva Sila čini da se Druga Sila pojavi. Ako ništa ne želite, onda nema Prve Sile u odnosu na vašu želju. Ljudi čak i ne znaju šta je Prva Sila u njima – tj. ne znaju šta hoće. Pitajte se ponekad “Šta želim?” Morate biti iskreni u zapažanju šta je ono što zaista želite. Ako se čovek pretvara da ne želi nešto što stvarno želi njegova Aktivna Sila je ono što stvarno želi. On laže sebe.

Ukratko smo govorili o Zakonu Tri Sile u njihovom psihološkom aspektu. Sledeći put počecemo da govorimo o Zraku Stvaranja u svetlosti Tri Sile Kreacije – tj. razmatracemo Zakon Tri u kosmološkoj primeni.

Deo III. – Uzmimo frazu koja već postoji naime: “Činjenica da Tri *Sile* kreiraju znači da Tri *Volje* kreiraju”. Možemo se upitati da li su ove tri volje koje potiču od Apsoluta potpuno identične kad se poklope sa voljom samog Apsoluta. Ovo se ne može podrazumevati jer to preobrće poredak stvaranja čineći da tri prelaze u jedno. Tri ne može da pređe u jedno izuzev ako je to Volja Apsoluta, a to bi značilo povlačenje celog stvaranja. (Primerite ako podelite 1 sa 3 dobijate 3 koje se beskonačno ponavlja.) Stvoreni univerzum sledi iz Apsoluta zato što tri sile, koje više kao takve ne pripadaju Nestvorenom Apsolutu. (Uporedite Hrišćansku kosmologiju gde se u Atanasijskom Verovanju kaže: Nema tri nestvorena, nego Jedno Nestvoreno“) Apsolutno je Nestvoreno, Nemanifestovano, Neuslovljeno i izvan je svake ljudske misli. Tri Sile koje slede iz Apsoluta u prvom aktu stvaranja su već uslovljene (1) sa jednom Voljom Apsoluta i (2) sa njihovim međusobnim *odnosom* jedne prema drugoj kao Aktivna, Pasivna i Neutrališuća. Ove sile na njihovom primarnom nivou su svesne, ali već ograničene, i što se u vertikalnoj skali više udaljavaju od Apsoluta aritmetičkom progresijom silaznog reda nastajanja svih stvari, one postaju sve više mehaničnije i ograničenije kako se udaljavaju od Apsoluta na vertikalnoj skali. Kada bismo rekli da zbir primarne tri sile zajedno u konjukciji čini jednu volju Apsoluta, sugerisali bismo da bi tri primarne sile prešle u Apsolut u međusobnoj konjukciji u kom slučaju ne bi bilo nastajanja. Tri bi prešlo u Jedno. |Ali volja Apsoluta je da stvara i tri sile ili odvojene volje nastajanja slede iz Apsoluta i ne mogu se vratiti sem ako je to volja Apsoluta da povuče sve stvoreno. Tri primarne sile se sjedinjuju da stvore Univerzum u sukcesivnim fazama. One se ne sjedinjuju da oforme Jednu volju Apsoluta koji nije nastao, jer kad bi njihova konjukcija činila jedinstvo identično sa voljom Apsoluta, ne bi bilo kreativnog procesa.

O izučavanju Tri Sile u sebi

Deo IV. – Imamo veće mogućnosti da posmatramo sebe nego da posmatramo spoljašnji svet. Živimo veoma malo u spoljašnjem svetu, koji nam je stran. S vremena na vreme smo svesni toga, ali to slabo to primećujemo. Možemo proći pored iste kuće hiljadama puta i da nismo u stanju da je opišemo. U stvari, mi smo mnogo postojaniji čak i sami za sebe nego što je to svet. To je jedan razlog zašto izučavanje tri sile počinje od samoposmatranja. Takođe morate da zapamtite da je sila nevidljiva i naš direktniji kontakt sa nevidljivim je pomoću metode samoposmatranja.

Morate da imate u vidu da pokušavajući da studirate ovo pitanje sila vi ne istražujete stvari. Želja je sila, ne stvar, na primer. Sled misli je sila a ne stvar. Ideja je sila a ne stvar.

Jedan razlog zbog čega imamo toliko teškoća u razumevanju Tri Sile je da imamo tendenciju da u svemu vidimo *jednu* silu. Mi razmišljamo o sili kao o nečemu što je *jedno*, i u svemu što se događa, u bilo kojoj manifestaciji, u bilo kom događaju mi vidimo samo jednu silu. Pripisujemo to jednoj sili. Vidimo jednu akciju u jednom događaju. To je delimično zbog naše nemogućnosti da mislimo o više nego jednoj stvari. Nekad mislimo o dve stvari, ali misliti o tri stvari je van nas – tj. to je van formativne misli. Događaj, na primer, mora uvek da bude dobar *ili* loš, ispravan ili pogrešan za nas. Mi samo vidimo jednu akciju u tome, o događajima ni ne mislimo kao o događajima koji zavise od sila. Vidimo jabuku kako pada sa drveta i od toga vidimo jabuku kako leži na zemlji. Vidimo magnet kompasu kako je privučen ili otklonjen. Iako sve to vidimo ne razmišljamo o silama – u ovom slučaju, očigledno različitim silama. Takođe, ne primećujemo kako se sile menjaju za nas. U jednom momentu privučeni smo nekom stvari u sledećem ista stvar nas odbija. Ili nas odbija a onda nam dođe neka ideja i privlači nas. Ne shvatamo da stvar u jednom trenutku provodi jednu silu a u drugom suprotnu silu. Na isti način, naš odnos prema osobi se menja. To jest, osoba prolazi kroz promenu predznaka za nas, a to znači da je u trijadi sila koje stvaraju odnos došlo do promene sila - tj.

mehanička ljubav se okreće u mržnju, mehaničko poverenju u sumnju, i tome slično. Sve takve obične manifestacije u ljudskom životu su zbog sila i promena u tim silama. Ne tražim od vas da u takvim situacijama opredelite sile nego da ih primetite.

Sile ne mogu biti izučavane teoretski. Jedini praktični način da se studiraju Tri Sile u nama je da radimo nešto. Ovim mislim imitiranje ili personifikovanje u nama jedne od tri sile u odnosu na drugu silu tako što ćemo ili (1) da delujemo u nama samima, ili (2) da delujemo u spoljnim događajima.

Primer:

(1) Borba sa navikama

Borba sa patnjom

Borba sa neznanjem itd.

(2) Borba sa izražavanjem neprijatnih emocija prema nekome koga ne volimo mehanički,
Borba da se istraje na nekom teškom zadatku

Na ovaj način možemo početi da uviđamo šta je druga sila za nas u svakom slučaju, i odatle počinjemo da imamo kratke uvide o trećoj sili.

Primer: Iznenadan priliv sile koja pomaže čovekovoj borbi sa određenim zadatkom znači promenu u kvalitetu neutralizujuće sile – na primer, ohrabrenje može da ima taj efekat. Aktivna sila u trijadi je stoga povećana i zadatak (druga sila) *može* biti lakše ostvaren. S druge strane, to može da *oslabi* aktivnu silu (stvaranjem iluzije da čovek može da ostvari cilj), tako da cilj postaje aktivan – tj. sila otpora postaje najjača.

Berdlip 7. Februar, 1942

Zakon trojstva

Deo V. – Govoreći o Zraku Stvaranja, želim da to povežem sa vašim razmišljanjem na neki način. Svako može da prihvati da je kosmos stvoren i mnogi veruju da jeste. Ako su religiozni oni kažu, na primer, da je Bog stvorio svet. Takođe, čuli su o Trojstvu, ako su hrišćani, možda jesu ili nisu o tome razmišljali. Bilo kako bilo, mogu imati ideju da je Bog stvorio svet i neodređenu ideju o Trojstvu. Ali nikakva veza se ne uspostavlja. Na primer, čak i ako su razmišljali da je nastanak ili stvaranje na neki način povezano sa Trojstvom, ne vide nužno da u stvaranju učestvuju Tri Volje. Jedva da misle da je Bog stvorio sve oko sebe, kao puno igračaka, i da u tome nema Zakona na delu, i kroz alegorične priče o kreaciju u Postanku rečeno im je da je Univerzum stvoren za nekoliko uzastopnih dana, oni ne misle da je ikakva skala spomenuta ovde, i da sve nastajanje nije na istom nivou već silazi u poretku stepenova niže i niže. Shodno tome ljudi nisu skloni da misle da je Božja Volja u direktnom dodiru sa svim stvorenim i da njime upravlja. Propuštaju da misle o značenju Trojstva – to jest, primarne Tri Sile ili Tri Volje koje kreiraju, iz kojih nastaje, i tako misle da Volja Božja stiže direktno na svaku stvorenu stvar. Neke religije uče samo o Jedinstvu sa Bogom, kao što je Muhamedanska religija. Hrišćanska religija uči o Trojstvu. *Psihološke* posledice su velike. Ako ljudi veruju samo u Boga, oni misle da je Božja Volja svuda i u svemu, i tako teže fanatizmu, progonu, itd. Ne da hrišćanstvo može da pokaže bilo šta mnogo drukčije, ali istovremeno ova religija sadrži ideju Trojstva, koja dolazi između Boga i sveta. Veza “Boga” – ili Apsoluta – i procesa stvaranje može samo biti shvaćena kroz Trojstvo ili Primarnu Trijadu Tri Sile i potonjih izvedenih trijada. Kao što drevna izreka kaže: “Boga je teško shvatiti jer On je prvo Jedan onda Tri onda Sedam.”

Vraćajući se na temu Zraka Kreiranja: prva trijada tri sile sledi iz Apsoluta i stvara Prvi poredak svetova, koji je pod tri zakona – to jest, tri volje Primarne Trijade.

① **Apsolut**

③ **Prvi Red ili Stvoreni Svet ili Svet 3**

Ovo je prvi čin stvaranja predstavljen dijagramski. U stvari, to je živi proces, nezamisliv i večit. Oznakom Svet 3 misli se na prvi nivo stvaranja, podvrgnut pod 3 zakona ili 3 volje. Ovaj svet kreira nadalje drugi poredak svetova ispod sebe koji ima svoje 3 sile. Ovo se zove Svet 6, zato što je pod 3 volje ili zakona koji na njega deluju iz sveta 3. Ovaj proces stvaranja se nastavlja. Sledeći poredak svetova je stoga Svet 12, koji ima 3 svoje sile, 6 od sveta br. 6, i 3 iz sveta br. 3.

Na sličan način tri sledeća sveta su stvorena, čineći ukupno 6 poredaka svetova ili 6 silazećih nivoa stvaranja ispod Apsoluta, svi povezani zajedno zakonima.

Proces stvaranja zaustavlja se na svetu 96, iz razloga koje ćemo objasniti kad Zakon 7 – ili Zakon Poretka Stvaranja – bude predočen.

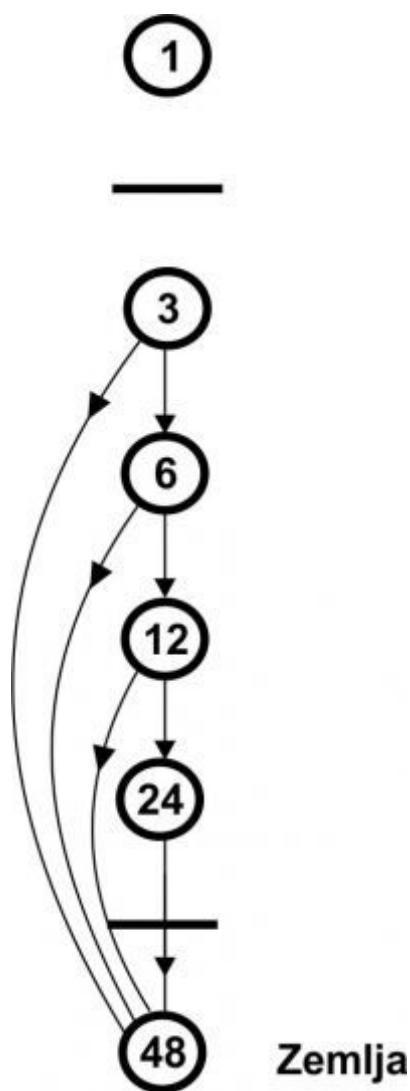
Svet 96, na kraju Zraka Stvaranja, je pod 96 zakona. Ovaj svet (ili ovaj poredak svetova) je najdalje od Apsoluta i pod najvećom gustinom zakona. Što dalje proces kreacije ide od Apsoluta, to je veći broj zakona.

Ono što je neophodno shvatiti je da *stvaranje* nužno implicira *zakone*, a ovo nastaje iz same činjenice da su *tri sile* neophodne za bilo koju manifestaciju. Nema stvaranja bez zakona a to znači da su sve stvorene stvari neizbežno pod delovanjem zakona – tj. *ništa što je stvoreno nije slobodno*.

Ako sad razmatramo vertikalnu liniju Stvaranja, možemo videti da kad bi se uzdigli tom linijom, potpali bi pod manje i manje zakona – tj. stekli bi više i više slobode. Dočim, kad bismo silazili, potpadali bi pod sve više restrikcija i tako bi bili manje slobodni. Ako je čovek stvoren na nivou 12, nalazi se pod 12 zakona ili 12 poredaka zakona. Ako padne na nivo sveta 48 nalazi se pod 48 zakona. Čovek kakav jeste je na određenom nivou u Zraku stvaranja. Ali on je stvoren tako da može da promeni svoj nivo na gore ili na dole i tako potpadne pod više ili manje zakona.

Sledeća tačka za razmatranje je da zakoni ili sile, ili volje ili *uticaji* koji silaze od Zraka imaju različite izvore. Ako uzmemo svet 48 možemo da vidimo da pojedini zakoni dostižu direktno iz sveta 3, neki direktno iz sveta 6, i tako dalje. To znači da biće rođeno u Svetu 48 je pod 48 zakona, ili zakonskih poredaka, ali ti zakoni nisu istog kvaliteta – neki su sa višeg nivoa a neki sa nižeg nivoa.

Čovek, ako zna kako, može da se stavi pod ovu ili onu vrstu uticaja.

Sledeće je važno zapamtiti da je kreacija *nasilna* – tj. nastaje silom. Počinje radom Primarne Trijade Tri Sile izvedene iz Apsoluta i nastavlja se ponovnim ponavljanjem sledećih trijada 3 sile. Krajnja ili poslednja tačka Kreacije – Svet 96 – je pod mnogim silama. To znači da je u kreaciji sadržana ogromna snaga. Kroz delovanja Zakona 3 Svemir je *umotan*. Nekad u prirodi možemo da vidimo kako se te sile *odvijaju*, kao na primer kod elementa radijuma.

* * *

Deo VI. – Sada moramo da pogledamo na vidljivi svet sa stanovišta principa Zraka Stvaranja. Znamo da je vidljivi Univerzum u svojim najširim dimenzijama sačinjen od ogromnog broja zvezdanih sistema od kojih je Mlečni Put samo jedan. Moramo da pojmimo da je prvi čin Stvaranja uporediv sa pravljenjem opšte formacije svih mogućih sistema koji se popunjavaju zgušnjavanjem kondenzacije. Ovo nazivamo Svet 3: “Svi mogući sistemi svetova” Pošto želimo da saznamo položaj naše Zemlje u kreaciji, sledeće ćemo uzeti naš sistem svetova koji su odvojeni od primalne mase – naime, naše Zvezdane Galaksije ili Mlečnog Puta: Svet 6. Odavde ćemo uzeti naš Sunčani sistem ili Sunce: Svet 12. Planetarna masa formirana iz Sunca će onda biti Svet 24 od kojeg izdvajamo našu planetu Zemlju (Svet 48) od koje je naš mesec izveden (Svet 96). To je naš Zrak Stvaranja. Naš Mesec je krajnja tačka te grane celokupnog drveta Univerzuma u kojem se naša Zemlja pojavljuje. Ali kao što do sada vidite Čovek se još ne pojavljuje u Zraku.

Ceo Zrak se razvija. Svaki njegov deo teži da se podigne više u skali stvaranja. Mesec nije mrtva planeta, već najmlađa tačka u našem Zraku.

* * *

Deo VII. – Pokušajmo da nađemo neke jednostavne ilustracije. Bilo koji organizam ili organizacija reflektuje u izvesnoj meri Principe Zraka Stvaranja. Uzmimo na primer bilo kakvu organizaciju ljudi – na primer, Vojska. Pretpostavimo da je general glava vojske, pukovnik sledeći, zatim kapetan, pa poručnik, i na kraju vojnik. Pod koliko zakona je vojnik? On je pod zakonima Poručnika, koji je pod zakonom Kapetana, koji je pod zakonom Pukovnika, koji je pod zakonom Generala. Ali zakon Generala može da stigne vojnika *direktno*; takođe, zakoni Pukovnika mogu da stignu vojnika direktno i tako dalje. Iz svega ovoga vidimo: (1) Da je *deo* uvek pod više zakona nego *celo*, i (2) da zakoni pod kojima je deo su iz izvora drugog porekla. Nastavimo ovu sažetu analogiju. Vojnik je pod zakonima poručnika ali on može privući pažnju kapetana; može čak privući pažnju generala; u tom slučaju može izmaći zakonima poručnika.

Uzmimo sada analogiju Tela. Telo je ponovo konstruisano po principu Zraka Stvaranja. To je jedna organizacija organizma a svi organizmi se vladaju po Zakonima Stvaranja. Telo kao celina je *Jedno*. Onda je podeljeno u mnoge sisteme – krvotok, sistem za varenje, limfo-sistem, nervni, itd. Svaki je zatim podeljen dalje u grupe ili delove, sve dok se ne stigne do najmanjih delova Tela. To je dostizanje dela putem principa Zraka Stvaranja – naime, povećavanjem broja zakona. U grubom primeru, pogledajte mišiće vašeg malog prsta ruke; oni su pod svojim zakonom, onda pod zakonom šake, a ruka je pod zakonom ruke, a ruka je pod zakonom mišićnog sistema uopšte, a mišićni sistem je deo mnogih drugih sistema koji u krajnjoj liniji formiraju Telo kao celinu. Ova gruba ilustracija pokazuje kako se od vrha nadole zakoni umnožavaju i u tom smislu pokazuje princip Zraka Kreacije – naime, princip povećavanja broja zakona odozgo nadole. I ovo, mora biti shvaćeno, to je priroda stvari – tj. to je *fundamentalni zakon stvaranja*.

Berdip 21, februar 1942

Zakon o Sedam

Sunčeva Oktava

Deo IV. – Danas ćemo da govorimo o maloj oktavi između Sunca i Meseca. Ova oktava stvorena Inteligencijom Sunca oglašava tri note na Zemlji, *La, Sol, Fa*, koje predstavljaju živu mašinu zvanu Organski Život Zemlje, od kojih je Čovek deo. Sada nećemo govoriti o značenju različitih nota ove male oktave. Ono što pre svega moramo da shvatimo je da se čovek ne pojavljuje na velikoj oktavi stvaranja, već u maloj bočnoj oktavi koja kreće od Sunca. *Čovek je posebno stvorenje u okviru Zraka.* Pokušajmo sada da shvatimo zašto se čovek pojavljuje i zašto je mala oktava neophodna.

Razlog zbog čega Sunčeva Inteligencija stvara ovu malu oktavu je da ispuni rupu ili razmak do “nedostajućeg polutona” između *Fa* i *Mi* u Velikom Zraku, shodno prirodi Zakona Sedam. Jedino ako na ovom mestu nešto nastane na ovoj tački sila koja se spušta od Apsoluta moći će da nastavi put slobodno ka Zemlji i Mesecu. Na ovoj tački šok je neophodan, *zbog prirode Zakona Sedam.* Ovaj zakon upravlja poretkom stvaranja i u određenim tačkama stvara uslove gde nešto mora da se doda po prirodi šoka. Zakon Sedam je stoga nekad imenovan i kao *Zakon Šokova.* Jedno morate jasno da shvatite: na određenim mestima su potrebni određeni šokovi u odvijanju ili napredovanju evolucije bilo čega.

Inteligencija Zemlje ili Planeta nije dovoljno velika da stvori bilo šta što će delovati kao šok na ovom mestu. Potrebna je Inteligencija Sunca. Ali Sunce u stvaranju male oktave, ima dva cilja što je suštinski važno da se shvati i uvidi jasna razlika između njih.

Jedan cilj je da stvori osetljivu prenosnu mašinu između velikih Nota *Fa* i *Mi* u Velikom Zraku, da omogući da sila prođe do Zemlje i Meseca prilikom prekida Zraka. Sa ove tačke gledišta Organski život, uključujući Čoveka, postoji samo za svrhu Zraka i njegov nastanak je samo zbog delovanja Zakona Sedam, koji stvara određene teške ili uzane prostore u poretku stvaranja. Kad bio ovo bio jedini cilj, Čovekova situacija bi bila ta u kojoj kao deo te prenosne mašine on mora da služi Zraku i njegovoj evoluciji, koja se odvija tokom jako dugog perioda.

Drugi cilj je povezan sa samim Suncem. Stvaranjem male oktave, Sunce ne stvara samo radi Zraka da popuni nedostajuće mesto, već takođe deluje i za sebe. Sunce *teži nečemu* nezavisno od potreba Zraka Stvaranja. Na ovom mestu se nalaze mogućnosti za čoveka. Razmislimo sada o toj ideji koja je od tako fundamentalne važnosti za razumevanje Rada. *Inteligencija Sunca želi nešto za sebe u stvaranju čoveka na zemlji,* sasvim nezavisno od potreba Velikog Zraka. Šta želi? Želi da se čovek uzdigne sa nivoa zemlje na nivo Sunca. Iz tog razloga stvara Čoveka kao nešto *nedovršeno,* kao nedovršeno biće. U kom smislu nedovršeno?

U smislu bivanja delom Organskog Života, služeći potrebama, Zraka Stvaranja on je *kompletan* i ništa se više ne traži od njega nego život koji obično živi. On može da živi na zemlji onakav kakav jeste. Onda se za njega kaže (u Radu) da *služi Prirodi.* Ali s obzirom na njegovo poreklo iz Oktave sa Sunca, on ima drugu sudbinu utkanu u njemu. U odnosu na tu sudbinu Čovek je nedovršen, nepotpun, zato što ga je Inteligencija Sunca stvorila iz drugog razloga i stavila je u njega, nezavisno od onoga što je potrebno da bi služio Prirodi, druge snage i mogućnosti. To jest, *Čovek ima u sebi mnogo više nego što je neophodno radi svrhe da služi Prirodi.* Govoreći o *Prirodi* ovde se misli na Život na Zemlji – sve što vidimo oko nas na Zemlji, život biljaka, životinja, drveće, ribe i takođe život čovečanstva, sa svim svojim borbama, ubijanjima, bolom, rađanjem, smrću, što sve zajedno čini ovaj neprekidni rad

mašine zvane *Organski Život* stvoren od Sunca da prenese uticaje iz viših delova Zraka Stvaranja.

U odnosu na drugi cilj Sunca, Čovek je stvoren na Zemlji kao nedovršen da bi mogao da se razvije do nivoa bića predstavljenog Suncem. U tom smislu se za čoveka kaže da je *samorazvijajući organizam*. Čovek je tako eksperiment Sunca stavljen na Zemlju. On može da ostane uspavan i da služi Organskom Životu, ili može da se probudi i služi Suncu. Da je stvoren sa istim bićem i inteligencijom kao sunce ne bi bio na zemlji. Čovek stoga ima dva objašnjenja. Stvoren je da služi prirodi – tj. da bude deo Organskog Života, i u tom smislu nije u interesu Prirode da se Čovek razvija i da tako prestaje da služi svrsi prirode. Ali čovek je takođe stvoren da se razvija dok ne dostigne nivo Sunca. Ako biste uložili napor da mislite, kad bi ste se stvarno potrudili da razumete značenje Zraka Stvaranja i Oktavu sa Sunca, mnoge neobjašnjive i naizgled nepomirljive stvari bi vam postale jasnije u glavi. To jest, bili bi ste u stanju da počnete pravilno da mislite o životu na Zemlji, i o Čovekovoј situaciji – to jest, o svojoj sopstvenoj situaciji.

* * *

Deo V. – Govoreći na spoljašnji način o Zraku Stvaranja, sasvim je očito da fizički život na Zemlji zavisi od fizičkog Sunca. Ali da nije fizičke svetlosti i toplote Sunca nikakav život na zemlji ne bi postojao. Svaki zeleni list, svaka vlat trave, svaki oblik alge koji plovi morem, je minijaturna *solarna mašina*, koja prima energiju od Sunca i svojim sredstvima stvara iz vazduha, vode i minerala, hranljive supstance kojima se sva živa bića hrane. Ali kad govorimo o inteligenciji Sunca govorimo o drugoj svetlosti koja samo *iznutra* može biti viđena umom – svetlost Inteligencije – i tako govorimo o Zraku Stvaranja u unutrašnjem smislu kao o vertikalnoj skali Inteligencije i biću rastućeg kvaliteta kako se uzdižemo. U tom smislu Inteligencija Sunca je sveta u odnosu na Inteligenciju Zemlje. U nepreglednoj evoluciji samog Zraka, na nepojamnim dimenzijama Vremena, Inteligencija Zemlje može dostići nivo Sunca. To nije garantovano. Zemlja može nestati pre nego što se bilo šta postigne. Na isti način Mesec može a i ne mora dostići Inteligenciju Zemlje. Mi ne možemo da sagledamo Sunce, Zemlju i Mesec kao bića i Inteligencije. Jedan od razloga je što ih vidimo kao tačke presecanja sa njima samima, kao krugove na nebu, baš kao što bi dvodimenzionalna bića čiji svet je ograničen na veliki komad papira videla čoveka onako kako ga vidimo u udžbenicima Anatomije. Ali sa gledišta ovog učenja Mesec je rastuće i razvijajuće biće i vremenom može dostići isti nivo kao Zemlja. Onda će se pored njega pojaviti drugi mesec i Zemlja će postati Sunce. Jednom je Sunce bilo kao Zemlja a Zemlja je bila kao Mesec. A još ranije Sunce je bilo kao Mesec. Rad uči da se ceo svemir razvija a to znači da se naš Zrak sa našim Mesecom, našom Zemljom, Planetama i Suncem razvija kao i neograničeni broj drugih Zrakova. Ali delovi našeg zraka mogu da propadnu, u dodeljenom im periodu vremena, ne dostignu neophodnu fazu razvoja i tako budu uništeni. Kao što je rečeno, kad bi od evolucije čoveka zavisila evolucija čitavog Zraka Stvaranja koji nas stiže, njegove šanse bi bile slabe. U meri u kojoj je čovek deo Organskog Života, a Organski Život služi svrsi Zraka, njegova evolucija će biti zadražana sve dok svi procesi kosmičke evolucije meseca Zemlje i drugih Planeta i Sunca iznad nas ne budu ispunjeni. Ali čovek ima druge šanse – posebne šanse – koje postoje zahvaljujući maloj oktavi od Sunca u kojoj je on nastao, jer čovekov nastanak je poseban. U ovoj maloj oktavi on može da se uzdigne ili padne. Može da dostigne nivo Sunca ili da padne na nivo Meseca. Potpuno razvijen čovek tj. Čovek br. 7 dostigao je Inteligenciju Sunca. Dostigao je svoj puni razvoj i podleže delovanju samo 12 zakona, i tako za njega postoji sloboda. Jer se sva sloboda stiće izdizanjem u vertikalnoj skali od stvaranja i tako podleže manjem broju zakona. U isto vreme Čovek br. 7 je postigao besmrtnost na skali života od Sunca. Već ste mnogo puta čuli da postoje različiti nivoi Čoveka. Govoriti o Čoveku nije dovoljno. Na kog Čoveka mislite? Ljudi koji žive na zemlji mogu da pripadaju različitim nivoima Čoveka. Baš kao što postoje različiti nivoi čoveka tako postoje i različiti nivoi svetova viđenih kao vertikalna skala bića ili skala inteligencije. Inteligencija Sunca je sveta

nama na zemlji. Uticaji sunca koji dolaze do nas kroz male oktave su od višeg poretka nego one koje dolaze od planetarnog sveta koje su nadalje više od onih što dolaze sa nivoa Zemlje ili Meseca. Čovek može biti pod uticajem Sunca, uticajem Planeta ili Zemlje ili pod uticajem Meseca. I za čoveka postoji mogućnost da izabere određeni uticaj – drugim rečima da prelazi od jednog uticaja na drugi. Na primer, ako čovek počne da se bori sa negativnim osećanjima počinje da izmiče jednoj vrsti uticaja sa Meseca. Ako se čovek seti sebe počinje da biva prvo pod Planetarnim uticajima a zatim potpada pod uticaj Sunca. Ali mora da nauči da pravi unutrašnji izbor a da bi to učinio mora da zna dosta o sebi, o svojim raznim “ja” u njemu i o delovima centara. Uticaj Sunca stiže do Viših Centara. Ali kad čovek živi u mehaničkim delovima Centara on je pod uticajem znatno nižih uticaja. Morate da razumete jednu stvar: nemoguće je postati slobodan od nekih uticaja a da se ne potpadne pod druge. Sav Rad na sebi sastoji se od biranja uticaja kojima želite da se podvrgnete i zapravo podvrgavanju pod te uticaje. I ovde nakon dugog posmatranja morate da znate *šta u tom smislu želite*.

* * *

Deo VI. – Mašina zvana Organski Život na Zemlji ne samo da prenosi sile niz zrak Stvaranja, već stvara u sebi određene sile koje prelaze na rastući Mesec i pomažu njegov razvoj. Mesec se hrani organskim životom, pored sila koje ga dostižu od Zraka. Na primer, sva beskorisna patnja na Zemlji je hrana za Mesec, kao što su negativne emocije. Bol je hrana za Mesec i zato se nekad kaže da je Organski Život fabrika Bola. Bol i smrt hrane Mesec, i određena količina je potrebna. Iz tog razloga u drevnim vremenima žrtvovanja su inicirali u prošlim vremenima oni koji su to razumeli. Mnogo se ovde može reći, uzimajući Organski Život samo sa gledišta mašine zainteresovane za određenu tačku u Zraku radi određene svrhe – naime, da posluže Zraku. Morate da razumete da za Zrak čovek nema značaja osim kao deo Organskog Života. Ali u odnosu na Sunce, koje ga je stvorilo, čovek ima najveći značaj ako se odluči da ga nađe. Ovde mu se otvaraju vrata – ne uz gigantski sam Zrak, nego duž odvojene lestvice pored njega. To je jedno značenje parabole o Grešnom Sinu: Čovek može da se vrati svom ocu.

Mnoge druge značajne stvari rečene su u Novom Zavetu koje su u vezi sa Sunčevom Oktavom. Videli ste već da i Sunce ima nešto za sebe u stvaranju Čoveka na Zemlji. Čovek nije samo stvoren radi Zraka već je stvoren i zbog sunca kao jedan *eksperiment* u *samoevoluciji*. Dok se ova samoevolucija Čoveka ne ispuni u dovoljnoj meri Sunce neće primiti šta sve želi i neće biti zadovoljno. Uzmimo samo jednu od mnogih parabola u vezi sa Jevandeljima:

“Neki čovek imadaše smokvino drvo u svom vinogradu. I dođe da traži njegov plod, i ne nađe ga. I reče vinogradaru, pogledaj, ove tri godine tražim plod na tom drvetu i ne nalazim ga: iseći ću ga da ne tereti zemlju? I odgovarajući reče m, Gospod, ostavi ga i ove godine, dok ne okopam oko njega i ne nađubrim ga, i ako od tad donosi plod, dobro, ali ako ne, poseci ga.”
(Luka: 13 6-9)

Ne pokušavajte da ovu parabolu shvatite bukvalno. Shvatite je psihološki i videćete da se misli da čovek ima određene mogućnosti koje mogu dozreti i, ukoliko neki plod nije načinjen, Čovek će biti odsečen.

* * *

Deo VII. – Sve što je do sada rečeno, ma kako sažeto, o stvaranju Univerzuma, kroz delovanje Zakona 3 i Zakona 7, i o oktavi od Sunca bi moralo biti dovoljno za bilo kog od vas da ne može više da kaže: “Ako postoji bog, zašto dozvoljava da se na Zemlji događaju stvari koje se događaju?” Ali ćete morati da učinite sopstveni lični napor da razmislite u vezi sa svim što je rečeno o stvaranju i značajnim idejama i dijagramima koji su predočeni, da biste odgovorili na

pitanje jasno i čvrsto iz sopstvenog novog razumevanja. Jer sve dok ne budete u stanju da povežete vaše misli oko ovog pitanja koje je tako zbunjujuće i takav je kamen spoticanja za većinu ljudi, pravilne veze u vašoj glavi u vašem Intelektualnom Centru neće biti uspostavljene. Prema jednoj drevnoj izjavi “Bog mora biti opravdan“. Gledajući oko sebe u životu videćete da je to teško ukoliko ne razumete stvaranje. Nećete videti teškoće i restrikcije koje su neizbežno uključene u nastajanje, niti ćete videti otvorena vrata, i tako ćete održavati nedefinisano tajno osećanje ali negativno u karakteru dovoljno da vas zadrži od bilo kakvog razvoja u višem razumevanju. Morate da pravilno shvatite stvari u glavi a to nećete moći ukoliko ne shvatite pravilno ograničenja i uslove stvaranja. Problem je u tome da čak i kad ljudi dođu u kontakt sa ezoteričnim učenjem oni ga ne slede, ili ako ga slede, ne razumeju ga u suštini, kao na primer, šta znači uhvatiti se za njega, kao što se na primer drži za konopac. Dovoljno je samo da iskreno pogledamo sebe i da shvatimo koliko je teško raditi i koliko smo u dubokom snu. A ipak stvarni, i najintenzivniji smisao čoveka na Zemlji leži u Oktavi od Sunca u kojoj može da raste iznutra i dospe pod druge uticaje. U našem slučaju moramo se podvrgnuti uticajima Rada i držati ih se. Jednom kad čovečanstvo izgubi sve veze sa Inteligencijom Sunca, biće neizostavno uništeno, a to je posebno opasnost danas. I isto je to i na skali čoveka kao pojedinca. Jednom kada izgubi kontakt sa boljim “ja” u sebi, jednom kad izgubi svu veru, celokupno značenje, sve afirmacije, celo dublje razumevanje, on je uništio sebe. A kad život okrene zlim tokom čovek brzo slabi. Ali ako je Rad izgrađen u njegovom umu, tako da iz njega razmišlja o svim stvarima, ništa ga ne može oslabiti.

Berdlip, Mart 2, 1941
Zakon Sedam i Ideja Šoka

Deo VIII. – U životu, mnoge stvari započnu koje se kasnije okrenu na nešto sasvim drukčije od onog šta se od njih očekivalo. Početak bilo čega može biti predstavljen notom *Do*. Sledeća faza u njegovom razvoju može biti izražena notom *Re*, a sledeća notom *Mi*. Kad bi razvoj stvari bio lak ne bi bilo nikakvog razloga da bilo koja stvar ne dostigne svoj potpuni razvoj. To jest, oktava bi bila kompletirana. Ali ovo sprečavaju dva faktora. Pre svega, prolaz između note *Do* i *Re* i između *Re* i *Mi* zahteva napor da se održi pravac razvoja u pravilnom poretku sa početnom tačkom. Uzmimo neki primer. Kad se nešto započne, recimo neko međunarodno društvo za očuvanje mira, ili nešto takve vrste, početna tačka zvuči notu *Do*. Ali kako se razvoj ovog društva odvija, zbog nerazumevanja i neslaganja i mnogih drugih faktora, originalna linija nije sasvim održana. Počinje da se odstupa u jednu ili drugu stranu od svog originalnog pravca. Umesto da se razvije u pravu liniju kao na (Fig. 1) njegov pravac počinje da zaokreće kao na (Fig 2).

Fig. 1

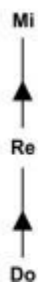
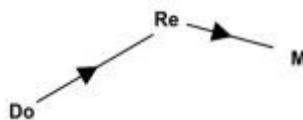

Fig. 2

Rezultat je da stvari u životu započete sa jednim ciljem mogu da se okrenu i da daju sasvim kontradiktorne rezultate – tj. društvo za mir može da postane izvor rata. Drugi faktor u sprečavanju punog i uspešnog razvoja stvari je tačka suženja ili usporenja između nota *Mi* i *Fa*. Kad se bilo šta razvije do faze *Mi*, neizostavno se dolazi do mesta prepreke i ako spolja ne nastane šok oktava se neće nastaviti. To znači da dalje razvojne faze te stvari neće biti dostignute. Tako, pored tendencije ka devijaciji takođe postoji tačka gde zastoj ili smetnja nastaje, takozvano *mesto šoka*. Sve se razvija u fazama, ali može da se razvije pravilno samo ako ispunjava Zakon Sedam. Devijacija ne nastaje po zakonu i stati na mestu šoka je neuspeh. Svaka nota mora biti oglašena u potpunosti na svakoj fazi. Na primer, da bi govorilo, čitalo i pisalo dete mora da nauči slova pre nego što nauči reči. Reči mora da nauči pre nego što nauči fraze, i onda će dobiti šok od života jer je okružen ljudima koji svi govore čitaju i pišu. Onda će preći u *Fa*. Ali ako nije pravilno oglasio notu *Do*, nikad neće pravilno naučiti svoja slova, ili ako *Re* nije dovoljno dobro oglasio, neće naučiti reči pravilno iz svojih slova itd., njegova moć da govori čita i piše biće shodno tome ograničena. Svi znate amatera koji svoj predmet nikad do kraja ne zna, a s druge strane svi razumemo šta se misli kad se kaže da je čovek dobro zaokružen. Kad čovek razvije svoju veštinu ispravnim fazama u punu veštinu i prođe kroz šok koji mu zadaje učitelj, onda imate razvoj koji se odvija u harmoniji sa Zakonom Sedam i pravilno se povezuje zajedno.

U slučaju čudesnog razvoja čoveka iz jedne jedine ćelije, na određenim mestima se daje šok u progresivnoj evoluciji različitih delova i tela kao celine. Jedna ćelija deljenjem na dve, na četiri, četiri u šesnaest, dok se ne dostigne 50 faza deobe u 9 meseci, proizvede 100 000 000, 000, 000 živih ćelija. Proces deobe je rezultat Zakona 3. Uređenje organizacija i povezivanje celog razvijajućeg čoveka živih ćelija sa šokovim datim u određenim trenucima kontroliše Zakon Sedam. Prvi šok u prvoj oktavi je naravno dat samim procesom oplodjenja.

Ima mnogo načina na koje se može sagledati kako su stvari dostigle određenu fazu i ne mogu da idu dalje bez pomoći spolja – tj bez šoka. Da li ste ikad razmisljali da priroda dovede stvari do određene tačke i stane? Ali čovek može da zada šok i da ih uzme dalje u njihov razvoj. Mislite o žitu na primer. Vekne hleba ne rastu u polju žita. Razmislite o svrhama za koje čovek koristi sirovine.

Razmere

Deo IX. – Porazgovarajmo za momenat o dijagramu. Dijagram je samo sredstvo razumevanja. To je kao mapa. Mapa je dijagram zemlje koja daje položaj i odnose stvari. Ceo Zrak Kreacije uključujući i Oktavu sa Sunca je mapa. Ali to je vrlo čudna mapa. Obične mape su ili u ovoj ili onoj razmeri. Možete imati mapu grada u kome živite koja pokazuje položaj vaše kuće. Ili možete imati kartu zemlje u kojoj živite koja pokazuje vaš grad ali ne i vašu kuću. Ili možete imati kartu sveta koja ne pokazuje ni vaš grad, ni vašu zemlju. Možete imati kartu solarnog sistema u kojoj se svet pojavljuje kao jedna tačkica. O tome mislimo kad kažemo različite razmere. Ali Zrak Stvaranja je jedna posebna mapa zato što nije u jednoj razmeri već u mnogo različitih razmera. Uzmimo notu *Si* (koja stoji za Sidera ili zvezde) u Velikom Zraku. Ova nota se zove “Svi mogući sistemi zvezdanih svetova”. Ako uzmemo Zrak u njegovom fizičkom ili spoljnom značenju ova nota *Si* predstavlja kartu koja pokazuje sve zvezdane sisteme. Prečnik fizičkog svemira kako se vidi sa 100 in. teleskopu je 600 miliona svetlosnih godina i u ovom nepreglednom prostoru 100 miliona ogromnih zvezdanih sistema postoji i svaki u sebi sadrži stotine hiljade miliona sunaca. Sledeća nota *La* u našem Zraku je samo jedan od tih zvezdanih sistema, u našem slučaju Mlečni Put (*La* = Mlečni put Galaksije). Ova nota je na daleko manjoj skali. Sledeća Nota *Sol* predstavlja samo jedno od hiljada miliona sunaca u našoj Galaksiji – naime, naše Sunce, itd. sve do našeg malog Meseca. Svaka nota predstavlja kartu na određenoj skali i ovaj poredak skala na različitim nivoima je usled delovanja Zakona Sedam koji nam omogućava da nađemo položaj naše Zemlje u svemiru. Zato se za Zakon Sedam ili Zakon Oktave može reći i da je to zakon koji određuje odnos dela

prema celini. Ali za ovaj zakon, kreativno delovanje Tri Sile neće biti povezane ni u kakav fiksni ili čvrst poredak – to jest, nisu uređene već prosto nagomilane. Morate razumeti da je svemir jedan nepregledan živi ko-ordinirani Organizam. I sve što je stvoreno, stvoreno je na određenoj tački u određenoj razmeri u ovom nepreglednom organizmu u kojem je sve povezano i ništa nije nezavisno i izolovano. *Sve je stvoreno i povezano zajedno sa visina i dubina svemira dvostrukim delanjem Zakona Tri i Zakona Sedam.*

Ovde dolazimo do onoga šta se misli u Radu kad se kaže “*relativno razumevanje*”. Da bi bilo šta razumeli pravilno morate da znate nešto o celini pre nego što ćete moći da razumete deo. Na primer, ne možete da razumete Zemlju polazeći od nje same. Morate nešto da razumete o Solarnom sistemu, i onda o Galaksiji i tako dalje, da biste imali pravo razumevanje o Zemlji. Na isti način ne možete da razumete grad u kojem živite ako ne znate ponešto i o zemlji u kojoj se nalazi, i o kontinentu i konačno o svetu u kome živite. Objasniti stvar njome samom kao nešto izolovano, je nemoguće, jer je povezana sa nečim drugim i što opet zavisi od nečeg drugog, jer je ceo Univerzum povezan. Ovo je osnova onoga što u Radu zovemo *relativno razumevanje*. Možete da znate veoma malo o celini da biste razumeli deo o kojem možete da znate daleko više ali dok ne počnete da razmišljate *relativno* vaše razumevanje će biti pogrešno. Beskorisno bi na primer bilo da pokušavate da razumete svećice u motoru ako ne znate ništa o kolima kao celini i o elektricitetu i o Čoveku i njegovim potrebama. To je ono što nauka danas otkriva, naime, da je svaki deo nauke povezan i da se ništa ne može razumeti odvojeno, a to je posebno slučaj sa medicinom, jer svaki deo tela zavisi od drugog dela, sve je povezano, i formira čovekovo telo kao jedinstvenu celinu. I kad dostignemo tu tačku, razumećemo Čoveka samog i značaj njegovog postojanja na Zemlji.

Zrak Stvaranja u okviru Sunčeve Oktave *daje nam relativno razumevanje čoveka*. To je relativan dijagram i kao takav mora da bude shvaćen. Primetio sam da neki od vas misle da ima samo jedan Zrak Stvaranja. To je naravno sasvim pogrešno. Ima ih neograničen broj. Govorimo o *našem Zraku Stvaranja*, onom u kojem se mi nalazimo. Njime mi nalazimo naš položaj u odnosu na ceo Univerzum. Zamislite veliko drvo. Nepodeljeno stablo je Apsolut, prve velike grane su nota *Si* “svi mogući sistemi”. Treba da zamislite 100 miliona velikih grančica na kraju. Onda uzmemo našu veliku granu, našu Galaksiju. Svaka velika grana deli se u 10,000 miliona manjih grančica. To su sunca. Uzmemo naše Sunce i tako najzad dođemo do grančice gde mi obitavamo u ovom gigantskom drvetu Sveta i na kraju naše grančice pupoljak zvani Mesec. Ali sigurno ne možete da zamislite da je ovo jedina grančica i pupoljak, i da Apsolut završava kreaciju na našem usamljenom Mesecu.

Sunčeva Oktava – (nastavak)

Deo X. – Neophodno je da svako formira neki svoj određeni koncept u vezi sa Oktavom od Sunca. U obliku dijagrama, ova oktava predstavlja čovekovu mogućnost razvoja. Možemo da razumemo ovu oktavu bukvalno, u fizičkim razmerama, ili psihološki.

Fizički, možemo da vidimo za sebe da život na zemlji zavisi od toplote i svetlosti od Sunca i možemo, pretpostavljam, da verujemo da je na neki način fizičko vidljivo Sunce stvorilo organski život na zemlji. Možemo da uzmemo tri Note *La, Sol, Fa*, oglašene Suncem na Zemlji koje formiraju osetljivu materiju na zemlji, da predstavljaju, naprimer, ljudski, životinjski i biljni svet. Možemo uzeti notu *Mi* koja prelazi u Zemlju kao mineralni otpad od nekad živih oblika – mrtva tela zakopana u zemlju, naslage uglja, krečnjačke stene, koralni sprudovi, itd. koji su svi nekad bili živa bića. I možemo da uzmemo notu *Re* oglašenu na Mesecu kao neku razmenu vrlo fine energija – materije, elektrona, atoma, molekula – kako prelaze između Zemlje i Meseca, jer znamo da u slučaju Zemlje stotine tona veoma fine

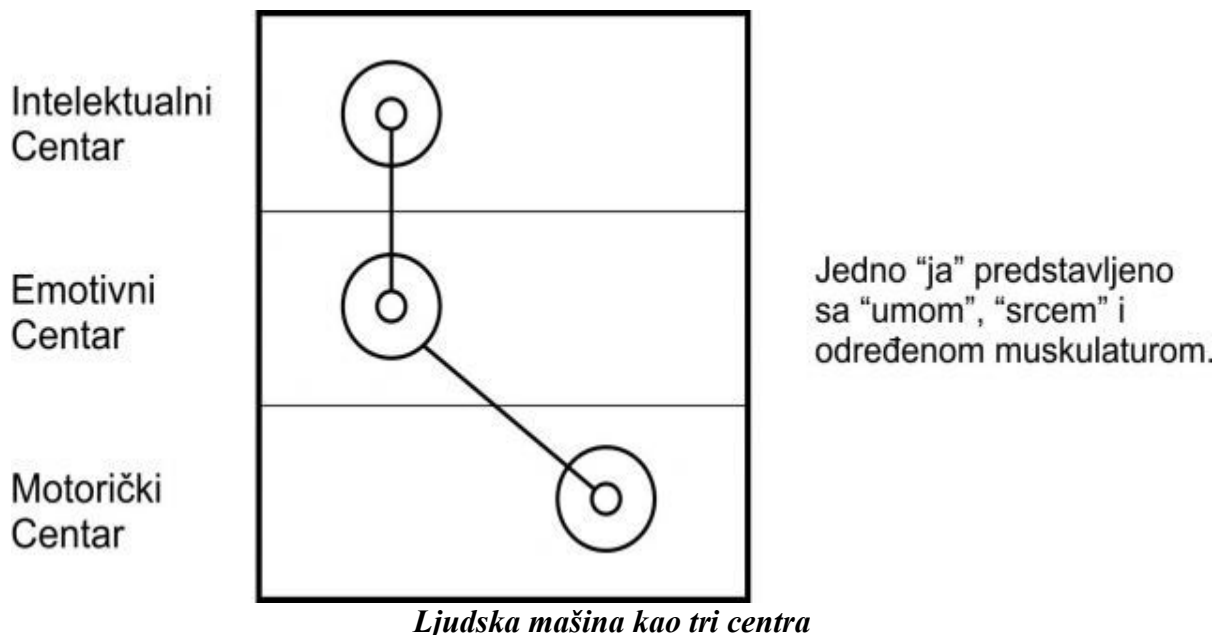
energija/materije padaju svaki dan na zemlju iz svih delova Svemira. Ali nezavisno od ovog bukvalnog razumevanja, postoji i drugi oblik razumevanja nazvan *sistem psihološkog razumevanja*. Kad se kaže da je Čovek u Univerzumu i da je Univerzum u Čoveku, prva fraza znači da čovek stoji u bukvalnom spoljnjem vidljivom Univerzumu. A ako uzmemo Zrak u ovom smislu onda ga uzimamo kao spoljašnji u smislu čula, tj. u smislu objekata vidljivih teleskopom. Ali druga fraza – Univerzum je Čovek- može biti samo shvaćena *psihološki*. Baš kao što je Univerzum spolja na različitim nivoima – jer je očigledno da Galaksija uzeta kao jedan ceo fizički organizam Sunaca stoji na višem nivou nego bilo koje pojedinačno Sunce koje je samo jedan beskrajno mali do njega – tako je Univerzum uzet iznutra, kao u čoveku, na različitim nivoima. To jest, Čovek, imajući Univerzum u sebi (približno) ima u sebi različite nivoe, i ovi nivoi u njemu su nivoi bića, nivoi znanja, nivoi razumevanja tj. psihološke stvari postignute samo u njemu iznutra. Čovek koji dostiže nivo Sunca u tom smislu stiže do nivoa predstavljenog spolja fizičkim Suncem a iznutra Inteligencijom koja pripada tom nivou. To jest, on dostiže sveti nivo, jer je Inteligencija Sunca za nas sveta. Za nas je to relativno govoreći Apsolut. Na ovom nivou moramo da stavimo Svesnog Čoveka br. 7. Na ovom mestu moramo da stavimo centralnu temu Jevanđelja – Carstvo Nebesko – to jest, potpuno razvijenog čoveka. I od ovog nivoa moramo da razumemo da celokupno ezoteričko učenje silazi ka Čoveku na Zemlju. Jer je cilj celokupnog ezoteričnog učenja da podigne Čoveka na njegov viši nivo, jer Čovek je stvoren radi ove svrhe. Ako mislimo o Sunčevoj Oktavi na ovaj način – to jest, psihološki – onda možemo da razumemo kako svaka nota ove oktave predstavlja moguće stanje Čoveka. Čovek može da se uzdiže ili pada duž ove skale između Sunca i Meseca. On može biti pod više ili manje zakona i da se zatekne u zatvoru daleko lošijem od Zemlje – zatvor od 96 redova zakona, a može da se uzdigne dok ne podpadne pod poredak od 24 zakona, i konačno pod poredak od 12 zakona. Ako je Dobar Domaćin na Zemlji biće pod 48 zakona. Ako prevaziđe ličnost biće pod planetarnim zakonima, tj. 24 reda zakona, jer esencija je pod 24 reda zakona. Ako se esencija razvije, podpašće pod 12 redova zakona i biti na nivou Snage, Inteligencije i Bića predstavljenog Suncem.

Berdlip Maj 18, 1942

Psihološki govor

Sada ćemo da govorimo o posmatranju veza između centara u obliku raznih “ja”. Kao što znate Rad počinje Samoposmatranjem jer je njegov predmet ona nevidljiva stvar zvana “taj neko” koga obično uzimamo kao datost, i koju samo svako sam za sebe može da posmatra individualno. Pre svega treba shvatiti da vi niste jedna te ista osoba bilo u različito ili isto vreme. U prvoj praksi Samoposmatranja rečeno vam je da zapazite kako imate sasvim različite centre i umove u sebi koji rade simultano. Imate *misli, osećanja i pokrete*, uzimajući samo ta tri centra, naime Intelktualni centar, Emocionalni centar i Motorički centar. To su potpuno tri različite stvari. Svaka osoba je saborni centar svojih “ja”. Različita “ja” u vama zastupljena su u sva tri centra u manjoj ili većoj meri. To znači da je svako “ja” u vama zastupljeno u sva tri centra ili uma i predstavljeno je različito u svakom centru – u stvari, toliko različito da vam treba dosta vremena pre nego što možete da vidite manifestaciju nekog “ja” u sva tri njegova oblika.

Iako postoje i drugi centri, recimo par reči ovde o Intelktualnom, Emocionalnom i Motoričkom Centru. Svako “ja” u čoveku je predstavljeno u ova tri centra.

U pokušaju da se kontroliše neko posmatrano “ja”, morate zapamtiti da je to nešto što *misli, oseća i kreće se*, tj. njegova zastupljenost u svakom centru se razlikuje. Kontrola ljudske mašine je teška stoga što sve što je u njoj formirano psihološki – naime kao neko “ja” – je predstavljeno na tri potpuno različita načina, koji na prvi pogled izgledaju nepovezani. Na primer, mrštite se. To je u Motoričkom Centru. Ali mrštenje je predstavljeno i u Emocionalnom Centru kao osećanje, predstavljeno je i u Intelektualnom centru kao misao ili gramofonski zapis – tj. serija misli koje idu ukруг mehanički. Puno posmatranje nekog “ja” je posmatranje njegovog nastajanja u sva tri centra simultano.

Uzmimo sad neki primer za generalnu diskusiju. Uzmimo “Brige”.

Pitanje: Šta je briga? Da li Rad kaže nešto o brigama? Kako ih možemo zaustaviti?

Odgovor: Briga je jedan oblik Identifikovanja. U bukvalnom smislu, reč ima značenje cepanja i uvrtnja, davljenja i stezanja; izvorno je bila povezana sa rečju “zavrnuti” i još se koristi u frazi “kršiti ruke”, što je jedan od spoljnih znakova brige. Zapamtite da svako psihološko ili unutrašnje stanje nalazi neku spoljnu manifestaciju kroz centar pokreta – tj. predstavljeno je u naročitim mišićnim pokretima, kontrakcijama i sl. Možda ste primetili da je stanje brige često reflektovano u mrštenju čela i kršenju ruku. Stanja radosti nikad nemaju ovu manifestaciju. Negativna stanja brige, straha, anksioznosti, ili depresije, predstavljena su u mišićnim kontrakcijama, pogurenosti, dok su suprotna emocionalna stanja reflektovana u pokretnom centru kao širenje, stajanje uspravno, izduženost udova, opuštanje napetosti i osećanje snage. *Da bi prestao da brine*, ljudi kada su zabrinuti mršte čelo, stišću šake ili skoro da prestaju da dišu, čovek treba da počne ovde – *opuštanjem mišića*, izražavanjem emocionalnog stanja, i oslobađanja daha. Opuštanje uopšteno ima iza sebe, ezoterički rečeno, ideju prevencije negativnih stanja. Negativna stanja su manje u stanju da se manifestuju kad je osoba u stanju opuštenosti. Zato se kaže tako često da je neophodno praktikovati svaki dan, usmeravanjem pažnje duž tela i namernim opuštanjem zategnutih mišića.

Kontrola Emocionalnog Centra teško se sprovodi direktno, delimično zato što on tako brzo radi 30,000 puta brže od formativnog dela Intelektualnog Centra tako da čovek postaje zabrinut i negativan pre nego što to uopšte može da zna. Ali Emocionalni Centar se nekad u Radu poredi sa nekontrolisanim divljim slonom sa dva kontrolna slona sa svake strane – naime Intelektualni i Motorički Centar. Pogrešna emocionalna stanja, uobičajena stanja brige, ljutnje, itd, moraju prvo biti primećena u sebi. Po pravilu ljudi ne vide svoja stanja nego postaju ta stanja. Sledeće, jedan od kontrolisanih slonova mora biti iskorišćen. Razmotrimo

šta znači koristiti Intelektualni Centar u ovom smislu. To znači da morate da primetite misli koje prolaze kroz Intelektualni Centar kada se zabrinuti, kada brinete. Mi imamo određenu količinu volje ili kontrole nad Intelektualnim Centrom – da možemo da kontrolišemo misli u malim razmerama. Zaustavljanjem ili ne povodenjem za njima, ne verovanjem, ne uvažavanjem briga, jedan slon, da tako kažemo, je priveden s jedne strane nekontrolisanog Emocionalnog Centra. Drugi slon koga je moguće kontrolisati je Motorički Centar, nad kojim imamo kontrolu ako usmerimo pažnju na njega. Možemo da opuštamo mišiće i tome slično. Kao što znate u uputstvima datim u Radu o relaksiranju, rečeno je da mali mišići treba da budu opušteni – mali mišići lica, mišići izraza naročito, To uključuje mišiće oka, mišiće oko usta i brade, jezik grlo i slično.

Da se vratimo na brige. Brinuti se, je pogrešan rad Centara. To je uvek beskorisno. To je oblik unutrašnjeg pridavanja značaja – tj. identifikovanja. To je neprekidno mešanje negativne imaginacije sa nekoliko činjenica i čini samo pogrešne veze u centrima. To je vrsta laganja, među mnogim drugim oblicima laganja koji se odvijaju u nama i brkaju naše centre. Uvek je lako brinuti se, pošto to daje olakšanje i neka je vrsta samoopravdanja. Blisko je samosažaljenju i nasilju. Brinuti se nije isto što i razmišljati. Um kad je vođen brigom, kao emocionalnim stanjem, je zamagljen. Pažnja usmerena na bilo šta drugo uvek pomaže, jer naša usmerena pažnja vodi u svesnije delove centara. Briga nije mišljenje o drugima. To nije spoljašnje pridavanje značaja (uvidajnost okrenuta ka spolja). Briga je izmešana je sa unutrašnjim u čoveku i uzme dugo vremena dok se dobro ne sagleda. Izučavanje kako da živimo sa stanovišta Rada, tako da možemo da živimo svesnije u životu tj. da živimo u Radu unutar života, a ne samo u životu bez ičega između nas i života, pokazuje nam kako je zabrinutost samo jedna od stvari koju ako posmatramo dovoljno dugo i bez kritikovanja, će nam pokazati nešto o nama. Ali ne smete da mislite da je suprotnost brižnosti indiferentnost. Trebalo bi, i morali biste da osećate “anksioznost” zbog toga što je neko drugi u opasnosti – da osećate mešavinu nade i straha – ali zabrinutost je nešto sasvim drugo, jer tada mašta stupa na scenu. Bivanje zabrinutim postaje navika, baš kao i druga negativna stanja, ljudi čak zamišljaju da su bolji od drugih zato što brinu, i osećaju zaslugu u bivanju zabrinutim. Ljudi čak misle da je ispravno brinuti se o svemu, o prošlosti i budućnosti, o sebi, o drugima itd. To jednostavno nije ništa dugo do ozbiljna negativna bolest teška za lečenje, jer kad čovek jednom postane ništa drugo nego ka sebi okrenuta mašina za brigu, razne vrste pogrešnih veza se uspostavljaju i sve radi na pogrešan način, i pošto je jedina stvar u kojoj uživa briga, uskratiti mu to, gde je moguće, značilo bi uništiti njegov glavni interes. U vezi sa tim, setićete se jedne od izreka Rada, – da se od vas iznad svega traži jedna stvar a to je da napustite vas specifični oblik patnje. To zvuči lako. Pokušajte. Razlog zbog čega je to teško je zato što postupiti tako znači uništiti čitav *sistem* “ja” u sebi koji uživa da vas muči, a da vi mislite da patite.

Da se vratimo na pitanje: šta je zabrinutost? Pošto je to oblik identifikacije to znači da je rezultat toga gubitak snage. Ljudi koji se mnogo brinu iscrpljuju se, prazne se od snage. Ako primetite sami sebe kad brinete, to je zaista kao da se unutra kidate i trzate i rvete se iznutra, korespondirajući sa spoljnim mišićnim pokretima koji su ranije opisani. Nema gravitacionog centra. Nema pravca ni jasnog cilja; sve je u neredu; sve ide svojim putem u čoveku u svakom pravcu. To je kao da su različita “ja” u čoveku ustala i ustrčala se unaokolo u čoveku, kršeći ruke i govoreći bilo šta što mu negativna mašta, koja dominira scenom, sugeriše. Ne kažem da je moguće nikad ne brinuti se. Postoje situacije, posebno danas, gde je ponekad nemoguće prestati brinuti se. Ja više govorim o tendencijama navike da se o svemu brine i da se sve uzima kao izvor brige. Formulirati jasno šta će čovek da radi – imati neko usmerenje – pomaže prevenciji ovog nereda, koji je kako je rečeno, vrsta unutrašnjeg a ne spoljnog uvažavanja. Unutrašnje uvažavanje (pridavanje značaja – konsideracija) je uvek mehaničko. Spoljnje uvažavanje je uvek svesno – to je *svesno* stavljanje sebe u nečiji položaj i pošto ovo zahteva usmerenu pažnju izvodi vas van briga. Ako obratite pažnju primetićete da mali oblici zabrinutosti počinju vrlo rano ujutro. Veoma je dobra stvar, koju vredi

praktikovati, raditi na sebi rano ujutro, pre nego, što bi se reklo, spuštanja u život i obaveze. Malo svesnog rada u to vreme, primećivanje malih oblika briga ili negativnih misli ili samosažaljenja, itd., rad na ne-identifikovanju znači kazati tome “ne” - izdići se iznad toga - ne smatrati kao da ste to vi – sav taj napor ili Rad na neidentifikovanju sa određenim mehanizmima, određenim “ja” u rano jutro, može da izmeni ceo dan. Napor na tome neidentifikovanju pripada ideji oprosta dugova, otpuštanja svih unutrašnjih računa sa ljudima – ako je moguće. Onda nešto novo i sveže počinje dan, i ustajalost života je tako onemogućena, što je u stvari ustajalost samog sebe koji uvek reaguje na isti način na sve. Rad na sebi može da ima čudesne rezultate – ako se setite da ste u životu *u Radu* a ne u životu od kojeg vas ne deli ništa između. Rad treba da transformiše naš odnos prema životu. Sve praktične stvari rečene u Radu imaju to za cilj. To znači *Raditi na Sebi*. To je biti u Radu unutar života – ne u životu. Šta je vas zadatak? Zašto ste ovde? Šta ovde treba da promenite? Šta treba da naučite o sebi, toj stvari koju uzimate zdravo za gotovo, toj stvari koja je vaš aparat za življenje. Dobro je početi uvidati da ste vi u stvari definisani kao onaj način na koji uzimate život. Da li vam vaš aparat za življenje daje rezultate koje želite? Vi, vaša ličnost, je aparat koji koristite za življenje. Treba početi uvidati da vaš način na koji uzimate život jeste vaš život – i da možete da počnete da radite na način u na koji uzimate život – a to znači raditi na sebi i vašim mehaničkim reakcijama na sve što se događa. Jer vaše mehaničke reakcije na život ste vi sami i to čini vašu nesreću ili sreću i ta stvar koja se zove “vi sami” je aparat za življenje života koji ste načinili i koji je načinjen u vama hiljadama zaboravljenih uzroka. To je stvar koju iskotrljamo svako jutro da se sretnemo sa danom. To je ista stvar o kojoj govori rad u svakoj svojoj fazi – stvar na kojoj može da se radi i da se menja. Pokušajte da mislite da nije život ono što možete da menjate, nego ste to vi u vašoj reakciji na život. Tu počiva prva ideja o tome šta znači Rad na sebi. Jednom kad uvidite tu ideju, onda, kakvi god da su uslovi života, imate na dohvrat moć od neprocenjive vrednosti . Počinjete da shvatate biser mudrosti, šta život na zemlji zaista znači.

Veoma dugo apsorbuje svaku vrstu negativne emocije, identifikujući se sa njom i uzimajući je kao nas same, tretirajući je kao nužnu, istinitu, i pokušavajući da radimo na njoj onda kad se već formirala. Ali doći će dan kada više neće sama od sebe nastajati. Efekat ne povodačenja sa mehaničkom reakcijom u sebi i osećanje da smo se oslobodili od nje je potpuno magičan. Zapazićete šta se dogodilo. To je veoma interesantno ali je to u domenu ličnog iskustva. Možda ćete tada shvatiti da Rad nije samo tupi kuluk. To je naročiti unutrašnji napor koji ima samooslobađajući efekat iznutra i zove se *Rad na sebi*.

Tokom Marta i Aprila 1942 Dr. Nicoll je pisao seriju radova o Jevandeljima.

Birdlip, 21 Maj, 1942
Psihološki komentari
I

Ovaj Rad je psihološki. Sastoji se iz činjenja brojnih specifično definisanih psiholoških napora namenjenim određenom cilju. Svako ima i psihologiju (psihu) i telo. Cilj Rada je da podigne čoveka sa psihološke osnove na kojoj počiva. Porazgovarajmo sada o tome.

Svako priznaje da ima telo koje može biti u boljem ili lošijem stanju. Telo je predmet čula, a kao što znate, svi smo skloni da uzmemo samo ono što se našim čulima prikazuje kao stvarno. Ali svako ima i *psihologiju (psihu)*. Ovo ljudi ne prihvataju tako lako jer ne mogu da vide ili dodirnu njihovu sopstvenu ili nečiju psihologiju putem spoljnih čula. Staviše čovek je naročito nerad da primeti da ima posebnu vrstu psihologije. Definitivnu vrstu tela – da. Psihologija – ne. Složiće se da njegovo telo može da bude u pogrešnom stanju – ali ne

njegova psihologija. Jedan rezultat toga je da se ne retko dešava da čovek u Radu ne zna u kom pravcu da čini napore. Kad bi se Rad sastojao u određenom broju fizičkih vežbi, svako bi znao gde i u kom pravcu napor može biti učinjen i ako bi ko uradio vežbu pogrešno, bio bi viđen kako radi pogrešno i ispravljen. Čovek bi onda znao kako napreduje po broju fizičkih vežbi koje bi mogao da konkretno obavi, i mogao bi da oseća zadovoljstvo bivajući sposoban da uradi više nego ostali i tako dalje. Kao što znate postoje škole učenja koje rade samo sa telom. Postoje škole koje rade sa Prvim Putem – Putem Čoveka br 1. Kontrola tela razvijanjem volje nad telom kao objektom. Fakir koji sedi sa ispruženim rukama godinama je jedan primer. On razvija volju nad telom. Ali po sebi je beskorisan. U nekim slučajevima, ako je to moguće, on može biti uzet u školu druge vrste i njegove ruke izlomljene, i dato mu učenje da se razvije psihološki. On ima volju nad telom ali ne razumevanje, a volja bez razumevanja je beskorisna tj. gora od beskorisnog. I takav čovek nezalica i glupak može se kristalizovati svojim neverovatnim naporima – tj. u njemu se ne može ništa promeniti i zauvek će ostati nezalica i glupak, uzeli ga u neku drugu školu ili ne. Ali takvi primeri nam govore jednu stvar. Pokazuju nam *nivo napora na sebi* koji je moguć među ljudima na istoku i to nam može pomoći da razumemo zašto ezoterično učenje uvek dolazi sa Istoka. Ovo učenje, koje sada pokušavamo da razumemo, ne pripada Prvom putu, Putu fakira niti Drugom putu, Monaha, niti Trećem putu, putu Yogija. Ovo se zove Četvrti Put, i ovde ću pomenuti jednu od velikih karakteristika Četvrtog Puta uskoro, ali ću ovde reći da je jedan od njegovih opštih ciljeva da ujedini mudrost istoka i znanost zapada. Ali njegovo lično polazište je *psihološko*, ne fizičko, i kao što je rečeno, njegov cilj je da podigne čoveka sa psihološke osnove na kojoj počiva. To jest njegov cilj je da promeni osobu ne fizički, nego psihološki. Napori koje zahteva u ličnom radu nisu primarno, fizički napori, iako i ovi dolaze na svoje mesto, nego psihološki napori, prvi od kojih je *Samoposmatranje*. Posmatrati sebe je psihološki napor, i jedino Samoposmatranjem postajete svesni da imate psihologiju. Svi znate da to nije lak napor. Daleko je teži nego činiti fizički napor, kao npr. uraditi neke vežbe, ili čistiti šerpe i lonce, ili mešati beton, ili raditi kao daktilograf, ili zaista raditi bilo šta što je povezano sa spoljnim svetom, koji leži u prostoru, i spram kojeg pre svega treba da uspostavimo odnos. Ali zapamtite da svako od nas živi u dva sveta, jedan spoljni, vidljiv u prostoru, i drugi unutrašnji, nevidljivi i onaj koji nije u prostoru. Naša tela jesu u prostoru ali naša psihologija nije. Ali za razliku od životinja, mi smo tako stvoreni da možemo da gledamo napolje u spoljni svet u prostoru gde stoje naša tela, i u unutrašnji svet gde stoji naša psihologija. I baš kao što smo uvek negde u spoljašnjem svetu, isto tako smo uvek negde u unutrašnjem svetu. Ideja u Radu je da baš kao što možemo da promenimo položaj u spoljnjem svetu fizičkim naporom, isto tako možemo da promenimo položaj u unutrašnjem svetu psihološkim naporom. I baš kao što čovek može biti na boljem ili lošijem mestu u spoljnjem svetu, može biti takođe na boljem ili lošijem mestu u unutrašnjem svetu. Ali pošto je teško gledati u unutrašnji svet i videti gde čovek stoji u njemu, ljudi se puštaju unutra, da tako kažemo, *bilo gde*, iako ni za trenutak ne bi pomišljali da budu bilo gde napolju.

Pokušajmo da zamislimo šta to znači da svaki od nas ima *psihologiju* i da je neophodno da je posmatramo. Naša psihologija je, s jedne tačke gledišta, tamo gde smo i gde često idemo u našem unutrašnjem svetu. Baš kao što živimo negde i često se vraćamo određenom spoljašnjem prostoru, tako isto živimo i često se vraćamo određenom unutrašnjem mestu. Razlika je u tome da se u unutrašnjem svetu ne bavimo *mestima i prostorima* nego *psihološkim stanjima*. Baš kao što vas telo dovodi u kontakt sa fizičkim mestom, tako i vaša psihologija ta koja vas dovodi u vezu sa psihološkim stanjima. U svakom se trenutku nalazite negde fizički kao što se nalazite psihološki. Spoljna posmatranja pokazuju vam gde ste fizički, unutrašnja posmatranja, tj. samoposmatranje, vam pokazuje gde ste psihološki. Biti psihološki u lošem stanju je isto što i biti u tamnom uglu sobe, sedeći tamo zatupljeni i odsutni, iako možete da pomerite svoj položaj lako i da stojite u svetlosti. Praksa Samoposmatranja u Radu je da nas učini svesnim gde smo *psihološki* u bilo kom trenutku i da se eventualno pomerimo iz svog položaja. To vodi samosvesti koja pripada trećem stanju svesti, stanju gde pomoć može da stigne do nas. *Gde smo psihološki* u nekom trenutku je *ono što smo* u tom trenutku,

osim ako smo svesni toga i unutra smo odvojeni od toga. Ako se poistovetite sa svim vašim unutrašnjim stanjima, sa vašim negativnim emocijama, sumornim mislima i slično, kao sto ljudi čine u životu ako su sasvim uspavani, onda će to *gde ste* psihološki biti ono *što jeste* u određenom trenutku. Bićete vaše stanje u tome trenutku. Samoposmatranje nije monotona vežba koju čovek treba da radi zato što je tako rečeno. To je čin praktične inteligencije. To je jednako praktično inteligentno kao i primetiti kuda vozite auto. Ako u sebi nikad ništa ne posmatrate ne samo da nikad nećete izbeći ništa u sebi i tako ponavljati svoj život dan za danom i uvek upadati u ista stanja, ali ćete misliti da su vaša unutrašnja stanja normalna i prirodna i jedina moguća i uzećete ih za gotovo. Očekivaćete samo da se život promeni a ne i vi sami. U tom smislu nećete biti voljni da mislite da imate *psihologiju* uopšte, u bilo kom smislu reči, iako ćete priznati da imate telo koje ima svoje karakteristike. Znae sta ovaj Rad uči o životu – kako se on događa- kakva je to tamna tačka u svemiru gde se mi nalazimo. Ipak pretpostavljam da svi mislite da ono što se sad dešava da je to izuzetno.

Ništa nije korisnije ili interesantnije nego cimnuti se iznenada i primetiti *gde ste iznutra*, i *gde* idete. Ako ovo činite, počecete da vidite kakvu psihologiju imate i kakve tendencije pripadaju tu i sa čime vas to povezuje. Počecete da primećujete gde ste i kuda smerate iznutra. Ako ovo sve možete da vidite ne kao vas same – ne kao “ja” – nego kao vašu psihologiju, počecete da se odvajate od toga i da se menjate. Ali ako ne možete da priznate da imate psihologiju uopšte i da kažete “ja” svakom stanju u koje vas dovodi, nigde nećete stići.

Promenimo tačku gledanja za momenat. Zamislimo razgovor pod sledecim okolnostima. Pretpostavimo da vam neko u Radu kaže: “Nalazim da mi je teško da posmatram sebe i ne mogu sasvim da vidim u kom smislu imam psihologiju”. Vi mu kažete: “Pa vi ne volite X zar ne?” On odgovara: “Pa naravno da ga ne volim. On je vrlo nefer.” Vi kažete: “Neki ljudi ga vole”. On odgovara: “Žao mi je, ali ja ga ne volim”. Vi kažete: “Pa, to je deo vaše psihologije, znate nešto u vezi sa vašim mehaničkim nezadovoljstvima”. On odgovara: “Ne mogu da se složim sa vama, ja ne volim X i to je kraj priče, i to nema nikakve veze sa mojom psihologijom. To je činjenica”. Vi kažete: “Iskreno govoreći neki ljudi misle da vi niste fer”. On odgovara: “Ali to je apsurdno. Ako postoji nešto u šta mogu biti perfektno siguran to je da sam uvek fer. I oduvek sam bio.” Vi kažete: “Možda svejedno, tu ima nešto da se posmatra.” A on kaže “Ne vidim šta tu ima da se posmatra. Meni je to jasno kao dan. I mislim da je veoma nefer da sugerišeš da ja nisam fer. U stvari, istinu govoreći mislim *da ste vi* vrlo često nefer.” Vi kažete: „Ja nisam nefer. To je poslednja stvar koja mi se može ili bi mi se mogla pripisati. U stvari ljudi često kažu kako sam ja uvek fer. Vidim da me ne razumete.” Na ovom mestu najbolje je da ostavimo ovaj imaginarni razgovor. Da li verujete da ovde nema “psihologije” ? Oba ova zamišljena sagovornika postaju neznalice kad ne vide da lična *psihologija* ulazi u situaciju koja se između njih rađa i uzrokuje je. Ni jedan od njih ne uviđa da naglašava sliku o sebi kao o fer čoveku. Ni jedan od njih ne uviđa da govori iz lažne ličnosti, i nijedan od njih ne uviđa da laže. Zapazimo na ovom mestu jednu stvar: ***kad znamo da je nešto o nama istinito, i uvažimo to u sebi, optužba nas nikad ne može učiniti uvređenim.*** Možda nas može razalostiti. Uvređenost se uglavnom ispoljava iz lažne ličnosti iz zamišljenih “ja” i slika o sebi – mislim na uvređenost povodom sebe, i kako ljudi čoveka tretiraju i šta kažu. To je od pripisivanja sebi onog što u stvari nismo. U vezi sa ovom činjenicom nije li istina da smo vrlo osetljivi na kritiku, cenzuru bilo koju vrstu jasnog dokaza da imamo i *psihologiju* pored toga što imamo fizička tela? I nije li ta naša nevidljiva psihologija više stvarna za nas i nas veći izvor patnje nego naša fizička tela, osim kada je u pitanju znatan bol?

Ustanovimo sad rezultate ovog tipičnog razgovora koji smo zamislili. Oba ova čoveka uključena su i uvređena su kad im je rečeno da nisu fer. Oni su to, u stvari, odbacili baš kao što bi i mi sami. Pretpostavljamo da su oboje u Radu i da su oboje negativni. Šta će se sad desiti *psihološki*? Obojica će početi da se pravdaju. Znae da je jedan od specifičnih napora koje treba da činimo je napor protiv samoopravdavanja. Samoopravdavanje je komplikovan i

interesantan proces unutrašnjeg i spoljašnjeg laganja u kojem smo mi ispravni. Ono pripada našem psihološkom nivou – našem nivou bića – i to je jedna od stvari koje nas drže na određenom nivou. Negativne emocije, samoopravljanje, identifikovanje, i sve velike i centralne stvari koje Rad podučava u vezi sa praktičnim naporima na sebi su stvari koje nas drže tamo gde smo. One nas drže na psihološkoj osnovi na kojoj počivamo. One ne dozvoljavaju nikakvu promenu, nikakvu evoluciju u nama. Zato su posebno pomenute i definisane kao stvari sa kojima se treba boriti i kojima se treba suprotstavljati. Ne smete da mislite da je *loše* samoopravdati se samo zato što Rad kaže tako. Nije pogrešno u moralnom smislu, ali je *beskorisno* za Rad na sebi baš kao što je beskorisno mešati hleb sa betonom. Sigurno prođe izvesno vreme dok sami ne sagledamo zašto Rad navodi određene posebne stvari protiv kojih se napor mora uložiti. Ali ako kažete: “Ne smem da se pravdam zato što Rad kaže da ne smem”, opet nećete nigde stići jer ništa nećete činiti iz sebe iz vašeg razumevanja – a *raditi iz sopstvenog razumevanja je jedna od velikih karakteristika Četvrtog Puta*. Kad iz sopstvenog samoposmatranja vidite jasno da vas samoopravdavanje drži tamo gde ste i da je proces koji baš to ima za cilj, tako da vi možete uvek biti u pravu, na račun bilo kakve promene ili evolucije u sebi, i ako vam je istovremeno cilj da se promenite, imaćete daleko veću moć da to zaustavite, jer vi ćete tada razumeti i želećete da uradite tako iz sopstvenog razumevanja. Videćete da tako postupiti *dobro*. Tada je moguće činiti prave napore. Jer ako ćete uvek biti u pravu onda nikad ne grešite, a ako nikad ne grešite nikad se nećete promeniti. Osećati da ste uvek u pravu je zaprečiti put bilo kakvoj samopromeni.

Pretpostavimo da ona dva zamišljena čoveka dozvole da mehanički proces samoopravljanja prolazi neproveren i da nijedan od njih ne primećuje da se to dešava u njemu, već su obojica potpuno identifikovani, sasvim zauzeti time, u stvari sasvim u tome uživaju bez ikakvog traga uvida o sebi. Počeće da konstruišu takozvane *negativne sisteme* u sebi, jedan protiv drugoga. Jednom kad ovo ozbiljno otpočne između dvoje ljudi veoma je teško da se stvari isprave. Oni će se sećati samo negativnih stvari jer kad se čovek oseća negativno prema nekome, njegovo pamćenje, rad na asocijacijama, priziva samo neprijatne stvari, koje samoopravdavanje rado upotrebljava. I tako će se nastaviti, baš kao i u životu, iznutra neobuzdano, a spolja kontrolisano strahom od kazne, zakona, klevete, uvrede, straha od gubljenja reputacije, od podsmeha, itd., – ukratko, spoljašnjim ograničenjima koji kontrolišu ljude i koji ako bi bili uklonjeni preobratali bi ih u sasvim druge ljude. Zna se šta se dešava u ratu. Zna se šta ljudi mogu postati kad se spoljne granice sklone.

Sada pretpostavimo da su ona dva zamišljena čoveka već stekla neku unutrašnju obazrivost i uzdržavanja razvijena Radom su takva da se svaki od njih na neki način dozove – mislim malo omekša, postane malo više svestan i pređe u Radno “ja” i počne da posmatra sebe iz osećaja Rada i njegovih uticaja, koji su sasvim različiti od uticaja života. On primećuje da se pravda (samoopravljava). Primećuje da se seća samo negativnih stanja u vezi drugoga i ničeg dobrog, i oseća da u nekoj meri to, najblaže rečeno, nefer. Misli o onom što mu je rečeno i šta je rekao. Traži kroz ono sećanje koje se u njemu formiralo od samoposmatranja i traži primere sebe kako je nefer u prošlosti i nalazi nekoliko koje je zapazio. Iznenada sva njegova uvređenost otpada od njega. On više ne brani svoju lažnu ideju o sebi svoju lažnu sliku sebe. On vidi istinu – da je on često nefer. Samoopravdavanje ne može da radi u prisustvu priznate istine. Proces laganja drži veliku centralnu laž u nama živu i zdravu- to jest lažnu ličnost. Pretpostavimo da se ova dva čoveka sretnu sutradan. Odmah će znati da je svaki radio na sebi bez da jedan drugom kažu reč o tome, i cela stvar je gotova. Nije više u prošlosti. Otkazana je. Obojica su slobodni.

Sve o čemu smo govorili je *psihologija* i *psihološki rad* na sebi iz tačke gledišta ovog učenja i njegovog psihološkog metoda u odnosu na primenu na sebe.

Berdlip Maj 28, 1942
Psihološki komentari – II
O BICU

Deo I. – Večeras ćemo govoriti o Znanju i Biću. Da li se sećate nečega što je rečeno ranije o Znanju i Biću? Dozvolite da vas podsetim da ovo učenje koje studiramo kaže da postoje dve strane čoveka i da čovek mora da ih razvija postepeno tokom svoje transformacije: stranu svog Znanja i stranu svog Bića. Čuli ste mnogo puta da pre svega treba da *znate* ovaj sistem a to uzima vreme i napor. Ali to vodi definitivnom razvoju znanja i istovremeno trebalo bi da vodi samosaznanju, ako čovek zaista radi. Nije teško shvatiti da postoje različiti nivoi znanja. Ali nije tako lako razumeti da postoje različiti nivoi bića. Hajde da još jednom pokušamo da razumemo šta je to *biće*. Ljudi često mešaju *biće* sa *egzistencijom*. Kamen egzistira, biljka egzistira, čovek egzistira, ali njihova egzistencija je sasvim različita. Ovde se susrećemo sa idejom bića. Na primer, biće kamena, biće biljke, biće životinje, biće čoveka i Sveto Biće su na različitim nivoima. Biće potiče iz porekla ali postojanje od rođenja, a zametak nastaje pre rođenja. Uzmimo na primer biće životinje. Sve životinje egzistiraju pre rođenja. Konj postoji, krava postoji, pas postoji. Oni imaju zajedničko postojanje. Ali biće krave, konja, ili psa su različiti i to od začeca a ne od rađanja.

Vratimo se čoveku. Čovek se razlikuje od životinje. Njegovo biće je u stanju da se razvija. On je rođen kao samorazvijajući organizam i tako je nedovršen i na nižem nivou bića nego što mu je namenjeno njegovim stvaranjem. Životinje su potpune. Takođe za razliku od životinja čovekov odgoj se proteže kroz dugi period tokom kojeg *stiče* mnoge *stvari* u svom biću – obrazovanjem, oponašanjem i običajima. To je jedan od razloga zašto biće jednog čoveka nije slično biću drugog čoveka. Možemo da razumemo da znanje jednog čoveka ne mora biti na istom nivou kao znanje drugog čoveka. Ali ne *vidimo* tako jasno da nivo bića može takođe biti različit. Sa stanovišta ovog učenja na čovečanstvo se ne gleda kao da je na istom nivou razvoja. S obzirom na njihovo biće, ljudi nisu isti. Koncept *Čoveka* u ovom učenju podeljen je na sedam kategorija bića: Čovek br. 1, čiji je centar težišta u njegovim instinktima i pokretima, u njegovom fizičkom životu, onda Čovek br. 2, čije je težište u njegovom emocionalnom životu, onda Čovek br.3, čije je težište u njegovom intelektualnom životu. Ove tri kategorije formiraju mehaničko čovečanstvo, spoljni krug ljudskog roda, koji jedan drugog ne razumeju. Kao što znate ovo se zove krug zbrke jezika ili krug Babelj. Zatim postoji Čovek br. 4, čije težište nije u Instinktivno-Motoričkom Centru, niti u Emocionalnom Centru, niti u Intelektualnom Centru već je raspoređeno među njima. To je *Balansirani Čovek*, u kojem razvoj više nije jednostran i koji je počeo da se budi. Postoji i krug svesnog čovečanstva: Čovek br. 5, br. 6, br.7, i to su ljudi koji su prošli različite stepene transformacije ili preporoda ili razvoja – ukratko koji su imali novo začecé. Ovih sedam podela opšteg pojma Čoveka znače sedam stepena ili kategorija bića. Uzmimo čoveka br. 1, 2 i 3. Oni pripadaju mehaničkom krugu čovečanstva ili “uspavanom čovečanstvu” ali pokazuju velike razlike u svom biću. Sva tri mogu živeti samo pod životnim uticajima, tj. A uticajima, naime uticaji stvoreni u životu kroz istoriju, kroz prošlost, kroz običaje, kroz tok stvari. Ali neki mogu biti dotaknuti i A i B uticajima. Podsetiću vas da B uticaji nisu kreirani životom već dolaze izvan mehaničkog života, iz kruga svesnog čovečanstva, i ponovo ću vas podsetiti da su Jevanđelja primer B uticaja. Ponovo da kažem da neki ljudi mogu biti više pod A nego B uticajima, ili više pod B nego pod A uticajima. Neki su možda došli i u kontakt sa C uticajima – naime sa onima koji pripadaju svesnom krugu čovečanstva, sa nekim ko je bio iznova rođen, ponovo začet, kao što su Hristovi učenici došli u vezu sa njim. Neki su možda već na putu da postanu Čovek br. 4. Sva ova različita stanja znače različite nivoe bića. Možda ste приметili da ova ideja o čovekovom nivou bića uvek ulazi u religioznu misao i smatrala se važnijom nego bilo šta drugo. Nivo bića sveca drugačiji je od nivoa bića grešnika. Dobar čovek, loš čovek, zao čovek, istinoljubiv čovek, lažov, pošten čovek, strpljiv čovek, hipokrit, uobražen čovek, sujetan čovek itd, su sve termini koji se odnose na stranu *bića* a ne *znanja* u čoveku. Danas ljudi dolaze do saznanja *da ono što čovek jeste nije od značaja* s obzirom na *ono šta zna*. Čak

misle da je čovek kriminalnog bića može biti veliki mislilac i veliki naučnik ili veliki umetnik ili pisac.

* * *

Deo II. – Pređimo sad na *znanje* ovog Rada i njegov odnos prema našem biću. Ovaj Rad je dat kao znanje i tako mora biti naučen, kao bilo kakva druga vrsta znanja koja mora biti naučena. Ali Rad dolazi od Višeg Uma. To nije obično znanje. To je znanje o transformaciji, baš kao što su Jevanđelja znanje o ponovnom rođenju, ili biti rođen ponovo, prepород, i da li to zovemo transformacijom ili ponovnim rođenjem nema razlike. To je znanje koje dolazi od onih koji su postigli pun unutrašnji razvoj i dostigli rastom i transformacijom njihovog bića, stanje svesti zvano Objektivna Svest. Znanje koje se stiče u ovom Radu mora postepeno postati vaše znanje – tj. ono što Rad podučava, pre svega, mora postati vaše *znanje*, a za to je potrebno vreme i napor. Ali pošto ovo znanje dolazi od nivoa čovečanstva koje je daleko iznad našeg nivoa bića, puno *razumevanje* ovog znanja neće biti moguće dok naš nivo bića ne odgovara sa nivoom znanja koje Rad podučava. Kao što znate, jedinstvo između znanja i bića je neophodno pre nego što usledi *razumevanje*. Stoga znanje koje izučavate mora biti *primenjeno* na vaše biće – a sigurno ga ne biste *primenjivali* kad ne biste vrednovali ideje Rada. Uporedni razvoj znanja i bića je neophodan. To jest, morate da radite na svom biću saglasno znanju koje izučavate da podignete nivo vašeg bića. Sa nivoom bića koje posedujete sada možete da *razumete* znanje Rada do određene tačke. Ako u vašem biću ima nešto *dobra*, bićete u stanju i da *razumete* nešto od Rada a ne da samo imate *saznanje* o tome. Postoji izreka u Radu da morate da imate zlato da biste dobili zlato. To se odnosi na kvalitet bića koje čovek ima. Ako u njemu postoji dobro on već ima malo zlata. Niko ne može da razume izvan nivoa njegovog bića.

Videćete zašto čovek sa lošim bićem, degenerik, lažov, moralna gnjida, kriminalac, itd. ne može da *razume* Rad, i takođe ćete videti zašto je rečeno u odnosu na nove ljude koji ulaze u Rad da moraju da budu na nivou Dobrog Domaćina. Ali čak i tako oni moraju da budu ljudi koji traže nešto, ljudi koji nemaju potpuno poverenje u život i osećaju da mora da postoji nešto drugo, neko drugo značenje naše egzistencije na ovoj planeti.

* * *

Deo III. – Toliko stvari je rečeno o ovom učenju o biću da je nemoguće o tome govoriti samo na jednom mestu. Dozvolite da spomenem jednu stvar koja je rečena o biću a koja je mene veoma zainteresovala kad sam prvi put čuo za Rad. Izreka kaže: *Vaše biće privlači vaš život.* Ova izreka mi je najednom učinila jasnim da postoji veza između onog što je *spoljnje* i onog što je *unutrašnje*. Na primer, u opštim razmerama, nivo bića čovečanstva privlači rat. Da je nivo čovečanstva na malo višem nivou rat kakav je sada, bio bi nemoguć. U individualnim razmerama, čovekovo biće privlači njegov život. Uvek će privlačiti iste vrste stvari, iste situacije, istu vrstu prijatelja, istu vrstu ljudi, iste probleme itd. bez obzira gde se osoba nalazi ili gde ide. Promeniti biće znači promeniti čovekov život. Ali promeniti jednu formu života za drugu ne znači promenu bića jer menjajući svoje spoljnje uslove, nećete promeniti vaš život, jer će vaše biće nastaviti da privlači određenu vrstu života. Konj privlači na sebe određenu vrstu života koja je različita od života krave ili psa i ovo možete da razumete da je to zbog njihove razlike u biću. Menjajući oblik života krava se neće promeniti. Ne biste želeli da sedite sa kravom pored kamina ili da bude u vašem krevetu, ne samo zbog toga što bi to bilo nepraktično, već i zato što je njeno biće toliko različito od bića psa. Uopšteno govoreći, vidite da biće životinja povezuje njih sa određenim životom. Lasica je privučena životom lasice, zmija životom zmije, i tako dalje. Ali ne vidimo na sličan način kako zakon koji kaže da "naše biće privlači naš život" predstavlja malu razliku u biću kod ljudi. Naravno vi treba da izučavate vaše biće, da uvidite da imate određenu vrstu bića, i da izučavate vaš život, da uvidite da imate određeni život. Ljudi ne uviđaju lako da imaju sasvim određene i ograničene

okvire. Oni misle da su slobodni i nesputani. Misle da mogu da budu šta god bi želeli i da *rade* šta god žele, i da *žive* kako izaberu. Ali ako čovek počne da izučava svoje biće – i istovremeno svoj život – čovek će otkriti da ima određenu vrstu bića. To je veoma dugotrajan zadatak. Rad kaže da je *izučavanje našeg bića apsolutno neophodno*.

* * *

Znate da Rad kaže da smo mi mašine vođene spoljnim utiscima. Dok god čovek nema znanje o svom biću, on je zasigurno mašina. Mašina ne može da poznaje samu sebe. Kad bi mogla ne bi bila mašina. Ali čovek-mašina *može* da zna sebe. Kad čovek počne da saznaje sebe nije više mašina. Može zaista čak postati *čovek*. Ali to uzme dugo vremena i mnogo napora. Zahteva se različita vrsta napora od onog koji je potreban da se stekne znanje o Radu. To jest Rad na liniji bića i Rad na liniji znanja zahtevaju različite napore. Čovek ne može da upozna sebe dok ne posmatra sebe sa unutrašnjom pažnjom, i ne može da posmatra sebe inteligentno osim ako nije stekao definitivno znanje o tome šta da posmatra i uvida razlog zašto je to tako. Postoje određeni posebni faktori u našem biću koji sprečavaju njegov razvoj. Jedan na primer su negativne emocije, kao što su samosažaljenje, itd. Ovi posebni faktori se moraju pre svega poznavati kao stvar znanja. Stoga prvo učite znanje Rada. Zatim morate da ga primenite tako da steknete aktuelno znanje vašeg bića u svetlosti ovog učenja. Znanje vašeg bića je samospoznaja. Ali u ovom učenju to je naročita vrsta samospoznaje jer ovo učenje upućuje na određene stvari u čovekovom biću koje moraju biti zapažene i napokon promenjene kroz uvećanje volje da se izmene. Ali nije dovoljno samo *znati* da su negativne emocije loše i da nas drže na našem nivou bića. Često se dešava da ljudi ne *posmatraju* sebe na način kako se podučava; ili uzimaju za gotovo sve što kažu, urade ili misle i ne vide da tu ima bilo šta da se posmatra. Kako, onda, čovek može da očekuje da se menja kad sve u sebi uzima za dato? Onda je čovek mašina a ne čovek. Šok je neophodan. Ali šok često čoveka čini negativnim. Ipak tada nešto primećuje.

* * *

Deo IV. – Svako postupa iz osećanja dobrog, iz onoga što on smatra dobrim. Niko ne postupa iz zla. Ali čovek postupa po onom što misli da je dobro shodno svom nivou bića, to jest, iz onog što se njemu pojavljuje kao dobro. Lopov krade zato što oseća da je dobro krasti. Revolucionar ubija jer misli da je to dobro. Kao što je znanje relativno tako je i dobro relativno. Dobro je relativno shodno nivou bića. Ono što ljudi smatraju dobrim razlikuje se od slučaja do slučaja. Možda ste primetili da ono što ste nekad smatrali dobrim danas više ne smatrate. To znači da se vas nivo bića promenio. Ako se nivo bića promeni samo malo, smesta imate novu percepciju o onom što je dobro. Na primer, možda ne volite da budete negativni onako kako ste nekad bili. To je zbog male promene u nivou bića.

Znanje ovog Rada je o ostvarivanju višeg nivoa bića i tako drugačijeg života ovde. Ali to mora biti naučeno i provereno u primeni na čovekovo biće kroz samoposmatranje i kroz lično razmišljanje o tome. Kad istinu o tome počnete da uviđate *za sebe*, vozač ili um *u vama* počinje da se budi iz životnog sna. Kad počinjete da uviđate dobro živeći i čineći Rad, vaše biće počinje da se menja. Kad uvidite da je dobro setiti se sebe, da je dobro da se zaustavi unutrašnje samouvažavanje, da je dobro u tome da se izađe iz smešnih iluzija i slika o sebi, iz sujete, samozadovoljstva lažne ličnosti, da je dobro da se ne vole negativna stanja, da je dobro da se uvidi sopstvena ništavnost s vremena na vreme, da je dobro da se bori protiv stalnog identifikovanja, da je dobro da se misli o svemu što Rad podučava, da je dobro da se to vrednuje, sve ove i mnoge druge stvari, onda stižete novu percepciju dobrog, a to znači da se nivo vašeg bića menja i dobro višeg unutrašnjeg nivoa zamenjuje prethodni nivo dobrog.

III – O Biću (nastavak)

Deo I – Svako ko je ovaj Rad uzeo ozbiljno i razmišljao o njegovom smislu i značenju, sredstvima koje svi posedujemo ali slabo koristimo – naime, *razmišljanjem svojom glavom* – trebalo bi da bude sposoban da svesno uđe u položaj drugih i da ih razume. Ovaj razvoj bića je od suštinskog značaja za nas u Radu. Niko ne može da se razvije sam. Odnos je moguć samo kroz kontakt unutrašnjih svetova. Mi se srećemo kroz naše unutrašnje svetove. Da biste razumeli drugog morate ući u njegov unutrašnji svet, ali to ne možete ako niste ušli u vaš sopstveni svet. Stoga je prvi korak prema svesnom ulaženju u položaj drugog i razumevanju drugog se postiže kroz ulaženje i razumevanje *sopstvenog* položaja i sve dok ovaj korak nije učinjen, do najvećeg mogućeg stepena, nema mogućnosti da se uđe u položaj drugog i da se drugi razume. Ulaženje u sebe počinje sa samoposmatranjem, a razumevanje sebe počinje sa dugotrajnim izučavanjem sebe u svetlosti znanja ovog učenja čiji je krajnji cilj postepeno ali definitivno *transformisanje* sebe. Samo iz ovog razloga misliti da je čovek u stanju da se stavi u položaj drugog i da razume položaj drugog, i čak da pomogne, onakav kakav je – a ova iluzija je veoma uobičajena – znači ne razumeti suštinu ljudskog kontakta i univerzalne teškoće koje prate ovaj impuls koji isto tako često završava u propasti i nekoj vrsti kompromisa koji je isto tako plodno tle za gorčinu, uzajamnu kritiku, neprijateljstvo i čak gora emocionalna stanja i tokove misli. Niko, onakav kakav je mehanički, to jest kako je formiran životom i njegovim uticajima ne može ući u položaj drugog i razumeti ga kakav je i odatle pružiti pomoć, sve dok prethodno već nije upoznao sebe svojim samoposmatranjem, samoizučavanjem, i uvidom i radom na sebi. Samo znanjem o sebi znanje o drugima je moguće. Samo uvidevši i razumevši šta je u nama možemo da razumemo šta je u drugome. Jedno od najvećih zala ljudskih odnosa je da ljudi ne pokušavaju da uđu u položaj drugog već samo kritikuju jedan drugog bez ikakvog ustručavanja i nemaju nikakvu unutrašnju zadržku u odnosu na mehaničko kritikovanje usled nepostojanja bilo kakvog uvida u sebe i sopstvenu upadljivu sirovost, greške i nedostatke. Kao rezultat toga ne samo da ne pomažu jedan drugome, nego je normalna ravnoteža stvari poremećena, a ovim mislim na akumulirani pogrešan i loš psihološki sadržaj koji se dnevno formira u ljudskim odnosima i u stvari u životu svakog čoveka, koji nikad ne bi postojao kad bi ljudi videli sebe i druge u isto vreme, i na ovaj način neutralisali efekte svog ponašanja dan za danom. Ovaj nedostatak psihološke odgovornosti i prema sebi i prema drugima je možda posebno karakterističan za moderno vreme i predstavlja izvor jednog dela rasprostranjenog modernog nedostatka sreće koja označava sadašnje vreme, u kojem, između ostalog, čak i obična ljudska ljubaznost opada, sa rezultirajućom krutošću koja je među najopasnijim faktorima u odnosu na budućnost, i koja efektivno onemogućava sav mogući pravilni razvoj emocionalnog života.

Ljudi u Radu koji su imali priliku da se emocionalno razviju, trebalo bi da naročito obrate pažnju na prećutnu ili iskazanu kritiku drugih kao kontinuirani pogrešan faktor u sebi, koji neprekidno u nama stvara pogrešan psihološki materijal i da se pošteno osvrnu na ono šta rade. U mnogim slučajevima, tvrdoglavost i neznanje su temeljni uzroci, iako postoje mnogi uzroci, kao što je neobičan stepen sujete, i samozadovoljstva, osećanja da je čovek u pravu, samozasluga, osećanje vrline i superiornosti, i drugi činioци ove vrste koji naravno onemogućavaju put bilo kakvoj unutrašnjoj promeni. Ovde posebno spominjem, u vezi sa mehaničkim osećanjem zasluge i samosavršenosti, one koji očekuju druge da se menjaju a ne polaze od sebe, i koji čak sude o Radu po efektima na druge, ne shvatajući izgleda da imaju mnogo da Rade na sebi pre nego što će moći da sude drugima, i takođe da i drugi njih sude na baš isti način na koji oni sude drugima – činjenica koja ih uvek iznenadi. Mehaničko kritikovanje drugih rezultira mnogim psihološkim teškoćama za onog koji kritikuje – to jest, mnogim “ja” koji onemogućavaju njihov unutrašnji razvoj i slobodu. Možda ovo nije jasno. Ono što se želi reći je da ako dozvoljavate kritikovanje i slobodan razvoj negativnih “ja” u vama, oni će se okrenuti na vas u Radu i onemogućavaće vaše razumevanje i vaš sopstveni razvoj. Ono što činite drugima činite sebi. Sve je uređeno na ovaj način. Sve pogrešno

postepeno reaguje na vas u Radu. Posle izvesnog vremena ćete naučiti da ne možete da dozvolite ‘luksuz’ da isuviše spavate i da govorite i postupate mehanički i dozvoljavate da vaš život bude u rukama pogrešnih “ja”. Počecete da uvidate sami za sebe da zaista morate da živite svesnije u odnosu sa vašim unutrašnjim svetom u kojem svi prošli računi moraju da budu poništeni. Živeti svesnije u vašem unutrašnjem svetu za početak ne znači ići za svojim lošijm “ja”. Zapamtite da ako ste u Radu da se stavljate pod *više* zakona nego drugi – naime, pod zakone Rada. Stavljate se u položaj u kojem morate da *poštujete* šta Rad podučava.

* * *

Deo II – Čišćenje emocionalnog života u Radu može se veštački podeliti na dve strane u svrhu praktičnog samoposmatranja. Prvo ćemo se baviti emocijama koje nastaju iz lažne ličnosti ili izmišljenih “ja”, iz onog nestvarnog dela sebe čiju pažnju Rad neprekidno doziva i koji bi morao da bude predmet dnevnog samoizučavanja i Rada, u svetlosti činjenice da je to izvor velikog svakodnevnog nesporazumevanja, nesreće i napada. Ova stvar, koju sami formiramo, i koja se formira uticajima sredine u kojoj odrastamo, i koja kao obojeni mehur stoji nad površinom našeg psihičkog života, zbunjuje i iskrivljuje naš celokupni unutrašnji svet. Ona formira deo našeg *stečenog bića*. Osnovni uzroci skoro svih nesporazuma koji nastaju u unutrašnjem svetu čoveka, kao i u sferi zajedničkog života ljudi i svih mogućih odnosa među ljudima je psihički faktor zvani Lažna Ličnost, koja se formira u pripreмноj fazi života. Stimulacija ovog psihičkog faktora u čoveku, kako pre, tako i za vreme odgovornog života, predstavlja osnov emocija sujete i uobraženosti. Ove emocije, koje se rađaju iz stimulacija Lažne Ličnosti, stoje na putu normalnom razvoju Emocionalnog Centra. I može se takođe reći da one stoje na putu razvoju svesti uopšte. One onemogućavaju Treće Stanje Svesti Stanje Samosvesti. Stepem sreće i samosvesti koji bi trebalo da postoji u stvarnoj osobi, stvarnom čoveku, kao i u miroljubivoj zajedničkoj egzistenciji ljudi, zavisi skoro u potpunosti od odsustva sujete i uobraženosti u čoveku. Ali ove emocije mogu da imaju veoma suptilne oblike i zahtevaju dugoročno i iskreno unutrašnje posmatranje i veliki samouvid i postepeno samoostvarenje. Ali često ljudi čak zamišljaju da ih nemaju, i bez obzira što su često uznemireni onim šta drugi o njima govore ili kako se prema njima odnose oni ne uviđaju da to ima bilo kakve veze sa njihovom sujetom i uobraženošću. Vremenom kako se zakopana svest budi ove emocije se mogu prepoznati po unutrašnjem ukusu. To su *nečiste* emocije. To je uistinu ono šta se uglavnom misli u religioznim spisima kad se kaže “*nečisto*” i što se u Jevanđeljima toliko napada kao u slučaju Fariseja, koji sve čine da bi ih ljudi videli – to jest iz pobuda sujete i uobraženosti. Znaete da kad činite dobro drugima i kad osećate zaslugu, to je vaše samoljublje kojem činite dobro. To je nečistost emocija. Ali ako nešto činite iz čiste ljubavi onda je to čisto. Na žalost to se događa po pravilu samo sa zadovoljavanjem naših apetita. Drugi faktor u vezi pročišćavanja emocionalnog života je kao što svi znate faktor *negativnih emocija*. Neću sada govoriti o njima osim da vas podsetim da mogu da imaju veoma suptilne oblike. Vremenom mogu biti prepoznate *unutrašnjim ukusom*. Sve one smrde. Setite se takođe da na rođenju nema Lažne Ličnosti. Ali rođenjem među uspavanim ljudima, koji uživaju sopstvene negativne emocije, one se prenose na dete kao zaraza. Zadovoljstvo koje ljudi imaju bivajući negativnima dete imitira, i istovremeno formiranje Lažne Ličnosti u detetu pomaže proces jer kroz emocije sujete i uobraženosti stvara se način i da se čovek lako vredi u svojoj beskrajnoj raznovrsnosti.

Naš nivo bića karakterišu nečista stanja emocionalnog života gore opisana. Rad na biću, u odnosu na Emocionalni Centar, stoga zahteva, između ostalog, napor da se posmatra i uvidi postojanje ovih emocija u sebi, da se zapazi njihovo poreklo, pravac njihovog delovanja, i posledice koje stvaraju. Kad smo pravilno svesni nečeg u sebi mi smo na putu da to promenimo. Sama *svest* o tome ako je potpuna, počecće da ga menja. Jednom kad ste nešto zapazili jasno u sebi, u svom biću, vodiće vas da vidite nešto drugo. Shvatite da biće mora da se promeni u svakom bez izuzetka i mora se promeniti *sad i ovde*. Religiozni ljudi smatraju da će se oni promeniti na onom svetu: ili zamišljaju da baš kakvi su, sa nivoom bića koje imaju, i

svim negativnim emocijama, sujetom, uobraženošću, malicioznim govorom, ljubomorom, neprijatnim radoznalostima i slično će stići do Boga. Ima mnogo sličnih iluzija, koje za rezultat imaju to da čovek ne vidi nivo svog bića koji zapravo određuje čovekovo mesto na skali svih bića koja vodi ka Svetom Biću. Svako se nalazi negde na toj lestvici. U ovom Radu, na psihološkom aspektu, dato nam je *znanje* o tome kako da menjamo biće, i to znanje mora da bude primenjeno *na vaše sopstveno biće* kroz posmatranje sebe shodno onom šta vas znanje podučava da posmatrate. Tako dolazite do *saznanja o vašem biću* i možete da počnete da radite na svom biću. Ako počnete da posedujete neko stvarno znanje o svom biću i radite na tome, onda ćete biti u stanju da se stavite u položaj drugoga i da mu pomognete – ali samo u meri u kojoj ste poznavalac samog sebe i sopstvenih teškoća. I među ostalim stvarima, bićete u stanju da znate kada govorite iz sujete ili osećaja superiornosti, ili iz negativnog osećanja, želje da povredite ili samo kritikujete i slično. Ukratko, bićete u stanju da bolje razlikujete između čistog i nečistog u sebi i iz tog polazišta da govorite jedan drugome čistije. Ako dok govorite vidite u sebi ono što vidite u drugome govorićete čisto ili čistije, a ono što je čisto u tom smislu ne može povrediti drugog ili ga uvrediti već mu samo pomoći. Ako dok govorite drugom ne znate da li govorite ispravno a ipak govorite iz *dvostruke svesti* o sebi i o drugoj osobi, što je govorenje iz Stanja Samosvesti, naime gledajući istovremeno i spolja i unutra, onda ćete znati naknadno po *naknadnom ukusu*. To jest, Rad će vam pokazati, za sve što ste učinili iskreno, iz osećanja Rada, biće sačuvano za vas i pokazano vam u svom pravom svetlu, ako slušate a ne padate u san.

* * *

Deo III.- U tekstu koji smo pročitali prošli put, rečeno je da se u religioznim spisima mnogo toga govori o biću. Ljudi se dele shodno njihovom stanju bića – u svece i grešnike, dobre i loše ljude i slično. Mnogo toga je rečeno u Jevanđeljima koje se odnose na biće. U Paraboli o Sejaču koji seje Seme Božije Reči među ljudima, različite kategorije ljudi koje se spominju dele se shodno njihovom biću u odnosu na Seme Reči i njihov prijem iste. Na drugom mestu ljudi sa pogrešnim bićem se zovu trnje ili bodlje u odlomku gde Hrist kaže: “Da li ljudi skupljaju grožđe ili trnje, smokve ili bodlje?” Hrist zatim poredi ljude shodno njihovom nivou bića sa drvećem i kaže “Svako dobro drvo rađa dobro voće ali zlo drvo rađa zlo voće.” Sve ovo znači da je čovekov nivo od najvećeg značaja. Kao što znate neophodno je misliti o nivou čovekovog bića pre nego što se uvede u Rad. Ovde je reč o nečem veoma ozbiljnom i sada bi trebalo da počnete da razumevate šta je to. Današnja tendencija da se kriminalci prave herojima je potpuno pogrešna. Postoje dva znaka bića u vezi ljudi koje možda želite da uvedete u Rad. To moraju da budu odgovorni ljudi i moraju da imaju neki magnetski centar. Druge stvari su rečene u prošlosti o ovom pitanju i pokušaću da se prisetim nekih od njih. Nezavisno od ideje Dobrog Domaćina i magnetskog centra, čovek koji stupa u Rad treba da ima prirodni osećaj sramote. Znae da mnogi takozvani “moralno defektni” nemaju osećaj sramote i to je veoma loš znak. I zapazite ovde da bivajući tvrdim i nikada ne osećajući sramotu, zarobljavate razvoj sopstvenog bića. Ljudi koji ulaze u Rad treba da imaju neki osećaj religioznosti, neki trag u njihovim životima religioznog impulsa, to jest, naravno povezano sa magnetskim centrom, prošlim utiscima i obrazovanjem. Zatim treba da osećaju ponešto od smrtnosti, da imaju neku svest o sopstvenoj smrtnosti. Svi ovi faktori i nekoliko drugih formiraju polazišne tačke u njihovom biću iz kojih se ideje i učenje Rada mogu da razvijaju.

Berdlip Jun 19, 1942

Beleška o molitvi

Odgovor i Zahtev

U tekstu koji je pročitao poslednji put o ideji Molitve koja je data u Jevanđeljima (koji nije uključen u ovaj tom) rečeno je da Univerzum može biti uzet kao *odgovor na zahtev*. Čovek potražuje a Univerzum u svojoj punoj i totalnoj realnosti, spoljnoj i unutrašnjoj, odgovara shodno zahtevu. U odnosu na ono što je rečeno prošli put, želim da usmerim vašu pažnju na ovu činjenicu: mnogi ljudi dobijaju odgovore na svoje zahteve, na zahteve za koje ni ne razumeju da ih čine. Kada bi Univerzum, vidljivi i nevidljivi, materijalni i psihološki, grubi i fini, bio shvaćen spolja čulima a iznutra umom i srcem, kao odgovor na zahtev, videli bi ste koliko je važno shvatiti kakvu vrstu *zahteva* činite *da biste razumeli zašto dobijate baš taj odgovor koji dobijate*, iz bilo kog domena života. Rad kaže: "Vaše biće privlači vaš život". Da li vidite vezu? Bez da zna čovek ili žena može da postavlja zahtev i dobija od Univerzuma ono što ne voli. Oni vide samo odgovor ali ne i ono što izaziva odgovor, šta je to u njima što ga privlači. Drugim rečima, ljudi mogu tražiti neprilike a da toga nisu ni svesni. Oni vide samo efekte, ne uzroke. Misliti samo iz efekata je jedna stvar. Tako mehanički ljudi misle. Misliti iz uzroka je druga stvar. To pripada svesnijem mišljenju. Nivo vašeg bića ulazi u zahtev, isto toliko ili više, nego vaše znanje. Možete intelektualno da zahtevate sreću, a da ne vidite kako činoci koji vladaju vašim bićem, kao na primer ljubav prema vašim negativnim stanjima, skrivene ljubomore, žalopojke, lenjost u stvari traže nešto sasvim drugo i da univerzum odgovara na te faktore u vašem biću koje tajno želite i afirmišete i ne uviđajući da to činite. Morate da shvatite da *pun zahtev* mora da sadrži oboje i misao i izraz volje i emocionalnu želju. Strana znanja je strana misli i čovek može da misli samo iz svog znanja. Strana bića hoće, a čovek *hoće* samo ono što želi. Ako volite negativna stanja onda je vaše htenje ovog kvaliteta. Vaša ljubav je vaša volja; ona će privući odgovor koji joj pripada. Jedino će vas samospoznaja učiniti svesnim vašeg stanja bića a ovo počinje samoposmatranjem. Dovoljno je bilo reći ovde o toj stvari, naime, da čovek može da dobije *odgovor* koji ne očekuje ili ne želi a da ne vidi da ga sam privlači, jer ga traži a da toga nije ni svestan.

* * *

Sada ćemo da govorimo o onome što je u Radu direktno ili indirektno, rečeno o Molitvi.

Učenje o Molitvi u Radu Samosećanje (Pamćenje sebe)

Deo I – U učenju Rada ideja Molitve i ideja Pamćenje sebe su tesno povezane da jedna ne može biti odvojena od druge. Bez Pamćenja sebe, Molitva je nemoguća. Pogledajmo šta to znači. Čovek onakav kakav je ne može da se moli. To jest, čovek u svom uobičajenom dnevnom stanju ne može da se moli. Da bi se molio čovek mora biti u stanju Pamćenje sebe. Moliti se onakav kakav je, u svom uobičajenom stanju, je Moliti se u stanju sna, a moliti se u stanju sna je beskorisno. Ništa se ne može dogoditi. Takva Molitva ne može biti uslišena jer takva Molitva nigde ne ide. Setimo se šta je rečeno o stanjima svesti u Radu. Četiri stanja svesti su moguća, ali obično čovek poznaje i živi u, samo dva. U Radu se oba ova stanja svesti zovu *stanje sna*. Prvo stanje svesti, ili najniže, je stanje običnog telesnog sna, koje je pasivno stanje u kojem čovek leži u krevetu skoro bez pokreta. U ovom stanju čovek provodi trećinu, ili čak više, svog života. Drugo stanje svesti je stanje u kome ljudi provode ostatak svog života, u kojem se kreću, hodaju, govore, pišu knjige, učestvuju u politici, ubijaju se međusobno, i ovo stanje smatraju aktivnim i nazivaju ga stanjem "jasne svesti ili budnim stanjem svesti". Nije preterano da se kaže da termini jasna svest ili budno stanje svesti izgleda

kao da su dati uz podsmeh posebno kad kroz lično samoposmatranje počnete da shvatate šta jasna svest u stvarnosti treba da bude, i šta je u stvari stanje u kome čovek živi i dela. Jer u takozvanom budnom stanju čovek nije svestan ni sebe ni drugoga. On živi i umire u mraku. U izvesnom smislu bi za njega bilo bolje kad bi ostao pasivan u prvom stanju svesti jer ne bi mogao da se kreće i ubija bližnjeg svog.

Treće stanje svesti je Pamćenje Sebe ili Samosvest ili stanje Svesti o samom Sebi. Obično se smatra da smo mi već u tom stanju i da smo uvek svesni sebe i da delamo, mislimo i osećamo sa punom svešću onoga što radimo. Ali Zapadna nauka je previdela činjenicu da mi nemamo ovo stanje svesti. Ne možemo ga u sebi stvoriti samo pukom željom, ili odlučiti da ćemo od sada uvek živeti u stanju Samosvesti. Ali ovo treće stanje predstavlja prirodno pravo Čoveka kakav je, a ako ga čovek ne poseduje to je zbog pogrešnih uslova njegovog života. Danas se ovo stanje svesti dešava samo u obliku retkih bljeskova i samo dugotrajnom praksom, pokušajem i pogreškom, čovek može početi da ponovo uspostavlja stanje samosećanja u sebi.

Stanja svesti

Pomoć moguća Čovek probuđen	4 – četvrto stanje	Objektivna svest (kad čovek može da vidi stvari onakvima kakve jesu)
SVETLOST	3 – treće stanje	Samosvest, svest o ‘ja’, samosećanje
Pomoć nije moguća Čovek u snu	2 – drugo stanje	Takozvana jasna svest ili budno stanje. Telesno aktivan čovek. Čovek aktivan u odnosu na svoje snove.
MRAK	1 – prvo stanje	San sa sanjanjem. Čovek spava i sanja. Telo mirno. Čovek pasivan kao što je mašina pasivna u odnosu na snove.

Pomoć može da stigne samo do trećeg stanja svesti. Ne može da stigne do tame u kojoj ljudi žive svoje svakodnevne živote u kojima su tako često zadovoljni da egzistiraju. Stoga moliti se iz stanja sna – moliti se iz tzv. budnog stanja – je isto što i sanjati da se čovek moli, jer u tom drugom stanju svesti mi takođe sanjamo i sve je nerealno, jedino što ne primećujemo da sve što radimo je u snu dok ne iskusimo momenat svesti koji pripada trećem i četvrtom stanju svesti i vidimo razliku. Jer kad čovek moli on mora da se seti sebe. On mora da oseti značenje svega što kaže i oseća sebe dok to govori. Mora da oseća da je zaista “Ja” u njemu koje se moli a ne grupa malih “ja” ili grupa mehaničkih “ja” formiranih navikama. I konačno, čovek ne može ni da se moli ni da se seti sebe ako oseća da postoji viši nivo njegovog unutrašnjeg stanja, niti da postoji nešto što je više od njega.

Moramo da razmotrimo četvrto stanje svesti u vezi sa celim redom molitva koje se mogu nazvati *molitvama za prosvetljenje*. Kad se čovek moli za prosvetljenje moli se da vidi stvari kakve one stvarno jesu, odvojeno od njegove imaginacije i njegovih subjektivnih ideja. U religijama svih naroda postoje indikacije o mogućnosti takvog stanja svesti koje se zove “Prosvetljenje” i druge slične reči, ali koje se ne može opisati rečima jer prevazilazi sve reči. Kad se čovek moli za prosvetljenje moli se za Objektivnu Svest. Ali on prethodno mora da bude u trećem stanju svesti jer jedino je treće stanje svesti to koje može biti dodiruto i može zadržati značenje bilo kog iskustva ili pomoći koja dolazi od onih koji su u četvrtom stanju

svesti. Ali morate da shvatite da ako se čovek moli za prosvetljenje, recimo o sebi, moli se da se probudi, a ako je čovek sasvim probuđen u odnosu na sebe i vidi sebe onakvog kakav zaista jeste, to jest objektivno, poludeo bi. Bolje je misliti o molitvi za više razumevanja. Ali to će naravno biti beskorisno ukoliko ne činite bilo kakav napor da sebe razumete bolje. Ako čovek u Radu ne radi na Liniji Znanja niti na Liniji Bića i samo se moli za više razumevanja, njegov pogled na Univerzum je veoma naivan. Mora da shvati surovost i cenu koja mora biti plaćena da bi se oslobodio detinjastih i sentimentalnih pogleda. Moram da ponovim da moliti se za nešto za šta treba da radite i možete da radite ako biste pokušali, je sasvim nekorisno. Ali ljudi imaju beskorisne poglede i ne mogu da se probude u odnosu na opasnost od samog sebe. Morate se boriti za Rad i boriti se da ga održite a nećete ga održati ako ne skočite da se uhvatite za njegovu nit i insistirate da je se držite.

Tri Brata u čoveku

Deo II. – Sledeća stvar koju Rad kaže o Molitvi je da svi centri u čoveku moraju da mole. Za početak, ako se samo um moli a ne i srce, ne može biti odgovora. Ceo čovek mora da moli a ceo čovek je pre svega sva tri čoveka – tri brata koja se ne slažu. Ako ova tri centra, u trospratnoj kući koja čini Čoveka, rade u slozi, Čovek bi već bio u Trećem Stanju Svesti. Bio bi dovoljno probuđen da primi pomoć, da dobije odgovor na svoj zahtev. Ali ova tri brata u čoveku ne saraduju a to je posebno slučaj u današnjem vremenu. Iz tog razloga, dozvolite da ukratko pogledamo na neka učenja data u Radu o stanjima naših centara danas.

Znate da istraživanje o mnoštvu našeg bića koju karakteriše naš nivo bića počinje sa posmatranjem naših centara. Tri centra rade nezavisno zbog abnormalnih uslova modernog života, koja proizvode jednostrani razvoj. Svaka svesna percepcija i svaka manifestacija čoveka, sve što je primljeno unutra i sve što izlazi napolje, treba da bude rezultat koordiniranog rada tri centra, svaki od njih treba da obezbedi svoj deo asocijacija, znanja i iskustva. Umesto ovog, rad ovih različitih centara je skoro sasvim nepovezan danas. Kao posledica toga intelektualni, emocionalni i instinktivno-pokretni centar ne saraduju jedan sa drugim i tako koriguju i dopunjuju jedan drugog, nego se kreću i putuju duž različitih putanja koje se retko sreću. Iz ovog razloga čovek je veoma retko *svestan*, i opet iz istog razloga čovek je, za početak, ne jedna osoba, već tri različita čoveka koji nisu u harmoniji. Prvi misli u potpunoj izolaciji od ostatka; drugi oseća na isti takav način; a treći dela mehanički, shodno starim-utvrđenim navikama. Kad bi razvoj ova tri čoveka u čoveku bio normalan, intelektualni čovek, emocionalni čovek i instinktivno-pokretni čovek, bi formirali jednog čoveka u kojem bi sve njegove unutrašnje strane bile usklađene. Ali Čovek je u sebi u stanju disharmonije. On je pre svega tri čoveka, tri brata, koja se retko slažu, i koji provode svoje vreme frustrirajući jedan drugog, svađajući se jedan sa drugim i dominirajući jedan drugim kako koji stigne. Bilo kakav opšti rezultat njihove kombinovane akcije, u kojoj svaki od njih je u slozi i svaki potpisuje svoje ime na, da tako kažemo, sporazumu, je veoma redak, ali kada se dogodi, čovek je za momenat u drugom stanju *svesti*. U smislu učenja Rada, on je u stvari *svestan*, jer je u simultanom posedu sva tri svojstva i *svestan* u svakom od njih. Njegova svest obuhvata sve centre u isto vreme, umesto da je svedena na ovaj ili onaj centar ili njegov mali deo u određenom trenutku. Ova ekstenzija i ekspanzija svesti koja istovremeno uključuje sva tri centra u isto vreme nije supernormalna već je u stvari ono što normalan čovek može da ima. To je treće stanje svesti, stanje Samosećanja ili Samosvesti koje je čovekovo pravo sa kojim je rođen ali koje gubi vrlo brzo zbog efekta uspavanih ljudi koji ga okružuju. Kroz pogrešne uticaje, pogrešno obrazovanje i pogrešne uslove modernog života Čovek se odvojio od svesti, koje je njegovo prirodno pravo, i koja, kad bi je posedovao, bi učinila nemogućim da se on danas ponaša na način kako se ponaša.

Deo III. – Sada ću da govorim o par stvari o kojima Rad govori, koje se *indirektno* odnose na Molitvu. Rad kaže da u Molitvi Gospodu, kao i u parabolama i izrekama Jevanđelja, postoji značenje u okviru značenja. Zato se u Radu kaže da su Jevanđelja test za čovekov nivo razumevanja i takođe da kad se čovek menja tako se i Jevanđelja za njega menjaju. U Molitvi Gospodu ima bezbroj ideja. Svaka fraza ima unutrašnje oktave. Toliko stvari ima u njoj za čoveka koji je formirao ideje Rada u svom umu da govoriti uopšte u potpunosti o Molitvi znači govoriti o svakom aspektu i svakoj pojedinačnoj stvari u samom Radu. Čitati molitvu i misliti o svim njenim vezama, počinjući sa oktavom Svete Inteligencije Sunca u kojoj je Čovek kreiran i o svemu što Rad kaže o Čoveku i njegovim unutrašnjim stanjima i šta mora da uradi da bi se probudio znači upotrebiti Molitvu u pravom smislu. Ponavljati reči je beskorisno.

Sada bih se osvrnuo na jednu od izreka Hrista navedenu u prethodnom tekstu o Molitvi, gde je rečeno da čovek mora da se moli za stvar i da ima veru da je ima i dobiće je. ”Zato vam kažem: sve što ištete u svojoj molitvi verujte da ćete primiti; i biće vam.” (Marko XI, 24). Rečeno je u Radu da čovek ne sme da čeka dok ne stekne snagu da nešto uradi nego mora da radi, ako je to njegov cilj, kao da je već ima i on će je *privući*. Čekati dok ne steknete snagu i razumevanje da nešto uradite – govorim ovde o Radu – čini nemogućim da se to uradi. Ali o ovome svako od vas mora sam da misli.

Još par stvari. Sve molitve iz samosažaljenja su naravno beskorisne. Molitva za druge je samo moguća kroz razumevanje njihovih teškoća i tako kroz razumevanje sebe, jer je vaše razumevanje drugih moguće samo u onoj meri u kojoj razumete sebe. Sav Rad je priprema nižih centara za prijem uticaja koji dolaze iz viših centara. Čovek ima dva centra potpuno razvijena u sebi koja pripadaju višim nivoima inteligencije. Ali iako oni u njemu rade neprekidno, on ne može da ih čuje. Njihov uticaj dodiruje stanje Samosećanja, ali ne ide dalje. Tako je sav rad molitva: jer sva stvarna molitva je da se Čovek poveže sa Nebom, i sav Rad na sebi je čišćenje nižih centara i uspostavljanje pravog reda u umu kroz usvajanje istinskog znanja, tako da uticaji viših centara mogu biti primljeni.

Možemo da govorimo o različitim vrstama molitve:

1. Molitva za Prosvetljenje ili Razumevanje
2. Molitva o Iskušenju
3. Molitva o sebi i o drugima

U odnosu na “Molitvu o Iskušenju”, ovo se odnosi na iskušenje o Radu. Nije neophodno uslišena jer će Rad da odgovori na nju ako se borite da se držite njegovog učenja i da ga primenite i koristite. Zapamtite da je iskušenje u Radu i u vezi sa Radom je neophodno da bi se čovek menjao i sledi da ako se molite u vezi sa tim, vaša molitva neće biti uslišena, ali ako umesto toga radite dobićete odgovor. Kao što sam rekao beskorisno je moliti se umesto da radite, očekujući pomoć onda kad je potreban napor.

Što se tiče Molitve u vezi samog sebe, prvo mora biti Molitva za druge a tek onda za sebe. Zapamtite da postoje Tri nivoa Rada – Rad za sam Rad (Učenje), Rad za druge, i Rad na sebi. Moliti se samo za sebe, raditi samo u odnosu na sebe i samim tim motivisan sebičnošću, ne može dati nikakve rezultate. Tri sile moraju da uđu u molitvu, i o ovome je sada suviše teško govoriti, ali možete to pronaći u Molitvi Gospodu ako o tome dovoljno mislite.

Za vreme jula 1942, dr. Nicoll je nastavio da piše njegove tekstove o Jevanđeljima.

Berdip Avgust 15, 1942

Beleška o negativnim emocijama

Razgovarajmo o Radu. Razgovarajmo o tome šta znači Rad na sebi u vezi sa negativnim emocijama. Rad kaže: **“Imate pravo da ne budete negativni”**. Primitite da Rad ne kaže: “Nemate pravo da budete negativni”. Jedan od znakova kad možete da razlikujete između lažnog i pravog učenja je u tome da lažno učenje insistira na tome ili nameće pravila o tome da uradite nešto što ne možete. To je znak lažnog učenja, na primer, da vas učini da obećate nešto ili da se zakunete na nešto ili da uzmete zavet ćutanja i slično. Čovek – običan čovek – ne može da održi obećanje pod bilo kakvim okolnostima, zato što on nije jedna osoba već više osoba. Jedan Čovek u njemu, jedno “ja” može da obeća ili čak da se obaveže zakletvom. Ali drugo “ja” u njemu neće o tome znati ništa. Podrazumevati da čovek može da obeća je isto što i podrazumevati da je on *jedan*, jedinstven – to jest, čovek koji ima samo jedno stvarno postojano “Ja” koje ga kontroliše i tako ima jednu volju. Ali čovek ima mnoga “ja” i samim tim mnoge različite volje. Pretpostavimo da Rad ima pravilo sa sledećim efektom: “Ne *smete* biti negativni”. Morate da se zakunete da nikad nećete biti negativni. Ako prekršite obećanje, morate da napustite Rad. Kad bi Rad to nametao, to bi značilo da Rad uzima za gotovo da *Čovek može da čini*. Ali Rad kaže da čovek onakav kakav jeste ne može da čini i ovo je jedna od stvari kojih morate postati svesni kroz samoposmatranje. Ako još zamišljate da *možete da činite*, ako još mislite da možete uvek da se setite i da se držite svog Cilja onda nećete imati mesta za Rad u sebi i Rad neće biti u stanju da vam pomogne. Kako vam Rad može pomoći? Osećaćete vašu unutrašnju bespomoćnost. Ako počnete da osećate unutrašnju bespomoćnost na pravi način osećaćete potrebu Rada da vam pomogne. Kako vam Rad može pomoći? Može vam pomoći samo ako ga slušate. Morate pokušati da uvažavate Rad. Naravno, ako ništa ne razumete, ne možete se pokoriti Radu. Tako da morate da mislite šta je to što Rad podučava i da to jasno shvatite vašim razumom. Morate da mislite, vi, u vašim najintimnijim stvarnim mislima, šta Rad govori vama sve vreme. Ako ste mislili na ovaj dublji, intimni, privatni način, videćete da vam Rad govori više o tome *šta da ne radite* nego o tome *šta da radite*. Ljudi često pitaju: “Šta treba da radim?”. Na tu temu Rad kaže samo dve definitivne stvari: “Setite se sebe” i “Posmatrajte i primitite sebe”. To je ono što morate da pokušate da radite. Ali s druge strane Rad navodi mnoge stvari koje ne treba da radite. Kaže, na primer, da morate da pokušate da se borite protiv toga da se identifikujete, da se borite protiv mehaničnosti, protiv mehaničkog i pogrešnog govora, sa svakim oblikom unutrašnjeg pridavanja značaja, sa svakim oblikom samoopravdavanja, sa svim različitim slikama o sebi, sa različitim oblicima zamišljanja, sa mehaničkim nesvidanjima, sa različitim oblicima samosažaljenja i samopoštovanja sa sopstvenim ljubomorama, sa svojim mržnjama, sa sujetom, unutrašnjim pretvaranjima, sa vašim lažima negativnih emocija, sa uvredljivošću, sa stavovima, predrasudama, itd. I otvoreno govori o borbi sa vašim negativnim emocijama u celini uzev. Nekad sretnete osobu u Radu koja je vrlo revnosna i željna je tačno da zna šta *da radi*. Ovo je naročito slučaj kod ljudi koji samo imaju spoljnu pažnju i nikakvu unutrašnju pažnju. Kao što znate, Rad počinje sa unutrašnjom pažnjom. Posmatranje sebe je unutrašnja pažnja. Čovek mora da počne da vidi sebe kakav je i šta u njega ulazi – na primer, mora da počne da vidi kroz unutrašnju pažnju sopstvene negativne emocije umesto što samo vidi druge ljude sa svojom spoljnom pažnjom. Čovek mora da vidi šta znači identifikovati se sa svojim negativnim emocijama, a šta znači ne identifikovati se sa njima. Jednom kad to uvidi on ima ključ Rada u svojim rukama, gledano sa praktične strane. Prve faze u Radu nekad se zovu “čišćenje mašine“. Čovek koji neprekidno govori “Šta treba da radim?” nakon što je mnogo puta čuo praktičnu stranu učenja Rada liči na čoveka čija je bašta puna korova a neprekidno se pita “Šta bih zasadio u svojoj bašti? Šta da uzgajam u njoj?” On prvo mora da očisti baštu. Tako Rad stavlja veliki naglasak na *šta ne raditi* – to jest na ono što treba obustaviti, u šta se više ne sme upuštati, šta mora biti očišćeno iz ljudske mašine. Jer niko od nas nema lepu novu mašinu kad ulazi u Rad, već zarđalu, prljavu mašinu kojoj treba

svakodnevno i zaista doživotno čišćenje, za početak. Jedan od najvećih oblika prljavštine su negativne emocije i prepuštanje njima po navici. Najveća prljavština su negativne emocije. Osoba koja je po navici negativna je prljava osoba u smislu Rada. Čovek koji uvek misli ružne stvari o drugima, govori ružne stvari, svako mu smeta, ljubomoran je, uvek se žali na nešto, ili oseća neki vid samosažaljenja, uvek oseća da nije pravilno tretiran, itd. takva osoba ima prljav um u najrealnijem i najpraktičnijem smislu, jer su sve ove stvari oblici negativnih emocija, a sve negativne emocije su prljavština. Rad kaže: *imate pravo da ne budete negativni*. Kao što je naglašeno *ne kaže se nemate prava da budete negativni*. Ako razmislite o razlici videćete koliko je velika. Osećati da imate pravo da ne budete negativni znači da ste uveliko na putu ka stvarnom unutrašnjem Radu na sebi u odnosu na negativna stanja. Biti u stanju da se to oseti povlači ka vama silu koja vam pomaže. Onda stojite uspravno u sebi u celokupnoj masi svoje negativnosti i osećate i znate da nije neophodno da ležite u toj masi. Izgovoriti ovu frazu u sebi na pravi način, osetiti značenje reči “Ja imam pravo da ne budem negativan” je u stvari oblik samosećanja, osećanja tragova stvarnog “Ja” koje vas uzdiže iznad nivoa vaših negativnih “ja” koje vam sve vreme govore bez prestanka da *imate svako pravo da budete negativni*.

* * *

Deo II. – Svi ste čuli o postojanju različitih nivoa, ali neki možda ne razumeju šta viši nivo znači u praktičnom smislu. Šta je viši a šta niži nivo u vama? Rad treba da nas dovede da živimo na višem nivou u sebi. Na primer, pretpostavimo da počnete da se iznutra uvažavate (pridajete sebi značaj). Počinjete da zlopamtite, da predstavljate sebi da su vam drugi dužni, da mislite da vas ne tretiraju fer, da se brinete o tome šta drugi misle o vama, i tome slično. Ovo je aktivnost vašeg *nižeg nivoa*. To jest, ne možete da živite na boljem nivou u sebi ako ćete stalno da se upuštate u unutrašnje uvažavanje. Pretpostavimo da počinje da vam se ne dopada ukus unutrašnjeg uvažavanja. Onda kad unutrašnje uvažavanje počinje u vama i vi ga primećujete počinjete da se osećate nelagodno. Zašto? Zato što ste već počeli da osećate kako izgleda viši nivo. Osećate se nelagodno zbog kontrasta. Videli ste nešto bolje. U prilici ste da napravite unutrašnji izbor. Ili obratno, nalazite se u negativnom stanju, nalazite se na nižem nivou sebe. Nalazite se na nižem nivou i nećete biti u stanju da osetite kakav je ukus višeg stanja dok god se bez uzdržavanja prepuštate negativnim stanjima. To je uvek pitanje unutrašnje odluke, ili unutrašnjeg izbora. Ako se zainteresujete za vašu *bolja stanja* i posmatrate šta ih kvari, počinjete praktičan Rad na sebi. Bolja stanja pripadaju višim nivoima u vama. Ona su u vama kao različiti nivoi. Možete da živite u podrumu ili iznad. Ali sve ovo morate sami da uvidite i shvatite *gde se nalazite u sebi*. Upitajte se: “Gde sam?” Sa kojim mislima i osećanjima idete, sa kojim raspoloženjima, sa kojim “ja”? Čovek mora da nauči ne samo *sa kim da živi* u sebi nego i *gde da živi* u sebi.

* * *

Još jedna primedba. U Radu sa negativnim stanjima gledajte u “ja” u sebi a ne u osobu u odnosu na koja ste negativni. Pravi uzrok negativnog stanja su “ja” koje govore vama i u vama, koje slušate. Ako dozvolite tim “ja” da govore i vi ih slušate, postajate sve više negativni. Njihova jedina svrha je da vas učine negativnim i apsorbuju što je moguće više vaše energije. Svako negativno “ja” ima samo jednu svrhu – da vas osvoji, da se na vama hrani i da ojača na vaš račun. Stvarni uzrok vaših negativnih stanja je u vama – u negativnim “ja” koji žive samo da vas ubede sa svojim poluistinama i lažima i da vladaju vama i da pokvare vaše živote. Sva negativna “ja” samo žele da vas unište, da unište vaš život. Ovo je veoma dobra vežba da se praktikuje.

Birdlip, Avgust 25. 1942

Uvodna beleška za poglavlje o Dobru i Istini

Celokupno Ezoterično učenje razmatra čoveka između dva nivoa, koji se ponekad nazivaju „Zemlja i Nebo“. Celokupno Ezoterično učenje takođe kaže da ako je Čovek na zemlji odvojen od svih uticaja koji dolaze od viših nivoa, Čovečanstvo će nestati. Baš kao što postojanje fizičke prirode, kako je dato u spoljnjem vidljivom svetu, zavisi od uticaja Sunca, tako i Čovek u svom Unutrašnjem Svijetu ovisi o Uticajima sa Višeg Nivoa. Ukoliko ove uticaje niko na zemlji ne bi primao Čovek bi bio odsečen i nestao bi. Jedan od problema ezoterizma je kako da održi u životu ovu vezu. U razna vremena u istoriji pokušavane su različite metode ali sve sa jednim ciljem pred sobom. Na primer, različite škole ili „crkve“ su postojale, koje su za neko vreme održavale ovu vezu. Ali pre ili kasnije bilo koja od ovih škola ili „crkvi“ ili fokusa stvorenih za prijem i transmisiju viših uticaja je umrla. Ali novi fokus se uvek pojavljuje. Smrt „crkve“, ako koristimo taj termin, se nekad naziva potopom u jeziku parabola. Nova crkva je barka koja ga nadživljava i sadrži predstave o svim oblicima znanja i dobra neophodnog za novi početak. Bilo je mnogo faza Čoveka, u vezi sa njegovim kontaktom sa uticajima iz višeg nivoa, i sa ezoteričke tačke gledišta čovek je, psihološki, degenerisao u tom smislu. Govoreći jezikom Rada, čovek više ne živi u Trećem Stanju Svesti, on se više ne seća sebe, i tako je van kontakta sa višim centrima u sebi i njihovim uticajima na njega. U Starom Zavetu ima mnogo referenci na različite oblike učenja u „crkvama“ drevnih vremena. Na primer, mnoge od dugačkih referenci na tog i tog koji je postao takav i takav i živeo stotine godina, su zapisi o različitim školama ili ograncima „crkava“. Postojala je škola ili crkva zvana „Noje“. Druga je postojala u Mesopotamiji i kad je izumirala zvala se Babel od Vavilona. Jevrejska crkva počela je mnogo kasnije. U stvari Stari Zavet je tajni zapis istorije ezoterizma.

Jedan od problema ezoterizma je kako da se *podigne nivo Bića čoveka* nezavisno od njegovog nivoa znanja – to jest, da se uzdigne na nivou Dobra, jer Dobrota je od Bića a znanje je od uma. Čovek ne može više da direktno vidi Dobro ili da bude podučen direktno od Dobra. Njegov um mora da se menja prvo, tako on mora prvo da stekne znanje ili istinu o višem nivou Bića. Ali cilj znanja je da izdigne čovekov nivo Bića.

Tokom meseca Septembra 1942 Dr. Nicoll je nastavio da piše tekst o Jevanđeljima.

Berdlip, Oktobar 2, 1942

Sledeća beleška o Znanju i Biću

I

Počecemo večerašnji razgovor sa daljim razmišljanjima o dve strane čoveka koje se u Radu nazivaju strana Znanja i strana Bića. Pošto sam primetio da ove dve strane Rada nisu dovoljno obrađene upitaću vas sledeće pitanje: Recimo da imate nekog ko je veoma primitivan, veoma nerazvijen u običnom smislu, vrlo sujeveren i recimo, više kao neka životinja nego kao ljudsko biće. Pretpostavimo sada da je vaš zadatak da ovu osobu izdignete u bolje stanje. Kako biste to počeli da radite? Ako razmislite o ovom pitanju videćete da imate dva zadatka koja su pred vama i da u stvari počinjete da shvatate zašto Rad kaže da čovek ima dve strane, Znanje i Biće. Počecete da shvatate da je sasvim tačno ono što Rad kaže o dve strane koje u čoveku moraju da se razviju. Čovek sa kojim vi morate da se pozabavite ne zna ništa: i takođe ova osoba laže, krade i ponaša se nepošteno i tako dalje. Sa kojom stranom ćete otpočeti? Morate da sami smislite odakle biste započeli. Da li bi ste započeli podučavajući ga

Znanju ili delovanjem na njegovo Biće, sa, recimo, velikom motkom? Da li sad shvatate jasnije da ove dve strane, stanje Znanja i stanje Bića, predstavljaju čoveka u psihološkom smislu – i da ako sami želimo da rastemo možemo samo duž ove dve linije?

* * *

II

Razgovarajmo sada o nivoima Bića. Koji su znaci nivoa Bića u čoveku u smislu Rada? Kako možemo da razumemo šta to znači da se svaki čovek nalazi ili na višem ili na nižem nivou Bića? Možemo svi da razumemo, makar u izvesnoj meri, šta je čovek na višem nivou Znanja. Znači možemo da razumemo Relativnost Znanja. Možemo da shvatimo da neko *zna više* ili *zna manje* od nas o nekoj stvari. Namerno ovde kažem da to možemo da shvatimo *u izvesnoj meri*. Ovde ne govorim o različitom *kvalitetu* znanja, već jednostavno u opštem smislu o sveukupnom znanju. Danas, metodom ispita, čovek je testiran u odnosu na stepen njegovog znanja, da li naučnog ili komercijalnog, matematičkog, klasičnog itd. Svi smo spremni da kažemo da je znanje ovog ili onog čoveka o recimo astronomiji, finansijama, francuskom jeziku, automobilima, literaturi, itd. može biti na višem nivou nego naše. Ovaj *standard znanja* verifikovan ispitima, danas je glavni standard u praksi po kome se o ljudima prosuđuje. Ali u Radu je drugačije. Ljudi u Radu se ne cene sa strane Znanja samo, već i sa strane Bića. U Radu nije reč samo o tome *šta čovek zna* već i o tome *šta čovek jeste*. Ono sto čovek *zna* pripada strani njegovog Znanja, ono sto čovek *jeste* pripada strani njegovog Bića I baš kao što je Znanje relativno takvo je i Biće – to jest, Biće nekog čoveka može biti na relativno višem nivou nego nekog drugog čoveka. U tom smislu, kao što znate Rad kaže da čovek mora biti na nivou Bića zvanom *Dobar Domaćin*, pre nego što može biti prihvaćen u Radu. Stoga na strani Bića, počinjemo sa čovekom koji je na nivou *Dobrog Domaćina*. Primetite reč *dobar*, pošto Biće ima veze sa *Dobrotom*. Tu reč ne možete da primenite na Znanje. Znanje može biti ili pravilno ili pogrešno Znanje, istinito ili lažno znanje. Možete da naučite istinu o tome kako da napravite automobil. To je istinito znanje. Ali takođe možete imati loše ili pogrešno Znanje. Termini *istinito* i *lažno* pripadaju strani Znanja. Ali u slučaju Bića ove reči ne mogu biti uzete sasvim na isti način. Čovek je *dobar* Domaćin ili *loš* Domaćin. Dobar čovek i loš čovek su izrazi sasvim različiti od ispravnog i pogrešnog kako se primenjuju na Znanje, ili Znanje koje je istinito i Znanje koje je lažno. Čovek može biti u običnom smislu, dobar čovek i posedovati pogrešno Znanje o, recimo, tome kako se prave automobili. S druge strane, može da bude, u običnom smislu loš čovek čak kriminalac, i imati veoma dobro znanje o tome kako se prave automobili. Drugim rečima nije samo isključivo *Znanje* ono što definiše čoveka u Radu. On je definisan u s obzirom na njegovo *Biće* takođe – i u stvari, kao polazište u Radu, pre svega je uzet s obzirom na njegovo Biće. Što znači da nije uzet s obzirom na njegovo znanje kao polazište već s obzirom na njegovo Biće. To ne znači da je čovekovo Znanje beskorisno u Radu. U Četvrtom Putu koji mi ovde izučavamo, čovekovo Znanje može biti veoma korisno. Ali ono što se pre svega uzima u obzir je njegov *nivo Bića* – kakav je on čovek. On mora da bude, ili blizu nivoa *Dobrog Domaćina*, a ako nije, bez obzira šta zna, on nije od koristi za Rad. Ali pošto smo već mnogo puta govorili o tome šta znači *Dobar Domaćin*, večeras ćemo da govorimo o *nivou Bića* i šta to predstavlja. Počeću sa frazom iz Rada: “Prva saznanja o Radu čovek razume i jedino može da razume iz svog *nivoa Bića*.” Rad prvo dolazi kao Znanje. Ali Znanje i Razumevanje su dve različite stvari. Možete Znati dosta i ne Razumeti ništa od onoga sto znate. Rad ulazi u čoveka kao novo Znanje i biće *shvaćen* tačno u skladu sa vašim nivoom Bića i zavisice da li imate *Magnetski Centar* ili ne. Ovo je drugi znak *Bića* u Radu.

Rekapitulirajmo sada polako da bi učenje o Biću bilo pravilno shvaćeno. Prvo, u odnosu na Biće, čovek mora biti na prosečnom nivou *Dobrog Domaćina*. Mora biti pristojan i odgovoran čovek. Ne sme biti skitnica ili ludak, a o značenju ovih tehničkih termina Rada smo ranije govorili na drugom mestu dovoljno. Drugi znak Bića na početku je *Magnetski*

centar. U običnom govoru to znači da je kandidat za učenje mora da bude čovek koji je razmišljao o životu i pitao se o smislu sopstvenog postojanja na zemlji i o tome imao mnogo svojih ličnih razmišljanja, koje su ga dovele da neodređeno oseća da mora da postoji nešto drugo, neki drugi poredak i značenje stvari osim onog o kojem je podučavan, neko drugo značenje u životu nego ono koje mu je do tada otkriveno u školi. Grubo rečeno bez tehničkog jezika, on mora biti čovek koji nije sasvim zadovoljan sa položajem, novcem, posedom, uspehom itd., i ugledao je nešto iza sveta čula, iza pojavnog sveta. Ili tehnički gledano, čovek sa Magnetskim Centrom u svom Biću, je imao momente kad je osećao da život ne može biti interpretiran i ne može biti shvaćen jednostavno u terminima njega samog. Ponekad u prirodi, u šumi, u polju vidimo ponekad nešto što čini da se osećamo daleko ne samo od nas samih već i od svakog stvarnog značenja. Ili, može biti da su neke reči iz Jevanđelja koje smo čuli u crkvenoj školi delovale da nam skoro zaustave dah. Ili nas neki iznenadni prizor probudi iz čudnog osećanja da smo zaboravili nešto što bi uvek trebali da pamtimo. Ili smo dotakli neku misao u nekoj knjizi koja izgleda ispunjena značenjem koje nismo mogli da dosegnemo a ipak ga prepoznajemo. Kad je čovek uveren u svoje unutrašnje i najličnije misli – misli koje nije lako staviti u reči – da mora da postoji *nešto drugo* iza života, a ipak u isto vreme on ispunjava svoj zadatak u životu i obavlja svoj posao i postaje ono što mora – vojnik, mornar, doktor, sveštenik, advokat, itd. – on je oboje i Dobar Domaćin i čovek koji ima tragove Magnetskog Centra. Da kažem ovo na najbrutalniji mogući način – ako čovek ne veruje ni u šta osim u napredak kroz život, u sam život i vidi život kao ispunjenje svih njegovih potreba i ne mari ni o čemu drugom onda on nema Magnetski Centar. On može biti Dobar Domaćin ali ne sasvim u smislu Rada. Jer u pravom smislu Rada Dobar Domaćin je čovek koji ispunjava svoje dužnosti u životu na odgovoran način, *ali više ne veruje u život*. Ne veruje više da život sam po sebi vodi bilo gde, ali veruje da u datim okolnostima on mora da obavlja svoju dužnost. Ne verovati dalje u život i biti sposoban ispuniti sve za čim tragamo je jedna stvar: a verovati da postoji nešto drugo za čim treba da tragamo je druga stvar, jer ovo potonje znači da čovek ima Magnetski Centar – nešto u sebi što ga upućuje u određenom pravcu koji ne podleže običnim zakonima kompasa.

Rekapitulirajmo ponovo učenje o Biću. Prvo, čovek mora da bude u životu i da je živeći stigao do adekvatnog položaja i znanja o životu postavši Dobar Domaćin sposoban da se nosi sa običnim problemima i teškoćama ljudske egzistencije – to jest Rad nije za ljude koji bi da izbegnu normalne životne teškoće. On je za *normalne pristojne ljude* i počinje od tog nivoa Bića. Veoma je važno da svako treba da razume ovo. Drugo, čovekovo Biće mora da ima neke tragove Magnetskog Centra u sebi. To znači da u učenju Rada o tome šta Biće znači, čovek koji nema Magnetski Centar, bez obzira ko je i šta god da je u životu, je na nižem nivou bića nego čovek koji ima Magnetski Centar. Ovde, kao sto ćete videti, učenje Rada o Biću potpuno odstupa od uobičajenog koncepta o Biću. Čovek koji je na opštem nivou Bića koje se naziva Dobar Domaćin i ima Magnetski Centar je na višem nivou Bića nego čovek koji je u opštem smislu na nivou Dobrog Domaćina. Nadalje, čovek koji ima Magnetski Centar a nije na nivou Bića Dobrog Domaćina ali pripada kategoriji “skitnice” ili “ludaka” je na *nižem nivou Bića* nego Dobar Domaćin bez Magnetskog Centra. Još jednom naglašavam da je veoma važno shvatiti ovo osnovno učenje Rada o Biću.

Mnogo stvari može ovde da se doda, ali nastaviću da razmatram šta Rad kaže o znakovima Bića u njegovom razvoju.

Sledeća tehnička stvar rečena u vezi kvaliteta ili nivoa čovekovog Bića, pored posedovanja Magnetskog Centra je da ga karakteriše *mnoštvo*. I baš posredstvom *mnoštva čovekovog Bića* njegov razvoj može biti shvaćen. Čovek ima mnoga različita „ja“ u sebi i ova odlika je karakteristika njegovog Bića. *Najviše Biće* koje čovek može da dostigne je kad samo jedno postojano „ja“ vlada njime. To jest, sav razvoj bića leži u pravcu sjedinjavanja i konačno se postiže *jedinstvom Bića* za razliku od njegovog mnoštva. Ceo čovek treba da formira *jednog* čoveka. Ali kakvi sada jesmo mi nismo jedno već mnoštvo. Čovek predstavlja

skup u kojem čas jedna čas druga osoba ustaje i govori, kao kuća puna sluga koji se svađaju i koriste jedan telefon i svi govore u ime gospodara. Čovek je kuća u neredu. Čovek je legija. Ipak, iznad njega na njegovom višem nivou, postoji "Stvarno Ja", čije postojanje ponekad oseća, posebno u uslovima velike opasnosti ili velike iscrpljenosti. To jedno postojano i stvarno „Ja“ je najviše Biće čoveka i svaki čovek ga ima. Stoga je celokupni razvoj Bića u smislu Rada, opredeljen pristupom tom Stvarnom „Ja“ koje objedinjuje sve što je u njemu i skriveno je za svakog u njegovim dubinama i nalazi se iza svih urednih stvari koje čovek čini i govori svojom drugom stranom, a počinje da se uviđa samoposmatranjem. Ljudi u Radu koji počinju to da osećaju, već imaju više jedinstveno Biće. Zašto je to tako? To je zato što slede nešto što ih iznutra ujedinjuje. Ako izvestan broj ljudi misli i praktikuje istu stvar oni su više u jedinstvu, i ne samo to, oni su i u sebi bolje integrisani. Jedino učenje koje ima kvalitet Rada u sebi, može da proizvede neku vrstu jedinstva ili u samom sebi ili u vezi sa drugima. Ako uviđate istinu ovog ili onog učenja Rada, to će unutar vas dovesti do početka jedinstva u vama, jer ovaj Rad vodi jedinstvu sa stvarnim „Ja“ i to mu je cilj. Počećete da i sami uviđate da ne možete da idete sa – negativnim stanjima – jer stvarno „Ja“ vam se neće nikad približiti ukoliko niste iskušani u odnosu na sva samoosećanja.

Stoga imamo jasnu definiciju šta viši nivo Bića znači. Viši nivo Bića znači pristup jedinstvu ili jedinstvenosti Bića. Kad ne bi bilo ničeg iznad nas, nikakv cilj da se dostigne, razvoj bića ne bi bio moguć. Ali cilj postoji. Da bi se taj cilj postigao neophodno je da se slede specifične direkcije – što znači učenje- o tome kako ga dostići. Cilj Rada, u svakom svom aspektu i detalju, je upravo mogućnost dostizanja ovog. Nikakav viši nivo Bića ne može se postići osim onog koji je stečen u životu i osim posebne sile koja deluje nadamnom. Jedinstvo Bića se ne može ostvariti kroz uticaje života. Ono je samo moguće putem uticaja koji dolaze od onih koji su postigli ovaj vrhunski razvoj Bića. *To znači neophodno je posebno znanje koje mora biti primenjeno na Biće.* Ako se osvrnete na ovo učenje i spoznate za sebe šta je to, uvidećete da se obe strane i psihološka i kosmološka strana, orijentisane na podizanje nivoa Bića ka jedinstvu. Svi kosmološki dijagrami vode jedinstvu. Nemoguće je u ovom razgovoru da idemo u detalje svega što je rečeno o tome. Poznato vam je da su jedna od velikih prepreka razvoju Bića odbojnici koji nas sprečavaju da vidimo unutrašnje kontradikcije i da samo produženim posmatranjem i iskrenom željom da budete drugačiji, može da vam omogući da vidite unutrašnje protivrečnosti. Mislite li da čovek pun odbojnika i time ispunjen unutrašnjim protivrečnostima može dostići bilo koju dalju fazu ostvarivanja unutrašnjeg jedinstva Bića? Pretpostavljate li da čovek koji nema uvide o sebi može da dostigne bilo koju fazu u objedinjavanju svog Bića. Kontinuirano delovanje Rada kroz zapažanje sebe počinje da razbija mnoge kontradikcije u čovekovom Biću i čini mnoge pogrešne izraze Bića manje i manje mogućim. Na primer jedan znak Bića je sposobnost da trpimo neprijatne manifestacije drugih. Zašto je to znak višeg Bića? Odgovor je da to niste u stanju dok god u sebi ne vidite ono što ne volite u drugima. Drugi znak višeg Bića je sposobnost da se pamti i održava cilj. Zašto je to znak višeg Bića? To znači da ste više u vašim višim „Ja“ koji se kreću u pravcu stvarnog „Ja“ u vama. Ako do sada niste naučili da ne verujete, i samim tim da se ne identifikujete, sa onima „ja“ za koje znate da vas odvlače u pogrešnu stranu, kako očekujete da Biće ojača u vama? Dozvoljavate da najgora „ja“ komanduju i vode vaše Biće. Niste počeli da birate – da odvajate – da odbacujete loše i ostavljate dobro u vašoj posudi. Ako želite da promenite nivo bića morate da vidite koji je vaš nivo Bića, tj. kakav ste vi čovek tokom vremena, ili preciznije, kojim vrstama „Ja“ je dozvoljeno da gospodare vama tokom različitih perioda vremena i zapamtite šta ste zapazili. Ako bilo koje „ja“ može da skoči i govori kroz vaša usta onda je stanje vašeg Bića mehaničko i ne može se menjati. U vama ne deluje ništa svesno. Vi ne radite na sebi, i stoga Rad ne utiče na vas i vi zapravo ne postojite.

Identifikovanje

Večeras govorimo o identifikovanju. Razmislimo o tome stanju u kojem se nalazimo kad se identifikujemo. Svi moramo da se borimo protiv stanja u kojem smo identifikovani i svi moramo da se opiremo životu. Počeću sa pitanjem koje postavljam svakom od vas: “Gde locirate vaše osećanje ‘ja’?” To je kao lociranje glasa. Tamo gde se osećanje “ja” nalazi na najviše mehanički način označava gde se najviše identifikujete. Ako biste mogli da osećanje “ja” smestite u *samosećanje*, i sve što ono znači, vi se ne biste identifikovali. Ali to je svesno smeštanje, jer samosećanje nikad nije mehaničko. Setiti se sebe je svestan čin, svesno smeštanje “ja” koje, za početak, zahteva pažnju.

Stoga razmotrimo *pažnju*. Kad obraćate pažnju da li ste identifikovani? Počnite sa *unutrašnjim identifikovanjem*. Čovek može biti sasvim identifikovan sa svojim unutrašnjim stanjem; može biti deprimiran ili uplašen ili povređen ili ljut, itd., – i jednostavno biti to stanje u kojem se nalazi. U tom slučaju njegovo osećanje “ja” i njegovo stanje su jedno te isto. To je unutrašnje identifikovanje. Čovek je poistovećen sa sobom. Njegovo osećanje “ja” nalazi se u njegovom raspoloženju. Pretpostavimo da on posmatra svoje stanje. To zahteva pažnju. Kao što znate pažnja nas stavlja u svesnije delove centara. Shvatite jasno da niko ne može da se posmatra mehanički. Može da zamišlja da se posmatra, ali to ne čini, i tako ne saznaje ništa novo o sebi već se jednostavno vrti u krugu. Zapravo, mehaničko samoposmatranje je jedna od mentalnih navika koju treba posmatrati. Upitajmo ponovo ovo pitanje: “Kad obraćate pažnju da li ste identifikovani”. Da bi se odgovorilo na ovo pitanje u vezi sa unutrašnjim identifikovanjem to znači: “Kad ste identifikovani sa vašim unutrašnjim stanjem i kad ga posmatrate, da li ste i dalje sasvim identifikovani? Kako možete biti?”

U Radu svi mi imamo vrlo moćan instrument u nama koji se zove ne-identifikovanje. Ali koliko svakom od nas uzme vremena da vidi šta to znači i da ga iskoristi. Ako je čovek uvek identifikovan sa svojim unutrašnjim stanjem u nekom trenutku, sa svojim mislima i raspoloženjima itd., onda on ne može da se menja. Da bi se čovek pomerio iz onog položaja u kojem je, on mora da se podeli na dva dela. To jest, mora biti u stanju da posmatra svoje stanje. Ako je on svoje stanje, onda ništa ne može da se dogodi. Ako podeli sebe u posmatranu stranu i stranu koja posmatra – to jest postane *dva – onda* on počinje da se izmešta iz svog položaja, da se menja iznutra. Da li shvatate dubinu ove ideje? To je izlaz iz sebe kao unutrašnjeg zatvora.

U odnosu na ideju identifikovanja sa životom, uzmimo prvo ovaj primer: Ako pažljivo obratite pažnju na konje u konjskim trkama, na one na koje se kladite, da li ste identifikovani? Odgovor je: Da i Ne. U meri u kojoj posvećujete pažnju niste identifikovani. U meri u kojoj ste anksiozni da li će vaš konj pobediti, vi ste identifikovani i ne možete da obraćate pažnju. Tako su dva stanja – stanje pažnje i stanje identifikovanosti u frikciji – i bore se međusobno. Uzmite drugi sličan primer: Ako ste u velikoj žurbi da završite neko važno pismo, onda ste identifikovani. Ali ako posle mnogo neuspešnih pokušaja shvatite da je neophodno da onome sto pišete pažljivo pristupite vi niste identifikovani, *dok ste u tom stanju pažnje*, iako u pozadini možete ostati identifikovani, to jest mehanički delovi centara mogu i dalje biti identifikovani, ali pošto ste morali da se pomerite u svesnije delove centara, da biste pravilno napisali pismo, dok ste u njima vi niste identifikovani. U navedenim primerima čovek je svestan u okviru mehaničnosti. Primetimo još da je moguće i biti mehaničan u svesnosti.

Razmotrimo sada uopšteno stanje identifikovanosti sa životom. Šta je život? Ne nameravam da ovo pitam u filozofskom ili teoretskom smislu, već praktično. *Život je serija događaja na različitim skalama*. Nisu stvari, ljudi, predmeti već događaji koji stvari ljude i predmete dovode u različite odnose sa vama u različita vremena. Olovka na stolu nije po sebi događaj ali postaje deo malog događaja kad je uzmete da biste potpisali ček. U ovom primeru

olovka, čekovna knjižica, sto, mastilo, vi i osoba na koju pišete ček itd., postaju odjednom povezani. To je jedan događaj. U sledećem momentu sve te stvari, pero, čekovna knjižica itd., otpadaju u stranu i leže nemo i nepokretno. Vaša slavina nije nikakav događaj osim kad se kupate ili kad curi. Vaš krevet nije događaj osim kad idete da legnete. Ekser može stajati na vašem kaminu. To nije događaj. Iznenada želite da okačite sliku. Onda ekser biva uhvaćen u neki događaj. Vaš prvi sused može biti vama nepoznat čovek. On nije događaj. Ali ste čuli da vas je nazvao budalom i odjednom događaj nastaje između vas i vašeg suseda. Lišće na putu leži nepokretno dok ga kovitlac ne pretvori u događaj. Događaj povezuje stvari, pokreće ih, i prolazi. Razmotrite svetski događaj rata. Ovo je događaj na nivou čovečanstva. Zemlje Velika Britanija, Francuska, Nemačka, Italija itd., nisu događaji po sebi, ali kad se rat iznenada spusti kao kovitlac i vitla ih ukrug, dovodeći ih nasilno u određene odnose jedne sa drugim, pokreće ih, i onda kad prođe predmeti, stvari rata, ce otpasti i svako ce otići kući.

Kad biste mogli da posmatrate život kao događaje, ono što zapravo posmatrate je zakon Tri Sile, koji kaže da je svaka manifestacija rezultat Tri Sile. *Stvar* nije događaj dok ne provodi jednu od Tri Sile u trijadi: i svaka stvar ili osoba može da provodi jednu ili drugu od Tri Sile u različito vreme i tako može biti na različit način dovedena u vezu sa određenim događajem. Da li razumete šta ovo znači? Postoji štap i dva čoveka. Nema događaja. Samo tri stvari. Onda se dva čoveka sporečkaju i jedan udari drugog štapom. Svi sada sprovede Sile trijade i manifestacija je rezultat tj. događaj. Otvorite stari ormar i nađete staru krpenu lutku. Nekad je bila deo mnogih malih događaja. Sad je samo stvar. Zatvorite ormar, i ona ostaje stvar koja nije deo nikakvog događaja.

Ukratko: život može i treba da bude viđen kao serija događaja, ne kao stvari i ljudi, samo kao vidljivi objekti. Ako možete da vidite čime ste uhvaćeni kao sa određenom vrstom događaja, za to je potreban čin pažnje, koji čini mogućim da se ne identifikujete. Svi događaji se ponavljaju. Postoji samo određeni broj. Svi mogući događaji na svetu da tako kažemo su delo Čoveka. Čovek je stvoren svojim životom – sa svim događajima koji mogu da mu se dogode. Događaji su na različitim skalama. Upitajte se: “U kakvom sam događaju? Da li sam sasvim identifikovan sa njim?” Ovo vas stavlja u stanje pažnje. Sprečava da se sasvim identifikujete sa događajem. Život drži čoveka u snu i izvlači iz njega snagu određenim brojem pohabanih događaja sa kojima se uvek identifikuje. Svako mora da kroči kao nov i treba da prođe kroz što je moguće više različitih predstava i sporednih predstava velikog cirkusa na zemlji zvanog život, da bi imao obilje materijala na zapisima u centrima, obilje iskustva, jer u protivnom neophodni kontrast između života i Rada nije moguć – to jest čovek koji ništa o životu ne zna vidi malu razliku između njega i Rada i tako nema osnovu za kontrast ili tenziju suprotnosti u sebi. To jest uzima život i Rad na istoj ravni. Ako možete unutar sebe da se povučete iz bilo kog događaja sa kojim se u životu identifikujete, i pokušate da formulišete događaj kao na primer: “ovo je kad vas optužuju za nešto što niste uradili” ili “ovako izgleda kad se izgubi strpljenje”, “ovo je biti povređen”, “ovo je biti previđen”, “ovo se zove izgubiti nešto”, “ovo je biti razočaran”, “ovo se zove biti u zbrci”, „ovo se zove kasniti“ onda nećete biti toliko identifikovani.

Birdlip Oktobar 26 1942

Lični Cilj

Svi možemo da razumemo šta u životu znači cilj. On nam daje pravac. Bez cilja smo besciljni i nigde ne idemo. Čak bez posedovanja cilja u životu možda samo želi da živi što je moguće duže ili da sačuva svoj novac, udobnost, itd. To je isto neki cilj, iako veoma oskudan. Nikud ne stremimo već se jednostavno držimo onog što imamo. Ali možemo da želimo određeni posao ili da položimo ispit, i onda imamo određeni cilj i pravac u životu. Onda

nalazimo da moramo da se žrtvujemo da bismo to postigli – da odbacimo šta je beskorisno i da se fokusiramo na ono šta je korisno da bismo ostvarili cilj u životu.

Cilj u Radu ima određene sličnosti sa ciljem u životu. Ali se i razlikuje po mnogo čemu. Može se uporediti do određene tačke. Ali cilj u Radu nije u stvari isti, jer je to cilj u drugačijem pravcu od života, i u izvesnom smislu suprotan životu.

Večeras govorimo u smislu Rada o Ličnom Cilju u odnosu na Biće.

Najopštija definicija onoga šta cilj znači u smislu Rada je da čovek *čuje* šta Rad podučava i da *čini* ono o čemu Rad govori.

Cilj u smislu Rada je uvek povezan sa činom Pamćenja sebe. To je zbog toga što u stanju Pamćenja sebe čovek može da primi pomoć, koja ga ne može stići u njegovom običnom stanju svesti. Određeni uticaji u Svemiru mogu samo da prodru do Trećeg stanja Svesti u kojem je čovek *svestan sebe* ili *Samosvestan*. Ako se istovremeno seti sebe i seti se svog cilja pomoć ga može stići. Na primer, on može razumeti bolje svoj cilj.

Cilj može biti isuviše opšti, ili sadržati unutrašnje suprotnosti, ili biti suviše težak; ili može biti suviše komplikovan i mora biti razbijen na manje delove; ili može nemati smisla. U određivanju svog cilja ljudi obično pokušavaju da trče pre nego što mogu da hodaju.

U odnosu na Rad na Biću, prvi cilj u ovom Radu je znanje o sebi – Znanje o čovekovom Biću. Ovo važi za sve. Znanje Rada je jedna stvar, Samoznanje je druga stvar. Bez Samoznanja ne možete imati nikakav cilj o sebi. Stvarno znanje o sebi za razliku od imaginarne ideje ili iluzije o sebi može samo da nastane iz direktnog dugotrajnog samoposmatranja različitih strana sebe. Zbog toga ovaj Rad počinje sa *osmatranjem sebe*. Morate da vidite kako delate, kako govorite, kakve su stvari u vama, u toj stvari koju smatrate “sobom samim” koju uzimate zdravo za gotovo. Rad vam daje preciznu instrukciju o tome šta treba da posmatrate, ove instrukcije treba slediti ne zbog njih samih već zbog toga čemu vode. One su sredstvo a ne cilj: one vam govore koje vas stvari drže u snu. Mnoge stvari za koje se kaže da ih *ne treba* činiti, i nekoliko stvari za koje se kaže da ih treba činiti, u Radu su povezane sa idejom da se čovek može probuditi iz sna i da može da se stavi pod bolje uticaje. To je veliki cilj Rada. Ne smete to da zaboravite jer lični cilj mora da bude u skladu sa ukupnim ciljem Rada koji je buđenje. On mora da bude u istom pravcu a ne u nekom drugom ili suprotnom, jer u suprotnom kontradiktornosti se pojavljuju. Ako izučavate sistem o buđenju iz sna, ne možete načiniti lični cilj koji uzrokuje da spavate dublje no ikad.

Lični cilj može samo početi nakon što je izvesno samosaznanje stečeno kroz direktno posmatranje u svetlosti instrukcija Rada. Da biste radili na svom Biću, morate videti nešto u vašem Biću na čemu treba da radite. Ne možete raditi na ničemu. Prvo sve je u tami i ništa u sebi ne vidite. Svesno, objektivno samoposmatranje počinje da pušta zrak svetlosti i počinjete da vidite neke stvari maglovito. Ova svetlost stvorena frikcijom samoposmatranja treba postepeno praksom da ojača dok ne ugledate nešto u sebi jasno i van svake sumnje. Verovatno ćete biti šokirani. Ako je tako, onda ste u situaciji da načinite lični cilj – naime, da radite protiv te stvari koju ste u sebi zapazili. Pretpostavimo da se radi o nekoj lošoj negativnoj emociji, recimo neka uistinu zla zloćudnost. Do tog momenta ste se identifikovali sa tim, i bili ste To kao što je To bilo vi. Godinama ste bili pod tim uticajem. Vaš zadatak je da se *odvojite unutar sebe* od toga, a ne da ga unutar sebe dodirnete više nego što ste u stanju. Ovo bi bio primer ličnog cilja na strani Rada na Biću. Ali većina ljudi je zadovoljna sobom, iako ne sa svojim okolnostima. Tako da kad im se kaže da treba da rade na svom Biću, oni ili ne razumeju šta to znači ili ne vide ono što treba da vide. Ako je čovek u Radu u stanju da posmatra sebe iskreno, ne može biti zadovoljan sobom zadugo *u svetlosti Rada*. Iz perspektive života čovek može ne videti razlog zbog čega da Radi na sebi. Ali perspektiva Rada je

različita od perspektive života. Rad je o buđenju: dočim život drži čoveka u stanju sna i onemogućava buđenje čineći da čovek radi stvari koje ga drže u snu.

Stoga morate razlikovati život od Rada. Možda ne postoji razlog zbog kojeg nećete učiniti nešto u životu, ali postoji razlog zbog čega to ne smete činiti u Radu. Dok god ne zapazite tu razliku bićete zbunjeni o značenju cilja u Radu. Na primer, u životu može da vam se neko ne dopada, i možete da mrzite ljude i da govorite skandalozno i uživete u negativnim emocijama. Ali u Radu to ne možete da radite jer tako sebe uništavate iznutra – jednostavno trujete se. Ako ste u Radu, vi podležete većem broju zakona nego običan čovek. To znači da vi morate da činite dodatne stvari. Vi morate da *Radite*. Ali zakoni kojima se podvrgavate vode vašoj unutrašnjoj evoluciji i eventualnoj slobodi od zakona na zemlji.

Mnogi ljudi u Radu nalaze teškoću u razumevanju šta lični cilj znači, u odnosu na Rad na strani Bića – to jest, rad na mehaničkoj strani. To je definitivna faza u Radu. Oni ne vide na čemu bi adili u sebi. Jedan razlog je što ne primenjuju ideje Rada na sebe i ne pokušavaju da rade ono *što Rad nalaže*. Ne posmatraju sebe iz tog ugla. Bivajući zadovoljni sobom u životu oni, da tako kažem, ne vide *mesto* gde Rad na sebi počinje. Oni ne procenjuju sebe sa gledišta Rada već iz životnih standarda. Ali standardi Rada su sasvim različiti od životnih standarda. Možete biti uredi u životu ali u velikom neredu u Radu. Zato je neophodno shvatiti da je Rad *nov način mišljenja*. To je novi standard, potpuno nova stvar, iz koje možete da počnete da cenite sebe u sasvim drugačijem svetlu – ne u svetlu spoljašnjeg života već u svetlu Rada. Rad treba da učini da mislite različito – treba da dovede do promene u načinu mišljenja, tako da sebe počnete da sagledavate u novom svetlu. (To je Metanoja⁴.) Zamislite skup majmuna. Oni mogu biti sasvim dobri majmuni zadovoljni sobom. Ali ako treba da postanu odgovorna ljudska bića moraju da slede novi način mišljenja, novi koncept o tome šta treba da budu. I sa stanovišta svesti ljudski rod – to jest, potpuno razvijen čovek koji je dostigao nivo svete inteligencije, Inteligencije Sunca i njenih zakona – mi smo ništa bolji od beznačajnih majmuna. Mi smo ništa drugo do eksperiment u evoluciji.

Svaki lični cilj na maloj skali je sredstvo a ne cilj. Služi tome da nas probudi i da nas drži probuđenim. Cilj je na različitoj skali. Cilj na velikoj skali je da se probudimo iz sna, da dostignemo unutrašnje oslobađanje. Ali reći da je to čovekov cilj nije dovoljno. Možete da vidite nešto na velikoj udaljenosti kao vaš cilj ali da biste stigli videćete da je mnogo manjih ciljeva neophodno. Možete da kažete da želite da idete u Kinu. Ali da biste stigli tamo morate da uradite mnogo stvari do tada i morate imati dovoljno novca da biste kupili kartu. G. Uspenski kaže da je cilj nešto ovakvo: U daljini vidite svetlost do koje želite da stignete. Ali približavajući joj se nailazite na mnoga mala svetla kao neke svetiljke duž puta, pored kojih jednu po jednu morate proći pre nego što stignete do konačnog cilja. Pretpostavimo čovekove ciljeve pre nego što postane svestan i izbavi se iz sveta nesvesnog čovečanstva. On, naravno, ne razume šta to znači – to jest on ne razume svoj cilj. Da bi postao Čovek br. 5 ili 6 ili 7, on mora da prvo postane Čovek br. 4 tj. Balansiran čovek, čovek u kojem svi centri: Intelektualni, Emocionalni i Motoričko-Instiktivni rade ispravno. Da bi postao *balansiran*, čovek mora da primećuje koji centar u njemu dominira i meša se sa pravilnim razvojem ostalih centara. Instiktivni čovek, na primer, čovek koji pre svega konsultuje sopstvenu udobnost, koji voli prijatne telesne senzacije više od bilo čega, ne može postati *Balansirani Čovek*, jer je sva njegova psihička energija upotrebljena za njegove prijatne telesne senzacije. Njegov cilj onda mora biti da radi protiv dominiranja jednog centra u njemu, što ga čini da šlajfuje i onemogućava druge centre da se razviju. Ako razumete ovo što je do sada rečeno, videćete da u tom slučaju jedino sagledavanje sebe i procena sopstvenog unutrašnjeg stanja *u svetlosti Rada* vodi ka tome da čovek postane nezadovoljan sobom. Sagledavanje sebe iz života, ne daje razlog zbog kojeg bi čovek pokušao da bude različit od onog što jeste.

⁴ Metanoia je prevedena u vodećim prevodima Svetog Pisma na Srpski/Hrvatski jezik kao “pokajanje” (*repentance*).

Ili uzmimo čoveka čiji centar gravitacije se nalazi u Intelektualnom Centru. On je samo zainteresovan u teorije i apstrakcije. U životu, nema razloga zašto bi on bio nezadovoljan sobom. Ali posmatrajući sebe u svetlosti učenja Rada, on će početi da bude nezadovoljan sopstvenim stanjem bića.

Jedino kroz razumevanje ideja Rada čovek može da ima cilj u Radu. Jedino počinjanjem da misli na novi način i sagledavanjem sebe u tom svetlu on može da ima cilj u Radu. Ne možete imati cilj u Radu ako nastavite da mislite kao što ste uvek mislili. Sagledavanjem sebe u perspektivi i svetlosti Rada čovek može da vidi šta je naopako sa njim *u smislu Rada*. U životnom smislu neće videti da je bilo šta loše sa njim. Život neće suditi o njemu, ali Rad hoće; i baš u razmerama njegovog vrednovanja Rada i razumevanja Rada – počće da sudi o sebi. Jer Rad ne sudi ni o kome. Sam čovek će početi da sudi o sebi i jednom kad to počne, onda taj čovek ima polazište u radu u sebi.

U odnosu na često postavljano pitanje: “Možete li mi navesti primere šta lični cilj znači?” Na strani znanja lični cilj znači da se čovek upoznaje sa idejama Rada. Na strani Bića, lični cilj znači posmatrati sebe u svetlosti znanja o Radu i primenjivati to na sebe. Lični rad na Biću počinje kad primetite da vam Rad govori nešto o vama. Da li ste primetili u sebi kada postajete negativni? Da li ste primetili u sebi kad ste identifikovani? Da li primećujete sanjarenje? Da li primećujete pogrešan govor? Da li primećujete šta u vama predstavlja lažnu ličnost? Primećujete li kad počinjete da se pravdate? Primećujete li kad lažete u sebi? Primećujete li šta znači spavanje? Jeste li primetili šta znači zlopamtiti? – itd. Počnite sa jednom pojedinačnom stvari koju ste primetili i počnite da je posmatrate i da radite protiv nje. Ali počnite sa nečim u šta ne sumnjate. Počnite sa nečim jasnim i određenim i počnite da ga posmatrate i da u sebi ne pristajete na to. Jednom kad počnete put se otvara. Ali morate da počnete od nečeg određenog i morate to da činite u svetlosti Rada i njegovog velikog cilja. Ako nađete da ne možete da držite svoj cilj kao što ste inicijalno nameravali, jer je previše teško, modifikujte vaš cilj, i onda možda shvatite da vam se bolji cilj sugeriše, posebno ako se setite svog cilja kad god pokušate da se setite sebe.

Sve čemu ovaj Rad podučava na praktičnoj strani pokazuje vam više od jednog cilja. Morate početi od jedne stvari. Ali posle izvesnog vremena morate da uključite i sve ostalo. Na primer, ne možete se ograničiti da tako kažem na rad na jednom obliku iritiranja ili na jednoj negativnoj emociji i zapostaviti sve ostalo. Ako zaista počnete da radite na svom biću, iz jedne stvari u Radu, naći ćete da je neophodno da i druge stvari uključite da biste održali vaš cilj. Morate da razumete da ako se dugo držite suviše malog cilja isključivo i zanemarujete sve ostalo u Radu, to je beskorisno. Vaš cilj, sa čim god da počinje, mora pre ili kasnije da uključi i druge stvari koje se uče u Radu. U suprotnom ako ga ostavite bez podrške učinićete vaš cilj u najboljem slučaju neefektivnim. Ali morate da počnete sa nekom određenom stvari koju ste posmatrali u sebi i onda je sve drugo što ste saznali o Radu takođe neophodno ako želite da se držite cilja sa kojim ste počeli. Svaka strana praktičnog učenja u Radu mora postati vaš cilj. I onda ako ne možete da radite na jedan način, otkrićete da možete na neki drugi. Celokupno učenje je potrebno da bi proizvelo neki efekat na Bice.

Evo nekih sugestija za cilj:

Bilo šta anti-mehanički je privremeno cilj i pomaže nam da se probudimo. Sav napor preduzet protiv mehaničnosti je cilj. Napor ulozen kada ste umorni je koristan ako ga vi činite – u suprotnom nije.

Svako mora da ima cilj protiv pogrešnog govora, negativnog govora, skandala, ogovaranja, koje uništava silu Rada u vama. To je oblik laganja – a laž uništava samu esenciju. Primetite šta govorite. Ako ne možete u aktuelnom momentu – pokušajte naknadno. Pokušajte da vidite sebe kakvi ste kad govorite i razmislite o tome.

Otkrijte šta vam pomaže a šta vas koči u Radu i šta *zaustavlja vaš Rad*.

Držeći se cilja u Radu stvaramo volju. Treba da odmeravate vaš cilj i da sagledate čega treba da se odreknete zbog toga. *Cilj zahteva napor*.

Primetite šta smatrate neprijatnšću i budite za momenat pasivni u odnosu na to.

Zapazite šta su vaše unutrašnje sumnje i pokušajte da s vremena na vreme jasno odgovorite na njih iz perspektive ideja Rada. Ovo je veoma dobar povremeni cilj i tera vas da razmišljate.

Zapazite vašu dosadu i tendenciju da govorite o vašem životu kao o sumornom i sl. Ovo je veoma važno jer sprečava samo – trovanje.

Baš nakon što ste nekog iskritikovali, prođite kroz to pažljivo i primenite na sebe. To neutrališe otrov u vama.

Kad ste sami, nikad ne mislite da ste sasvim sami, i van Rada. Ljudi sebi dozvoljavaju da se mnogo izmene u tom smislu i zaborave se, da tako kažem.

Zapamtite, u odnosu na cilj u vezi negativnih emocija, da su emocije mnogo brže od vremena. Nećete u početku biti u stanju da ih zadržite, ali naknadno ih se možete setiti i shvatiti šta se desilo. Ovo vam omogućava da ih predvidite.

Cilj mora da se sačini iz Radnih “ja” ne iz mehaničkih “ja” . Ne možete načiniti cilj iznenada. Ljudi se u životu zaklinju da neće činiti ovo ili ono. U Radu se ne smete “zaklinjati” kao u životu. To nikud ne vodi. Cilj mora biti svesno osmišljen sa uvidom, posle dužeg posmatranja, iz perspektive razumevanja šta vas drži u snu i šta vam pomaže da se probudite.

Napokon, svi morate zapamtiti da je razvoj svih delova centara jedan od ciljeva u Radu. To znači da morate da prevaziđete neznanje i upoznate se sa što više grana znanja i izučavanje onog što postoji u životu jer svaka razvija neki određeni deo centra. Ako ovo činite u svetlosti značenja Rada, razumevanje zbog čega je to neophodno, pomoći će vam da se probudite. Ali ako to činite iz perspektive života, da biste bili superiorni u odnosu na druge ljude, da biste nadmašili druge, radićete to na beskorisan način. I nemojte da mislite da zbog toga što drugi znaju više od vas o nekoj određenoj stvari ili veštini koju možete i sami da naučite, da to nije vredno. Suština ovog rada je samorazvoj, *razvoj vas* na svakoj strani, i da li drugi ljudi rade nešto bolje nego vi nema nikakve veze. Zapamtite da preduzimanje bilo čega novog zahteva napor. Gde god se zateknete u životu, ako ste u Radu, trebalo bi da ste u stanju da “bude dobro”, da to prihvatite kao Rad. Ovaj aspekt Rada može vam dati mnoge različite vrste ciljeva.

To se može uopštiti u frazu Rada: *“Borite se protiv neznanja”*.

Bidlip Oktobar 31, 1942

Mesto Cilja

Uvod

Prošli put smo razgovarali o neophodnosti Cilja. Večeras ćemo da govorimo o *mestu* iz kojeg Cilj dolazi. Prošli put rečeno je da bi smo našli bilo koji stvarni Cilj u smislu Rada neophodno je da mislimo o sebi u svetlosti znanja kojem Rad podučava. To može početi samo posle dugog perioda samoposmatranja, tako da čovek može u stvari da vidi kakav je u svetlosti Rada. Takođe je rečeno da čovek može biti sasvim u redu u životnom smislu ali sasvim pogrešan u smislu Rada. Čovek može, na primer, da uživa u svojoj negativnosti u životu ako želi, ali ne u Radu. To jest, Rad menja naše poglede i čini da o sebi mislimo na drugačiji način. Večeras ćemo da govorimo o cilju i odakle u nama on dolazi.

* * *

Deo I – Cilj može da dođe iz pravih ili pogrešnih mesta u nama. Cilj može da bude ispravan i da dolazi sa pogrešnog mesta, kao i pogrešan a ipak da dolazi iz pravog mesta. Da bismo razumeli šta ovo znači, moramo da se okrenemo centrima i njihovim delovima i da takođe razgovaramo o Pažnji još jednom. Cilj dolazi iz pogrešnog mesta kad dolazi iz malih mehaničkih delova centra, gde je pažnja na najnižem nivou ili prelazi iz jedne beznačajnosti na drugu, dok međutim nema nikakve pažnje, ili samo fragmenti male pažnje, a ne postoji sveobuhvatna ili kompletna pažnja. Cilj ne može da dođe iz tih malih razbijenih, rasparčanih delova pažnje koji pripadaju mehaničkim delovima centara. Mora biti formiran i mora da dolazi iz više podele gde je *kvalitet* pažnje drugačiji. Obična pažnja nije dovoljna. Pre izvesnog vremena G. Uspenski, govoreći o pažnji, rekao je da obična pažnja koja stalno luta tamo-amo, nije u stvari pažnja. Kaže da samo ona pažnja koja održava svoj pravac za neko vreme može biti nazvana pažnjom. I sećam se da je on počeo da govori kako ljudi pridaju previše značaja malim stvarima i da su neprekidno njima dekoncentrisani i naglasio je da kad bi svu silu naše pažnje gubili na male stvari ne bi imali pažnju za veće stvari. U tom slučaju uzelo bi mnogo vremena dok ne bi bili u stanju da povećamo našu pažnju. Rekao je da je neophodno da se borimo protiv pridavanja suviše pažnje malim stvarima. Male stvari ne potrebuju veliku pažnju. Motorički delovi centara mogu da obave njihove male dnevne zadatke sa malo pažnje. Ali dok nemamo u sebi snagu slobodne pažnje ne možemo očekivati da možemo da se držimo cilja ili da razumemo o čemu Rad govori jer ćemo biti zaokupljeni malim stvarima a Rad nikad ne može biti shvaćen ako je uzet ili kao mala stvar ili sa nivoa malih stvari. Razlog tome je što um nije jedinstven, već ima manje i veće delove, a Rad pripada većim delovima uma i ne može se uklopiti ili biti shvaćen njegovim malim delovima. Pre svega svaki centar ima tri sektora koji odgovaraju trima centrima, Intelektualnom, Emocionalnom i Instinktivno-Motoričkom Centru. U motoričkim delovima centara nalaze se male stvari, primetimo ovde da u tim delovima, ništa ne pripada nama i tako ne možemo da oformimo cilj iz ovih delova. Ovo je interesantno da se o tome razmisli. Ono što se nalazi u mehaničkim ili pokretnim delovima vašeg Intelektualnog, Centra, na primer, ne pripada vama. Ti mali mehanički delovi su ispunjeni razgovorima koje ste čuli, novinama koje čitate, svim vrstama ćaskanja, frazama, slikama i rečima itd., i te stvari uopšte ne pripadaju vama. One odlaze i dolaze. Ali cilj ne može da dođe i ode. On mora da vam pripada. Kada nešto primimo u Emocionalne ili Intelektualne delove centara, onda to počinje da nam pripada i može da čak nešto i stvara. I baš na to mesto ideje Rada, i sve slične ideje, kao što su one koje se nalaze u Jevanđeljima, moraju da padnu jer one mogu da dišu i žive i postanu naše. Ali ljudi kod kojih samo motorički delovi centara operišu nalaze nemogućim da načine Cilj na pravom mestu u sebi.

Imamo delove Centara za život i za druge stvari. Ista stvar, procesovana kroz različite delove centara izgledaće sasvim drukčije. Ista ideja ili ista fraza primljena

Motoričkim ili Emocionalnim ili Intelektualnim delovima centara postaje sasvim različita. Ideje Rada suviše su velike za male delove centara da ih prime. Oni će samo sagledati male deliće i neće razumeti značenje i tako će ih izobličiti. Samo veći delovi centara mogu da uhvate sliku celog koncepta učenja Rada. Motorički delovi Centara koji su okrenuti spoljnjem životu, čulima, ne mogu da shvate to, jer nije njihova funkcija da to rade. Ne samo da je svaki pojedinačni centar u nama za određenu svrhu, nego to važi i za svaki njegov deo i pod-deo. Mi nemamo jedan um nego tri: i svaki ima više umova. Kad bi smo mogli da koristimo pravilno određeni um za određenu stvar – to jest, pravi centar ili njegov pravi deo – bili bismo *balansirani* u svojim centrima. Ali mi smo skoro stalno van našeg odgovarajućeg uma i koristimo pogrešan centar ili njegov pogrešan deo. A uzeti Rad mehaničkim delovima centara i dozvoliti da on tamo bude primljen je upravo primer bivanja van pravog uma. Časkati o Radu a zatim o poslednjim skandalima i tračevima je dozvoliti da Rad padne u mehaničke delove i tako se izmeša sa malim mehaničkim delovima centara i sa malim “ja” koji obitavaju u tim malim i dosadnim obitavalištima. Slušati Rad bez vrednovanja ili pažnje je uzeti ga sa tim malim mehaničkim životnim “ja”. Zato Rad kaže da sve počinje sa vrednovanjem. Za sigurno s početka slušamo Rad najbolje što umemo. Ali ako imamo magnetski centar – to jest, uši da čujemo – to počinje da pada u emocionalne delove centara.

* * *

Deo II – Jednom kad shvatite da se *um*, u ovom učenju tretira kao nešto što ima više nivoa, baš kao i svemir, i najniži nivo se zove mehanički deo centra, razumećete *psihološke* razloge mnogih stvari. Razumećete, na primer, zbog čega ne smete mnogo da pričate o Radu, jer to ima tendenciju da ga smesti u motoričke delove centara. Za ljude u Radu bolje je da govore o drugim stvarima – ili ako ozbiljno govore o Radu, da što pre pređu na neku drugu temu i da primete razliku. Takođe ćete razumeti na sasvim praktičan način zbog čega se kaže da ne smete uzimati ime Božije uzalud. Stvari koje pripadaju višim i samim time svesnijim delovima centara ne smeju se mešati sa onim što pripada nižim mehaničkim delovima. To je stvarno značenje *profanosti*. Profanost je mešanje višeg i nižeg. Ona uništava pravilni poredak delova centara. Ona brka i ruši veoma kompleksne i delikatne mehanizme u čoveku od kojih svaki ima definitivnu i posebnu funkciju. Takođe ćete razumeti zašto se toliko značaja pridaje posedovanju magnetskog centra. U životu postoje dve vrste uticaja, zvani A i B uticaji. A uticaji pripadaju životu i stvara ih život – politikom, ratom, sportom, novcem itd. B uticaji su drugog reda i dolaze van života. Jevanđelja su jedan primer. Ona dolaze od svesnog čovečanstva, ne od mehaničkog čovečanstva. Obratite pažnju na sledeće: motorički delovi centara mogu samo da prime A uticaje i za to su samo i namenjeni; B uticaji padaju na emocionalne delove centara; a C uticaji, ako dođete u kontakt sa njima, koji dolaze direktno od svesnog dela čovečanstva, padaju na intelektualne delove. Uzimanjem stvari na ovaj način uvidate kako stvari padaju na njihova prava mesta.

Da bi se stiglo do viših, svesnijih delova centara čin pažnje je neophodan. Lakše je ostati u pokretskim ili mehaničkim delovima i zanimljivo je zapaziti kako mi izbegavamo napor. Da bi postali svesniji u svom životu i o tome kakvi smo neophodno je biti u svesnijim delovima centara – to jest, u onim delovima koji mogu da vide više stvari odjednom zajedno a ne samo jedna po jedna. Samoposmatranje vodi povećanju svesti o sebi o svom životu, i samim time cilj postaje jasniji. Počinjete da uvidate šta je pogrešno, ne samo u momentu, nego uvidate šta se provlači kroz život. To nije moguće videti iz motoričkih delova centara. Iz njih život ne može biti viđen već samo momenat. Tako da stvarati cilj iz mehaničkih “ja” u motoričkim delovima centara je sasvim pogrešno. Oni samo vide kroz uzan vizir. Tako postaje važno misliti o tome *odakle* postavljate vaš Cilj jednako kao i šta je vaš Cilj. Naravno da ne možete postaviti trajni cilj iznenada. Ne možete iznenada uskliknuti: “Kunem se da nikad više neću da se identifikujem ili da više nikad neću biti negativan”. Širi i trajniji cilj u Radu mora biti zasnovan na samospoznaji stečenoj kroz praktično samoposmatranje. Uzmimo negativne emocije. To je velika tema. Ne možete postaviti Cilj o njima iznenada. Treba i

možete da počnete da postavite privremeni Cilj da ih ne ispoljavate, kao što Rad sugeriše. To će vam pomoći da ih bolje posmatrate. Onda možete da postepeno uvidate da gubite jako mnogo energije na bivanjem negativnim da nemate više snage ni za sta drugo, kao što je sreća, na primer. Onda možete primetiti da ne možete da održavate pažnju i tako ne možete da stignete do boljih delova centara ako je sva vaša snaga iscrpljena u beskorisnom pravcu. Nakon što ste to i još mnogo drugih stvari uvideli sami možete početi da postavljate trajniji i stvarniji cilj o nekim od vaših negativnih stanja i takav koji dolazi iz *pravog mesta* u vama. Jer ćete razumeti bolje ono što radite i radićete ga više iz sebe, i onoga što vam pripada. Ali ako čuvši da čovek mora da se bori protiv negativnih stanja, postavite sebi cilj iz malog, imitirajućeg dela sebe u motoričkom delu centra samo zato što ste čuli da tako treba, i o tome načinili belešku u vašem notesu kao pravi student, ništa nećete razumeti o vašem cilju. On vam neće pripadati. Cilj će možda biti ispravan ali će dolaziti iz pogrešnog mesta u vama. Stoga je važno misliti o tome *odakle* potiče vaš cilj a ne samo o tome *šta* je vaš cilj. Uzmimo drugi primer, pretpostavimo da je vaš cilj da prevaziđete neželjene asocijacije u vezi ljudi. Ako to postavite sebi samo iz pokretskih delova centara, iz malih mehaničkih “ja” – ti “ja” neće videti razlog zbog čega, jer te neželjene mehaničke asocijacije su njihova specijalnost. Govorite fabrici da ne proizvodi ono za šta je namenjena. Neželjene asocijacije leže u mehaničkim delovima, u mehaničkim “ja”. Ali ako u tom slučaju mislite o ljudima u vezi sa Radom, bićete uzdignuti iznad mehaničkih delova centara i mehaničkih asocijacija. Uzećete ih na drugom nivou. Sve šanse koje imamo zavise od postojanja drugog nivoa. Vaš Cilj će onda doći iz pravog mesta i može dati rezultate. To znači možda ćete biti u stanju da na nov način uzmete ljude koje mehanički ne volite, itd. I možda ćete videti njihovu mehaničnost onako kako vidite sopstvenu mehaničnost. Tako opet vidimo da Cilj može biti pravilno postavljen ali se radi o tome da je veoma važno *odakle* on dolazi u vama. Tako možete biti u stanju da mnoge stvari uradite lako ili mnogo lakše iz nivoa Rada, koje je nemoguće ako pokušate da ih učinite iz nivoa života. Objašnjenje leži u tim različitim delovima centara i iz kog dela vas vaš cilj biva postavljen. Zato je neophodno znati, posmatranjem, gde ste u sebi – u kom delu vaše velike psihološke kuće se nalazite i ne pokušavati da uradite stvari dok se nalazite u podrumu koje pripadaju spratovima i obratno. Sasvim je praktično pitanje “Gde sam?” Možete biti u blizini veoma lošeg ili skućenog ili zlog “ja” i u veoma uzanim delovima centara gde je moć vaše pažnje ravna nuli. Onda ne smete očekivati da možete da uspešno donosite odluke o važnim stvarima, ili ako se nećemu nadate, nadati se da će biti dobro. Pokvarićete ga van svake sumnje. Čak i sam čin pažnje, usled samoposmatranja može da izmeni vaše unutrašnje polazište i da vas odvede na bolje mesto. Znae da možete da budete na mestu koje se nalazi spolja a da niste na pravom unutrašnjem mestu. Znamo dosta o tome šta znači biti na pravom ili pogrešnom mestu spolja u prostoru, ali veoma malo o bivanju na pogrešnom mestu u sebi, interno, u nama, a ovo potonje je mnogo važnije. Naravno, dok god uzimate sebe kao *jedno*, ne možete razumeti šta ovo znači. kada posmatranjem jednom vidite da ste *mnoštvo* i da u vama postoje mnoga *mesta* postaje postaje lakše da se shvati. I imajte u vidu da Rad podučava, kao praktičnu stvar da metodom usmerene pažnje možemo da promenimo našu unutrašnju poziciju.

Birdlip Novembar 14, 1942

O Vodonicima

Posle duže vremena večeras ćemo opet govoriti o kosmološkoj strani Rada. To je tako velika tema i pretpostavljam da je nikad nećemo iscrpeti. Reč je o tome da je Čovek Kosmos i da je Kosmos u Čoveku, tako da se ne može očekivati da se lako može objasniti. Stoga u Radu postoji Kosmološka i Psihološka strana, koje su međusobno povezane i koje su postepeno shvaćene. U suprotnom ne može postojati *prava* Psihologija. Rad kaže da se Čovek ne može uzeti odvojeno od Kosmosa u kojem postoji, niti se Kosmos može odvojiti od

Čoveka. *Veliki Svet* u kojem se Čovek pojavljuje je *Makrokosmos* i Čovek u njemu *treba da bude Mikrokosmos* ili mali Univerzum – to jest, on ima u sebi mogućnost odražavanja Kosmosa u sebi i bivanja u skladu sa njim.

Već smo govorili o maloj bočnoj oktavi sa Sunca u Velikom Zraku Stvaranja, u kojem Čovek nalazi svoje mesto i na tom mestu smo stali, u našem kosmološkom izučavanju Rada i započeli smo sa izučavanjem ideja i parabola Jevandelja sa ovog stanovišta. U samom Velikom Zraku Stvaranja Čovek se ne pojavljuje. On je eksperiment Sunca u samoevoluciji. Kao deo Organskog Života na Zemlji on služi prirodi. Služi evoluciji na Zemlji i služi njenom Mesecu. Ali njega je stvorilo Sunce sa mogućnošću drugačije sudbine ako pokuša da se probudi. Zato Rad i druga slična učenja postoje na Zemlji – da probude Čoveka koji dok god je uspavan, samo je u službi prirode, da se probudi i dođe pod dejstvo inteligentnijih uticaja i napokon se vrati svom poreklu. To je dvostruki aspekt Čoveka, i zato je Čovek u Radu podeljen na *mehaničkog, uspavanog Čoveka* i čoveka koji se budi, delimično probuđenog ili probuđenog tj. *svesnog Čoveka*.

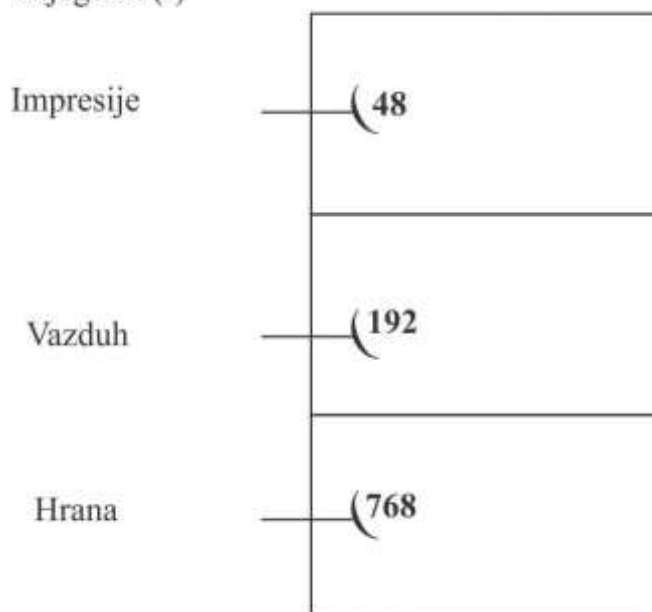
U ovome što sledi ukratko ću govoriti i daću samo nacrt mnogih različitih ideja izvedenih u Radu iz prvog Velikog Kosmološkog Dijagrama, Zraka Stvaranja. Ovaj dijagram počinje iz Apsoluta i spušta se u fazama do najmanjeg i najnerazvijenijeg dela Kosmosa u skali opadajućeg reda. Naš Zrak Stvaranja spušta se do Meseca. Večeras ćemo sa tim dijagramom povezati ideju različitih *materija* ili *energija* na različitim nivoima Zraka. U ovom sistemu se o materiji i energiji govori zajedno kao o različitim stranama iste stvari. Prva stvar koju treba razumeti u tom smislu je da je na vrhu Zraka najfinija energija a najgrublja na dnu. To vam daje ideju o *različitoj materijalnosti* koja pripada svakoj fazi nastajanja. Budući da stvaralački proces sledi Zakon Tri Sile, i manifestujući se u sukcesivnim fazama shodno Zakonu Sedam ili Zakonu Oktave – kako se stvaralački proces spušta, *materijalnost* svakog nivoa kreacije postaje *gušća*. Sa najvišim nivoom, samim Apsolutom, moramo da povežemo *najfiniju* materiju i tako *najveću* energiju. Sa Mesecom na dnu Zraka moramo da povežemo najgrublju materiju i stoga najmanje slobodnu energiju. Postoje materije koje pripadaju nivou Apsoluta, materije koje pripadaju nivou Zvezdanih Galaksija, nivou Sunca, nivou Zemlje, sve do nivoa Meseca. Jednom kad shvatite da je Univerzum Silazeća Skala Stvaranja, i da udaljavanjem od Apsoluta postaje hladnija i gušća, shvatićete nešto od onoga šta se misli kad Rad govori o *mestu u Univerzumu*. Mesto u Univerzumu se događa u određenom obliku materije – ili nazovimo ga *materije-energije*. Vizuelno kažemo da je materijalnost užarenog sunca finija nego materijalnost stolice ili stola na Zemlji – ili materijalnost Zemlje kao supstance – koja ne može da egzistira na suncu. Ako sada samo shvatimo da je čin nastajanja isto što i serija sukcesivnih *kondenzacija* nećemo mnogo pogrešiti. Viđen u ovom svetlu, Kosmos kao Silazna Skala koja počinje od Apsoluta, je serija energija ili *materija-energija*. Ili ukratko serija *različitih materijalnosti*. U ovom učenju različite tačke u kosmosu ili različite materije se nazivaju *Vodonicima*. Za sada morate ovaj izraz da prihvatite bez objašnjenja. Kosmos je serija *Vodonika* ili materija koji počinje od vrha ka dnu. Ovi “Vodonici” ili materije-energije silaženjem naniže povećavaju gustinu. Postaju grublje, ili da kažemo, teže.

Ovde imamo dijagram koji pokazuje kako je kosmos pretvoren u seriju materije-energije. Prvo su uzete četiri tačke u Zraku Stvaranja: Apsolut, Sunce, Zemlja, Mesec. Povezuju ih tri oktave, i rezultat je tri Oktave Zračenja. Prve tri note *Do, Si, La*, formiraju prvu materiju-energiju ili Vodonik, itd. Sve ovo će biti detaljnije objašnjeno nekom drugom prilikom. Moj cilj je da treba da vam dam ideju o tome šta znači *Vodonik* tako da mogu da idem na sledećih nekoliko dijagrama. Ako razumete da se Energije ili Vodonici formiraju na različitim nivoima silazećeg Zraka biće dovoljno. Kao što vidite u poslednjoj koloni Vodonici su predstavljeni u silaznoj skali. To je zato što u *Čoveku* samo određeni Vodonici mogu biti prisutni. Čovek nema *sve* materije ili energije koje sačinjavaju Kosmos u njemu. Npr. on nema materiju Apsoluta. Treća kolona pokazuje Vodonike koji se nalaze u Čoveku, ili

drugačije rečeno, Čovek može da ih ima. Izučavajte ovaj dijagram neko vreme. Primetićete da je Kosmos u silaznom poretku pretvoren u Kosmos energija različitih kvaliteta i gustina dolazi iz različitih tačaka Zraka Stvaranja. Prvih četiri Vodonika 6, 12, 24 i 48 su *Psihološki*. To znači da su to “psihološke energije”. To su energije sa kojima centri u Čoveku rade. Peti Vodoničnik – 96 – je nazvan “Životinjski magnetizam”. Šesti – 192 – se zove "vazduh". Onda dolazi 384 “voda”, 768 “hrana” onda 1536 koji uključuje supstance kao što su drvo, vlakna, trava, onda 3072 zvani minerali. Svi ovi Vodoničnici dešavaju se u Čoveku. I zbog toga što se svi ovi Vodoničnici sadrže u Čoveku kosmos (u izvesnoj meri) je sadržan u njemu. Primetite da u izvesnoj tački ovi vodoničnici postaju “vidljivi”. Psihički Vodoničnici su “nevidljivi”.

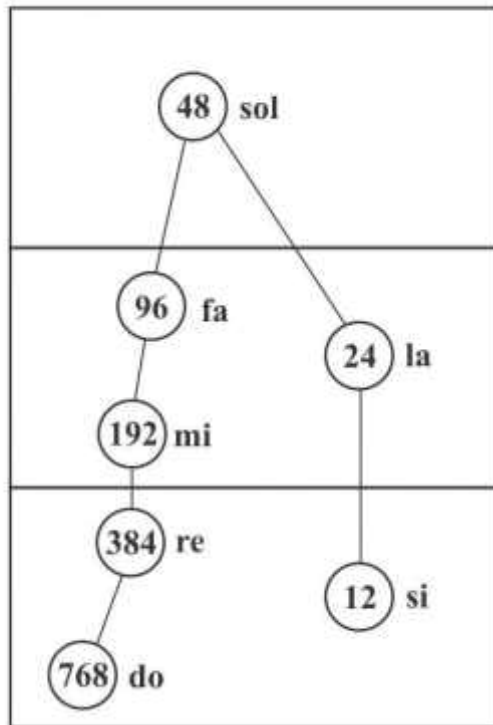
Primenimo sada ove Vodoničnike na Čoveka, viđenog kao Fabrika u 3 nivoa. Tri Hrane ulaze u Čoveka – koje su u smislu vodoničnika 48, 192 i 768.

Dijagram (I)

Čoveka hrani Univerzum sa tri tačke u njemu. Ovi Vodoničnici se *vare*. Pratimo sada Varenje 768. Varenje znači *Transformacija*. Telo transformiše niže Vodoničnike u više Vodoničnike po zakonu oktava. Ukratko, 768 se transformiše u 384, itd. Dostiže se vodoničnik 12.

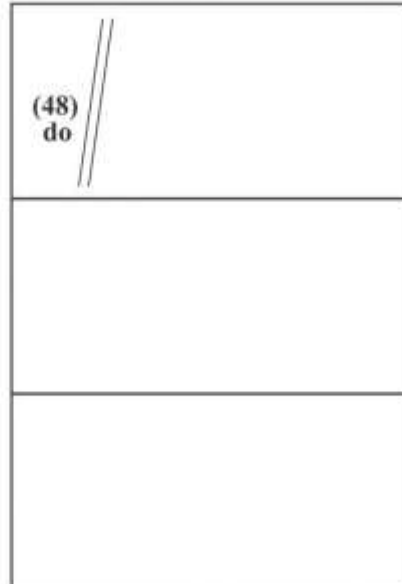
Dijagram (II)

Pošto govorimo ukratko, ostavićemo po strani oktavu vazduha, i govorićemo o transformaciji Utisaka 48. Ovo se ne događa samo po sebi, izuzev u malim količinama. Ipak ovo je najvažnija oktava u *varenju* u Telu.

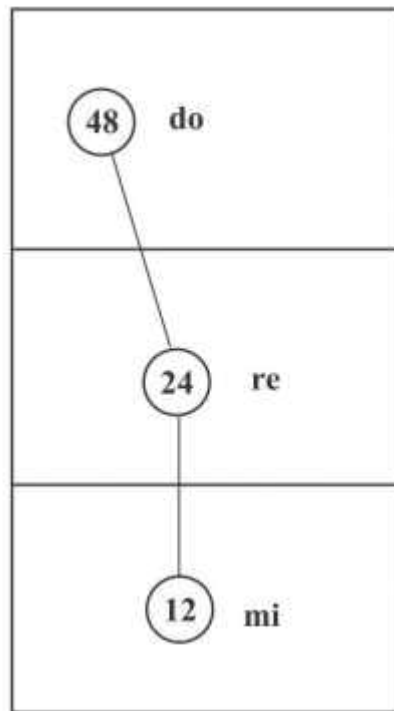
Dijagram (III)

Hrana Impresijama

Ova energija se zaustavlja osim ako nešto nije podignuto do nje da je *vari*. Ako je oktava započeta, ona stvara *dodatni Vodonik* u Telu.

Dijagram (IV)

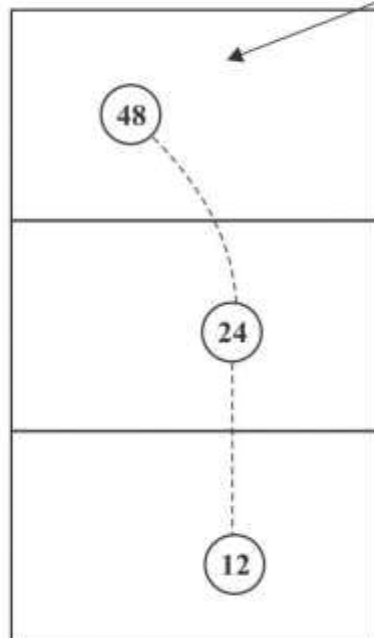

Međutim, mora da se dâ Prvi Svesni Šok da bi se proces započeo.

Stoga:

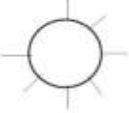

Dijagram (V)

Hrana Impresijama

Prvi svesni šok,
Samo-sećanje,
transformisanje utisaka,
Rad na sebi

Kada čovek *radi* na sebi on započinje oktavu i *nova energija* se stvara u njemu. To je kada Rad počinje u čoveku u odnosu na stvaranje nove snage u njemu. Želim samo da razumete opštu ideju. Detalji mogu biti ostavljeni za kasnije.

Naš Zrak Stvaranja	Zakon Sedam	Tri Oktave zračenja	Zakon Tri	Vodonici	Prva silazna skala	Druga silazna skala	
Apsolut	Do		Do				
			Si	H 6			
			La				
Svi Svetovi	Si		Sol	H 12	H 6		
			Fa				
Galaksija	La		☐	H 24	H 12	H 6	Apsolut Čoveka
			Mi				
			Re	H 48	H 24	H 12	
Sunce	Sol		Do				
			Si	H 96	H 48	H 24	Psihičke Energije
			la				
			Sol	H 192	H 96	H 48	
Planete	Fa		Fa				
			☐	H 384	H 192	H 96	Životinjski Magnetizam
			Mi				
			Re	H 768	H 384	H 192	Vazduh
			Do				
Zemlja	Mi		Si	H 1536	H 768	H 384	Voda
			La				
			Sol	H 3072	H 1536	H 768	Hrana za Čoveka
			Fa				
			☐	H 6144	H 3072	H 1536	Drvo
			Mi				
			Re	H 12288	H 6144	H 3072	Kamen
Mesec	Re		Do				

Birdlip, Novembar 21, 1942

O vodoncima

II

Oktava Hrane

Večeras ćemo govoriti samo o Oktavi Hrane.

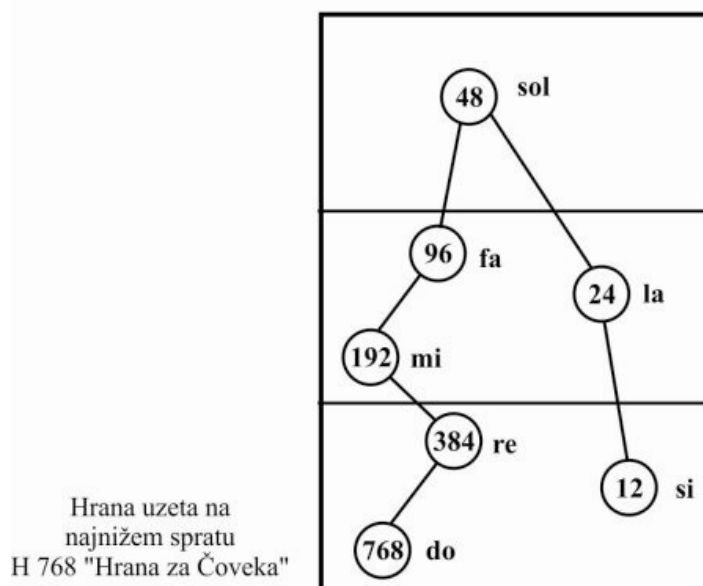
Gledana kao jedna oktava, Zrak Stvaranja, počinje sa notom *Do* na gornjem nivou Apsoluta i dostiže notu *Re* ispod na nivou meseca, je *silazna* oktava *Do-Si-La-Sol-Fa-Mi-Re*. Videćete da to ne može da bude *uzlazna* oktava kada shvatite koncepciju Vodonika ili energetskih nivoa koji se formiraju na različitim tačkama silazne skale Stvaranja. Apsolut je sačinjen od najfinije moguće materije. To je Najveći Energetski Nivo. Viši nivo i finija, suptilnija materija, ili prodornija energija nije moguća. Stoga čin stvaranja ne može biti *uzlazna* oktava jer bi to sugerisalo stvaranje finije i finije materije od one koja pripada početnoj tački – tj. Apsolut bi stvarao nešto finije od samog sebe što nije moguće. Ali čovek ima mogućnost da stvori nešto finije u sebi. On je stvoren kao samo-razvijajuće biće. Što znači može da stvori nešto finije od sebe i tako se *uzdigne* na lestvici stvaranja. Ali gde tačno može da stvara finiju energiju pripada naknadnoj diskusiji.

Zrak Stvaranja je stoga nužno, silazna oktava i energija-materija koja tome pripada, u različitim tačkama njegovog silaska, je nužno gušća i grublja. Što se više udaljava od izvora zraka, od samog Apsoluta, postaje sve više grublja. To se vidi po brojevima povezanim sa Vodoncima H6, H12, H24, itd. Svaki broj označava grublju i grublju energiju. Tako da Vodonici postaju grublji i gušći kako silazimo niz Zrak a ovo se jasno pokazuje na Dijagramu gde je odnos Vodonika prema njihovom položaju u odnosu na zrak Stvaranja dat.

Iako je Oktava Stvaranja po sebi silazna oktava, oktave u ljudskoj mašini su sve *uzlazne* oktave. One idu u suprotnom pravcu. Tri Vodonika koja čovek koristi u svom životu ulaze u njega spolja i formiraju polazište ili odgovarajuća *Do* uzlaznih oktava i to je *život* za čoveka. To znači čovek kao živo biće *transformiše* nižu materiju-energiju u višu materiju-energiju. To jest život. Život je transformacija. Čovek transformiše niže Vodonike u finije Vodonike.

Večeras ćemo uzeti samo Oktavu Hrane, polazeći od *Vodonika 768* koje se zove "Hrana za Čoveka". Transformiše se konačno u *Vodonik 12* u seriji uzastopnih koraka koji predstavljaju jednu *uzlaznu* oktavu: *Do 768* postaje transformisan u *Re 384* postaje *Mi 192* i tako dalje transformacijom.

Uzlazna Oktava Hrane u Čoveku
gledanom kao Trospratna Fabrika

Kao što je ranije rečeno dajem vam ove dijagrame u što je moguće kraćoj formi. Cela ova uzlazna oktava *Hrane* predstavlja sukcesivne faze u *varenju* obične hrane uzete na usta u telo sa gledišta Rada. Postoje mnoge faze i koraci u u tom varenju. Prvo varenje ili transformacija događa se u ustima, stomaku itd. i ovo se lako može razumeti. To je ono što nazivamo “varenje hrane”. Hrana koju jedemo je prvo transformisana u finiji oblik i kao takva može početi da prolazi unutra kroz zidove stomaka u limfu i krvotok. U ovoj fazi se to naziva (u Radu) *Vodonik 384* ili Voda na noti ili fazi *Re*. Možemo učiniti veliku grešku pomislivši da je to kraj procesa “varenja hrane” u ljudskoj mašini. To je tek početak. To je prvi korak u potpunom varenju u smislu Rada. *Vodonik 384* prelazi u *Vodonik 192* zvani “Vazduh” na tački note *Mi*. Sve što ću ovde reći je da isto kao što varenje može da krene naopako u fazi prelaženja *Vodonika 768* u *Vodonik 384* u stomaku itd. što je obično varenje, tako isto druga vrsta pogrešnog varenja može da se dogodi u prelasku *Vodonika 384* u *Vodonik 192*, a ovo ima veze sa vazduhom koji dišemo, što znači varenje u ovoj fazi ne može da se odvija bez vazduha. Ali ova tema ne može ovde da se pravilno uključi u ovom pojednostavljenom objašnjenju i zato ćemo to ostaviti za kasnije. *Vodonik 192* onda prelazi u *Vodonik 96* na noti *Fa*. To je sledeća faza varenja. *Vodonik 96* na noti *Fa* ili *Fa 96* se zove “Životinjski Magnetizam”. Drugi nazivi takođe postoje. Suština je u tome da je *materijalnost* međufaza između grubljih vidljivih vodonika i finijih nevidljivih ili psihičkih Vodonika. Primitite da se stvaraju u srednjem delu 3-spratne fabrike ljudske mašine. Pogledajmo za momenat *Vodonik 96* koji se ovde pojavljuje pod znakom ili na noti *Fa*. *Fa 96* zove se “Životinjska privlačnost” u nedostatku boljeg izraza. Ako ga jednostavno označimo kao *vitalnost* ili *zdravlje* možda nećemo upotrebiti pravi izraz za to. Iako je povezan sa zdravljem i vitalnošću ipak nije sasvim to. Fizička vitalnost ili zdravlje jednako zavisi od pravilnih količina *Vodonika 384* i *192*. Izraz “Životinjska privlačnost” znači nešto “životinjsko” i tako na izvestan način nešto “fizičko” neka vrsta vitalnosti ili zdravlja; izraz “privlačnost” (Magnetizam) označava da je to nešto na višem nivou. Čovek ne mora biti dobrog zdravlja u uobičajenom smislu a ipak posedovati otpornost i snagu koja dolazi sa posedovanjem *Fa 96*. Čovek zaista može biti bolestan fizički a ipak posedovati dovoljnu količinu supstance zvane *Fa 96* da ozdravi, a s druge strane može biti fizički dobro i nemati dovoljno *Fa 96* i imati malo snage da učini da se drugi osećaju bolje. Davno je neko upitao G. šta *Fa 96* označava: odgovor je da ako imate dovoljno ovog vodonika “buve vas ne ujedaju”. Naravno da su neki koji su ovo čuli bili iznenađeni, šokirani i smatrali to irelevantnim i sirovim. Ali ideja je jasno izražena u sledećem odgovoru. *Fa 96* je nešto što vas štiti kao neki “omotač” koji nas okružuje. Pogledajmo sad na njegov položaj. Kao što je rečeno on se proizvodi na drugom spratu. Kao što vam je poznato iz dijagrama centara u Čoveku, *emocionalni centar* se nalazi na drugom spratu. On njime dominira. Stoga na formiranje *Fa 96* utiče pogrešno emocionalno stanje čoveka. Negativne emocije, očaj, anksioznost, pogrešna mašta, ljubomora, depresija nervozni strah, hronična odbojnost, neprekidna zabrinutost i slično su sve negativna stanja emocionalnog centra. Kada se takva stanja događaju na drugom spratu ljudske mašine ona mogu da spreče stvaranje *Fa 96* u dovoljnim količinama i tako osiromaše čoveka od ove važne supstance. Onda je on uskraćen za svoj “Životinjski Magnetizam”. To jest ovaj korak u varenju hrane je poremećen i tako čovek pati od određenih “probavnih smetnji” na ovoj tački koje onemogućavaju oktavu hrane u njenom daljem pravilnom razvoju. Ponekad vrlo negativni ljudi ili neke vrste bolesnih ljudi mogu da iscrpe čoveka od *Fa 96* – ali samo ako se čovek identifikuje sa njima. Onda se čovek oseća iscrpljenim, iako bi inače mogao biti sasvim dobro, dok kontakt sa osobom koja ima *Fa 96* može da čoveku da energiju. Ljudi koji su po navici negativni, a naročito oni koji su zli u svojim ljubomorama i mržnjama razvijanim tokom dužeg perioda vremena hrane se sa *Fa 96* u drugima i ustvari uživaju u tome da ih iscrpljuju, posebno u slučaju mlađih ljudi. To su, da tako kažemo, pravi vampiri koji sisaju taj aspekt krvi zvani *Fa 96*. Trebalo bi uvek izbegavati kontakt sa njima. Ponavljam, tupi, depresivni ljudi koji ne čine nikakav napor u životu mogu bez ikakve zle namere da ponekad iscrpu drugu osobu na isti način od ove veoma važne energije. Ali zapamtite za sada samo to da sva negativna stanja čoveka onemogućavaju u pravilnom formiranju *Fa 96*, koja je veoma važna energija u ljudskoj mašini i štiti nas od mnogih bolesti jednako fizičkih kako i psihičkih.

Sledeća faza (u potpunom varenju hrane iz perspektive Rada) je prelazak *Fa 96* u *Sol 48*. Ovaj *Vodonik 48* je prvi mentalni ili psihički Vodonik. To je najniži oblik energije/materije koji služi

mišljenju. Koristi ga formatorni deo Intelektualnog centra – obično mišljenje svakodnevice. Ako je proces formiranja *Fa 96* poremećen recimo, negativnim stanjima, unutrašnjim uvažavanjem, samozaljenjem ili nekim drugim uzrokom – onda se stvara samo malo *Sol 48*. Zato čovek ne može da se koncentriše, ne može jasno da misli, ne može da učini nikakav napor uma. I to je obično prvi znak nervnog sloma.

Sledeća faza u “varenju” – tj. u transformaciji- sastoji se od prelaza *Sol 48* u *La 24*. *Vodonik 24* je energija (ili “nafta”) na koju radi Emotivni Centar. Ovo “gorivo” može sasvim biti utrošeno na negativne emocije, u kom slučaju je završna faza varenja – naime prelazak *La 24* u *Si 12* poremećena. *Vodonik 12* je energija kojom radi seksualni centar. Ovaj Centar retko radi sa svojom energijom. Sve ovo je veoma sažeto i videćete da još mnogo toga može da se kaže. Ono što treba da shvatite kao princip je da se *potpuno* varenje hrane u ljudskoj mašini (u učenju Rada) sastoji od 6 faza. To prevazilazi uobičajene naučne ideje o “varenju”. I primetićete da se u svakoj od ovih faza može dogoditi da dođe do “poremećaja u varenju”.

U slučaju uravnoteženog čoveka sve ove različite energije ili Vodonici ili “Goriva” se koriste u pravilnim količinama u različitim fazama njihovih nastajanja. Ali pretpostavimo naprimer da se čovek zanima formativnim radom. Recimo da studira danonoćno. Za tu svrhu on koristi *Vodonik 48* – tj. *Sol 48*. Ako iskoristi sve ili previše onda neće ostati dovoljno za ostale faze i prelaz u *La 24* i *Si 12*. Njegov emocionalni i seksualni život biće izgladnjeni. Drugim rečima postoji *upotreba* i *zloupotreba* svakog Vodonika u telu. Jer ako čovek ne koristi dovoljno *Vodonik 48* u telu – tj. ne pokušava da misli, ne koristi svoj um ni za šta – onda postoji pogrešna akumulacija *Vodonika 48* u centru u kojem bi trebalo da je iskorišćen. On onda *truje* centar. Ali o svemu ovom govorićemo drugi put. Za sada zapamtite da nijedna aktivnost fizička ili psihička nije moguća izuzev uz utrošak odgovarajuće i prave energiju, što znači neophodni Vodonik. Ne možete misliti ili osećati ili imati osećaj ili se kretati bez naročitog i neophodnog vodonika za postojeću svrhu u vašoj ljudskoj mašini. Setićete se da kad ste ozbiljno bolesni ne možete da se krećete i da mislite mnogo. To je stoga što Oktava Hrane sa svojim različitim energijama Vodonika, koji se iz nje crpi radi malim intenzitetom. Ali možete jesti pogrešnu hranu. Koja je na početku *768*. Počinjete pogrešno. Zatim možda nemate dovoljno vazduha – koji pripada *192*, kao što ćemo objasniti. Zatim možda ste negativni – što remeti *96* i *24* i to je veoma ozbiljno. Ili možda ne mislite dovoljno, ili previše što implicira *48* i time *24* i *12*. Ali ovo je sve dosta kompleksno za diskusiju osim u opštim crtama. Ono što treba da shvatite je opšti princip. Jednostavno shvatite da naše pogrešne funkcije, pogrešno mišljenje, može sve da pokvari.

Birdlip, Novembar 30 1942

O Vodonicima

III

Deo I – Morate da shvatite da Dijagram Centara u Čoveku i dijagram Čoveka kao 3-spratne Mašine nije jedno te isto. U svakom se pojavljuju tri odeljka: gornji, srednji i donji i oni *grubo* odgovaraju Glavi, Plućima i Srcu, i Stomaku sa seksualnim organima. Dijagram predstavlja, grubo Čoveka u profilu.

Poslednji put smo govorili o 6 faza u varenju obične hrane, koja se uzima u najnižoj fabrici kao *Vodonik 768*, i biva transformisan u stomaku u *Vodonik 384*, koji dalje prelazi u limfu i krvotok gde se transformiše u *Vodonik 192* i tako dalje sukcesivnim fazama dok se ne stigne do najfinije materije ili energije u telu naime *Vodonika 12* na noti *Si*. Ova energija, primetićete, ne može dalje da napreduje transformacijom bez počinjanja nove oktave.

Takođe je rečeno da pošto Emocionalni Centar leži u srednjem odeljku, sva neprijatna emocionalna stanja mogu da poremete hemijski proces transformacije koja se odvija u srednjem delu ili laboratoriji. Ako je čovek temeljno identifikovan sa svojom negativnom emocijom, deprimiran ili tužan, ili beznadežan rad Oktave Hrane može biti poremećen kako u uzlaznom, tako i u silaznom smislu. To jest, može doći do poremećaja i u formiranju *Fa 96* i *La 24*, a videćete jasno da ako je formiranje *Fa 96* poremećeno onda će i formiranje *Sol 48* biti poremećeno a *Sol 48* je prvi psihički Vodoničnik, pošto je to energija koja se koristi za formativno mišljenje u Intelektualnom centru. To znači da će snaga misli ili koncentracije biti poremećena. Zapamtite da svaka ljudska aktivnost, da li misli, osećanja, pokret, zadovoljstvo, samo-ljublje, samo-zadovoljstvo, čula itd. postoji zahvaljujući odgovarajućem Vodoničniku ili Materiji-Energiji. Na primer ne možete da *mislite* bez zaliha *Vodonika 48* ništa više nego što ne možete da vozite auto bez benzina. Niti možete da se *krećete*, osećate, itd. bez odgovarajuće energija-materije ili prisustva *Vodonika* u vama u dovoljnoj količini. Ne možete da poštujuete sebe a da zatim ne postanete depresivni. Imamo usađenu ideju da telo radi na *jednu* energiju. Ono ustvari radi na *šest* energija, na različitim nivoima intenziteta i ove energije ili *Vodonici* od *384* do *12* su izvedeni iz različitih nivoa stvorenog Svemira kao što pokazuje Zrak Stvaranja i Tri Oktave Zračenja. Zapazite ovde da *768* nije energija u telu. Možda niste shvatali da *misлити* ili *osećati* zahteva energiju. Da bi mislio ili osećao čovek mora da ima hranu. Čovek naravno ne može *misлити* biftekom, ali biftek kad se pojedje postupno se transformiše u fazama i prelazi u *Vodonik 48* a zatim *24* itd. i bez viših energija mišljenje ili osećanje nije moguće.

* * *

Deo II – Sada treba da razgovaramo o mestu šoka u Oktavi Hrane. Između *Mi 192* i *Fa 96* u Oktavi Hrane na “mestu nedostajećeg polutona” neophodan je šok i on dolazi od Vazduha, koji ulazi u telo kao *Vodonik 192* na noti *Do*. Ovo ću objasniti kasnije detaljnije. Za sada govorimo što je jednostavnije moguće o *Vodonici* koji nastaju u telu. Šok koji daje vazduh koji dišemo je esencijalan za Oktavu Hrane na mestu između *Mi* i *Fa*. Ako nije dovoljno dat, kao kad ljudi dišu loš vazduh, ili ne dišu pravilno zbog neke napetosti ili depresivnog stanja ili iz bilo kog razloga, onda je transformacija hrane u fazi *192* u *96* poremećena i kao rezultat toga dalje formiranje *vodonika 24* i *12* je poremećeno. I ovde, opet, stanje Emocionalnog Centra dolazi do značaja jer emocije utiču na disanje *kroz* mišićne zidove tankih vazdušnih cevčica u plućima. Svako bi trebalo da primeti kroz samo-posmatranje kad je disanje lako a kad teško, i šta relaksacija i tenzija u tom smislu znače. *Šok vazduha* znači *mehanički šok*.

* * *

Ukratko ćemo govoriti o Vazduhu i Impresijama. Vazduh ili *Vodonik 192* ulazeći u telo kao *Do* prelazi sam po sebi u *Mi 48*. Ovde ta oktava, Oktava Vazduha, dolazi do “mesta šoka”. Šok je potreban u ovoj fazi Oktave Vazduha da bi išla dalje. Ali ovaj šok priroda ne obezbeđuje. Hrana *Utisaka* ulazi u Telo kao *Do 48* i ne napreduje dalje transformacijom. Dijagram stoga predstavlja *Vodonike* koji prirodno nastaju u Čoveku – to jest prirodnim putem. Kao što znate u interesu prirode nije da Čovek evoluirao iza određene tačke. Kad bi evoluirao on tada ne bi služio svrsi prirode. U tom dijagramu imamo sliku energija ili *Vodonika* koji u Čoveku nastaju prirodno. Ali iz toga možemo lako da vidimo da postoje dva mesta gde nove energije mogu biti stvorene. *Do 48* – to jest impresije dolaze u gornji odeljak tro-spratne fabrike – mogu da idu dalje. Takođe i Oktava Vazduha, koja po sebi ide samo do faze *Mi 48* može, ako dobije šok, očigledno da ide dalje. Primetićete da *Do 48* i *Mi 48* leže blizu jedan drugoga u ovom gornjem odeljku. Kad bi *Do 48* na neki način mogao da bude aktiviran, dao bi šok, ili pojačao *Mi 48* baš kao što *Do 192* ili vazduh pojačava oktavu hrane na noti *Mi 192* u srednjem odeljku. Aktiviranje *Do 48* ili impresija je moguće ali to jedino može biti učinjeno svesno. To jest, *svesni šok* mora biti dat na mestu ulazećih *utisaka*. To znači da nešto mora biti *stvoren* ovde što priroda nije stvorila za nas. Priroda nam je stvorila stomak sa sokovima za varenje u koje hrana *Do 768* prolazi i u kojem se vari. Ali priroda nije stvorila ništa slično za Hranu *Utisaka Do 48*. Transformacija *Do 48* u *Re 24* jedino je moguća kroz svesni čin. Iz tog razloga ona se zove *Prvi*

Svesni Šok. Za obične svrhe života ovaj šok je sasvim nepotreban. Uspavani čovek u svetu uspavanih ljudi koji služi prirodu i svrhe Zraka Stvaranja nema potrebu da sebi da Prvi Svesni Šok. Ipak čovek je tako stvoren da ta mogućnost u njemu postoji. Postoji određeno mesto gde može da otpočne. To je mesto Prvog Svesnog Šoka, koji je čin Samo-sećanja . Ovo je vrlo zgusnuta definicija i može samo postepeno biti shvaćena. Tehnička definicija Samo-Sećanja je izražena sa dve strelice u različitim smerovima.

To znači da čovek gleda istovremeno ka spolja i ka unutra. On posmatra, recimo osobu, i posmatra sopstvenu reakciju na tu osobu, u isto vreme. On “vidi” utiske koji dolaze od druge osobe i “vidi” svoju reakciju zajedno. Ovo povećano stanje svesti je Samo-sećanje. Ali govoriću više o Prvom Svesnom Šoku sledeći put i pokušaću da objasnim dalje šta Samo-sećanje znači. Ono što treba razumeti je da dok god šok samo-sećanja nije dat nikakvi dalji vodonici ne mogu da nastanu u Telu, i ako čovek teži za rastom Bića dodatni Vodonici moraju da nastanu u njemu.

Berdlip, Decembar 5, 1942

O Vodonicima

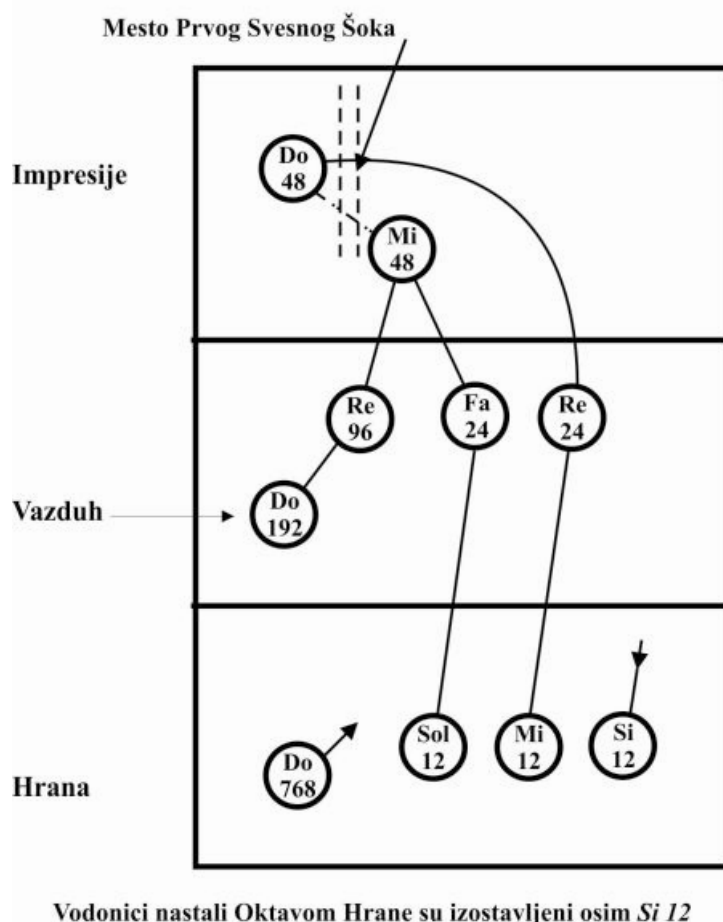
IV

PRVI SVESNI ŠOK

Uvod

Večeras ćemo da govorimo o Prvom Svesnom Šoku, koji stvaraju dodatne Vodonike u Telu. Tačka u kojoj se daje Prvi Svesni Šok je se nalazi na mesu ulaza utisaka koje dostižu svest gde *Do 48* ulazi u gornji sprat fabrike gde se nalazi prisutan *Vodonik Mi 48* sa početka vazdušne oktave. Vazdušna oktava u fazi *Mi 48* ne može da pređe u *Fa 24* osim ako joj nije dat šok, a Oktava Utisaka (Impresija) polazeći od *Do 48*, čak i ne počinje da se razvija dok nije aktivirana šokom. Šok koji je potreban na ovom mestu u gornjem spratu naziva se uopšteno Šok Samo-sećanjem. Ali pre nego što nastavimo mora biti jasno shvaćeno da se ovaj šok ne događa mehanički, kao što se događa šok disanja. To je šok koji mora biti dat namerno, određenom vrstom napora, koji su svi povezani sa buđenjem i ovi naponi se uopšteno nazivaju Sećanje Sebe (Pamćenje Sebe). Ako je ovaj šok uspešno dat, utisci koji dolaze u gornju fabriku kao *Do 48*, i dostižu svest, transformišu se u *Re 24* i kasnije u *Mi 12*. U isto vreme Vazdušna Oktava može da pređe od *Mi 48* u *Fa 24* i kasnije u *Sol 12*. Stoga je rezultat davanja Prvog Svesnog Šoka da stvori dodatne vodonike *Re 24*, *Mi 12*, i *Fa 24* i *Sol 12*. Primetićete da sada u donjem spratu ima tri *Vodonika 12* gde je ranije bio samo jedan – naime, *Mi 12*, *Sol 12*, i *Si 12*. Ovde je stoga slika u obliku Dijagrama koja pokazuje koje dodatne energije mogu biti stvorene u Čoveku ako počne da živi *svesnije* i radi na sebi i seti se sebe – to jest, kad počne sebi da daje Prvi Svesni Šok.

Dijagram dodatnih vodonika stvorenih prvim svesnim sokom

Samo-sećanje (Pamćenje Sebe)

Za većinu ljudi čak i za obrazovane i misaone ljude glavna prepreka u njihovom postizanju stanja svesti zvanog Samo-Sećanje leži u činjenici da oni misle da ga već poseduju. Misle da se sećaju sebe u svemu što rade i u svemu što govore i ne samo da misle da su svesni u svakom trenutku i svesni sebe, nego takođe veruju da su svesni svog unutrašnjeg života i sasvim svesni svih svojih misli i emocija koje prolaze kroz njih u kontinuiranom toku. Zato što misle da su uvek svesni sebe da postupaju i govore sa punom svešću da su sasvim svesni svega što kažu i čine, oni veruju da imaju stvarnu volju i postojano nepromenljivo “ja” i da imaju sposobnost da čine – kao na primer da mogu da se menjaju ako bi to stvarno želeli ili da promene svoj život, ili da izmene druge ljude ili da jednostavno rade šta žele. Ali naravno da ne mogu da promene sebe, ili svoje živote, ili druge ljude ili da rade šta im je volja, jer nemaju nikakvu stvarnu volju već mnogo kontradiktornih volja, niti imaju neko postojano “ja” već mnogo promenljivih “ja” i kada rade nešto, to nije iz njihove svesne volje i svesnog izbora već samo iz onoga što može da im se dogodi. Jer kao i u životu sve se događa na način na koji može da se događa, i niko zapravo ne čini ništa uopšte, iako izgleda kao da ljudi čine, a tako je i u slučaju čoveka kao pojedinca. Sve u njegovom životu se odvija na jedini način na koji može da se odvija, i dok god čovek ostaje isti i sve ostalo će ostati isto.

Evidentno je da čovek neće biti zainteresovan ako mu govorite o stanju svesti za koje misli da ga već poseduje. To je jedan od razloga zbog čega ljudi nalaze da je tako teško da kažu bilo šta o značenju Samo-Sećanja ili o stanju Samo-Svesti ili Svesti o sebi. Oni pripisuju ovo stanje sebi onakvima kakvi jesu i zaista veruju da svoj život provode u stanju pune svesti. Oni ne shvataju da su bespomoćni u onome što rade. Oni veruju da sva svoja dela kontrolišu svojom voljom, da sve čine

namerno i tome slično. Ipak, čovekovo uobičajeno stanje svesti je baš suprotno od svega ovoga. Čovek se obično ne seća sebe i nije svestan sebe, on nije pravilno svestan ni onoga što čini ni onoga što govori. Niti donosi odluke za koje misli da su njegove odluke. Niti je pravilno svestan svog unutrašnjeg života koji ustvari njemu samom ostaje zamagljen. Od svih misli i osećanja koja kroz njega prolaze jedva da je svestan milionitog dela. Ipak stanje svesti zvano "Samo-sećanje" u kojem je čovek svestan sebe i svega što oko sebe vidii čuje, i ujedno, svestan misli i osećanja koja kroz njega prolaze, ovo stanje svesti je čovekovo pravo. I ako ga čovek nema, to je samo zbog pogrešnih uslova njegovog života. Može se reći bez preterivanja da se u sadašnjem trenutku, stanje svesti zvano Samo-Sećanje (ili Treće Stanje Svesti) događa u Čoveku samo u obliku retkih bljeskova i da može postati trajnije u njemu samo tokom dugog specijalnog treninga.

Ovaj specijalni trening počinje *samo-posmatranjem*. Samo metodom samo-posmatranja bez kritikovanja, tokom dugog perioda čovek počinje da shvata da se ne seća sebe. Shvata da većinu svog vremena provodi u snovima. Shvata da zaboravlja sebe, zaboravlja svoj cilj, zaboravlja šta je radio ili mislio i tome slično. Ali to nije sve što on počinje da razumeva. Počinje da razumeva šta znači probuditi se u izvesnoj meri i šta znači biti u snu. Kroz samo-posmatranje počinje da oseća ukus šta to znači biti više budan, više svestan samog sebe. Samo-Posmatranje nije Samo-Sećanje, ali omogućava čoveku da shvati da se ne seća sebe i da većinu vremena nema jasno i odvojeno osećanje sebe, da nema ispravan osećaj "ja" nema pravu svest o sebi. Iz ovoga on shvata da živi svoj život u stanju sna koji ljudi *nazivaju "puna svest"*, može se pomisliti gotovo kao da se rugaju, , jer je tzv. stanje pune svesti ono u kojem se ljudi ponašaju jedni prema drugima onako kako se ponašaju, čak ubijaju jedan drugoga ne shvatajući šta čine. Pogledajte danas. Kakvo je pravo objašnjenje za ovo što se danas dešava u svetu? Pravo objašnjenje je da ljudi nisu svesni. Oni su uspavani i deluju u svom snu. Čak i ako osećaju nešto od ovog, oni ne znaju kako da se probude iz sna i šta treba da rade. Ipak od nastanka sveta ljudima se govori da su u snu i da moraju da se probude. Koliko je ovo puta rečeno u Jevanđeljima: "Probudite se i gledajte, ne spavajte!". Ali ljudi to ne razumeju ili misle da je to metafora međutim je to bukvalna istina. Kad bi se ljudi probudili iz sna, kad bi počeli da se sećaju sebe, sav bi se život promenio. A ništa u životu ne može da se promeni dok se ljudi ne probude.

Neophodno je reći sve ovo pre nego što se dođe do praktične strane Samo-Sećanja, jer svako ko želi da razume ovaj Rad mora da ima principijelnu osnovu sa koje može da misli o detaljima. Ovaj Rad podučava kao princip da je Čovek uspavan i da je njegov najveći zadatak da se probudi.

* * *

Čovek mora prvo da shvati da je uspavan i da se ne seća sebe, pre nego što bilo šta drugo može da se dogodi. A to može samo da shvati ako posmatra sebe, ne kritikujući sebe ni jednog trenutka tokom dužeg perioda vremena. Ali ovaj sistem ga uči da posmatra određene stvari u sebi koje sprečavaju da počne da se budi. Morate shvatiti da buđenje, uzima veoma dugo vremena i sve prve faze Rada su u vezi sa postepenim buđenjem. Jedna od najvažnijih stvari koju čovek treba da posmatra u sebi je kad je identifikovan. Čovek ne može da se seti sebe ako je identifikovan. I što je više identifikovan sa sobom manje može da se seti sebe. Čovek se identifikuje sa slikama o sebi, sa svojim snovima, sa svakim "ja" koje za momenat uzima podijum, identifikuje se sa svakim raspoloženjem, sa svakom emocijom, posebno sa negativnim emocijama, i identifikuje se sa svojom patnjom. Moramo ovde da napomenemo da protiv ove potonje vrste identifikacije čovek mora da se bori od prvog momenta praktičnog rada na sebi. Čovek mora da odustane od svoje patnje od samog početka. Hiljadu i jedna forma identifikacije mora biti predmet samo-izučavanja kroz samo-posmatranje. Ako čovek zapaža da će da se identifikuje sa, recimo, nekim oblikom negativnog stanja i u isto vreme seti se Rada i njegovog cilja da se ne identifikuje, možda će da se odvoji sasvim od tog stanja. Onda će verovatno doživeti momenat Samo-sećanja ili tada ili kasnije. Šta se dogodilo? Pokušaću da objasnim. Kada neko vreme praktikujete samo-posmatranje, postajete svesniji vaših unutrašnjih stanja i kao rezultat toga imate trenutak izbora. Vidite šta će da se desi pre nego što se to zapravo dogodi. Samo-Posmatranje oslobađa prostor u vašem umu tako da možete da vidite stvari koje ulaze i stvari koje

izlaze. Ako je energija koja treba da ode u negativne emocije sprečena da tamo ode ona može da prođe i da stvori momenat samo-sećanja. Ovo znači da ste doveli Rad do mesta gde utisci ulaze. Obično utisci ne prelaze preko jer na mestu gde ulaze u ljudsku mašinu, oni padaju na mrežu davno uspostavljenih asocijacija. Posle izvesnog vremena, u određenom životnom dobu, ljudi više ne doživljavaju nove utiske. To nije zbog toga što utisci nisu novi, jer oni su uvek novi svakog trenutka, nego zato što uvek bude iste asocijacije i proizvode iste reakcije. Tada ljudi žive u svojim asocijacijama i to čini njihov unutrašnji život skoro praznim, gotovo mrtvim. Ako želite da ostanete mladi u sebi, morate da uzimate hranu novih utisaka. To znači da morate ustvari da radite na utiscima kako ulaze i da sprečavate da padnu na stara mesta. Život su ulazeći utisci. Život ne možete da promenite. Ali možete da promenite kako primete utiske koji dolaze do vas. Uzmite na primer pitanje *cilja*. Svako mora da ima cilj u Radu. O cilju mora da se misli. Cilj može da bude manji ili veći. Ali čovek bi morao da zna šta je njegov cilj bio on veliki ili mali u svakom trenutku. On daje oblik i smisao njegovom unutrašnjem životu. Ako svoj cilj podigne u svoju svest – to jest ne zaboravi ga – na mestu gde život deluje na njega to jest na mestu ulazećih utisaka i spreči sebe da ne reaguje na ulazeće utiske na način koji je suprotan njegovom cilju on je onda u stanju Samo-Svesti. Njegova mehanička reakcija je sprečena njegovim svesnim činom. Ova akcija predstavlja Prvi Svesni Šok. To je, da tako kažemo, njegov početak. Energija koja bi otišla u mehaničku reakciju, kroz mehaničke asocijacije, može sada da prođe i da se transformiše u vodonik *Re 24*. To je *emocionalno*. Rezultat toga je da će tada ili kasnije “*videti nešto*” ili će nešto razumeti na novi način – iza mreže asocijacija. Utisci će ustvari početi da padaju direktno na centre.

Utisci primljeni u stanju Samo-Sećanja postaju emocionalni. Čak i najjednostavnija stvar postaje interesantna ili lepa i odražava neko značenje koje nikad niste zapazili.

Sada u vezi pitanja: “Kog sebe treba da se setim kada pokušavam da se setim sebe?” Prvo, setite se sebe ili “ja” koje zna šta je vaš cilj. To dovodi u svest sva “ja” u vama koja žele da se probude. Drugo, u nama postoji stvar koja se zove stvarno “Ja”. Ali radi se o tome da smo mi uvek ono što nismo, zemenjujući jedno “ja” drugim koja su nam u trenutku dostupna na mestu ili tragu onog stvarnog “ja”. Pokušavajući da osetimo čisto osećanje, “ja” radim ovo, “ja” kažem ono, “ja” sedim tamo, “ja” sam negativan i tako dalje, može nekada da postane oblik Samo-Sećanja. Puno Samo-Sećanje je svest o stvarnom “ja” koja stoji iznad svih “ja” veštački stvorenih životom u nama.

Konačno, niko ne može da se seti sebe dok ne oseća da postoji nešto više iznad njega samog. Ako ovo ne oseća, njegovo Samo-Sećanje će ga uvek voditi u Lažnu ličnost.

Ima još mnogo stvari koje bi se mogle reći o Prvom Svesnom Šoku, koji ima mnogo aspekata, ali ovo je dovoljno za diskusiju i pitanja. Ali morate se držati ovog teksta u vašoj diskusiji i to će biti jedna vežba u Samo-Sećanju za vas.

Berdlip, Decembar 4 1942

O Vodoncima

V

Prvi Svesni Šok – (nastavak)

Deo I – Već je rečeno da kada čovek pokuša da se seti sebe, on mora takođe da se seti svog cilja. Kada se čovek seti Rada u sebi i njegovog cilja u Radu, i u isto vreme je okrenut ka spoljnjem životu, ovaj čin Samo-Sećanja dovodi Rad do tačke gde doživljaji ulaze – to jest ovaj čin omogućava čoveku da prihvati život, onako kako se on odvija u tom trenutku iz perspektive Rada i zapazi odnose kakve će u tom trenutku doživljaj da uspostavi i spreči da doživljaji padnu na njihova uobičajena mesta u

njemu i izazovu njihove uobičajene reakcije. Sve ovo podrazumeva borbu između “Da” i “Ne”. Čovek u takvom stanju može da zapazi doživljaj koji upravo treba da proizvede tipičan odgovor u njemu i da tom odgovoru kaže “Da” ili “Ne”. Ako je odgovor koji doživljaj treba da prouzrokuje suprotan čovekovom cilju, i čovek tom odgovoru kaže “Ne”, onda se on drži svoga cilja. On radi na sebi i *u tom momentu* on je nešto žrtvovao. Šta je to što je žrtvovao? Zadovoljstvo uobičajenog reagovanja – to jest mehanički- zadovoljstvo, recimo, od osećanja da trpi, ili zadovoljstvo neke neprijatne misli, ili neke neprijatne manifestacije, i tako dalje. Sve ovo uključuje borbu koja se veoma brzo odvija i ne manifestuje se spolja. Ona se odvija *unutar* čoveka i povezana je sa njegovim *unutrašnjim prihvatanjem* ili *unutrašnjim odbijanjem*. Ona se odvija *tamo* gde čovek treba da bude svestan, *gde* treba da bude budan – a gde je ustvari u snu. *To mesto se može pronaći*. To je mesto gde se zadaje *Prvi Svesni Šok*.

* * *

Deo II – Kao što je rečeno, čovek uvek treba da se seti svog cilja kada se seća sebe. Čovek ne može da se razvija ako se ne seti sebe, jer je tačka njegovog razvoja *na mestu na kojem se seća sebe*. I tu je tačka gde čovek može da se bori svesno. Jer da bi se čovek razvijao u njemu mora da se odvija borba – borba između “Da” i “Ne”, borba između cilja i ne-cilja. Ali sve će zavisi od prirode njegove borbe – to jest, *sa čim i za šta se čovek bori* i šta pamti kao “Da” a šta kao “Ne”. Od toga će zavisi *rezultat* njegove borbe.

Po pravilu u čovekovom unutrašnjem životu nema borbe. U mehaničkom čoveku, čoveku koji se ne seća sebe, čoveku rutine, koji reaguje mehanički na svoju okolinu, na svoj stečeni način, koji ide za svojim uobičajenim navikama, nema unutrašnje borbe. Borba počinje samo kada ide protiv svoje rutine, svoje mehaničnosti, za koju zamišlja da je sledi svojom voljom. Ali ako borba u njemu otpočne, posebno ako je u njemu kontinuirana i definitivna linija borbe, onda se, kao rezultat, postepeno počinju da formiraju trajnije i trajnije osobine u njemu. A to kakva vrsta trajnih osobina će početi da se formiraju u njemu zavisiće od prirode borbe i od toga šta je “Da” a šta “Ne”. Čovek može imati težak život, možda će morati da ima odricanja, da se bori sa velikim teškoćama i mukama, i kao rezultat, neke trajne osobine mogu da se formiraju u njemu. Ali ne sledi da su te trajne osobine poželjne ili korisne za njegov pravilan razvoj u Radu – one u stvari mogu da stoje na putu njegovog stvarnog unutrašnjeg razvoja. To jest, pre nego što čovek može pravilno da se razvija, ove trajne osobine moraju da budu razgrađene i nova početna tačka bude formirana, a to može da bude nemoguće. Fanatična vera može da dovede do toga da se trajne osobine u čoveku formiraju kao tako čvrste da se dogodi ono što se u Radu zove *kristalizacija*. Nešto se u čoveku *kristališe* – nešto u izvesnom smislu toliko tvrdo, postojano i fiksirano. Ovaj izraz *kristalizacija* je termin koji u Radu označava stepen unutrašnjeg *sjedinjavanja (fuzije)* kvaliteta.

Jedno značenje Hristove izreke: “Osim ako se okrenete i postanete mala deca, nećete ući u carstvo nebesko” (Mateja: XVIII 3), je da čovek koji se susreće sa Radom mora uvek da se okrene nazad i *počne ponovo* zbog pogrešnih ideja i stavova i pogrešnog razvoja koji mu je život dao. A to je utoliko teže ako se u njemu dogodio izvestan stepen kristalizacije. To je slučaj ako su manje više trajne karakteristike formirane u njemu. Kristalizacija se može dogoditi iz različitih razloga. Na primer, strah može da u čoveku zasnuje borbu. On može da se bori da prevaziđe strah, da bi pokazao da se ne boji, ili može da se bori jer je užasnut od neuspeha: ili može da se bori zbog straha od neke kazne, kao što je strah od greha ili strah od pakla. U potonjem slučaju može da se bori sa sobom sa velikim nasiljem i kao rezultat *da se kristalizuje*. Šta je osnova njegove kristalizacije? Osnova je strah. Strah od greha, od pakla, može da stvori strašnu unutrašnju borbu između “Da” i “Ne”; ali ako se čovek kristalizuje u svojoj osnovi, on se kristalizovao na *pogrešan način*. Strah nije prava osnova za kristalizaciju. Ne samo da je pogrešna, već je i *nepotpuna kristalizacija*, jer u pravoj kristalizaciji sve što je korisno i podobno za rast u čoveku mora biti uključeno. Strah je negativan. Takav čovek neće imati bilo kakvu dalju mogućnost razvoja takav kakav je. Jer da bi se dalji razvoj dogodio, on pre svega mora *da se istopi* a ovo samo može da se dogodi kroz neopisivu patnju. Sva ta osnova straha

mora da bude otklonjena. Šta je rezultat pogrešne kristalizacije? To znači da je nešto tako trajno i tako otporno formirano u čoveku da *može da preživi smrt* i može da uđe u svet u *drugom* telu. To je zato što se određeno unutrašnje sjedinjavanje dogodilo kroz frikciju u borbi između “Da” i “Ne”. Ali kao što je rečeno, frikcija kroz borbu između “Da” i “Ne” može lako da se dogodi na pogrešnoj osnovi, i rezultat je pogrešna nekompletna kristalizacija. Drugim rečima kristalizacija je moguća *na bilo kojoj osnovi* “dobroj” ili “lošoj” rezultat će biti određena “psihička” postojanost sposobna da opstane i preživi smrt *izvesno vreme* i da čak nađe drugo fizičko telo i uđe u život. Na primer, čovek može da se kristalizuje na bazi osвете ili mržnje i kroz odricanje od svega što nije u službi mogućnosti za osvetu ili mržnju, može formirati u sebi nešto trajno što može opstati i posle smrti njegovog fizičkog tela – nešto zlo.

Govoreći o ovoj mogućnosti o psihičkoj kristalizaciji na *bilo kojoj osnovi*, G. je jednom rekao: “Uzmite za primer brigadira, dobrog čestitog brigadira. Znao sam jednog takvog na Kavkazu. Ležao bi sa puškom na nišanu iza kamena tako pored puta po osam sati da se ne pomeri. Možete li vi to? Sve vreme, da vas podsetim, u njemu se odvija borba. Žedan je i vruće mu je, muve ga grizu, ali on je miran. Drugi je kaluđer; on se boji đavola; svu noć udara glavom u pod i moli se. Tako se postiže kristalizacija. Na takve načine ljudi u sebi mogu da proizvedu neverovatnu snagu; mogu da izdrže torturu; mogu da postignu ono što žele. To znači da je u njima nešto čvrsto, nešto trajno. Takvi ljudi mogu da postanu besmrtni. Ali kakva je korist od toga? Čovek te vrste postaje ‘besmrtna stvar’, iako je određena količina svesti nekad sačuvana u njemu. Ali moramo da shvatimo da se čak i ovo dešava veoma retko.”

U dva gornja primera koje je dao G. vidimo kako u prvom slučaju čovek može da se kristalizuje *pogrešno* sa običnim životnim ciljem, a u drugom primeru sa takozvanim “religioznim” ciljem. Da bi se ispravna kristalizacija dogodila borba između “Da” i “Ne” mora da bude *na višem nivou razumevanja*. Čovek ne sme da se kristalizuje u malim delovima centara, ili u negativnim delovima. On prvo mora da stekne pravilno znanje a zatim mora da počne da ga *razume* i da ga primeni na sebi. Ako nema pravilno saznanje i ako ne počne da ga razume i primenjuje neće znati sa čim mora da se bori; i uistinu može da počne da se bori sa nečim što samo može da mu škodi. Sa tim u vezi zanimljivo je zapaziti šta nas Rad podučava da posmatramo i sa čim da se borimo.

Videćete da ono što je ovde važno je kvalitet borbe između “Da” i “Ne”. Kakav kvalitet, koje vrsta “Da” i “Ne” se čovek seća kad se seća sebe? Ako se čovek seća svega što razume u Radu i njegovom učenju, onda će kvalitet njegovih “Da” i “Ne” u njegovoj unutrašnjoj borbi sa sobom biti ispravan, i ako kristalizacija počne u njemu na *osnovama* Rada, biće to ispravna kristalizacija.

Sledeća beleška o Vodonicima

Beleška na pitanje: Da li je biti svestan u Vodoniku izraz u Radu? Pitanje je formativno ali u isto vreme interesantno. Neophodno je misliti šta svest znači i šta Vodonik znači. Bukvalno, svest znači “znati zajedno”. Samo-znanje znači biti više svestan, prvo, biti svestan različitih kontradiktornih “ja”, različitih raspoloženja, i poznavati ih zajedno. Ovo označava povećanje svesti u smislu znati zajedno. Promena bića može samo da se dogodi kroz ovaj metod – naime, povećanje svesti u ovom smislu.

Prvi Svesni Šok je transformacija *Vodonika 48* u *Vodonik 24* putem *Vodonika 12*. Ovo mora biti dovedeno do mesta gde doživljaj ulazi gde on deluje kao Ugljenik. Cilj, ako je zaista emocionalan i ako ga se možete setiti u momentu teškoće, dovodi ovaj Ugljenik 12 u položaj. U izvesnom smislu, ovaj Ugljenik je celokupan emocionalni doživljaj i vrednovanje koje čovek ima prema Radu na sebi. Ako je snaga za Rad tako velika u čoveku da je on ne zaboravlja, i oseća da je njegov čitav život i celokupni smisao povezan sa radom onda ovaj Ugljenik 12 počinje da zauzima svoj pravi položaj, ali

ako je čovek samo kreatura čula itd., onda ova transformacija ne može da se dogodi i njegov život ostaje manifestacija *Vodonika 48*. Ako čovek može da zna svoje mehaničke reakcije (kroz Samo-Posmatranje) i u isto vreme oseća prisustvo Rada, onda je čovekova svest uvećana utoliko što čovek onda zna zajedno mnogo više – to jest, čovek spoznaje i vidi svoju mehaničnost u svetlosti Rada i šta on predstavlja, naime, čovek postaje svestan u Radu u odnosu na to kako postupa u životu, i u tom smislu može se reći da čovek postaje svestan u višem Vodoniku.

Tada je neophodno misliti šta Vodonik znači. Vodonik je tačka u komsosu viđenom kao kvalitativna skala – naime, skala stepena izvrsnosti. Niži Vodonici se manifestuju našim spoljnim čulima kao predmeti, kao “kamen”, “trava”, “meso”, “voda”, itd. Ali je kada ta tačka u kosmosu zvana *Vodonik 48* dostignuta, njegova manifestacija je samo unutrašnja i na taj način u vezi samo sa onim što je unutrašnje. *Vodonik 48* je tzv. najniži psihički Vodonik. Naša obična svest koristi *Vodonik 48*. On sve sagledava u relacijama suprotnosti. Kao što znate formatorni deo Intelektualnog Centra koji radi na *Vodonik 48* se zove “Treća Slepa Sila”. Spektar znanja dat ovim Vodonikom određuje svet suprotnosti za nas i tako sagledavamo stvari kao “Da” ili “Ne”, bez moći relativnog mišljenja i mogućnosti da vidimo stvari kao i “Da” i “Ne”. Viši centri koji rade sa *Vodonikom 12* i *Vodonikom 6* ne sadrže protivrečnosti. To je zbog toga što je stepen prosvetljenja takav da vidimo sve strane pitanja istovremeno a ne podeljene u nepomirljive suprotnosti. Nekad se svest u ovom sistemu poredi sa *svetlom*. Kaže se da je naš unutrašnji život u mraku i to je ono što se misli u Jevanđeljima kad se kaže: “Ljudi koji žive u mraku”. Ideja Samo-Posmatranja je u tome da se pusti zrak svetla u ovu tamu. Moramo da zamislimo da biti svestan u višem Vodoniku ili putem višeg Vodonika je slično tome da se sve obasja jačom svetlošću. Dok svetlo sveće slabo osvetljava okolinu, svetlost baklje osvetljava što su ranije bile samo senke i čini da vidimo sve u drugim odnosima: što znači: biti svestan u višem Vodoniku znači videti sve u sasvim novim odnosima, i taj momenat viđenja novih odnosa nam se nekad događa u trenucima neprilika i nevolje kada odjednom sve postaje transformisano i vidimo stvari u sasvim različitoj svetlosti. Kad smo fiksirani u našim negativnim stanjima, kad smo puni samo-sažaljenja i svesni samo našeg povređenog samoljublja vidimo sve vrlo mračno. Mi smo tada ustvari svesni u Vodoniku 48, da tako kažemo. Ali kad imamo momenat buđenja i izdignuti smo iznad takvog stanja delovanjem Rada, sve naše misli i osećanja u ranijem stanju tada izgledaju trivijalni. Ne možemo da razumemo zašto smo ovo ili ono govorili ili mislili. To je momenat prosvetljenja, ili povećane svetlosti a i time povećane svesti u smislu da “zajedno znamo” mnogo više nego u stanju naše zgrčene svesti. Sve pada u pravoj razmeri u stanju povećane svesti, tako da možemo da kažemo da smo u tom trenutku bili svesni u višem Vodoniku. U stvari u tom trenutku bili smo svesni na višoj tački kosmosa gledanog kao skala kvaliteta predstavljena Vodoncima. Jednom rečju izdigli smo se iznad sebe za momenat i videli stvari u novom svetlu. Svako mora da primećuje da je u lošijem ili boljem stanju u različitim momentima i to je zaista na osnovu ovog savršeno nepogrešivog iskustva da možemo biti sigurni u postojanje viših nivoa svesti.

Mislim da je greška pokušavati povezivanje četiri data stanja svesti sa Vodoncima. Te dve ideje treba da budu date odvojeno, iako su očigledno povezane. Treće stanje svesti – naime, Samo-svest, ili Samo-Sećanje – uvek nastaju iz viših Vodonika ali to može biti *Vodonik 24*, ili *Vodonik 12* ili čak *Vodonik 6*. Razgovarali smo na sastanku ovde o efektima zubarskog gasa kada ljudi imaju iznenada spektakularno iskustvo koga kasnije ne mogu da se sete. To znači da su za momenat stavljeni u viši vodonik. G. je jednom rekao da opijum ima viši Vodonik u sebi kojeg ljudi nekad mogu postati svesni. Rekao je da je to kao postati svestan u *biljci*, ali znate čovek mora da stvori viši Vodonik sam pokušavajući, pre svega, da sebi zada, Prvi Svesni Šok, i ako može Drugi Svesni Šok koji pokreće nove oktave u razvoju svih Vodonika u telu.

Želeo bih da pokušate da shvatite na neki način i da steknete neku viziju kosmosa kao skale Vodonika. To ima veze sa intenzitetima značenja i upotrebe – što će reći sa kvalitativnim ne kvantitativnim. Pomislite sada svi vi, pogledajte oko sebe u sobi u kojoj se nalazite. Vidite različite stvari – stvari načinjene od drveta, od kamena, možda neku hranu na stolu, vodu, vazduh itd. Da li ste

ikad pomislili u kakvom su odnosu sve te različite stvari jedna prema drugoj? Ako jeste možda ćete videti zašto je Gosp. U. kada je prvi put čuo o Tablici Vodonika rekao da je to znanje viših centara.

Setićete se da je sve definisano onim čime se hrani i čemu je ono hrana. Krava može da jede cveće u vazi na stolu ali vi ne možete; ali vi možete da jedete kravu. Insekti jedu drvo od stolice na kojoj sedite. Drvo stolice na kojoj sedite je određena tačka u kosmosu. Meso je više organizovano i nalazi se na višoj tački u kosmosu; njegova funkcija, njegova svojstva, njegove namene, njegove mogućnosti su sasvim drugačije. Uzmimo na primer misao zasnovanu na *Vodoniku 48*; njenu upotrebu, njena svojstva, njene funkcije od onih koje odlikuju meso, a ono opet ima svoje. Meso je pametnije od drveta, a misao je pametnija od mesa. Kuvani krompir je pametniji od sirovog krompira jer je on 768 i čovek može da ga jede. Emocionalna percepcija, ako je uistinu zasnovana na *Vodoniku 24* je daleko pametnija od percepcije zasnovane na *Vodoniku 48*.

Pokušajte da razmišljate sa ovog polazišta i uputićete mi neka definitivna pitanja. A ja ću pokušati da odgovorim.

DODATNA BELEŠKA

Dr. Nicoll dodao je ovu belešku kao rezultat razgovora. Rekao je: “Da li je neko od vas ikad mislio o razlici između kvantitativnog pogleda na svemir i kvalitativnog pogleda na svemir? Veoma je jednostavno. Matematika ne može da operiše sa kvalitetima, već samo sa kvantitetima. Uzmimo prvo samo kvantitete. Da li će od bilo koje količine bakra da nastane dukat? Ne. Ali ljudskim sporazumom – to jest ustanovljavanjem jednog veštačkog transformacionog sistema – 240 bakrenjaka teoretski se može pretvoriti u dukat. Ali bez takvog ljudskog aranžmana – to jest, takvog veštačkog sporazumnog transformacionog sistema – koji postoji, ovo nikad ne bi moglo da se dogodi samom činjenicom nagomilavanja količine. Čovek može da akumulira milione bakrenjaka ali nikakvo zlato iz toga neće rezultirati samo, osim ako se banka ne saglasi da transformiše 240 bakrenjaka u zlatnik. Kad bismo živeli u isključivo kvantitativnom kosmosu nikakva transformacija ne bi bila moguća jer transformacija je pitanje *kvaliteta* – to jest kvalitativne razlike jedne stvari koja se pretvara u nešto drugo. Ovaj Rad podučava da živimo u svetu stvarnih kvalitativnih razlika i to je njegovo značenje. Transformacija je moguća u samoj prirodi stvari. Vidimo semenku da se transformiše u drvo, ali retko o tome mislimo kao o čudu. Jedemo meso i iz njega se stvaraju transformacijom nižih Vodonika u više Vodonike supstance neophodne za *mišljenje, osećanje i ljubav*. To je inherentna priroda svemira. Ono što nazivamo *životom* zasniva se na snazi transformacije u svemiru koji je i sam zasnovan na transformaciji – to jest, od nižeg ka višem, i time beskrajnih kvalitativnih razlika. Život je transformacija, u svemiru koji ima to značenje ili smisao. Transformacija znači okretanje nečeg nižeg u nešto više. Oktava hrane u telu to pokazuje. Sve se ovo povezuje sa *osnovnom idejom Rada* – da živimo u rastućem i time transformišućem svemiru – to jest *živućem, razvijajućem i na taj način transformišućem svemiru* ili svemiru transformacija. U stvari dok ovo nije shvaćeno i dublje i dublje doživljeno emocionalni centar u čoveku ne može da se probudi i razvija, i uskoro se degeneriše. Kao što znate nauka podučava da živimo u umirućem svemiru. Ovaj sistem, ovaj Rad podučava sasvim suprotno. Morate svojom glavom da mislite o psihološkim razlikama i emocionalnim vrednostima ova dva pogleda i da prosuđujete o njihovoj snazi za dobro ili loše. Ipak “religija” u najširem smislu podučava nešto pozitivno – možda u “relacijama” od sada pa nadalje i tako dalje – ako za momenat razmotrimo psihološku razliku možda ćemo odlučiti koja je vrednija. Možemo sami videti da transformacija postoji na sve strane. Sav život fizički postoji transformisanjem nižih u više Vodonike – to jest jedemo *meso (H-768)* i tako možemo da *mislimo (H-48)*. Sve ove ideje su na neki način očigledne, jednom kad počnemo sami da mislimo – tj. onda kad se “vozač” u nama probudi i popne na kočiju. Ali dok ne počnemo da mislimo za sebe uz pomoć Rada, ostajemo uspavani, i život onda nepotrebno vrši svoju silu nad nama protivno našoj pravoj sudbini. Ideja da je sav život zasnovan na transformaciji je tako očigledna, fizički, da ne videti to usled mentalne zaslepljenosti, ili namerne

zaslepljenosti da se vidi ikakav smisao u bilo čemu – to je moderna pošast koja vodi sama po sebi u negativne emocije.”

Dr. Nicoll je kasnije dodao i sledeće: “Govoreći o naporima u Radu – nije li očigledno da je samo kvantitet napora beskorisan u poređenju sa kvalitetom napora? Samo pričanje o tome, imitacija Rada – kako god ogromna u količini, nigde ne vodi, jer su takvi napori neiskreni. Oni su lošeg kvaliteta, kako god masivni u obimu. Rad je zasnovan na unutrašnjem poštenju. Jedan napor koji nastaje iz unutrašnje iskrenosti i nepokolebljivo vrednovanje Rada dovešće do promene bića i pomak u čovekovom položaju u svemiru jer je *kvalitativan*, različit od bilo koje količine spoljašnjih, neiskrenih, jadnih napora. Zato su ljudi u Radu dovedeni do tačke odluke. To znači da će sve spoljašnje, u izvesnom trenutku ići protiv njih i imaće mnoštvo žalbi i kritika i ostalih spoljnih razloga i mnoštvo razloga da iznađu grešku u drugima i slično, i zaista ovaj momenat, ako se sam neizbežno ne dogodi, kao što je to obično slučaj može biti i veštački stvoren. Onda sve zavisi od toga da li je u njemu rođen Rad i da li je istinski unutrašnji; i ako je tako učinjen napor u takvom trenutku, on će voditi ka neizbežnoj promeni bića – to jest dovešće do novog rasta esencije – jer tada neophodni napor mora biti na račun ličnosti. “Imamo”, rekao je jednom G. “da dostignemo tačku u Radu gde kako god da nas okolnosti izvrgnu ili okrenu cilj u Radu ne gubimo iz vida.” Ovde naš stav prema Radu izlazi na videlo – prema *večitom* Radu. Nije li očigledno da takav momenat zahteva *kvalitetno* najiskrenije napore? Ako je naš stav plitak kako ćemo ga dočekati? Razmislimo za sebe šta to znači i na čemu se Rad zasniva – naime na unutrašnjoj promeni, i sve šta ona predstavlja, čak i ako o tome nismo ranije mislili. Promena nije dodatak već stvarna izmena ličnosti kakva jesmo, i time bolna. Samo su najiskreniji momenti od koristi ovde. Ništa lažno u smislu napora nije ni od kakve koristi. Sama činjenica da je kosmos skala kvaliteta svima pokazuje da ono što je inherentno lažno ne može da vodi nikakvoj promeni, već nužno mora – po zakonu – da nađe svoj odgovarajući nivo i ostane tamo jer to je ono što jeste. I šta god da je nešto, to je tamo gde jeste u svemiru, viđenom kao skala kvaliteta, i mora ostati tamo razlogom aktuelnih zakona, koji određuju položaj svega shodno njegovom kvalitetu. To je ono šta se misli kad se kaže kvalitativni pogled na svet. To je značenje *Tablice Vodonika*.

Berdlip, Decembar 27. 1942

Znanje

Uvod

Večeras želim prvo da govorim o “Oktavi Rada”. To zvuči kao *Do* Evaluacije Rada. To znači da ništa ne može da otpočne dok ne postoji vrednovanje. I n tu nema ničeg misterioznog. Ništa nećete početi dok ne mislite da ono vredi, a vrednovanje stvari je vrednost koju ona predstavlja za vas. Ako nešto ne cenite ono za vas nema vrednost. Ova nota *Do* neće se nužno odmah čuti kad dođete u kontakt sa Radom. To je samo mogućnost. To znači kad čujete ideje Rada one mogu da padnu na neko već pripremljeno mesto u vama, to jest na Magnetski centar. Možda ćete osetiti da je to ono što ste želeli. To vrednovanje je rezultat akcije neke vrste *Magnetnog Centra* u vama. U različitim ljudima Magnetski Centar se razlikuje. Ali on leži u emocionalnim delovima centara – to znači leži u mestima gde osećate vrednost, gde osećate vrednovanje, pošto je vrednovanje emocionalno. Ali ova, da tako kažemo, prva ljubav, neće trajati. To može biti veoma lepo osećanje, ali je ono ipak prolazno, ispunivši svoj zadatak, i vi ste ostavljeni zadatku ponovnog vrednovanja. Jer Magnetni Centar može da dovede čoveka do Rada ali ga neće zadržati u njemu. Nema sumnje da su svakom poznata prva osećanja ljubavi, ta izuzetna vanzemaljska osećanja koja rano u životu dolaze, koja nisu fizička već posvećena i koja izgledaju kao da su dodirnuti uticajima koji dolaze iz Višeg Emocionalnog Centra. A zatim kasnije dolazi sasvim drugačiji zadatak – onaj iz praktičnih odnosa. Isto je to tako i sa Radom. Često sam pomišljao da našu istoriju života u ljubavi ponavljamo i u samom Radu. U mom ličnom slučaju znam da kad sam se prvi put susreo sa Radom jednako sam osećao istu začuđenost, isti

doživljaj misterije, čudesnoga, koje sam osećao u najranijoj mladosti, osećanje koje je zaista izgledalo samo-opštajuće i koje je samo ovlaš bilo povezano sa spoljnim objektom, osobom. No, bez ozbirna na rane emocije koje smo mogli imati u vezi sa idejama rada i otkrićem da takva stvar zaista postoji ona nisu dovoljna. Čak i ako imamo ispravan Magnetski Centar, osećaji i emocije koji iz njega izlaze neće trajati. Moramo da upoznamo predmet naše ljubavi i da se prema njemu praktično postavimo. Ova nota se zove *Re* u oktavi Rada. Nota *Re* se oglašava kada čovek počne da izučava ideje Rada i njegovog učenja i počinje da primenjuje Rad na sebi. Ova nota *Re* se još zove “Primena Rada na sebi”. Ako nota *Do*, oglašena prvo Magnetskim Centrom, ne promeni svoj kvalitet, već ostane jednostavno osećanje čudesnog, nota *Re* neće zvučati dovoljno jako. Ipak niko ne prolazi kroz Rad bez izvesnog osećanja čudesnog. Što znači da čovek mora da oseti razliku između života i Rada. U protivnom Rad će pasti na ona mesta na koja život pada u njemu – to jest na one delove centara koji ne mogu da prime i nisu predviđeni da prime Rad. Čovek ima delove centara za život i delove centara za Rad. On je sazdan i za život i za Rad. Bez posedovanja Maganetskog Centra on će ideje Rada uzimati delovima centara koji su za život. Pokušaće da Rad doda direktno životu kao da je to ista stvar. Sipaće mlado vino u stare flaše, zakrpiće svoj stari kaput novom krpom. Funkcija Magnetskog Centra je da to spreči. Magnetski centar je nešto što je definisano kao kapacitet za razlikovanje između A i B uticaja, između životnih uticaja, uticaja stvorenih mehaničkim životom, i uticaja koji dolaze izvan života a koji su utkani u mehanički život. Ukoliko Magnetski centar ne postoji ništa neće biti moguće u odnosu na unutrašnju evoluciju. Nikakva transformacija osećaja života ili osećaja sebe neće biti moguća. Ipak, kao što je rečeno, Magnetski centar, jednom kad svoju ulogu odigra, *nije više od koristi*. On vas uvodi u novi svet. I onda vi sami morate da nađete svoj put. To znači da on može da dovede čoveka do Rada i da mu omogući da vrednuje Rad, ali to je sve. Čovek zatim mora da ponovo proceni Rad za sebe, primenom ideja Rada na sebe i na svoje celokupno stanovište i to će ojačati *Do* u njemu. To jest nota *Re* će ojačati notu *Do* u njemu i promeniće svoj kvalitet u *svesno vrednovanje*. Uvidevši istinu Rada čovek će ga vrednovati sve više i više na svestan način, i ovo ponovno vrednovanje Rada će ojačati *Do* i učiniti ga stvarnim *Do*. Stoga, moramo razmotriti da li je ono *Do* koje je oglosio Magnetski Centar, zaista *svesno* oglašeno *Do*.

Treća nota u Oktavi Rada, nota *Mi* se zove “Uviđanje ličnih teškoća”. Lako ćete razumeti da ovo ima više različitih aspekata, mnogo različitih značenja za svakog čoveka. Ima na primer ličnih teškoća koje se pojavljuju u odnosu na čovekovo *biće*. A postoje i teškoće koje se pojavljuju u odnosu na čovekovo *znanje* – to jest, u prihvatanju određenih ideja Rada kao znanja. Postoje mnoge neobične ideje koje se odnose na *znanje* kao stranu Rada – ideje koje smo čuli mnogo puta, ali koje nismo još počeli da usvajamo. U ovom Radu moramo da počnemo da *mislimo na novi način*. To je samo moguće kroz novo znanje, jer uvek ćete *misliti na isti način* sem ako niste stekli novo znanje. Novo mišljenje zahteva novo znanje, ali vas novo znanje neće dovesti do mišljenja na nov način sem ako novo znanje ne usvojite. Ipak morate biti u stanju da mislite na nov način, jer u suprotnom, nikad nećete videti svoj život i nikad nećete videti značenje Rada. Rad na znanju je jednako težak kao i Rad na biću. Čak je i teži. Sve ovo pripada uviđanju ličnih teškoća – noti *Mi*.

Mnoge teške stvari su rečene u Radu. To znači da su mnoge stvari rečene koje se sudaraju *našim uobičajenim oblicima znanja*. Sa ovim ćete se sresti u svakom obliku ezoteričnog učenja. Na primer Hrist je rekao svojim učenicima mnogo puta: “Ako možete da podnesete”. A to znači da znanje – veliko znanje – znanje o čoveku i njegovoj situaciji na zemlji i njegovim mogućnostima – nije nešto što možete da prihvatite na svakodnevni način, ili udružite sa običnim znanjem ili smatrate glupavim jer ne korespondira sa vašim mišljenjem. Veliko znanje zahteva veliku žrtvu i dugotrajnu borbu sa sobom. Večeras želim da vam dam učenje Rada o *znanju* kao takvom, što uopšte nije lako prihvatiti i mora se izučavati dugo vremena da bi postalo deo čovekovog uma.

ZNANJE

Mr. Ouspenski govori:

“Tokom jednog razgovora sa G. u našoj grupi koja je počela da postaje trajna, upitao sam: Zašto ako je antičko znanje sačuvano i ako, govoreći uopšteno, znanje koje je oduvek postojalo odvojeno od naše nauke i filozofije, ili ga čak prevazilazilo, zašto je ono tako pažljivo prikriveno? Zašto nije učinjeno opštim dobrom? Zašto su ljudi koji poseduju ovo specijalno znanje nevoljni da ga prepuste u široki opticaj, u ime bolje i uspešnije borbe sa zabludom, prevarom, zlom i neznanjem?”

Čini mi se da je to pitanje koje se obično javlja u svačijem umu kad se prvi put sretne sa idejama ezotericizma.

Postoje dva odgovora na to, rekao je G. Pre svega, ovo znanje nije sakriveno; a drugo ono ne može s obzirom na njegova svojstva postati opšte dobro. Prvo ćemo razmotriti ovaj drugi iskaz. Dokazaću vam kasnije da je *znanje* (naglasio je ovu reč) daleko pristupačnije onima sposobnim da ga asimiluju nego što se to obično predpostavlja; a cela nevolja je u tome da ljudi ili ne žele ili ne mogu da ga prime. Ali pre svega druga stvar mora biti shvaćena, naime, da znanje ne može da pripada svima, čak ne ni mnogima. Takav je zakon. Vi ovo ne razumete jer ne razumete da je znanje, kao i *sve ostalo* na svetu, *materijalno*. Materijalno je i znači da *poseduje* sve odlike materijalnosti. Jedna od prvih karakteristika materijalnosti je da je materija na datom mestu i pod datim uslovima ograničena. Čak je i pesak u pustinji i voda u moru određena i nepormenljiva količina. Tako da ako je znanje materijalno, onda to znači da je njegova količina određena u određenom trenutku. Može se reći da tokom određenog vremena, recimo stoleća, čovečanstvo ima na raspolaganju određenu količinu znanja. Ali znamo čak i iz običnog posmatranja života da *materija znanja* poseduje sasvim drukčije kvalitete shodno tome da li se uzima u malim ili velikim količinama. Uzeta u velikim količinama na datom mestu, to jest, od strane jednog čoveka, recimo ili od strane manje grupe ljudi, daje veoma dobre rezultate; uzeta u malim količinama, (to jest, pojedinačno od velikog broja ljudi), ne daje nikakve rezultate uopšte; ili može da da negativne rezultate, suprotne od onih očekivanih. Stoga je ako određena definitivna količina znanja distribuirana među milionima ljudi, svaki pojedinac će da primi veoma malo i ova mala količina znanja neće ništa promeniti ni u njegovom životu ni u njegovom razumevanju stvari. I bez obzira kako velik broj ljudi koji su primili malu količinu znanja, to neće promeniti ništa u njihovim životima, izuzev, možda što će ih učiniti još težim.

Ali, obrnuto, ako je velika količina znanja zgusnuta u malom broju ljudi, onda ovo znanje može da da velike rezultate. Sa ove tačke gledišta daleko je bolje da znanje bude sačuvano među malim brojem ljudi a ne reasplinjeno među masom.

Ako uzmemo određenu količinu zlata i odlučimo da pozlatimo izvestan broj predmeta njime, moramo da znamo, ili proračunamo, koliko tačno predmeta može biti pozlačeno sa tom količinom zlata. Ako pokušamo da pozlatimo veću količinu predmeta, oni će biti neujednačeno pokriveni zlatom, u zakrpama, i izgledaće mnogo gore nego da na sebi nemaju nikakvo zlato, a mi ćemo u stvari izgubiti zlato.

Raspodela znanja zasnovana je baš na istom principu. Ako je znanje dato svima, niko neće dobiti ništa. Ako je sačuvano među pojedincima, svako će primiti ne samo dovoljno da zadrži već i da uveća ono što je primio.

Na prvi pogled ova teorija izgleda veoma nepravedna, jer je položaj onih koji su, da tako kažem, uskraćeni za znanje zato da bi drugi mogli da prime više, da tako kažem, tužan i nezaslužen

teži nego što treba da bude. U stvari to uopšte nije tako; i u raspodeli znanja nema ničeg nimalo nepravednog.

Činjenica je da ogromna većina ljudi ne želi nikakvo znanje uopšte, oni odbijaju njihov udeo, i ne žele da prime ni ono što im je dodeljeno opštom raspodelom za svrhu života. Ovo je naročito evidentno u periodu masovnog ludila kao što su ratovi, revolucije itd., kad ljudi iznenada izgube i ono malo zdravog razuma što imaju i pretvore se u potpune automate prepuštajući se masovnom uništavanju u ogromnom broju, drugim rečima gubeći čak i instinkt samo-održanja. Usled toga velike količine znanja ostaju, da tako kažemo, nezauzete i mogu se raspodeliti među onima koji shvataju njegovu vrednost.

U tome nema ničeg nepravednog jer oni koji primaju znanje ne uzimaju ništa što pripada drugima, ništa drugima ne uskraćuju; oni uzimaju samo ono što su drugi odbacili kao beskorisno i što bi u svakom slučaju bilo izgubljeno kad ga oni ne bi uzeli.

Sakupljanje znanja jednih zavisi od odbacivanja znanja drugih.

Postoje razdoblja u životu čovečanstva, koja se generalno preklapaju sa početkom pada kultura i civilizacija, kada mase nepovratno gube razum i počinju da uništavaju sve što su stvorili vekovi i milenijumi kulture i civilizacije. Takva razdoblja masovnog ludila, se često poklapaju sa geološkim kataklizmama, klimatskim promenama i sličnim fenomenima planetarnog karaktera, oslobađaju ogromnu količinu materije znanja. Ovo zauzvrat nameće rad na skupljanju ove materije znanja koje bi u protivnom bilo izgubljeno. Stoga Rad na skupljanju rasparčane materije znanja često koincidira sa početkom uništavanja i padom kultura i civilizacija.

Ovaj aspekt pitanja je jasan. Gomila niti želi niti traži znanje, a vođe gomile u njihovom sopstvenom interesu, pokušavaju da ojačaju njen strah i odbojnost prema svemu novom i nepoznatom. Ropstvo u kojem čovečanstvo živi je zasnovano na ovom strahu. Teško je čak i zamisliti sav užas ovog ropstva. Mi ne razumemo šta ljudi gube. Ali da bi se razumeo uzrok ovog ropstva dovoljno je videti kako ljudi žive, u čemu se sastoji njihov cilj, o čemu misle, šta govore, čemu služe i šta svetkuju. Uzmite u obzir na šta troši novac kulturno čovečanstvo našeg vremena, šta postiže najvišu cenu, gde su najveće gomile. Ako za momenat razmislimo o ovim pitanjima, postaje jasnije da čovečanstvo kakvo je danas sa interesovanjima koji ga rukovode ne može očekivati da ima bilo šta drugo od onog što ima. Ali kao što sam već rekao, drukčije ne može biti. Zamislite da je čitavom čovečanstvu dodeljeno pola kilograma znanja godišnje. Kad bi ovo znanje bilo raspoređeno na svakog, svako bi dobio toliko malo da bi ostao ista budala kao što je i bio. Ali zahvaljujući činjenici da je tako malo onih koji žele da steknu ovo znanje oni koji ga uzmu, dolaze do njega recimo, po zrna svaki, i stiču priliku da postanu inteligentniji. Ne mogu svi da postanu inteligentniji čak i ako žele, i kad bi čak i postali inteligentniji to im ne bi promenilo ništa na stvari. Postoji opšta ravnoteža koja ne može biti uznemirena.

To je jedan aspekt. Drugi, kao što sam rekao već, sastoji se u činjenici da niko ne prikriva ništa; nema misterije bilo kakve vrste. Ali sticanje i prenošenje pravog znanja zahteva veliki Rad i veliki napor jednako od onoga koji prima i onoga koji daje. A oni koji poseduju znanje čine sve što mogu da ga prenesu i saopšte što je moguće većem broju ljudi, da ljudima omoguće pristup njemu i da ih osposobe da se pripreme da prime istinu. Ali znanje nikom ne može biti dato silom, i kao što sam već rekao jedan pogled bez predrasude na život običnog čoveka, šta ispunjava njegov dan, šta ga interesuje, pokazaće najednom da li je moguće optužiti ljude koji poseduju znanje da ga prikrivaju, da ne žele da ga prenesu ljudima ili da ne žele da podučavaju ljude onome što sami znaju.

Onaj koji želi znanje mora sam da učini inicijalni napor da nađe izvor znanja i da mu pristupi koristeći priliku pomoći i indikacija koje su svima date, ali koje ljudi ne vide ili ne prepoznaju. Znanje ne može doći ljudima bez napora s njihove strane. To je svima jasno u odnosu na obična znanja, ali u

slučaju *velikog znanja*, kada priznaju mogućnost njegovog postojanja, nalaze da je mogućim da očekuju nešto različito. Svako zna veoma dobro da ako na primer, čovek želi da nauči Kineski, uzeće nekoliko godina intenzivnog rada; svako zna da je pet godina neophodno da se shvate principi medicine, a možda dvostruko više za studije slikanja ili muzike. A ipak postoje teorije koje afirmišu da znanje može da stigne ljudima bez ikakvog napora s njihove strane, da ga mogu steći *čak i u snu*. Samo postojanje takvih teorija konstituiše dodatno objašnjenje zašto znanje ne može da dođe ljudima. Istovremeno esencijalno je shvatiti da čovekov *nezavisni* napor da dostigne bilo šta u ovom pravcu može ostati bez rezultata. Čovek može samo da stekne znanje uz pomoć onih koji ga imaju. Ovo mora biti shvaćeno od samog početka. *Čovek mora da uči od onog ko zna.*

Berdip Januar 9. 1943
Samo-posmatranje

Postoje mnoge stvari koje se mogu reći za samo-posmatranje i za ono što ono jeste i šta ono nije. Celokupan Rad počinje od čoveka koji počinje da posmatra sebe. Samo-posmatranje znači samopromenu. Ozbiljno i kontinuirano samo-posmatranje, ako je učinjeno pravilno, vodi definitivnoj promeni u čoveku.

Razmotrimo, pre svega, samo-posmatranje i greškukoja u vezi s njim često nastaje.. Greška je u brkanju samo-posmatranja sa *poznavanjem* (znanjem). Znati i posmatrati nisu iste stvari. Površno rečeno, vi možete da *znate* da sedite u stolici u vašoj sobi, ali možete li reći da zaista *posmatrate to*? Malo dublje govoreći, možete *znati* da ste u negativnom stanju, ali to ne znači *da ga posmatrate*. Jedan čovek u Radu rekao mi je da mu je neko izrazito odbojan. Rekao sam: “Pokušajte da to posmatrate”. Odgovorio je: “Zašto bih to posmatrao, nema potrebe, ja već to znam”. U ovom slučaju čovek brka *znanje* sa *posmatranjem*, drugim rečima ne razume šta je samo-posmatranje. Šta više, nije shvatio da je *samo-posmatranje* koje je aktivno sredstvo samo-promene, dok pukog saznavanje koje je pasivno to nije. Znanje nije čin pažnje. Samo-posmatranje je čin pažnje usmerene ka unutra – ka onome što se dešava u vama. Pažnja mora biti aktivna – to jest, usmerena. U slučaju osobe koja vam je odbojna zapažate kakve vam se misli roje u glavi, hor glasova koji govore u vama, šta oni govore, kakve neprijatne emocije isplivavaju i tome slično. Primećujete takođe da osobu koja vam je odbojna tretirate iznutra veoma loše. Ništa nije dovoljno loše da se o toj osobi misli ili oseća. Ali videti sve ovo zahteva *usmerenu pažnju* a ne pasivnu pažnju. Pažnja dolazi od *posmatrajuće strane*, dok misli i osećanja pripadaju *posmatranoj strani* u vama. To je deljenje sebe na dva dela. Postoji izreka: “Čovek je prvo jedan, zatim dva, onda jedan” Posmatrajuća strana, ili posmatrajuće “ja” stoji kao unutrašnje prema, ili iznad, posmatrane strane, ali njegova snaga nezavisne svesti varira jer se može bilo kog momenta utopiti. Tada ste sasvim identifikovani sa negativnim stanjem. Ne posmatrate stanje već postajete stanje. Tada možete da kažete da znate da ste negativni ali to nije isto što i posmatrati svoju negativnost. Kada posmatrajuće “ja” podržavaju druga “ja” koja vrednuju Rad i sećaju ga se i žele da postanu svesnija onda nije tako lako da se Posmatrajuće “ja” utopi u poplavi negativnih stvari. Onda je ono potpomognuto – i postaje deo – Zamenika Nadzornika. Sve je ovo veoma različito od pukog *saznavanja* da je čovek negativan. Može se reći da je pasivno znanje mehaničko za razliku od samo-posmatranja koje je *svesni čin* i ne može postati mehaničko. Mehaničko samo-posmatranje nema nikakve veze sa Radom samo-posmatranja.

Ljudi ne samo da brkaju znanje sa kontinuiranim činom samo-posmatranja već pogrešno uzimaju *mišljenje* za posmatranje. Misлити je sasvim drukčije od posmatranja sebe. Čovek može da misli o sebi čitav dan i da ni jednog trenutka ne posmatra sebe. Posmatranje čovekovih misli nije isto što i mišljenje. Sada treba da je jasno da *znanje* i *mišljenje* nisu isto što i posmatranje.

Često je postavljeno pitanje: “Šta treba da posmatram?” Prvo, Rad pažljivo objašnjava šta morate početi da posmatrate. Ali kasnije čovek mora da postigne potpunije posmatranje sebe – čitav dan ili nedelju i da vidi sebe spolja kao osobu. Mora da misli šta bi pomislio da sretne sebe. On bi naravno imao srdačnu *odbojnost* prema osobi koja on jeste. Čovek mora da posmatra *sve* u sebi i uvek kao da to nije on nego TO. To znači da mora da kaže: “Šta TO radi?” Ne: “Šta ja radim?”. On onda vidi te misli koje se odvijaju u njemu i ta osećanja, onda te privatne drame i samo-drame, zatim te elaboratne laži, govore, izvinjenja, opravdanja, izmišljotine i tako dalje, koje prolaze kroz njega jedna za drugom. Sledećeg momenta on, naravno, pada u san opet i učestvuje u svima njima. To jest on igra u drami koji je sam sastavio i misli da je stvarna. On misli da on jeste deo koji je izmislio.

Razmotrimo ovu tačku gledišta dalje. Čovek mora biti u stanju da kaže: “To nisam ja” svim tim komadima i delovima i svojim pesmama, svim svojim predstavama koje se u njemu odvijaju, svim glasovima koje uzima za sebe samog. Znae kako nekad baš pre nego što potonete u san čujete glasne glasove u svojoj glavi. To su razna “ja” koja govore. Tokom dana oni govore sve vreme i samo ih vi uzimate kao “ja” kao vas same. Ali neposredno pre spavanja, odvajanje se dešava prirodno, jer se kidaju veze između centara i između raznih “ja” da bi san bio moguć. Dva ili više “ja” su u stanju da vas drže budnim od sna. Tako ih čujete kao glasove koji govore, jer su prirodnim procesom odvojeni od vas.

Unutrašnje odvajanje znači snagu ne samo da se kaže “To nisam ja” već u krajnjoj liniji da se to *doživi kao istina*, da “To nisam ja” nije samo mišljenje da je to tako, ili pokušaj da se ubedi sebe da je to tako, ili da je to tako zato što Rad tako kaže.

Kad ste u nekom lošem stanju, ako posmatrate sebe tokom nekog perioda vremena, primetićete da razne vrste različitih grupa neprijatnih “ja” pokušavaju da se bave time i da od toga načine nešto. To je zato što negativna “ja” žive bivajući negativna. Njihov život se sastoji od negativnog mišljenja i negativnog osećanja – to jest, u stvaranju negativnih osećanja i misli. Njihovo je zadovoljstvo da tako čine jer je to njihov život. U Radu, užitak u negativnim stanjima mora biti iskreno posmatran, naročito tajna uživanja u njima. Razlog je što ako čovek uživa da je negativan, u bilo kakvoj formi, a njih su čitave legije, nikad ne može da se odvoji od njih. Ne možete se odvojiti od nečega prema čemu imate tajnu naklonost. Radi se o tome da se identifikujete sa negativnim “ja” kroz tajni afinitet, i tako osećate njihovo uživanje, jer sa čim god da se identifikujete vi to postajete. Čovek se u sebi neprekidno transformiše u različite “ja”. On nije ništa postojano, ali odvajanjem može da načini nešto postojanim. Linija odvajanja postaje ono što voli Rad i ono što ne voli Rad.

Sada prodiskutujemo još jednom posmatranje *govora*. Sva pravila odnose se na govor, praktično govoreći, kako se postaviti prema pogrešnom govoru. Neophodno je posmatrati *unutrašnji govor* i odakle on dolazi. Pogrešan unutrašnji govor je je plodno tle ne samo za mnoga unutrašnja neprijatna stanja već i za pogrešan spoljni govor. Znae da u Radu postoji nešto što se zove praksa *unutrašnje tišine*. Praksa i značenje unutrašnje tišine je nešto otprilike ovako: prvo, mora biti u vezi nečeg određenog i definitivnog; drugo, ne radi se o tome da ga ne dodirujete. To znači da ne možete da praktikujete unutrašnju tišinu na neodređen, uopšten način, izuzev možda kao prolazni eksperiment neko vreme. Ali možete da je praktikujete rigidno u odnosu na neku određenu i definitivnu stvar, nešto što jasno znate i vidite. Neko je jednom upitao: “Da li je praktikovanje unutrašnje tišine isto što i nedozvoljavanje da vam nešto dođe u pamet?” Odgovor je ne. To nije isto. Ono u vezi čega praktikujete unutrašnju tišinu je već u vašoj glavi i toga morate biti svesni, ali ga ne smete *dodirivati* vašim unutrašnjim govorom, sa vašim unutrašnjim jezikom. Vaš jezik, jezik u bukvalnom smislu, voli da dodiruje bolna mesta, kao kad boli zub. Tako i vaš unutrašnji jezik. Kada se to događa onda bolno mesto iz vaše glave utiče u unutrašnji jezik i omotava se kao *unutrašnji govor* u svakom pravcu. Naravno da ste primetili da se unutrašnji govor uvek odvija u negativnim stanjima i da sklapa mnoge neprijatne fraze koje najednom nalaze izraza u spoljnom govoru, možda dugo vremena kasnije. U Radu se kaže da je neophodno biti pažljiv u odnosu na pogrešan spoljni govor u početku a zatim u odnosu na pogrešan unutrašnji govor. U stvari, pogrešan spoljni govor je uglavnom rezultat pogrešnog

unutrnjeg govora. Pogrešan unutrašnji govor, naročito otrovan i zao unutrašnji govor, i tome slično, stvara nered unutra, kao izmet. To su sve različiti oblici laži i zato imaju takvu snagu i upornost. Laži su uvek moćnije od istine jer one mogu da povrede. Ako posmatrate pogrešan unutrašnji govor primetićete da je on samo polu-istine, ili istine povezane na pogrešan način, stavljene u pogrešan poredak sa ponečim izostavljenim ili dodatim. Drugim rečima to je jednostavno laganje sebe. Ako kažete: “Da li je ovo sasvim tačno?” može prestati ali će naći drugi set laži. Na kraju mora početi da vam bude odbojno. Ako u tome uživate, nikad mu nećete oduzeti snagu. Nije dovoljno da vam privlačnost toga postane odbojna, TO mora da vam postane odbojno.

Sve ovo pripada pročišćavju emocionalnog zivota. Mehanički mi samo volimo sebe, te tako mrzimo sve one koji ne vole nas. Očigledno je da razvoj bića nije moguć, dok god emocije ne prestanu da imaju samo ovu osnovu *samo-dopadanja*. Uvažavanje spoljašnjeg, u Radu, je stavljanje sebe u položaj drugih. U Jevanđeljima je ovo opisano kao “... sve što želiš sebi želi i drugome”. Ovo je jedna od definitivnih formulacija u Jevanđeljima onoga što se u Radu naziva uvažavanje spoljnega. Ali čovek mora veoma duboko da razmišlja o tome šta to govori i da u sebi pojmi šta to znači, jer to ima jedno unutrašnje i jedno spoljne značenje. Ako kažete: “Ja uvek mislim o drugima”, onda to posmatrajte. To je verovatno odbojnik. Verovatno ne primećujete da govorite i i pišete stvari koje kada biste ih vi primali ne biste ih tolerisali ni za jedan momenat. To je jedna veoma interesantna forma samo-posmatranja i uključuje posmatranje “unutrnjeg govora”. U vama svako drugi je bespomoćan. Možete da odvučete čoveka u svoju pećinu u sebi i raditi mu šta god želite. Možete prirodno biti ljubazni, ali u Radu, koji je sav o pročišćenju i organizovanju unutrašnjeg života, to nije dovoljno. Ono što je od stvarnog značaje je ono kako se nevidljivo, u sebi, ponašate jedan prema drugome. Ovo je veoma teško shvatiti. Možda mislite da to već znate. Ali *razumeti* – čak samo početi *razumevati* to – uzme mnogo godina Rada. Kada unutrašnje korespondira sa spoljašnjim i kada spoljašnje poštuje unutrašnje tada čovek ima “drugo telo”. Ovakvi kakvi smo naš spoljni život ne korespondira sa našim unutrašnjim životom i naš spoljni život kontroliše naš unutrašnji. Unutrašnje raste uviđajući dobro u nečemu. Nedavno smo ovde govorili o tome šta je svetac Cassian, rekao o čovekovoj sposobnosti da učini istu stvar iz različitih razloga. Čovek može da postupa iz straha, straha od zakona, od gubitka reputacije, straha od mišljenja. On tada postupa od spolja. Ili može da postupa iz ambicije – i mnogih drugih sličnih oblika samo-interesa. Ili može postupati iz dobra – uviđajući dobro i postupajući u skladu sa njim. Ovo razvija unutrašnjeg čoveka. Sve ovo može biti predmet samo-posmatranja. Ali čak i prva faza samo-posmatranja ima određene efekte. Ona pušta zrake svetla u mrak našeg psihičkog života. Psihički život je taj o kojem moramo da razmišljamo u Radu. Sve instrukcije u Radu su o čovekovom psihičkom životu, koji je u haosu. Na ovaj način samo-posmatranje postaje dublje i vrednovanje Rada postaje više i više unutrašnje. Tako Rad počinje da deluje na Esenciju koja je stvarni deo čoveka.

Rad na sebi je uvek isti. Nema veze *gde* ste. Uvek ste u kontaktu sa Radom ako je vaš unutrašnji stav prema njemu pravilan. Ako je vaš unutrašnji Rad pravilan, Rad će vas podučiti šta Rad na sebi znači. Ako je vaš unutrašnji stav pogrešan, to neće biti moguće, jer blokirate put. U celokupnom samo-posmatranju, ako treba da postane *puno* samo-posmatranje, morate posmatrati TO. To znači videti sve svoje reakcije na život i okolnosti kao TO u vama a ne kao “ja”. Ako kažete “ja” onda ništa ne može da se dogodi. Govoreći “ja” osećajući “ja”, osećanje “ja” čini promenu nemogućom. Ako svako negativno stanje nazivate imenom “ja”, onda ga ne možete izbeći. U početku čovek uzima sebe kao *jedno* i kaže “ja” svemu što se događa u njegovom psihičkom životu. Da bi se promenio mora postati dva. Mora da podeli sebe u TO i Posmatrajuće “ja” – to jest u dva. Zatim kasnije može postati jedno – jedinstven. Instrument samo-posmatranja je kao nož koji nas odseca od onoga što nismo. Ako počnete da uviđate šta znači reći: “To nisam ja” onda počinjete da koristite taj instrument.

Kada zaista možete da kažete: “Šta TO radi?” umesto “Šta ja radim?” počinjete da shvatate Rad. Rad služi tome da načini novi skup reakcija ili tačnije novi način na koji se prihvataju stvari. Kad uzimate obične stvari na novi način vi počinjete da se menjate. Ne možete ostati isti – i menjati se.

Ako ste uvek isti to znači da uvek reagujete na život na isti način. Insistirate na svojoj sopstvenoj funti mesa. Ideja *promene* je da se ne bude *isti*. Ideja Rada je da se čovek promeni. Ideja samo-posmatranja je da se čovek *odvoji od onog što je bio* tako što čovek neće da se povodi za onim što posmatra. U tom smislu samo-posmatranje je sredstvo samo-promene.

* * *

Kad u sebi počinjete da formirate moćan mentalni instrument Rada, videćete da kako god da ga okrenete uhvatićete nova značenja. Rad u nama formira novi instrument prijema, novi aparat za prijem utisaka jednako spolja i iznutra. Rad leži u delovima koji treba da budu povezani zajedno putem *razumevanja*. Svaki deo Rada, svaka posebna ideja, svaki komad učenja je isti kao delovi, recimo, radio mašine. Delovi radija, recimo, leže na stolu i možete ih videti. Ako znate dovoljno, ako razumete šta su oni možete ih sastaviti zajedno i onda instrument počinje da radi i čujete razne vrste nevidljivih stvari koje u suprotnom ne bi mogli da čujete. U slučaju Rada svaki deo je nešto fizičko, spoljni objekat koji leži na stolu, ali je fizički – ideja, misao, pravac, formulacija, dijagram, itd. Kad se svi ovi delovi povežu razumevanjem i vrednovanjem, Rad oformljuje novi i organizovani aparat u vama. Tj. vi ste iznova organizovani. Imate novi psihički organizam u sebi. Rad je ustvari ceo i kompletan *organizam* koji je dat deo po deo, malo po malo, ali svi ti delovi su delovi istinite *celine*. Ako se stoga Rad formira u vama imate novu stvar, novi organizovani instrument u vama. Čak će i pojedinačni deo Rada uzet sa vrednovanjem i razumevanjem početi da stvara poromenu u vama jer će prenositi *nove uticaje*. Ali celokupan Rad mora da bude formiran u čoveku. O ovome se može misliti kao o *drugom telu* – drugoj organizovanoj stvari u čoveku – ako čovek *živi* u Radu. Onda će to kontrolisati onog čoveka koji je *bio*.

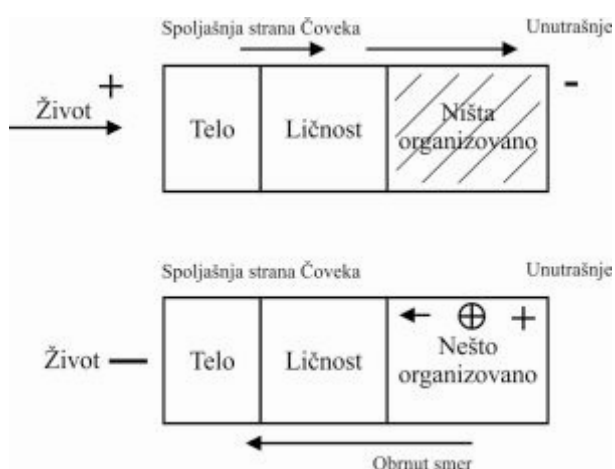
Berdlip, Januar 9, 1943
ČETRI ČOVEKOVA TELA

Tekst I

Deo I – Budući da je ova tema velika i značajna, i zahteva izlaganje sa različitih polazišta da bi bilo kakav uvid u značenje a da to ne bude shvaćeno na indiferentan ili samo formatorni način, nakon dužeg razmatranja, mislio sam da bi bilo najbolje da se počne sa postepenim pristupom. Učenje je, ukratko, u tome da Čovek živeći u datom telu, svojim prvim rođenjem, ima mogućnost da razvije *tri* sledeća tela sačinjena od finijih materija. Ali šta to znači i koje ideje će nam pomoći da to razumemo? Šta, na primer, može da znači da Čovek ima sposobnost da razvije *još jedno* telo osim tri sledeća tela. Na koji način možemo da zamislimo *sledeće* ili *drugo* telo? Najpre ga možemo shvatiti na sledeći način. Zamislite čoveka koji stoji iza drugog čoveka i kontroliše ga u svemu što ovaj uradi ili kaže. Onaj čovek ispred sluša instrukcije čoveka iza njega. Što znači da inteligencija i volja čoveka iza *kontroliše* postupke onoga ispred. Možemo uzeti čoveka ispred kao prvo telo a čoveka iza kao *drugo* telo. Ovo je lako razumeti, jer u bilo kojoj organizaciji u životu, kao što je vojska ili neki biznis, mora da postoji izvestan stepen kontrole jedne osobe od strane druge koja se nalazi na višem položaju. U slučaju pojedinačne osobe, to je teže shvatiti.

Šta je to u pojedincu što će kontrolisati *nešto* u njemu? To je zaista nemoguće razumeti dok god čovek uzima sebe kao *jedno* – to jest dok god veruje da ono što misli, govori, dela, oseća, voli i mrzi u njemu je uvek jedna te ista stvar. Znae da u Radu postoji fraza koja kaže da *dok god čovek ne podeli sebe u dva, u posmatrajuću i posmatranu stranu, nikad se ne može pomeriti sa tačke na kojoj se nalazi*. Ovo je polazište za sve ostalo. Ovo je ustvari polazište za *drugo telo* u smislu da dok ova podela ne počne da se odvija u čoveku, dok god on ne postane predmet sopstvenog posmatranja, ništa u njemu ne može da se razvije što bi ga eventualno kontrolisalo iznutra i načinilo da se sapoljašnji *čovek mašina* načini poslušnim. To znači, da drugo telo u njemu ne može da se organizuje. Zapazimo

ovde da je položaj Posmatrajućeg “ja” uvek *unutrašnji* u odnosu na ono šta posmatra. Ono što je više spolja ne može da posmatra ono što je više unutra. To znači da ona “ja” koji se nalaze u malim mehaničkim spoljnim delovima centara ne mogu da posmatraju “ja” koji leže u više unutrašnjim svesnim delovima centara. Samo-posmatranje postaje *dublje, emocionalnije, stvarnije i nužnije*, položaj Posmatrajućeg “ja” postaje više unutrašnji. Samo-posmatranje prestaje da bude površno. Oko Posmatrajućeg “ja” sakupljaju se ona “ja” u čoveku koji žele da rade i unose red u kuću koja je čovek. Ovo formira Zamenika Nadzornika. Položaj Zamenika Nadzornika je stoga *unutrašnji* u odnosu na površnog čoveka, čoveka okrenutog životu i vođenog spoljnim okolnostima. Stoga je on, između ostalog, unutrašnji u odnosu na Lažnu Ličnost. Ako sve to što je više spoljno, više mehaničko u čoveku, počinje da sluša ono što je više interno u njemu, ono interno počinje da razvija kontrolu nad spoljnjim ili *čovekom-mašinom* i rezultat je da poredak stvari počinje da se *obrće*. Čovek nije više tako lako vođen životom, spoljnjim uticajima, promenjenim okolnostima, karakterističnim reakcijama njegove ličnosti na život i navikama svog tela. Nije više vođen tako kompletno spolja, nije više rob svoga tela, već u kratkim intervalima počinje da biva kontrolisan iznutra. To se može pokazati na sledeći način:

Ako biste ovu ideju uzeli što je jednostavnije moguće, videćete da u izvesnoj meri posedovanje *Drugog Tela* znači čoveka različitog od običnog čoveka. On je različit jer običan čovek – čovek-mašina – je funkcija života. Čovek-mašina je upravljana od života, i uvek djeluje pod njim te je poslušan samom životu. To jest, spoljni delovi njega upravljaju njime i kontrolišu ga. Ali čovek koji je počeo da ima nešto organizovano unutra, u sebi, nije tako lako vođen spoljnjim životom već ga na momente kontrolišu nešto u njemu. To znači, da na momente *on radi u obrnutom smeru*. Svi možemo da zamislimo da već radimo u obrnutom smeru, ali to je samo imaginacija. Samo malo iskrenog samo-posmatranja će pokazati da smo mi samo funkcije života. Vođeni smo životom i okolnostima i nemamo ništa ili veoma malo što je dovoljno jako da odoli da bude vođeno na ovaj način. Morate naravno da shvatite, da je svaki čovek vođen životom na različit način od drugog čoveka. Ali svi obični ljudi, svi ljudi koji pripadaju krugu mehaničkog čovečanstva, svi ljudi br. 1, 2, i 3 su vođeni *izvana*, iako oni veruju da nisu. U tom smislu ljudi su *ljudi-mašine*. To je zato što ništa unutrašnje u njima nije razvijeno do te mere da slede tu unutrašnju stvar i tako odolevaju kaleidoskopu promenljivog života. Ništa *u njima* nije dovoljno jako da odoli životu – tj. ništa u njima nije dovoljno jako da odoli njihovim uobičajenim reakcijama na život. Mogu primetiti da svakako ne reaguju na život kao drugi i onda mogu da zamišljaju da mogu da odole životu. To je puka iluzija. Svako reaguje drugačije, na svoj način. Tamo gde jedna osoba reaguje, druga možda neće. Ali to je sve isto. Sve je to *mehanički* i život ih kontrolišu kroz njihove naročite mehaničke, uobičajene reakcije na njega. Dobar čovek zamišlja da je drugačiji od lošeg čoveka, optimista oseća da je drukčiji od pesimiste, pažljiv čovek misli da je drukčiji od nepažljivog itd. Ipak svi su oni *mehanički*. Svima komanduje život. Bespomoćno su onakvi kakvi su. Ako pokušaju da budu različiti, svi će se suočiti sa istim teškoćama promene koje im se isprečuju. Sve to znači da su oni, psihološki gledano, bez ičeg *organizovanog u njima*, što može doleteti određenim mehaničkim efektima kojim život deluje nad njima. To znači da oni svi rade, to jest, njima upravlja životna strana. Svi su oni različite mašine koje reaguju ili rade na

različite načine, ali su svi vođeni uticajima spoljnog života. Oni su mehanički dobri, mehanički loši, mehanički optimiste, mehanički pesimiste, mehanički ovo, mehanički ono. To je učenje Rada o mehaničnosti, o nerazvijenom čoveku, *Čoveku Mašini*, koji služi Prirodi. Ali Rad podučava da Čovek može da prestane da bude mašina unutrašnjim razvojem individualnosti, svešću i voljom – to jest, onim kvalitetima koje mehanički čovek zamišlja da već poseduje. U potpuno razvijenom čoveku – čoveku koji poseduje individualnu svest i volju – život i promenljive spoljne životne okolnosti ne upravljaju njime mehanički. Takav čovek ima nešto *organizovano* u sebi što može da odoli životu, nešto iz čega on može da deluje. Ukratko, takav čovek može da *Djeluje*. A to je zato što poseduje više tela nego ono jedno koje je dobio na rođenju.

* * *

Deo II – U vezi ovoga pogledajmo Novi Zavet. U Jevanđeljima Hrist kaže da dok se ne rodi ponovo, čovek ne može ući u Carstvo Nebesko. Rođenje znači telo, a ponovno rođenje znači drugo telo. Biti ponovo rođen znači imati drugo telo. Znamo da je Hrist bio transformisan i pojavio se učenicima u *drugom telu*. Opet, Sv. Pavle govori o prirodnom i duhovnom telu čoveka. Govoreći o uskrsnuću mrtvih kaže:

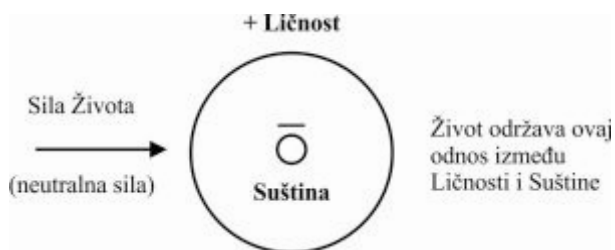
“Ali će vam reći ko: Kako će ustati mrtvi? I u kakvom će telu doći? Bezumniče! To što seješ neće oživeti ako ne umre. I što seješ ne seješ telo koje će biti, nego golo zrno, bilo pšenično ili drugo kako. A Bog mu daje telo kako hoće, i svakom semenu svoje telo. Nije svako telo jedno telo, nego je drugo telo čovečije, a drugo skotsko, a drugo riblje, a drugo ptičije. I imaju telesa nebeska i telesa zemaljska: ali je druga slava nebeskim, a druga zemaljskim. Druga je slava suncu, a druga slava mesecu, i druga slava zvezdama; jer se zvezda od zvezde razlikuje u slavi. Tako i vaskrsenje mrtvih: seje se za raspadljivost, a ustaje za neraspadljivost; Seje se u sramoti, a ustaje u slavi; seje se u slabosti, a ustaje u sili; Seje se telo telesno, a ustaje telo duhovno. Ima telo telesno, i ima telo duhovno.” (Korinćanima XV 35-44)

U ovom odlomku možete da maglovito vidite dva velika učenja Rada, na Zraku Stvaranja, koja se ovde spominju kao “slava sunca” i “slava meseca” i dalje, a drugo učenje da Čovek ima (ili bolje recimo ovde da može da ima) više tela nego fizičko telo. Jer Pavle govori o Čoveku kao da već ima drugo telo, dok Hrist uči da čovek mora biti ponovo rođen.

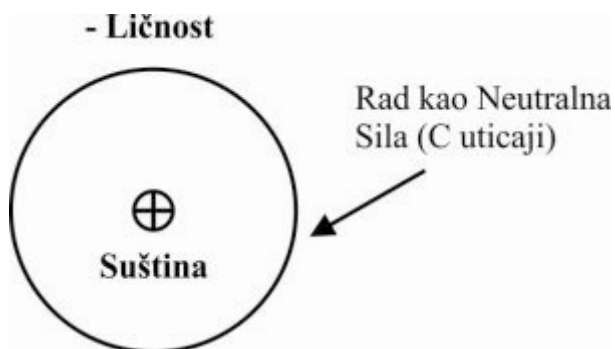
* * *

Deo III – Od samog početka, Rad govori čovekovoј Esenciji kao nerazvijenoј. Definiše rast Esencije kao promenu u nivou Bića: i veoma često govori o tome da se Ličnost učini pasivnom tako da Esencija može da se razvija. Posebno govori o Lažnoj Ličnosti i Imaginarnim “ja” i o neophodnosti da se posmatra sebe u odnosu na njih i na odvajanju od njih. Cilj ovoga je da se dozvoli nečem drugom da raste. Esencija može da se razvija. Tu čovek može da raste. U vezi sa rastom Esencije drugo telo može da raste. Ali ono ne može rasti dok je Ličnost aktivna i kontroliše unutrašnji život.

Uzmimo ideju *unutrašnje separacije*. U mom slučaju moram posmatrati Nicoll-a i neprekidno pokušavati da se odvojim od Nicollovih reakcija i običaja. U vašem slučaju ako ste Smith, vi morate da se odvojite od Smitha. Kako se vi zovete? Ponovite to tiho sebi. Zatim shvatite da morate da posmatrate i da se odvojite iznutra od svega što *vaše* ime u vama predstavlja. Da li je to jasno? Predpostavite da u ovoj Grupi Janko, Marko, Ana, Vesna, i tako dalje svi sede ovde. Sve vreme oni su Janko, Marko, Ana, Vesna na različite načine prijatne i neprijatne. U Radu na unutrašnjoj separaciji leži celokupni prvi zadatak praktičnog Rada. Janko oseća da je superioran u odnosu na Anu, a ona zauzvrat oseća da je superiorna u odnosu na Janka, i tako u nedogled. Sve ovo je veoma teško objasniti rečima. Morate imati razumevanje da vidite o čemu je reč. Vi znate da je *Ličnost aktivna* a da je *Esencija pasivna* u mehaničkom čoveku a ovo je usled delovanja života koji drži ovaj odnos između Ličnosti i Esencije. Život je Neutralna sila koja drži Ličnost aktivnom a Esenciju pasivnom.

Postoji samo jedna sila koja može da izmeni odnos između Ličnosti i Esencije – sila koja dolazi *izvan života*. To je Rad, ili uopšteno, *svesni uticaji* koji dozlaze od Svesnog Kruga Čovečanstva, van mehaničkog života.

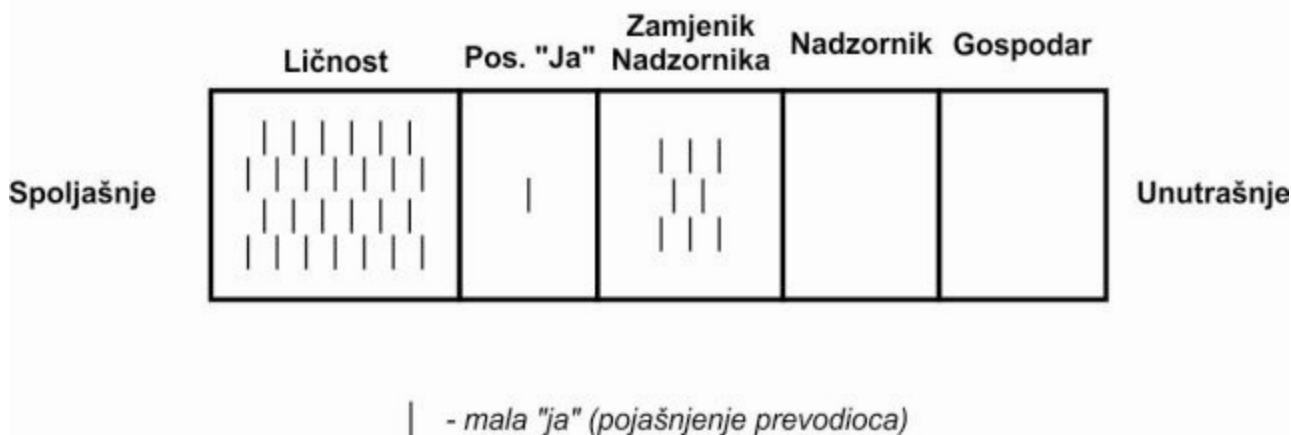
Ovaj novi poredak je *obrnut* od predhodnog poretka. *Preokret znaka* se dogodio. To počinje kada Rad u čoveku počinje da biva jači od života. A to znači da nešto organizovano je nastalo u čoveku i počelo je da ga kontroliše. Jer Rad, koji dolazi iz Svesnih Uticaja, može da formira na pogodnom tlu, prijemni organ kroz koji čovek može da primi silu – to jest “hleb nasušni”. I pošto je Esencija najstvarniji deo u čoveku a Ličnost relativno nestvarna, da bi se ovaj organ formirao ispravno, mora da se formira od onoga što je u čoveku *najrealnije i najiskrenije*. Ne može da se formira na spoljnjem čoveku, niti na hipokriti, u čoveku koji je Lažna Ličnost. Tako da ćete da shvatite da mnoge misli ulaze ovde u vezi odnosa Ličnosti i Esencije, u vezi sa idejom nečeg novog koje se formira kao rezultat razvoja Esencije. Iz ovog razloga razmotrimo još jednom šta Rad kaže o odnosu Ličnosti i Esencije.

Vi svi znate kako je izuzetno učenje Rada o Ličnosti i Esenciji. On kaže da pre svega Ličnost mora da se pravilno formira, i dok nije, Esencija ne može da raste van određene ograničene tačke. Esencija raste malo a zatim Ličnost mora da se formira oko nje. Zatim Esencija *može* da raste koristeći hranu od Ličnosti, to jest, čineći Ličnost pasivnom. Stoga vidite da je Čovek, pravilno shvaćen, niz eksperimenata nad sobom. Loše formirana Ličnost, u podudaranju sa detinjastom Esencijom, hendikepira čoveka. Ideja se sastoji u tome da čovek mora da ide *van* sebe u život i da se opet vrati – pokret sličan onome od grešnog sina (deo iz Jevanđelja). Život mora da potpuno deluje na čoveka pre nego što Esencija može da raste iza svoje prirodne tačke. Ono što je izuzetno je da ljudi često misle da Esencija može da raste sama od sebe. Rad kaže da ne može. Može da raste do određene tačke gde je i dalje detinjasta. Onda prestaje. Ličnost mora da stvori potencijal, eventualnu hranu za Esenciju i zbog koje Ličnost mora biti formirana i da postane aktivna. Čovek mora da nauči sve o životu u kojem je rođen na ovoj zemlji. Kasnije, ako ima magnetski centar, i ako želi, može da nađe načina da svoju razvijenu Ličnost učini pasivnom dugotrajnim unutrašnjim radom. Postupajući tako, ona *hrani* Esenciju, kroz svoju unutrašnju borbu. Tako Rad, koji je čovekovo pravo, *drugo* obrazovanje, počinje činjenjem Ličnosti pasivnom unutrašnjom separacijom, ne-identifikovanjem, samo-sećanjem i tome slično.

Formiranje drugog tela je povezano sa rastom Esencije, koja je unutrašnja u odnosu na Ličnost. Drugo telo nije sačinjeno od materije od koje je sazdana Ličnost, koja je grubo rečeno *H 48*, već od planetarne supstance, koja je grubo rečeno *H 24*. Ali čovek ne može da počne od Esencije. Esencija

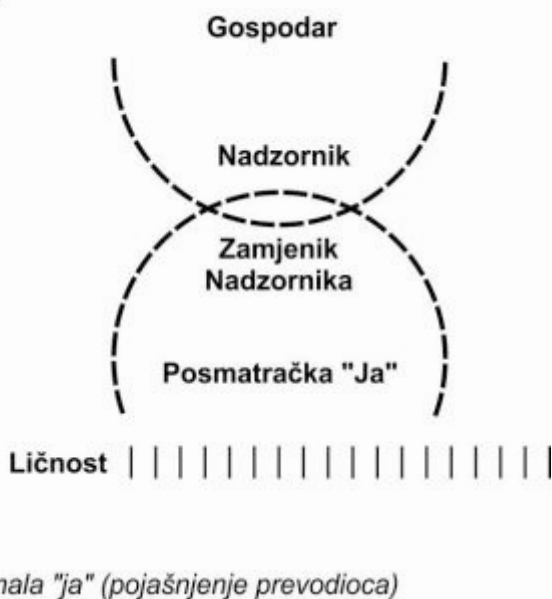
mora biti *naučena* da se razvije. Rad ne počinje od Esencije. Počinje od čoveka koji ima magnetski cedntar, od onih “ja” u njemu koji žele da rade, i oni formiraju “Zamjenika Nadzornika”. To je prva tačka u Radu koja se stvara u čoveku. Ona može da se slomi ili da ojača. Ta “ja” moraju da *poduče Esenciju* – to jest Ličnost mora prvo da poduči Esenciju. Ali kako Esencija raste – to jest, kako Rad postaje sve više i više realan i esencijalan u čoveku – Rad Zamjenika Nadzornika prelazi na Nadzornika. Ovo može biti izraženo u dijagramu:

Dijagram (1)

Što je isto kao i u sledećem dijagramu (2)

Dijagram (2)

Primetite da *Više* u Dijagramu 2 postaje u Dijagramu 1 *unutrašnje*. Ono što je više je internije u čoveku od onog što je niže i više spolja. Zamjenik Nadzornika mora onda da se bori ne samo sa pogrešnim i neznalačkim “ja” u Ličnosti, već i sa pogrešnim mentalnim i emocionalnim navikama, sa Lažnom Ličnošću, sa snom, sa imaginacijom, sa unutrašnjim uvažavanjem, sa samo-pravdanjem i tome slično, ali i sa nerazvijenom i detinjastom Esencijom. Jer evolucija čoveka zavisi od njegove Esencije: a razvoj Esencije je povezan sa formiranjem u njemu “drugog tela”.

* * *

Deo IV – Pogledajmo sada ukratko dijagram Četiri Tela u Čoveku. Kad su sasvim razvijena:

	1	2	3	4	
Hrišćanska terminologija	"Fizičko" telo	"Prirodno" telo	"Duhovno" telo	"Nebesko" ili "Unutrašnje" telo	Unutrašnje
Spoljašnje					
Terminologija Rada	1 (prvo) Telo	2 (drugo) Telo	3 (treće) Telo	4 (četvrto) Telo	

←

Čovek, u kojem su se razvila sva ova tela, je u *ispravnom poretku* unutrašnji (unutrašnji čovek). Unutrašnje stvari vladaju spoljašnjima. Koristeći Hrišćansku terminologiju, Nebesko ili Sveto Telo vlada Duhovnim Telom; koje vlada Prirodnim Telom; a Prirodno Telo vlada Fizičkim, Materijalnim Telom. Sledeći put govorićemo ovim telima.

Berdlip, 17. Januar, 1943
ČETRI ČOVEKOVA TELA

Tekst II

Već smo sa više polazišta obrađivali temu o telima Čoveka osim fizičkog tela. Noćas ćemo čuti, ono što može da se nazove, čisto formalnim učenjem o Četiri Čovekova Tela kako ga je G. originalno dao. Ali morate da razumete da forma u kojoj ga je dao, je da tako kažem, veoma zugusnuta. To je prvi pogled na celu materiju i dat je u dva navrata. Ali jasno je rečeno da mnoge druge ideje ulaze u ovu prvu prezentaciju i da su mnoge modifikacije neophodne da bi se ova velika tema shvatila. Razumećete da u izlaganju teme koja je teška ljudima koji o tome ništa ne znaju, opšte crte celokupnog koncepta moraju prvo biti izložene. Na primer, ako putnik treba da izloži predavanje o nepoznatoj zemlji koju je posetio, on prvo mora da da uopštene crte ili uvod. Ovo predavanje o Četiri Tela, koje je pre mnogo godina dao G. a zapisao Uspenski, mora biti uzeto kao opšti pregled. Mnogi dodaci su kasnije usledili i mnogo je bilo naknadnih modifikacija ovog originalnog predavanja. Sa ovim ćemo da se pozabavimo u kasnijim tekstovima ali mislim da je sada najbolje da imate opšti pregled u vezi Četiri Tela Čoveka dat na čist formalan način tako da kasnije mogu da se pozovem na ovaj tekst znajući da ste ga svi čuli.

Ovde ću vas podsetiti ponovo da u Jevandljima ima mnogo definitivnih dokaza činjenice da čovek mora da stekne drugo telo. To je izražno tako što čovek mora biti ponovo rođen pre nego što vidi Carstvo Nebesko. Čovek se jednom rodi u fizičkom telu, ali čovek koji živi u fizičkom telu mora steći drugo, ili psihološko telo. A onda, kad ga stekne, on je ponovo rođen. Svi vi shvatate da čovek

nije samo njegovo fizičko telo. Ono što čovek stvarno jeste je *psihološki čovek* koji živi u fizičkom telu. Formiranje daljih tela odnosi se na psihološkog, a ne na fizičkog čoveka. Odnosi se na centre u Čoveku koji su psihološki. Organizacija centara stvara osnovu za formiranje daljih tela koja mogu da prežive smrt fizičkog tela. Kada je čovek psihološki u haosu onda ništa, izuzev njegovog fizičkog tela, u njemu nije organizovano. Ako čovek nije ništa drugo do masa kontradiktornih “ja” onda on u sebi ne poseduje nepromenjivo “ja”.

Ali moram da vas upozorim da u razumevanju ove materije ima mnogo teškoća sa kojima se morate suočiti. Veliko znanje nije lako shvatiti. Ali podsetiću vas ovde šta je rečeno u predhodnom tekstu – naime, da ako vaj Rad postane stvaran i živeći u čoveku, i tako dobro organizovan u njemu da on postupa iz Rada, i seća se sebe u dnevnom životu da postupa iz Rada a ne više iz sebe, onda je u njemu nešto organizovano a to je *Drugo Telo*. Ali da bi se ovo dogodilo čovek nikad ne sme da zaboravi šta radi u Radu. On mora, kao što je G. jednom rekao, dostići takvo stanje da, bez obzira u kom pravcu da ga okrećete i zavrćete, kako god loše da ga tretirate, on nikad ne zaboravlja Rad, i nikad ne deluje izuzev kroz medijum Rada.

Svi znate da Rad stvara nešto novo u vama da bi vam dao nov način gledanja na stvari i nov način kako da mislite o životu. To je sav cilj Rada. Celokupan cilj Rada je da stvori nešto novo u vama – *novog čoveka* na mestu gde je bio *stari čovek*. Ako vidite o čemu je ovde reč onda ćete bolje razumeti šta znači stvaranje *Drugog Tela*.

U tekstu koji sledi morate razumeti šta Mr. Uspenski govori.

* * *

Na sastanku grupe jedan od prisutnih je upitao G.-a: “Može li se reći da čovek poseduje besmrtnost?”

“Besmrtnost je jedan od kvaliteta koji pripisujemo ljudima sa dovoljnim razumevanjem značenja besmrtnosti”, rekao je G. “Drugi kvaliteti te vrste su ‘individualnost’, u smislu unutrašnjeg jedinstva, ‘postojano i nepromenljivo “ja”’, ‘svest’ i ‘volja’. Svi ovi kvaliteti *mogu* pripadati Čoveku (podvukao je reč ‘mogu’) ali to sigurno ne znači da oni *pripadaju* njemu ili da pripadaju svakome.

Da bismo razumeli *šta* Čovek jeste u sadašnjem trenutku – tj., na sadašnjem nivou razvoja – neophodno je zamisliti u izvesnoj meri šta može da postane – to jest, šta može da dostigne. Samo razumevanjem, ispravnog redosleda mogućeg razvoja, ljudi će prestati da pripisuju sebi ono, što u sadašnjem trenutku ne poseduju i ono, što možda može biti stečeno samo uz veliki napor i veliki Rad.

Shodno jednom drevnom učenju, čiji tragovi se mogu naći u mnogim sistemima, starim i novim, čovek koji je dostigao pun razvoj moguć za Čoveka, čovek u punom smislu reči, *sastoji se od četiri tela*. Ova četiri tela sačinjena su od supstanci koje su finije i finije, međusobno se prožimaju i formiraju četiri nezavisna organizma, koji stoje u određenom odnosu jedan prema drugome, ali sposobna na nezavisnu akciju.

Razlog zbog čega je moguće da četiri tela postoje je što ljudski organizam, pod određenim uslovima, može iznutra da raste omogućavajući mnogo podobniji i osetljiviji instrument za aktivnost svesti nego fizičko telo. Svest koja se u novom telu manifestuje je sposobna da upravlja i ima punu kontrolu nad fizičkim telom. U drugom telu, pod određenim uslovima, treće telo može da raste, opet sa svojim karakteristikama. Svest manifestovana u trećem telu ima punu moć i kontrolu nad prva dva tela; a treće telo poseduje mogućnost sticanja znanja nedostupnog bilo prvom ili drugom telu. U trećem telu, pod određenim uslovima, četvrto telo može da raste koje se od trećeg razlikuje isto koliko treće od drugog i drugo od prvog. Svest razvijena u četvrtom telu ima punu kontrolu nad predhodna tri tela i nad sobom.

Ova četiri tela su definisana u različitim učenjima na različite načine.

G. je nacrtao dijagram reprodukovan u figuri 1 i rekao:

“Prvo je fizičko telo, u Hrišćanskoj terminologiji ‘grešno’ telo; drugo telo u Hrišćanskoj terminologiji je ‘prirodno’ telo; treće je ‘duhovno’ telo; a četvrto u terminologiji *Ezoteričnog Hrišćanstva* je ‘sveto’ telo.

Figura 1

1 (prvo) Telo	2 (drugo) Telo	3 (treće) Telo	4 (četvrto) Telo
"Fizičko" telo "Kočija"	"Prirodno" telo "Konj" (osećanja, želje)	"Duhovno" telo "Vozač" (um)	"Sveto" telo "Gospodar" (svest i volja)

U terminologiji određenih Istočnih učenja prvo telo je *kočija* (telo), drugo telo je *konj* (osećanja, želje), treće *vozač* (um) i četvrto *gospodar* (‘ja’ svest, volja).

Takva poređenja i paralele mogu se naći u većini sistema i učenja koja prepoznaju nešto više u Čoveku nego fizičko telo. Ali skoro sva ta učenja, u manje više sličnoj formi, definicije i podele drevnog učenja, zaboravljaju ili izostavljaju njegovu najznačajniju karakteristiku, koja je da se Čovek ne rađa sa finijim telima, i da ona mogu samo biti veštački kultivisana, ako postoje povoljne okolnosti, kako unutrašnje tako i spoljne.

‘Drugo telo’ nije neophodni sastojak Čoveka. Čovek može živeti sasvim dobro bez drugog tela. Njegovo fizičko telo poseduje sve neophodne funkcije za život.

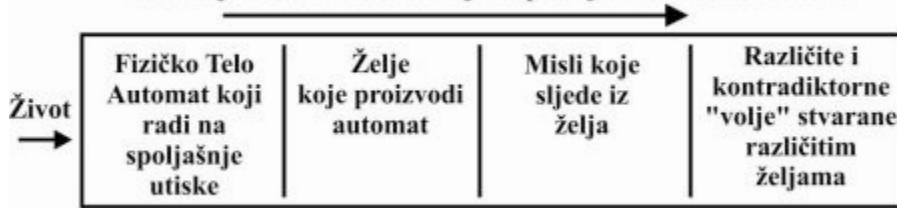
To još više važi za treće telo, i četvrto telo. Običan čovek ne poseduje ta tela niti njihove korespondirajuće funkcije. Razlog ovome je, prvo, činjenica da fizičko telo radi sa istim supstancama od kojih su viša tela sačinjena, jedino te supstance nisu kristalizovane u njemu i tako ne pripadaju njemu; i drugo, ima sve funkcije analogne onima od viših tela, iako se naravno one znatno razlikuju. Glavna razlika između čoveka koji poseduje fizičko telo i drugih nerazvijenih funkcija i čoveka koji poseduje funkcije sva četiri tela je u tome što u prvom slučaju *fizičko telo* upravlja svim drugim funkcijama – drugim rečima, svime upravlja telo koje je zauzvrat vođeno spoljnim uticajima života: takvim čovekom upravlja život. U drugom slučaju, komanda ili kontrola dolazi iz viših tela i tako čovekom više ne vlada spoljni život.

Funkcije fizičkog tela mogu se predstaviti paralelnim razvijenim i kristalizovanim funkcijama četiri tela na sledeći način.”

G. je nacrtao drugi dijagram (fig. 2) predstavljajući paralelne funkcije čoveka fizičkog tela i nerazvijenih funkcija i čoveka četiri tela u kojem su sve funkcije razvijene.

Figura II

Nerazvijen čovek ili čovek kojim upravlja život: Čovek-Mašina

Razvijeni čovek ili čovek koji sledi volju: Svestan Čovek

“U prvom slučaju”, rekao je G. “to jest, u odnosu nerazvijenih funkcija čoveka samo fizičkog tela, automat, ili čovek mašina zavisi od spoljnih uticaja a sledeće tri funkcije zavise od fizičkog tela i spoljnih uticaja koje prima. Promenljive želje, averzije “želim”, “ne želim”, “volim”, “ne volim” – to jest, funkcije koje zauzimaju mesto drugog tela zavise od slučajnih udaraca i uticaja. Mišljenje, koje korespondira sa funkcijama trećeg tela, sasvim je u mehaničkom procesu. ‘Volja’ je odsutna u običnom mehaničkom čoveku – on ima samo želje; a veća ili manja *postojanost* želja i htenja se zove jača ili slabija volja.”

U drugom slučaju – to jest, u odnosu na razvijene funkcije četiri tela – rad fizičkog tela zavisi od uticaja drugih ili viših tela. Umesto neusaglašene i često kontradiktorne aktivnosti različitih želja, postoji samo *jedno* “ja”, celo, nepodeljeno i trajno; postoji *individualnost*, koja dominira fizičkim telom i njegovim željama, sposobna da prevaziđe jednako njegovu neodlučnost i njegov otpor. Umesto mehaničkog procesa mišljenja postoji *svest*. I postoji *volja* – to jest moć, ne samo sastavljena od različitih, često kontradiktornih želja, koje pripadaju različitim ‘ja’ već ona koja proizlazi iz svesti i vođena individualnošću ili jednim postojanim ‘ja’. Samo takva volja može biti nazvana ‘slobodnom’ jer je nezavisna od slučaja i ne može biti izmenjena ili upravljana spolja.

Jedno istočnjačko učenje opisuje funkcije četiri tela, njihov postepen rast i uslove njihovog rasta na sledeći način:

Zamislimo posudu ili retortu ispunjenu sa različitim metalnim prahovima. Prahovi nisu ni na koji način međusobno povezani i svaka slučajna promena položaja retorte ili posude, svaki slučajni udarac koji ona zadobije, menja relativan položaj ovih slobodnih prahova. Ako se retorta promućka ili udara prstom, prahovi sa vrha mogu da padnu na dno ili na sredinu, a oni sa dna mogu da se popnu na vrh. Nema ničeg postojanog u položaju tih prahova i pod tim uslovima ništa ne može biti trajno. To je tačna slika našeg psihičkog života, koja se svakog momenta menja. Svakog sledećeg momenta novi uticaji mogu da izmene položaj prahova koji su na dnu i da na njihovo mesto dođu oni koji su na vrhu a da na njihovo mesto dođu oni koji se nalaze na sasvim suprotnom mestu. Nauka zove ovo stanje prahova stanjem mehaničke smese. Osnovna karakteristika međusobnih odnosa ovih prahova je u vrsti smese, i nestabilnosti i varijabilnosti tih međuodnosa.

Nemoguće je stabilizovati međuodnose prahova u stanju puke mehaničke smese. Ali prahovi mogu biti *sjedinjeni*; priroda prahova čini to mogućim. Da bi se ovo postiglo naročita vrsta vatre mora biti zapaljena pod retortom, koja ih grejanjem i topljenjem napokon sjedinjuje. Sjedinjeni na ovaj način oni prestaju da budu mehanička smesa, već se nalaze u hemijskom jedinstvu. Sada više ne mogu biti odvojeni običnim metodima koji su ih razdvajali i činili da oni menjaju mesta dok su bili u stanju

mehaničke smese. Sadržaje retorte postao je neodvojiv, individualizovan fuzijom. To je slika formiranja drugog tela. Vatra kojom je fuzija postignuta nastala je trenjem koje za uzvrat nastaje u čoveku borbom između 'da' i 'ne' u njemu. Ako čovek popušta svojim željama i raspoloženjima, svojim promenljivim mislima, neće biti unutrašnje borbe u njemu, neće biti trenja a tako ni vatre. Ali, ako se u cilju postizanja definitivnog cilja, on bori sa sobom, ako se bori sa mislima i željama koje ga koče, onda će stvoriti vatru koja će postepeno transformisati njegov unutrašnji svet u jednu jedinstvenu celinu.

Vratimo se našem primeru. Hemijska jedinjenja dobijena sjedinjavanjem prahova u retorti, poseduju određene kvalitete, uporedive sa određenim specifičnim težinama, sa određenom električnom provodljivošću i tome slično. Ovi kvaliteti predstavljaju karakteristike supstance u pitanju. Njihovim radom određeni broj ovih karakteristika može se uvećati, to jest, istopljena legura može steći nove karakteristike koje primarno nije imala. Moguće je da se stvore unutrašnje promene u njima, mogu se magnetizovati, postati radioaktivni i slično.

Proces uvođenja novih svojstava u istopljenu leguru korespondira sa procesom formiranja trećeg tela i sticanjem novih znanja i sila uz pomoć trećeg tela.

Kada je treće telo formirano i steklo ova svojstva, sile i znanja moguća za njega, ostaje problem fiksiranja i usmeravanja ovih znanja i sila jer uvođenjem određenih uticaja oni mogu biti oduzeti istim ili drugim uticajima. Metodom posebnog rada stečena svojstva mogu biti učinjena trajnim i neotudivim svojstvom trećeg tela. Proces fiksiranja stečenih svojstava odgovara procesu formiranja četvrtog tela kroz koje 'Gospodar' deluje.

Samo čovek koji poseduje četiri, u potpunosti razvijena, tela može biti nazvan čovekom u punom smislu reči. Ovaj čovek poseduje mnoga svojstva koja običan čovek nema a *jedno od tih svojstava je besmrtnost*. Sve religije i sva antička učenja sadrže ideju da sticanjem četvrtog ili svetog tela Čovek stiče besmrtnost; i svi oni sadrže indikaciju kako se stiče četvrto telo – to jest, besmrtnost.

U vezi sa tim određena učenja upoređuju Čoveka sa kućom od četiri sobe. Čovek živi u jednoj sobi, najmanjoj i najsiromašnijoj od njih svih, i dok o tome ne sazna on ni ne sluti o postojanju drugih soba koje su pune blaga. Kada o tome sazna počinje da traži ključeve tih soba, a posebno četvrte najvažnije od svih. A kada čovek nađe svoj put u te sobe onda zaista postaje gospodar svoje kuće, jer samo tada ta kuća pripada njemu, u celosti i zauvek.

Ova četvrta soba daje Čoveku istinsku besmrtnost i sva religiozna učenja teže da pokažu put ka tome. Postoje mnogi putevi, neki kraći, neki duži, neki teži, neki lakši, ali svi bez izuzetka, vode ili teže ka tome da vode ka jednom pravcu, a to je besmrtnost.“

Berdlip, Januar 23, 1943
ČETRI ČOVEKOVA TELA

Treći tekst – Četiri puta

Uspenski govori kroz celo ovo poglavlje.

Na sledećem sastanku G. je otpočeo tamo gde je zastao predhodnog puta. "Prošli put sam rekao", nastavio je, "da *besmrtnost* nije karakteristika sa kojom se čovek rađa. Ali čovek može da stekne besmrtnost. Svi postojeći i opšte poznati putevi u besmrtnost mogu biti podeljeni u tri kategorije;

1. *Put Fakira,*
2. *Put Monaha,*
3. *Put Jogija.*

Put fakira je put borbe sa fizičkim telom, put borbe sa prvom sobom. To je dugačak, težak i nesiguran put. Fakir teži da razvije fizičku volju, moć nad telom. To se postiže metodom strašne patnje, mučenjem tela. Celokupni put fakira sastoji se od različitih, neverovatno teških, fizičkih vežbi. Fakir, ili stoji nepokretan u istom položaju satima, danima, mesecima ili godinama; ili sedi sa ispurženim rukama na golom kamenu na suncu, kiši ili snegu; ili muči sebe vatrom, gura noge u mravinjake i tome slično. Ako se ne razboli ili umre pre nego što se u njemu razvije ono što se može nazvati fizičkom voljom, onda stiže četvrtu sobu, ili mogućnost formiranja četvrtog tela. Ali druge funkcije, emocionalna, intelektualna itd., ostaju nerazvijene. Stekao je volju ali nema ništa na šta može da je primeni; ne može da je iskoristi za sticanje znanja ili za samo-usavršavanje. Po pravilu suviše je star da bi otpočeo novi rad.

Ali tamo gde su škole fakira tu su i škole jogija. Jogini drže fakire na oku. Ako fakir stekne ono čemu teži pre nego što je suviše star onda ga uzimaju u školu jogija, gde ga prvo leče i uspostavljaju mu moć kretanja, a zatim počinju da ga uče. Fakir mora da nauči da hoda i da govori kao beba. Ali sada on poseduje volju koja je prevazišla neviđene teškoće na svom putu i ta volja će mu pomoći da prevaziđe teškoće drugog dela puta, naime, teškoće razvijanja intelektualnih i emocionalnih funkcija.

Ne možete ni zamisliti teškoće kroz koje fakir prolazi. Ne znam da li ste videli stvarnog fakira ili ne. Ja sam video mnoge: na primer, video sam jednoga u unutrašnjem dvorištu hrama u Indiji i čak sam i spavao pored njega. Dan i noć, tokom 20 godina, on je stajao na vrhovima prstiju nogu i ruku. Više nije bio u stanju da se ispravi. Njegovi učenici su ga nosili sa jednog mesta na drugo, nosili su ga na reku da bi ga okupali kao da je bezživotni predmet. Ali ovo se ne postiže odjednom. Zamislite sta je on morao da prevaziđe, kroz kakve muke je morao da prođe da bi stigao dotle.

I on nije postao fakir zato što razume mogućnosti i rezultate ovog puta i zbog religioznih osećanja. U svim istočnim zemljama gde fakiri postoje običaj je među običnim ljudima da obećaju da u fakire daju dete nakon nekog srećnog događaja. Osim toga, fakiri obično usvajaju siročad ili od siromašnih roditelja kupuju dete. Ova deca postaju njihovi učenici i imitiraju ih, neki samo spolja a neki od njih postaju i sami fakiri.

Uz ove, neki ljudi postaju fakiri tako što su sreli nekog fakira koji ih je dojmio. Uz svakog fakira u hramovima mogu se videti ljudi koji ga imitiraju, koji sede ili stoje u istom položaju – ne za dugo naravno, ali i dalje povremeno po nekoliko sati. A nekad se događa da čovek koji je slučajno otišao u hram na dan svečanosti i počeo da imitira neke fakire koji su ga posebno dojmili ostane tu i ne vrati se više kući već se pridruži grupi fakirovih učenika i kasnije vremenom i sam postane fakir. Morate razumeti da reč ‘fakir’ upotrebljavam pod navodnicima. U Persiji ‘*Fakir*’ znači prosjak; u Indiji mnogi mađioničari se zovu *fakirima*. U Evropi, naročito u učenoj Evropi, ime fakir često se daje *jogijima* kao i monasima različitih redova. Ali u stvarnosti put fakira, put monaha i put jogija su sasvim različiti. Do sada sam govorio o fakirima. *To je Prvi Put.*

Drugi Put je put Monaha. To je put posvećenja veri, put religioznih osećanja, religioznih žrtvovanja. Samo čovek veoma jakih religioznih osećanja i jake religiozne imaginacije može postati ‘monah’ u pravom smislu reči. Put monaha je takođe veoma dug i težak. Monah provodi godine, desetine godina boreći se sa sobom, ali sav njegov rad je koncentrisan na ‘drugoj sobi’ na drugom telu, to jest na *osećanjima*. Podvrgavajući sva svoja osećanja jednom osećanju, to jest posvećenosti veri, on razvija jedinstvo u sebi kao volju nad svojim emocijama, i na ovaj način stiže do četvrte sobe. Ali njegovo fizičko telo i njegove intelektualne sposobnosti ostaju sasvim nerazvijene. Da bi bio sposoban da upotrebi ono što je dostigao mora da razvije upotrebu i kontrolu nad svojim telom i svojom

sposobnošću mišljenja. Ovo se može postići samo putem novih žrtava, novih teškoća i novih odricanja. To jest, *monah mora da postane jogi i fakir*, a samo malo njih stigne dotle.

Treći Put je put jogija. To je put znanja, put uma. Put jogija sastoji se u radu na ‘trećoj sobi’ i u težnji da se stigne do ‘četvrtе sobe’ putem znanja. Jogi dostiže ‘četvrtu sobu’ razvojem svog uma i kontrolom svojih misli, ali njegovo telo i emocije mogu ostati nerazvijene i, poput fakira i monaha, on je nesposoban da iskoristi rezultate koje je postigao. U ovom slučaju, međutim on ima prednost da razume svoj položaj, znajući šta mu nedostaje, šta mora da uradi i u kom pravcu mora da ide.

Ali svi ovi putevi, put fakira, monaha i jogija imaju jedno zajedničko. Oni svi počinju sa najtežom stvari, koja je potpuna promena života, odricanje od stvari sveta. Čovek se mora odreći svog doma, svoje familije, svojih prijatelja, odreći se svih zadovoljstava, veza i obaveza života, da ode u pustinju, ili manastir, ili školu jogija. Od prvog dana, od prvih koraka na ovom putu, on mora da umre za ovaj svet; samo tako može da se nada da će postići bilo šta na nekom od ovih puteva.

Četvrti Put je različit od tri puta koje smo razmotrili jer Četvrti Put ne zahteva povlačenje u pustinju, niti zahteva da čovek odbaci sve i odrekne se svega sa čim je do tada živeo. Četvrti Put počinje mnogo dalje nego što počinje put jogija. To znači da čovek mora da bude *pripremljen* za Četvrti Put, a ta priprema obuhvata mnoge različite strane i zahteva mnogo vremena. Nadalje, čovek mora da živi u uslovima povoljnim za Rad na Četvrtom Putu ili bar u uslovima koji ga ne čine nemogućim. Morate shvatiti da i u unutrašnjim i u spoljnim uslovima čoveka mogu postojati uslovi koji čine nepremostive *prepreke* Četvrtom Putu. Nadalje, Četvrti Put nema definitivnu formu kao putevi fakira, monaha i jogija. On pre svega mora biti *pronadjen*. To je prvi test. U isto vreme, početak Četvrtog Puta je lakši nego početak puta fakira, monaha ili jogija. Na Četvrtom Putu moguće je raditi i slediti taj put i ostati u uobičajenim uslovima života, nastavljajući da obavljate svoj uobičajeni posao, održavajući ranije odnose sa ljudima, i bez odricanja ili odbacivanja ičega. Naprotiv, uslovi života u kojima se čovek nalazi na početku njegovog rada, u kojim ga, da tako kažem, Rad zatiče su *najbolji mogući* za njega, u svakom slučaju na početku rada. Ovi uslovi su prirodni za njega. Ti uslovi su *čovek sam*, jer čovekov život i njegovi uslovi korespondiraju sa tim šta je *on sam*. Bilo koji uslovi različiti od onog što je život stvorio za njega bili bi veštački uslovi koje Rad ne bi mogao da dodirne, *svaku stranu* njegovog bića istovremeno.

Zahvaljujući ovome Četvrti Put pogađa istovremeno svaku stranu čovekovog bića. To je Rad *u sve tri sobe istovremeno*. Fakir radi samo u prvoj sobi, monah u drugoj, a jogi u trećoj. Stižući do četvrtе sobe fakir, monah i jogi ostavljaju mnoge stvari nedovršene za sobom i ne mogu da načine punu upotrebu onog što su postigli, jer nisu usavršili sve njihove funkcije. Fakir je gospodar svog tela, ali ne svojih emocija ni uma, koji ostaju nerazvijeni, monah je gospodar svojih emocija ali ne i svog tela i uma, a jogi je gospodar svog uma ali ne i svog tela i svojih emocija.

Dalje, Četvrti Put se razlikuje od ostalih jer je *glavni zahtev od čoveka u tome da trazi razumevanje*. Čovek ne sme da radi nista što ne razume, izuzev eksperimenta pod nadzorom i instrukcijama učitelja. U Četvrtom Putu što više čovek razume ono što radi, bolji će biti rezultati njegovih napora. To je *fundamentalni princip Četvrtog Puta*. Rezultati Rada u njemu su srazmerni svesti i razumevanju Rada. Nikakva ‘vera’ se ne zahteva u četvrtom putu; naprotiv, vera bilo koje vrste je suprotna četvrtom putu. U četvrtom putu čovek mora da vidi za sebe. Mora sam da uvidi istinu o kojoj mu se govori. A dok nije zadovoljan ne treba ništa da radi.

Metod Četvrtog Puta sastoji se u Radu u jednoj sobi i odgovarajućem Radu u druge dve sobe, što znači radeći na fizičkom telu radi istovremeno na svojim emocijama i na umu, a dok radi na emocijama radi istovremeno na svom telu i na umu. Ovo može biti postignuto zahvaljujući činjenici da je u Četvrtom Putu moguće da se koriste određena znanja nedostupna putu fakira, monaha i jogija. Ovo znanje omogućava da se radi na tri pravca simultano. Čitava paralelna serija fizičkih, mentalnih i emocionalnih napora i vežbi služe toj svrsi. Šta više u Četvrtom Putu moguće je da svaki čovek može

da individualizuje Rad – što znači da svaki čovek može da radi ono što je za njega neophodno, a ne beskorisno. To je stoga što Četvrti Put odbacuje velik deo onog što je površno i samo tradicijom zadržano u ostalim putevima.

Tako da kad čovek stekne volju u Četvrtom Putu on može da je koristi zato što je neophodnim razvojem stekao takođe nužni razvoj kontrole telesnih, emocionalnih i intelektualnih funkcija. A sem toga uštedeo je mnogo vremena radeći na sve tri strane svog bića simultano.

Četvrti Put je nekad nazvan *putem lukavog čoveka*. ‘Lukavi čovek’ zna neke stvari koje fakir, monah i jogi ne znaju. Kako je ‘lukavi čovek’ naučio tu tajnu – to je njegova tajna. Možda je to našao u nekoj staroj knjizi, možda je nasledio, možda je ukrao, možda je kupio. Nema razlike. ‘Lukavi čovek’ zna tajnu i pretiče fakira, monaha i jogija.

Od sva četiri fakir dela na najgrublji način; zna veoma malo i razume veoma malo. Predpostavimo da za ceo mesec intenzivne torture razvije u sebi određenu energiju, određenu supstancu koja proizvodi izvesne promene u njemu. On to čini apsolutno slepo, sa zatvorenim očima, ne znajući ni cilj, ni metod ni rezultate, jednostavno imitirajući druge.

Monah zna malo bolje šta želi; njega rukovodi religiozno osećanje, želja za postignućem, za spasenjem; veruje svom učitelju koji mu govori šta da radi i veruje da su njegovi napori i žrtve ‘mili Bogu’. Predpostavimo da je nedelja posta, kontinuirane molitve, uzdržavanja itd., osposobljava ga da postigne ono što fakir u sebi razvije za mesec dana samo-torture.

Jogi zna znatno više. On zna šta želi, zna zašto mu to treba i kako to da stekne. On na primer zna da je za njegovu svrhu neophodno da u sebi proizvede određene supstance. Zna da to može da se stvori u telu za dan određenim mentalnim vezbama, ili koncentracijom svesti. Tako on zadržava pažnju na tim vezbama ceo dan ne dozvoljavajući sebi jednu misao van toga i postiže ono što želi. Na ovaj način jogi provede samo jedan dan na istoj stvari u poređenju sa mesec dana koliko je potrebno fakiru i nedelju koja je potrebna monahu.

Ali u Četvrtom Putu znanje je čak još tačnije i savršenije. Čovek koji sledi četvrti put zna sasvim sigurno koje supstance su mu potrebne za njegove ciljeve i zna da ove supstance mogu biti proizvedene u telu za mesec dana fizičke patnje, nedelju dana emocionalnog trpljenja ili za dan mentalnih vežbi – *i takođe da mogu biti unete u organizam spolja ako zna kako to da učini*. I tako umesto da provede ceo dan vežbajući kao Jogi, nedelju u molitvi kao monah ili mesec dana mučeći sebe kao fakir, on jednostavno pripremi i proguta malu pilulu koja sadrži sve supstance i na taj način, bez da gubi vreme, obezbedi očekivane rezultate.

“Mora se još znati,” rekao je G. “da uz ove ispravne i *legitimne* načine, postoje takođe veštački načini koji mogu dati samo privremene rezultate, i takođe *pogrešni* načini koji mogu dati trajne rezultate. Na ovaj način čovek takođe traži ključ četvrte sobe i ponekad je nađe. Ali šta će naći u četvrtoj sobi još se ne zna. Takođe je moguće da vrata četvrte sobe budu otvorena kalauzom. I u oba ova slučaja može se pokazati da je soba prazna.”

G. je ovde stao.

Bildrip, 1 februar, 1943
Mišljenje iz života i mišljenje iz Rada
Tekst I

Tekst koji sledi napisan je nakon razgovora o mišljenju sa nivoa života i mišljenju sa nivoa Rada. Razgovor je otpočeo sa nečim što je rečeno o ljudima koji su posesivni – to jest, identifikovani sa svojim posedovanjem – koji na primer kažu: “Gde je *moja* knjiga?” ili “Nisam pojeo *svoj* doručak”, „*Moj* miran san“ ili „Udeo koji *meni* pripada“. To nije samo pitanje posedovanja stvari već osećanje prava da se ima stvar koja je u pitanju. Svi vi znate radnog čoveka¹¹ koji svoje svetinje stavlja ispred svega – koji kaže: „moram da imam *svoju* večeru“, usred nekog posla od velikog značaja, i potpuno je uzrujan ceo dan ako mu neko traži da se odrekne svoje večere za tu jednu priliku. I taj isti čovek će, ako neko od njega posudi alatku koja mu ne treba, sve vreme da govori ‘*moje* dleto’ ‘*moj* čekić’ i tako dalje. Primer je dovoljno jasan. Ali radi se o tome da čovek pronade tog “radnog čoveka” u sebi. Tog „ja“ koji insistira na tim svetim stvarima i kaže život, „moje“ svemu i koji je tako krut, neinteligentan i rigidan. Zapamtite da je znak inteligencije moć prilagođavanja i da snaga u Radu znači fleksibilnost ne rigidnost. Vaš „jak čovek“ u životu je, iz perspektive Rada, samo čovek kristalizovan u Ličnosti – što bi se reklo – jednostran čovek. Od ovog razgovora prešli smo na mišljenje iz života i mišljenje iz Rada. Misliti iz Rada znači mišljenje zasnovano na idejama koje Rad podučava. Ako pokušate Raditi na sebi a da predhodno *niste* usvojili ideje Rada to je slično kao kada bi pokušali da naučite da plivate dok ležite na zemlji. Osnova svih vaših napora je pogrešna.

Ideje Rada treba da vam daju *nov način mišljenja*. Misliti iz ideja života i truditi se primenjivati Rad znači pobrkati stvari. Morate da naučite da gledate na život i njegove događaje *kroz* ideje Rada – da re-interpretirate život. Ako niste razmišljali i usvojili ideje Rada, nećete imati snagu da odolite delovanju života na vas. Tako će vaš lični rad da gubi na snazi. Svako razmišlja iz svojih *uobičajenih ideja* ili mišljenja. Ali Rad nam daje *nove* ideje i nove koncepte. Ako razmišljamo iz ideja Rada mi vidimo život drugačije i naš lični rad će biti potpomognut idejama Rada. Tada će rad na sebi primiti snagu ideja Rada. Ideje imaju snagu. Ideje su najmoćnija od svih stvari. Ali raditi na sebi polazeći od običnih – ideja života- je u krajnjoj liniji nemoguće. Ranije su pominjane parabole o tome sadržane u Jevanđeljima – na primer, sašiti nov komad odeće od starog odela, i sipati novo vino u stare flaše i sl. Uzmimo večeras jednu od ideja Rada koja nam može pomoći da mislimo na nov način o životu. Podsetiću vas prvo da se u Jevanđeljima stalno govori da čovek mora početi *misliti na nov način* - reč koja je pogrešno prevedena kao *pokajanje*. Da biste promenili svoje biće, podigli nivo bića, morate da počnete da mislite na nov način. Sve ideje koje vam se u Radu stalno nude su tu zato da vas osposobe da mislite na *nov* način.

Ideja da Čovek spava je nova ideja, i samo lična primena znači shvatiti da ste *vi* taj koji spava. Celokupna opšta ideja da čovek može da se *razvija* u ovom životu, i da je zato stvoren, je takođe nova ideja.

Da li ste razumeli *ideju o razvoju* kako se ona podučava u Radu? Da li je ona već postala deo vašeg mišljenja? Ukratko, da li ste je uzeli ozbiljno? Ili je ona tek samo nešto neodređeno što postoji u vašem pamćenju? Zapamtite da se ovaj Rad podučava samo neko vreme. Postoji rok. Evolucija postoji i ne postoji. Za nas pojedinačno ne postoji *mehanička* evolucija. Ali postoji evolucija svesti, i ezoterično učenje kroz vekove ukazuje na mogućnost *svesnog individualnog razvoja*. Razvoj svesti se odvija samo kroz svestan napor. Rad se sastoji u tome. Pojedinaac *može* da se razvije. Ali čovečanstvo ne može da se razvija izuzev u okvirima evolucije planeta. *Vi* možete sada da se razvijate. Ali ne mogu da se razvijaju *svi*. Ne postoji kolektivni razvoj: ali postoji *individualni* razvoj. Naglasak je na vama kao pojedincu i samo-razvijajućem organizmu. Da li razumete učenje Rada na ovu temu? Ovo je jedan i samo jedan primer mišljenja iz *ideja* Rada. Ako počnete da mislite iz ove ideje primićete *snagu* za rad na sebi. Ali ako nemate jasne ideje, ili samo ideje života, mislićete pogrešno. Uvašoj glavi će biti pogrešne ideje i stoga kada pokušate da radite na sebi, ono što radite biće u

suprotnosti sa vašim običnim mislima. Stoga će vaše uobičajene ideje stajati na putu vaših napora. Ali ako radite na sebi u prisustvu Rada – tj. u skladu sa idejama Rada – vaši napori na sebi će biti pomognuti idejama Rada u vašem umu. Ideje Rada prenose veliku snagu kada se usvoje i postanu deo vašeg mišljenja. Ali ideje života vas iscrpljuju. One čine da se poistovetite sa životom i svim njegovim događajima. Život iscrpljuje ljude. Ideje Rada vas štite od života i pomažu vam da steknete veću snagu. One onemogućavaju da vas život „pojede“ - tj. Mesec. One onemogućavaju da vas život „vozi“ – kao mašinu – tj. kao mašinu kojom upravljaju spoljni događaji. Ideje Rada re-interpretiraju život za vas. One vam govore o tome šta je život.

Osvrnimo se sada na uvodni deo teksta – ka čoveku koji kaže „*moja* knjiga, *moj* doručak, *moja* večera“, itd., i koji ima razne ideje o svojim svetim pravima. Takav čovek je u svakom čoveku i taj čovek u čoveku misli iz života. Ali u Radu moramo postepeno da prestanemo da mislimo na taj način. Te lične stvari postaju manje značajne u svetlosti ideja ovog učenja. Ali ako ne možemo da se izbavimo od ovog nivoa ličnog mišljenja, ličnog sebe-ljublja, ličnih patnji i ličnih prednosti, kako možemo očekivati da makar započnemo da mislimo *iznad* sebe i svojih zahteva? Kada smo moja žena i ja otišli u Institut u Francuskoj, G. je rekao: „Zapamtite da ličnost ima jedva ikakvo pravo da ovde postoji“. Razmislite šta to znači! Kako je teško govoriti ljudima u Radu koji vrednuju sebe, ljudima koji imaju o sebi dragocene ideje. Oni imaju osećanja o sebi i svojim naročitim oblicima sebe-ljublja. Upravo ta osnova sebe-ljublja, uobraženosti, samo-poštovanja treba da bude promenjena – a to je tako teško! Zapazite da čovek ili žena koji stvarno lepo misle o sebi neće biti u stanju da čuju ideje Rada. Osoba koja ima jak osećaj svoje vrline imaće istovremeno jak osećaj *sebe* i *svog*. Zašto? Zato što takva osoba sve vreme misli od *mojoj* knjizi, *mom* doručku, *mojoj* večeri, o *svojim* ličnim vrednostima. To je *san*. To je jedan razlog, jedan od mnogih, zbog čega ideje Rada, čija je svrha da proizvedu *mentalnu revoluciju*, *promenu uma*, ukratko, *transformaciju*, ne mogu da deluju na nas kako treba. Čovek u Radu treba da spozna da je on *ništa*. Gledamo na dijagrame ili zapisujemo beleške neodređeno. Ili kažemo: „O da, čuo sam već o tome“, i nastavljamo da mislimo kako smo oduvek mislili, često misleći da znamo šta vredimo, i misleći da znamo šta je dobro a šta zlo. Ali ta uspavanost, ta duboka samozaljubljenost sa samim sobom, uobraženost kasnije mora da prestane. Čovek mora da počne da oseća da za njega, osim Rada, ne postoji ništa, i da *sam za sebe* mora da razmišlja i uvidi značenje svega što svakog dana čuje u Radu. Onda napokon počinje da se budi. *Vozač* u njemu počinje da se penje u kočiju i uzima uzde. *Vozač* je *um* – ne obični um, već um koji počinje da *misli* ideje Rada. To je *probudeni um*. To je mišljenje na nov način. To je ona stvar na kojoj se toliko insistira u Jevanđeljima – **metanoia** – *mišljenje na nov način* – prvi korak koji vodi promeni bića. To je ono što se u Jevanđeljima zove „čuti“ – „*koji god da čuje...*“. To znači čuti ideje umom, ne ušima, ne pamćenjem. I samo ta vrsta čujenja (sluha) će probuditi *Vozača*. To je slušanje, ne reči, nego značenja reči. To znači čuti.

* * *

Znamo iz učenja ovog Rada, da je “Sunce” posejalo čoveka na ovu “Zemlju” kao samorazvijajuće seme. Čovek je eksperiment na Zemlji, eksperiment laboratorije Sunca. Ovo je nova ideja. Nivo Bića i Inteligencije, spolja predstavljen Suncem i označen kao Zrak Stvaranja notom *Sol*, stvorio je Čoveka kao eksperiment na Zemlji, predstavljen nižom notom *Mi*. Zapazite da je Čovek stvoren *odozgo*, sa višeg nivoa. Nota *Sol*, spolja predstavljena Suncem, stvorila je Čoveka na zemlji sa ciljem njegovog razvoja u razumevanju do note *Sol*. Stoga je čovek nekompletan, nerazvijen, neevoluiran – ali sposoban za evoluciju. Ako nivo Bića i Ineligencije predstavljen notom *Sol* u Zraku Kreacije ne primi dovoljan broj razvijenih ljudskih bića, koji prelaze nagore od note *Mi*, ova mala grančica u svekolikom Drvu Kosmosa – tj. naša lična Zemlja i Mesec – mogu biti uništene kao beskorisne.

* * *

Dve vrste evolucije su moguće za Čoveka. Čovek se zatekao na *Biću* zvanom Zemlja čiji je period evolucije ogroman u poređenju sa Čovekovim životom. Pre nego što Zemlja evoluirala do stanja Sunca, mnogi milioni godina našeg vremena moraju proteći. Za Zemlju je to samo njen život. Može se međutim dogoditi da evolucija Zemlje ne uspe, u tom slučaju je razbijena na masu malih delova koji kruže oko Sunca kao minijaturne „planete“ ili „asteroidi“. Takvih ima mnogo između Marsa i Jupitera.

Evoluciju Zemlje koči njen Mesec. Morate da razumete da je ideja *evoluirajuće* planete ideja Rada. To nije ideja zasnovana na nauci. Ona menja naš ukupni koncept Kosmosa. Prema učenju Rada nužni vremenski period za evoluciju planete je nešto iz kategorije 80 hiljada miliona godina čovekovog vremena. Podsetiću vas na *Tabelu Vremena*. Za samu planetu to je vremenski period od 80 godina u razmeri njenog vremena. Pošto je Zemlja blisko povezana sa svojim Mesecom, njenu evoluciju koči evolucija Meseca. Ustvari uticaji – vibracije i veoma fina materija – neprekidno stižu do Meseca sa Zemlje i hrane ga baš kao što Sunce hrani Zemlju na sličan način. Na primer, sve beskorisne ljudske patnje na Zemlji, negativne emocije, nasilje, hrane Mesec. Zapamtite da sve ima svrhu u kosmosu. Kada bi čovek mogao da evoluirala brzo – to jest počeo da se budi – beskorisne patnje i nasilje bi prestali na Zemlji. Ali to nije u interesu Zemlje i Meseca da čovek evoluirala *nezavisno* od njih. Čovekova evolucija mora da prati evoluciju Zemlje i Meseca. Ovo je jedna od dve moguće evolucije za Čoveka. Uvidećete da to zahteva toliko ogromne periode vremena da su za praktične svrhe beznačajni za nas. Oni su bez značaja za naše kratke živote. Zato se u Radu kaže da u ljudskim odnosima nema *napretka*. Planete zadržavaju Čoveka – drže ga uspavanim. Ovde ću citirati razgovor što je pre mnogo godina G. imao sa Uspenskim pre nego što mu je pokazao dijagram Zraka Kreacije.

G. je predstavio neke osnovne ideje koje vode velikom konceptu Zraka.

Uspenski je zapisao ovaj razgovor:

„Negde u to vreme bio sam veoma iznenađen pričom o *suncu, planetama i mesecu*. Ne sećam se kako je razgovor počeo. Ali se sećam da je G. nacrtao mali dijagram i pokušao da objasni ono što je on nazivao *korelacijom sila u različitim svetovima*. To je bilo u vezi sa prethodnim razgovorom – tj. vezom između uticaja koji deluju na čovečanstvo. Ovo je otprilike bila ideja: na čovečanstvo, tačnije, na *organski život zemlje*, istovremeno deluju uticaji koji dolaze iz različitih izvora i različitih svetova: uticaji planeta, meseca, sunca uticaji sa zvezda. Svi ti uticaji deluju simultano; jedan uticaj prevlađuje u jednom momentu a neki drugi u drugom. Za čoveka postoji *izbor uticaja* – drugim rečima prelaženje od jednih pod druge.

„Dugo bi trajalo da se objasni *kako*” rekao je G. “zato ćemo o tome drugi put. Sada želim da razumete jednu stvar: nemoguće je osloboditi se jednog uticaja a ne potpasti pod drugi. U stvari, sav *rad na sebi* se sastoji u izboru uticaja kojima čovek želi da se podvrgne i podvrgavanju sebe tom uticaju. Za tu svrhu je potrebno unapred znati koji uticaj je korisniji.“

Ono što je interesantno je da G. govori o planetama i mesecu kao *živim bićima*, koji imaju svoj uzrast, životnu fazu, i mogućnost prelaska na druge nivoe bića. Iz onog što je on rekao proizlazi da mesec nije “mrtva planeta” kao što je obično prihvaćeno, već je naprotiv, kao što se izrazio, “planeta koja se rađa”, planeta u vrlo ranom stepenu razvoja, koja još nije postigla nivo inteligencije koji poseduje zemlja.

„Ali mesec raste i razvija se.“ rekao je G. „I moguće je da će jednog dana dostići nivo Zemlje. Tada će se u njegovoj blizini pojaviti novi mesec i zemlja će postati njihovo sunce. Nekad je Sunce bilo kao Zemlja. A još ranije je Sunce bilo poput Meseca.“

Ovo je smesta privuklo moju pažnju. Nikada mi ništa nije bilo tako veštačko, nepouzđano i dogmatično kao poznata teorija o poreklu planeta, sunčanog sistema od Kant-Laplasove teorije sve do najnovijih, sa svim varijacijama i dodacima. Opšte mnjenje smatra ove teorije ili bar njihove najnovije verzije naučno dokazanim. Ali u stvarnosti nema ničeg što je manje naučno i manje dokazano od tih

teorija. Stoga je činjenica da je G.-ov sistem prihvatio jednu sasvim različitu *organsku* teoriju, koja je zasnovana na potpuno novim principima i koja ukazuje na drugačiji univerzalni poredak, za mene predstavljala nešto veoma interesantno i važno.

Upitao sam: „U kakvom je odnosu inteligencija Zemlje sa inteligencijom Sunca?“ „Inteligencija sunca je sveta“ rekao je G. „Ali Zemlja može postati takva, samo to nije zagarantovano, i zemlja može umreti ne postigavši ništa“.

Upitao sam: „Od čega to zavisi?“

G.-ov odgovor je bio veoma neodređen. „Postoji određeni period“ rekao je „za određene stvari da se postignu“. Ako do tog vremena, ono što treba da bude postignuto nije postignuto, Zemlja može uvenuti a da ne postigne ono što je mogla postići.“

„Zna li se taj period?“ Upitao sam.

„Zna se,“ rekao je G, „ali ljudi ne bi imali nikakve koristi da to znaju. To bi čak bilo gore. Neki bi verovali, neki ne bi, neki bi zahtevali dokaze. Zatim bi počeli jedni drugima da razbijaju glave. Sve se tako završava.“

Drugom prilikom, kada je G govorio uopšteno o evoluciji čoveka i o tome kako nju sprečava evolucija planeta govorio je o *progresu*. Tom prilikom bilo je reči o najnovijim naučnim otkrićima i time naizgled o čovekovom napretku. G. je rekao: „Da, mašine napreduju ali ne Čovek“ Odgovarajući na pitanje da li je čovek napredovao daleko iznad onog što je nekad bio gledajući čak i istorijski, G. je rekao: „Čudno je kako lako verujete u tu reč napredak. Kao da vas je svet hipnotisao, da ne možete da vidite istinu. Čovek ne napreduje. *Nema nikakvog napretka*. Sve je baš isto kao što je bilo pre hiljadu, desetinu hiljada godina. Samo je spoljna forma izmenjena. Suština se ne menja. To je zbog toga što čovek ostaje u suštini isti. „Civilizovani“ i „kulturni“ ljudi žive i imaju iste interese kao neobrazovani divljaci. Moderna civilizacija je zasnovana na nasilju i ropstvu, koji imaju različite pojavne oblike. Sve te lepe reč o napretku i civilizaciji su samo reči. Ako je čovek isti život je isti.“ Ovo je, razume se, ostavilo naročito dubok utisak na nas, jer je rečeno 1916, u vreme kad je najnovija manifestacija „napretka“ i „civilizacije“ bila u obliku rata kakav svet još nije video, koji je nastavljao da raste i širi se uvlačeći u sebe sve više miliona ljudi u svoju orbitu.

Sećam se da sam par dana pre tog razgovora video dva ogromna kamiona natovarena do visine prvog sprata kuća, novim neofarbanim drvenim *štakama*. Prizor tih kamiona me je iz nekog razloga naročito pogodio. Ta brda štaka *za noge koje jos nisu otkinute*, izgledala su kao neko cinično rujanje svim stvarima kojima se ljudi zanose. Nametnuo mi se prizor sličnih kamiona koji sigurno kruže oko Berlina, Pariza, Londona, Beča, Rima, Konstantinopolja. Kao rezultat moje užasnutosti, svi ti gradovi koje sam većinom dobro znao i voleo baš zbog njihovih međusobnih razlika, su mi sada izgledali neprijateljski, i međusobno zavađeni, odvojeni jedni od drugih zidovima mržnje i zločina. Govorio sam o ovim tovarima štaka i o mojim mislima o tome.

„Sta očekujete,“ rekao je G. „Ljudi su mašine. Mašine su slepe i nesvesne; one ne mogu biti drugačije, i sve njihove radnje su u skladu sa njihovom prirodom. *Sve se dešava*. Niko ništa ne čini. „Progres“ i „civilizacija“ u pravom smislu reči mogu nastati samo kao rezultat *svesnog* napora. Samo pojedinac može da preduzme svestan napor. Ali to niko ne želi da radi. Napredak je jedino moguć u svakom čoveku pojedinačno. On ne može biti rezultat nesvesne mehaničke akcije. A kakav je svestan napor moguć u mašini? I kako je jedna mašina nesvesna tako su i hiljade, desetine hiljada ili milioni. Nesvesna akcija *miliona mašina* mora nužno rezultirati u masovnom razaranju i masovnom uništavanju. *Celokupno zlo počiva baš u tom nesvesnom prinudnom ličnom manifestovanju*. Ovim je koliko se sećam razgovor završen.

Ali nezavisno od evolucije čoveka u razmerama nesrazmernog planetarnog vremena, postoji druga evolucija moguća za čoveka. Oduvek je postojalo posebno učenje o Čoveku koje je u vezi njegove neposredne evolucije. Samo nekoliko fragmenata Hristovog učenja koje je predstavljeno u Jevanđeljima odnosi se na znanje o toj evoluciji. Celokupno učenje o čovekovom *unutrašnjem*, mogućem razvoju može se nazvati *ezoteričkim* učenjem. Ezoterični čovek je unutrašnji. Ezoterično znači *unutrašnje*. Ezoterično učenje je učenje o unutrašnjoj evoluciji – o unutrašnjem čoveku- ne o spoljašnjoj životnoj strani čoveka. Celokupan Rad je o neposrednoj unutrašnjoj evoluciji koja je dostupna čoveku. I upravo ovde leži druga velika ideja koju podučava Rad, u vezi sa Zrakom Kreacije i bočnom oktavom od Sunca. Čovek je posejan na Zemlju sa note *Sol* sa mogućnošću unutrašnjeg razvoja. Učenje ovog Rada, Hristovo učenje, kao i mnoga druga učenja, postoje isključivo zbog toga što je čovek stvoren kao organizam sposoban za unutrašnji razvoj i unutrašnju evoluciju, koja je potpuno nezavisna od evolucije planeta.

Počecete da mislite u okvirima Rada ako možete da pojmite ova dva velika koncepta Čoveka – s jedne strane kao čovečanstva u širem smislu koga koče planetarni razlozi i kako u isto vreme, s druge strane, za one koji žele da se probude postoji otvoren put.

^[1] Misli se na ljude koji su zaposleni u nekoj firmi, ono što bi se kod nas nazvalo radnik, radnik u fabrici, radnik u butiku i slično, dalje u tekstu: radnik.

Tekst je preuzet sa sajta:

<https://mauricenicoll.wordpress.com/>

Prevod:

Vesna Vojvodić